

Notater

KOSTRA:
Arbeidsgrupperapporter 2009

Avdeling for økonomi, energi og miljø/Seksjon for miljøstatistikk/

Avdeling for personstatistikk/Seksjon for utdanningsstatistikk/Seksjon for helsestatistikk/
Seksjon for leveårsstatistikk

Avdeling for næringsstatistikk/Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT-statistikk/
Seksjon for primærnæringsstatistikk

Avdeling for nasjonalregnskap og finansstatistikk/Seksjon for offentlige finanser
Emnegruppe:00.00.20

Innhold

Forord	2
Barnehage	3
Grunnskole	6
Kommunehelsetjenesten.....	9
Pleie- og omsorgstjenesten.....	14
Psykisk helsearbeid	22
Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler	34
Sosialtjenesten	50
Introduksjonsstønad	57
Barnevern	60
Vann avløp og rennøvasjon/ avfall (VAR)	68
Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø	83
Samferdsel.....	96
Brann- og ulykkesvern	106
Eiendommer	112
Landbruk	120
Kultur	139
Kirke.....	144
Tannhelsetjenesten	148
Videregående opplæring	155

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) hadde to hovedformål:

- Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på forenkling og samordning og på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.
- Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2002, og KOSTRA er for lengst over i driftsfasen. Oppdatering og vedlikehold skjer ved en årlig gjennomgang av rapporteringsinnholdet i regi av arbeidsgrupper med representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere.

Dette notatet omfatter rapporter for 2009 fra KOSTRAs arbeidsgrupper. Rapportene vil bli gjenstand for behandling høsten 2009.

For nærmere opplysninger om KOSTRA henvises til nettstedene <http://www.ssb.no/> og <http://kostra.dep.no/>

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Barnehage

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for KOSTRA-barnehage har ansvaret for det som tidligere ble kalt KOSTRA skjema 16, "Årsmelding for barnehager per 15.12.". Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

201 Førskole
211 Styrket tilbud til førskolebarn
221 Førskolelokaler og skyss.

Arbeidsgruppen har i løpet av 2008 bestått av:

Elin Såheim Bjørkli (leder)	SSB Seksjon for utdanningsstatistikk
Per Torstein Tuhus/Hossein Moafi	SSB Seksjon for utdanningsstatistikk
Espen Ottesen Vattekar/Corretta Saugstad	SSB Seksjon for offentlige finanser
Erik Solum	Kunnskapsdepartementet
Annelise L'Orange Ekstrøm	Sarpsborg kommune (KS)
Marte Røst Veflingstad	Kommunal- og regionaldepartementet
Geir Hovland	KS, Rådgiver SST Tønsberg kommune
Jorunn Ongstad	Fylkesmannen i Østfold
Anne Klafstad	Fylkesmannen i Hedmark
Marte Røst Veflingstad	Oslo kommune, bydeler

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Generelle rammer for arbeidsgruppen

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2008

- Etter innspill fra rammeverksgruppe for rapportering og publisering av indikatorer om universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på allerede for rapporteringsåret 2008.
- Gruppene skal se nærmere på de publiserte kvalitetsindikatorene på respektive områder, og fortsette utviklingen av nye indikatorer, med et særlig fokus på indikatorer knyttet til produkt- og resultat kvalitet.

- Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
- Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
- Effektiviseringsnettverkene til KS skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppa for barnehager skal arbeide videre med rapporteringsrutinene og se på mulighetene for å tilrettelegge for filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette.
- Arbeidsgruppene skal vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen eller fylkeskommunen, og eventuelt hva som bør være innhold og omfang i slike handlinger.

2. Oppsummering

Det er blitt avholdt ett møte i arbeidsgruppen i perioden. Fokus på møtet var kvalitetsindikatorer, arbeidsgruppemedlemmenes roller og ansvar og den nye innrapporteringsløsningen BASIL. Flere av arbeidsgruppemedlemmene har det siste året fokusert på BASIL og at denne løsningen skulle bli en god og funksjonell løsning. Når denne løsningen nå er på plass, kan vi igjen ta opp arbeidet med videreutvikling av indikatorer.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjemaet "Årsmelding for barnehager per 15. desember" er ikke lenger en del av KOSTRA-innrapporteringen, men inngår nå som en rapportering i Kunnskapsdepartementets rapporteringsportal BASIL. Nytt per 2008 var at det ble stilt spørsmål om antall ansatte med midlertidig eller varig dispensasjon fra kravet om godkjent utdanning og spørsmål om antall ansatte med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

3.2 Kontroller i skjema

Ny innrapporteringsløsning for skjemaet åpnet også for at vi kunne legge til flere og bedre kontroller. Det gjelder både i forhold til populasjonen og utfylling av skjemaet. Revideringsarbeidet viser at disse kontrollene har hatt en mye bedre effekt enn tidligere.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Det er fremdeles knyttet øremerkede tilskudd til "Årsmelding for barnehager per 15.12" ettersom dette skjemaet også danner grunnlag for utbetaling av statstilskudd. Dette sikrer at svarprosenten er 100. Vi må si oss svært fornøyd med skjemainngang i forhold til fastsatte frister. Det er kommunene som sørger for at alle barnehager har fylt ut skjema innen sine frister og deretter er det fylkesmennene som ser til at kommunene forholder seg til sine frister.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det er tydelig at revisjonsarbeidet har vært enklere for SSB, fylkesmenn og kommuner ved bruk av BASIL. Det har foregått noe revisjon mellom 15.03 og 15.06, men det har ikke vært nødvendig med så omfattende revisjon som tidligere. Innenfor spørsmålene om stillinger og personale har det blitt utført flest endringer.

3.5 Publisering

Vi har ikke hatt noen endringer i nøkkeltall eller grunnlagsdata i KOSTRA-publisering på barnehageområdet i dette året. På landsbasis var det veldig få endringer fra 15. mars til 15. juni. På grunn av en dobbeltrapportering, var det 6 705 barnehager i publisering 15.06, mens det var en mer

per 15.03. Det var noen justeringer i antall barn i barnehager, men på landsbasis dreide dette seg om en økning på 2 barn med barnehageplass fra mars til juni.

3.6 Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt spesielle kommentarer knyttet til de publiserte nøkkeltallene, men vi har nå mottatt ønske om nye indikatorer fra brukere av våre nøkkeltall. Disse forslagene vil bli vurdert av arbeidsgruppen før neste publisering.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har ingen forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

BASIL er tilrettelagt for at en på sikt skal kunne benytte filuttrekk fra kommunenes barnehageadministrative systemer. Det er Kunnskapsdepartementet som er eier av BASIL og som beslutter når dette skal gjennomføres. Det foreligger ingen ønsker om endring av spørsmål eller utforming i skjemaet.

6. Ønskede endringer i faktaark

Vi etterlyser fremdeles en løsning for å få ut landstall av nivå 3. Mange brukere av KOSTRA-tallene etterlyser også dette. Per i dag må man hente nivå 3 tall inn i Excel for så å summere disse til landstall. I mange tilfeller blir grunnlagstallene prikket hvis det er få enheter, og dermed blir også landstallene feil uten at bruker nødvendigvis er klar over dette.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Arbeidsgruppen vil arbeide videre med nye og forbedrede indikatorer.

8. Annet

I forbindelse med overgang til BASIL har SSB benyttet et nytt verktøy for revisjon av data og har brukt mye tid på å etablere dette. Det er også opprettet nye rutiner for overføring av data mellom BASIL og KOSTRA.

9. Referanser

-

10. Vedlegg

Vedlegg 1. Årsmelding for barnehager per 15. desember 2008. PDF

Vedlegg 2. Veiledning til Årsmelding for barnehager per 15. desember 2008

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Grunnskole

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa har ansvaret for følgende funksjoner:

Funksjon 202 Grunnskole
Funksjon 213 Voksenopplæring
Funksjon 214 Spesialskoler
Funksjon 215 Skolefritidstilbud
Funksjon 222 Skolelokaler
Funksjon 223 Skoleskyss

Arbeidsgruppa består per juni 2009 av:

Per Torstein Tuhus (leder)	SSB
Rita Aanerud	SSB
Corretta Saugstad	SSB
Kari Steenstrup	Utdanningsdirektoratet
Linda Hauge	Utdanningsdirektoratet
Marit Helen Bakken	Utdanningsdirektoratet
Roald Fremstad	FM Oslo og Akershus
Hanne Marie Moum Brun	KS
Arne Rekdal Olsen	KS
Geir Halstensen	KS
Per-Erik Eimhjellen	KS
Håkon Evju	KRD

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Utdrag fra mandatet 2009:

Arbeidsgruppene skal:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspubliserings) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Det har vært avholdt ett møte i arbeidsgruppen siden forrige rapport. Det har vært arbeidet med et forslag til nye indikatorer for nasjonale prøver, men det ble ikke publisert noen nye indikatorer i år.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Det vil bli arbeidet videre med å fremlegge et forslag til nye indikatorer for nasjonale prøver, med sikte på publisering neste år. Generelt er det behov for en gjennomgang av indikatorer for å bedre samsvar mellom tellere og nevnerne.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Grunnskoler har ikke eget KOSTRA skjema, men innhenter eksterne data fra GSI. Tellingstidspunkt er 1. oktober hvert år. Utarbeidelse og videreutvikling av GSI foregår i et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, SSB og Waade Information System (WIS). Det er opprettet en egen GSI-faggruppe som bistår i utviklingen av GSI.

3.2 Kontroller i skjema

GSI har et omfattende kontrollsystem i skjemaet. GSI-faggruppen har ansvaret for å vedlikeholde og utvikle kontrollene.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Foreløpige GSI tall publiseres i desember. GSI-data revideres kontinuerlig i perioden fra 1. januar til frigivning av endelig grunnskolestatistikk 28. april. Det er derfor en relativt lang periode hvor fylkesmenn, kommuner og grunnskoler har anledning til å korrigere tjenstedataene. SSB har også mulighet til selv å rette i datamaterialet, i samarbeid med skoler, kommuner og fylkesmenn. Regnskapsdataene oppleves generelt som gode. Nesten alle kommuner leverte regnskap for 2008.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Grunnskoleområdet har ikke eget revisjonssystem i KOSTRA. Tjenstedataene blir korrigert i GSI før overføring til KOSTRA. Det er tatt i bruk en egen applikasjon i KOSTRA for tverrgående revisjon. Denne applikasjonen er nyttig for å kontrollere samsvar mellom tjeneste og regnskapsdata. Det er behov for å se nærmere på samsvar mellom tjeneste- og regnskapsdata på enkelte indikatorer. Ett eksempel er funksjon 214, spesialskoler. Alle kommuner har ikke spesialskoler i kommunen, men der hvor det er registrert spesialskoler i GSI bør en også forvente at kommunen fører utgifter til disse.

3.5 Publisering

Etter en prosess som har inkludert både grunnskolegruppa og kulturgruppa, ble det besluttet at ansvaret for f383, musikk- og kulturskoler, skal overflyttes til kultur. Alle indikatorer tilhørende denne funksjonen har blitt overflyttet til kulturarket.

Det har ikke blitt publisert nye indikatorer i forhold til fjoråret. Skoleåret 2008/2009 har det vært en stor omlegging av GSI, og dette har også medført mye ekstraarbeid for utkjøring av data til KOSTRA. Det har også vært jobbet med kvalitetssikring av eksisterende indikatorer. I forbindelse med publiseringene i mars og juni har det blitt oppdaget feil i beregningen av enkelte indikatorer. Feilene har blitt rettet fortløpende.

3.6 Brukerreaksjoner

Ingen spesielle.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endringer.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

GSI faggruppen gir innstillinger om ønskede endringer i GSI.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket har blitt noe mer oversiktlig ved fjerning av alle indikatorer tilhørende f383.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Alle indikatorer tilhørende f383 er flyttet til kultur.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Det har blitt opprettet en ny arbeidsgruppe for eiendomsforvaltning i KOSTRA.

Grunnskoleindikatorene som blir publisert i dette arket kan også linkes til grunnskolearket. Dette vil bli tatt opp som egen sak ved neste arbeidsgruppemøte.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Definisjonen for gjennomsnittlige grunnskolepoeng har blitt endret, se i-knappen for endringen. Etter vurdering ble det besluttet å ikke publisere gjennomsnitt for denne indikatoren. Fra og med 2008 er den gamle f222 delt i to funksjoner: f222 skolelokaler og f223 skoleskyss. På sikt kan det være aktuelt å foreta noen endringer i indikatorene som følge av dette.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Kvalitetsindikatorer på grunnskoleområdet per i dag er:

- Gjennomsnittlige grunnskolepoeng
- Overgang til videregående skole
- Andel av 6 åringer som forstetter i SFO andre året
- Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn
- Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10. årstrinn
- Antall elever per datamaskin
- Andel ansatte i SFO med lærerutd, førskoleutd eller fagutd i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Det har vært arbeidet med å utforme kvalitetsindikatorer for nasjonale prøver. Det var ikke mulig å få dette klart til årets publisering. Når et forslag er utarbeidet vil det bli forelagt arbeidsgruppen i et møte.

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Kommunehelsetjenesten

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppens ansvar: KOSTRA kommunehelse

Arbeidsgruppens sammensetning:

Fylkesmannen/Helsetilsynet i Troms	Birgit Heier Johansen
Kommunal- og regionaldepartementet	Alexander Wiken Lange
KS	Kari Rolstad
KS, Tolga kommune	Kjetil Brodal
Helsedirektoratet	Birgitta Szanday Bøhn
Helsedirektoratet	Bente Moe
Helsedirektoratet	Jan Tvedt
KS / Oslo kommune	Grethe Sundby
Bergen kommune	Brynjar Skaar
Statistisk sentralbyrå	Espen Ottesen Vattekar
Statistisk sentralbyrå	Åsne Vigran
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Julie Kjelvik
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen

Fra juni 2009 vil Trond Ekorndrud, SSB, ta over etter Julie Kjelvik som deltaker og leder av arbeidsgruppen.

Referater og presentasjoner fra arbeidsgruppemøtene er lagt ut på <http://www.ssb.no/kostra/kommune/kommunehelsetjenesten.html>

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppen har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 120 Administrasjon (årsverk i kommunehelsetjenesten)
- 232 Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste
- 233 Forebyggende arbeid, helse. Denne funksjonen delt opp i to undergrupper:
Miljørettet helsevern og annet forebyggende arbeid.
- 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering.
- 253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon (lege- og fysioterapeutårsverk)

Ett skjema dekker tjenesterapporteringen for disse funksjonene:

Skjema 1 Personell og virksomhet i kommunehelsetjenesten

I tillegg benyttes følgende datakilder:

- SSBs registerbaserte personellstatistikk, som bl.a. bygger på:
 - NAVs Arbeidsgiver- og arbeidstakerregister
 - Norsk utdanningsdatabase (NUDB)
 - helsepersonellregisteret til Helsedirektoratet
- NAVs Fastlegeregister

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Kort sammendrag av innhold i rapportens ulike deler.

Innhenting og kontroll av 2008-tall har gått som normalt. Nye data for avtalehjemler er lagt til i faktaarkene og ny datakilde er tatt i bruk for videreutdanning. Kun små forslag til endring av skjema og ingen forslag til endring av faktaark. Arbeidsgruppen drøfter oppgjørsdatabasen som ny potensiell datakilde.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Kort oppsummering av de endringer og anbefalinger gruppen har foreslått.

Det ble foretatt en god del endringer i skjema i fjor, og arbeidsgruppen har i år ikke store forslag til endring av skjema.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Kort oppsummering av arbeidet med utformingen av årets rapporteringsskjema.

En rekke endringer av skjema ble foretatt i skjema for rapportering av 2008-data. Enkelte deler ble fjernet og enkelte deler ble forenklet (jf. Forslag i fjorårets rapport til Samordningsrådet). I tillegg ble det tatt inn nye spørsmål for antall fysioterapihjemler (del 3-2) og om samhandlingsavtaler (ja/nei-spørsmål i del 6-2).

3.2 Kontroller i skjema

Hvilke typer kontroller finnes i skjemaet. F.eks. hovedvekt av logiske kontroller, skille mellom kontroller og varsler osv. Hvilken betydning har skjemakontrollene for revisjonsarbeidet.

I skjema er hovedsaklig kontroller på utfylte felter. Skjema har i tillegg noen logiske kontroller. I revisjonsarbeidet er i tillegg kontroller mot fjoråret samt kontroller mot andre datakilder.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Beskrivelse av datainngangen i forhold til publiseringene i mars og juni. Her skal også det som er av registerdata og eksterne data omtales. Avsnittet skal også inneholde en redegjørelse for oppfølgingen (purringen) av kommunene/fylkene.

	Skjema 1
Forventet	445
Mottatt 15.06.2009	444
Svarprosent 15.06.2009	99,8
Svarprosent 2008	99,8
Svarprosent 2007	100,0
Svarprosent 2006	97,8
Svarprosent 2005	99,3
Svarprosent 2004	99,1

Purring av kommunene har foregått på e-post. I tillegg ble tre kommuner purret per telefon. Ved publisering 15. juni manglet fortsatt skjema fra Namsskogan kommune. Innhenting av registerdata har gått som normalt.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Beskrivelse av resultatet av og erfaringer høstet under årets revisjonsarbeid. Virker kontrollene i revisjonssystemet tilfredsstillende? Har uforutsette hendelser hindret den planlagte gjennomføringen av revisjonsarbeidet? For dem som har flere skjema, er det ønskelig med ett (under-)avsnitt for hvert skjema.

Revisjon og kontroll har gått som normalt. Det ble innført et par nye kontroller:

- Sammenligning av årsverk fra skjema og årsverk fra personellregisteret for helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- Logisk kontroll mellom timer til fysioterapeuter med driftsavtale (pkt 3-1) og antall avtalehjemler (pkt 3-2)

3.5 Publisering

Kort beskrivelse av selve publiseringene. Har det vært spesielle problemer knyttet til publiseringene. Kort redegjørelse/dokumentasjon over endringer i nøkkeltall (både fra fjorårets til årets publisering, og fra mars til juni).

Endringer i publisering:

- Data fra Norsk utdanningsdatabase (NUDB) har overtatt som datakilde for indikator for videreutdanning ved publisering 15. juni 2009
- Nye indikatorer for fysioterapiahjemler ved publisering 15. juni 2009:
 - Årsverk av private fysioterapeuter per avtalehjemmel (nøkkeltall)
 - Antall avtalehjemler for private fysioterapeuter, fulltid (grunnlagsdata)
 - Antall avtalehjemler for private fysioterapeuter, deltid (fom 20-40 %) (grunnlagsdata)
 - Antall avtalehjemler for private fysioterapeuter, deltid (fom 40-100 %) (grunnlagsdata)

3.6 Brukerreaksjoner

Har gruppen mottatt spesielle kommentarer knyttet til nøkkeltallene.

Det er relativt få tilbakemeldinger fra brukere av dataene. Kommunene kontakter SSB stort sett når noe mangler, noe som tyder på at de vet hvor tallene finnes. Noen spørsmål fra helsemyndighetene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen

4.2 Forslag til endring

Ingen

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Hvilke endringer ønsker arbeidsgruppen å gjøre på området hva gjelder skjema og/eller filuttrekk, og hva er grunnen for ønskene.

Mulige endringer av fysioterapirapporteringen i skjema 1 ble drøftet av arbeidsgruppen i møte 1. april 2009. Bakgrunnen er Helsemyndighetenes behov for informasjon om private avtalefysioterapeuters arbeidsmengde ut over den avtalte hjemmelen. Databehov og mulige løsninger for datainnhenting hadde i forkant blitt drøftet av en midlertidig gruppe bestående av Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, Kommunenes sentralforbund og Statistisk sentralbyrå. Arbeidsgruppen anbefaler at den nedsatte undergruppen arbeider videre med spørsmål rundt rapportering av "timer til refusjonsberettiget arbeid utover avtalt tid".

Når det gjelder innhenting av data for timeverk til fysioterapeuter uten driftsavtale gir kommuner/KS tilbakemelding om at kommunene ikke har oversikt over de avtaleløse fysioterapeutene. Dette medfører underrapportering i KOSTRA.

5.2 Forslag til endring

Spesifisering av de ønskede endringene. Ett(under-)avsnitt for hver ønsket endring.

For de avtaleløse fysioterapeutene foreslår arbeidsgruppen at i skjema 1, punkt 3, rapporteres kun antall personer på "Fysioterapeuter uten driftsavtale", ikke timer. Faktaark endres i henhold til dette. SSB må utrede nærmere hvordan skjema og faktaark skal tilpasses endringen.

Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Kort om hvordan gruppen oppfatter bruken av arket.
Arket synes å fungere tilfredsstillende.

6.2 Ønskede endringer

Hvilke endringer ønsker arbeidsgruppen å gjøre på området hva gjelder skjema og/eller filuttrekk, og hva er grunnen for ønskene.
Ingen

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Systematisk spesifisering av hvilke nøkkeltall som er fjernet, og hvorfor.
Ingen

6.2.2 Nye nøkkeltall

Systematisk spesifisering av nye nøkkeltall. Hvilke data benyttes, og hva inngår i teller og nevner.
Ingen

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Systematisk spesifisering av de endringer som er gjort i eksisterende nøkkeltall. Hva er endret og hvorfor.
Ingen

6. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Systematisk spesifisering av kvalitetsindikatorer på området. Hvordan har arbeidsgruppa jobbet med å definere kvalitetsindikatorer (jf. mandatet for 2006)? Hvilke kvalitetsindikatorer er lagt ut i 2006 og hvordan er utviklingen tenkt framover.

Det ble lansert 4 kvalitetsindikatorer 15.06.2007. To av disse er felles med pleie- og omsorgstjenestene (plo), da disse er overlappende.

- Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke
- Andel nyfødte med hjemmebesøk
- Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (også i plo)
- Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem (også i plo)

7.2. Annet

Her kan arbeidsgruppen/fagansvarlig fremme ønsker og behov den ser for KOSTRA på sitt område. Begrunn ønsket(ene), og vis gjerne til om den kan være nyttig på andre områder/for andre grupper også.

Arbeidsgruppen har i år som tidligere år drøftet muligheten for å ta i bruk oppgjør databasen som ny datakilde for statistikk. Den 1. januar 2009 ble refusjonssystemet og databasen overført fra NAV til Helsedirektoratet. På oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet skal Helsedirektoratet utrede hvordan data fra oppgjør databasen (KUHR) kan benyttes til nasjonal styringsinformasjon, lokal kvalitetsutvikling av tjenestene og til forskning. For KOSTRA kommunehelse kan databasen være en potensiell kilde til ny statistikk over aktiviteten i fysioterapi- og legetjenesten.

ASSS-nettverket for kommunehelse har på oppfordring fra SSB drøftet mulighetene som ligger i ny statistikk for fysioterapi fra oppgjør databasen. Tilbakemeldingene fra ASSS Kommunehelse er at databasen er en god mulighet for et stort utvalg av spennende styringsindikatorer på både ressursbruk, kvalitet og resultat. Nettverket ønsker at kommunene skal få rask tilgang på styringsinformasjon for de tjenestene som daglig rapporterer til oppgjørskontorene.

Annet

7. Referanser

8. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Pleie- og omsorgstjenesten

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Fylkesmannen/Helsetilsynet Møre og Romsdal	Marie Eide
Kommunal- og regionaldepartementet	Alexander Wiken Lange
KS	Anne Tøndevold
KS - los-bistand	Geir Halstensen
KS / Hamar kommune	Halvor Haug
Helsedirektoratet	Helle Gran
Helsedirektoratet	Mari Anne Lundberg
Helsedirektoratet	Jan Tvedt
Helsedirektoratet	Pål Strand
Helsedirektoratet	Michael Kaurin
KS / Oslo kommune	Åse Løset
Bergen kommune	Kjell A. Wolff
Statistisk sentralbyrå	Espen Ottesen Vattekar
Statistisk sentralbyrå	Åsne Vigran
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Julie Kjelvik
Statistisk sentralbyrå	Brith Sundby
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen
ASSS/KS (observatør)	Eva Rinnan

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppen har ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innenfor følgende KOSTRA-funksjoner:

- 234 Aktivisering og støttetjenester overfor eldre og funksjonshemmede
- 253 Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon
- 254 Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg og hjelp til hjemmeboende
- 261 Institusjonslokaler (drift av bofunksjonen for eldre og funksjonshemmede i institusjon)

Hovedtallene for tjenestebrukere innhentes fra og med 2007-årgangen fra IPLOS-registeret (<http://www.ssb.no/iplos/>).

I tillegg hentes årsverkstall fra SSB's Helse- og sosialpersonellstatistikk (registerbasert sysselsettingsstatistikk, som bl.a. bygger på NAVs Aa-register og SSBs Nasjonale utdanningsdatabase (NUDB)).

To skjemaer dekker tjenesterapporteringen for øvrig:

- 4. Pleie- og omsorgstjenester - samleskjema http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/4.pdf
- 5. Institusjoner for eldre og funksjonshemmede http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/5.pdf

Samlevedledning for tjenesterapportering fra kommunene http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/samleveilening_kommune_08.pdf

Retningslinjer til inndeling av kommunal virksomhet i Enhetsregisteret og innmelding av ansatte i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/samleveilening_kommune_08.pdf

(Skjema 6 Pleie- og omsorgstjenester til hjemmeboende gikk ut i 2007, og ble erstattet av IPLOS-rapportering)

1.3 Avholdte møter i arbeidsgruppen

Det ble avholdt ett heldagsmøte i rapporteringsperioden 02.04.2001, delvis sammen med kommunehelse i overlappende saker dagen før.

Referater fra arbeidsgruppemøtene er lagt ut på

http://www.ssb.no/kostra/kommune/pleie_omsorg.html

2. Oppsummering og anbefaling

- Stadig tidligere innlevering av skjema 4 og 5, og langt færre purringer
- IPLOS har medført store besparelser hva gjelder skjemahåndtering, og innleveringsprosent her og kvalitet begynner å bli tilfredsstillende.
- Det foreslås en del endringer i funksjonsbetegnelser og innhold for bedre tilnærming til lovverk.
- Kun mindre endringer i skjema – en del spørsmål som er mindre aktuelle foreslås tatt ut.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

For skjema 5 ble det gjort en endring i 2008 ved at kategorien ”Boform med heldøgns omsorg og pleie” ble fjernet, heller inngikk i sykehjemskategorien, men med plasser under ”annen avd.” istedenfor ”sykehjemsavd.”. I 2007 dreide det seg om drøyt 300 plasser. Problemet for 2008-rapporteringen er fortsatt som tidligere at mange **bolig**plasser føres under ”annen avd.”, ikke bare boform-institusjoner. Arbeidsgruppen foreslår derfor at også plasser i boform føres helt tilsvarende som sykehjemsplasser, slik de er iht. kommunehelsetjenesteloven.

Ellers var det bare små endringer i skjema, som forløp uproblematisk.

3.2 Kontroller i skjema

Tekniske problemer medførte at orgnr. for institusjoner ikke ble sperret, med den følge at mange institusjoner ble oppført med feil orgnr.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

	Skjema 4	Skjema 5	IPLOS
Forventet	445	1341	445
Mottatt 06.06.2009	445	1341	443
Svarprosent 06.06.2009	100	100	99,6
Svarprosent 12.03.09	98,0	98,7	98,4
Svarprosent 19.02.09	91,2	-	81,6
Svarprosent 30.05.2008	100	100	98,4
Svarprosent 06.03.08	95,7	97,6	97,1
Svarprosent 2007	100	100	
Svarprosent 2006	99,1	99,5	
Svarprosent 2005	99,6	99,5	
Svarprosent 2004	99,8	98,1	

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema) og en purrerunde fra fagseksjon. Det var kun nødvendig med 2-3 telefoner til KOSTRA-ansvarlig for å få inn de siste skjemaer. Flere skjemaer ser ut til å komme tidligere, noe som nok er en følge av at IPLOS har tatt over de fleste mottakerorienterte spørsmål. Og IPLOS-innsendingen gikk svært greit, uten tekniske problemer.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Som omtalt under 3.1 var det et problemet for 2008-rapporteringen at mange **bolig**plasser føres under ”annen avd.”, ikke bare boform-institusjoner. Arbeidsgruppen foreslår derfor at også plasser i boform føres helt tilsvarende som sykehjemsplasser, slik de er iht. kommunehelsetjenesteloven. Videre har en i overgang til ny produksjonslinje for elektronisk skjema mistet noen av de mer spesifikke kontrollene som sperret/åpnet celler avhengig av institusjonstype. Vi håper å få inn denne funksjonaliteten i forbindelse med 2009-rapporteringen.

Når det gjelder IPLOS, ser en her fremdeles en kvalitetsforbedring fra 2007 til 2008, om en ikke så stor som for 2006-7. Sammenligningen mot KOSTRA 2006 blir etter hvert mindre aktuell, ettersom en antatt økning i antall mottakere innen mange tjenester vil kompensere for bortfallet av dobbelrapportering som enkelte KOSTRA-tall for enkelte kommuner var beheftet med.

Avvik mellom resultater fra IPLOS 2006-2008 og KOSTRA 2006

	Prosentvis avvik IPLOS 2006-2008 mot kostra 2006		
	2008	2007	2006
Matombringing	-23,4	-26,2	-31,2
Trygghetsalarm	-5,4	-7,3	-13,1
Avlastning - utenfor institusjon	-24,2	-28,3	-36,9
Støttekontakt	-7,0	-13,5	-22,6
Omsorgslønn	-6,7	-13,2	-23,9
Brukerstyrt personlig assistent	10,3	-1,5	-17,8
Hjemmesykepleie og eller praktisk bistand	-2,6	-6,1	-11,1
Bare hjemmesykepleie	9,2	2,4	-6,3
Bare praktisk bistand	-3,6	-4,8	-5,2
Både hjemmesykepleie og praktisk bistand	-12,1	-14,3	-19,5
Beboere i boliger	-4,5	-8,7	-13,3
Heldøgnsbeboere i institusjon	-2,6	-1,7	-5,0
Dagopphold i institusjon	1,4	3,6	10,7
Antall kommuner i utvalg	416	416	398

3.5 Publisering

Publisering både i mars og juni forløp uten problemer. Før publisering i juni ble uttak av noen av tjenestene registrert i IPLOS definert noe annerledes i samråd med Helsedirektoratet. En tok her høyde for at det er mulig å ha enkelte tjenester samtidig, slik at antall mottakere i disse tjenestene økte noe. Også 2007-tallene er kjørt på nytt med den nye definisjonen.

3.6 Brukerreaksjoner

Ingen spesielle brukerreaksjoner er registrert i forbindelse med nøkkeltallene i faktaarket.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Gjeldende funksjonstekst finnes på KRDs KOSTRA-sider:

http://www.regjeringen.no/upload/KRD/Vedlegg/KOMM/kostra/Hovedveileder2009_ENDELIG121108_presisert161208.pdf.

Arbeidsgruppen mener at begrepene kjernetjenester og støttetjenester i pleie- og omsorgsfunksjonene f234 og 254 bør endres. Kjernetjenester er ikke selvforklarende, og støttetjenester er ikke dekkende for disse tjenestenes innhold. De to begrepene kan i tillegg gi inntrykk av at noen tjenester er viktigere enn andre (kjernetjenester viktigere enn støttetjenester). Ordlyden bør dessuten reflektere lovtekst og vedtakstekst.

4.1 Funksjon 234 "Aktivitets- og støttetjenester overfor eldre og funksjonshemmede"

4.1.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ved å foreslå Aktiviserings- og servicetjenester blir benevnelsen mer rettet mot at brukeren skal få bistand til selv å være aktiv (aktivisering) og at funksjonen i tillegg til aktivisering (støttekontakt, dagsentre, eldresentre/aktivitetssentre) omfatter ulike servicefunksjoner som matombringing, trygghetsalarm, vaktmestertjenester mv.

4.1.2 Forslag til endring

Funksjon 234 foreslås endret fra "Aktivitets- og støttetjenester overfor eldre og funksjonshemmede" til: "Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede"

4.2 Funksjon 254 "Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende"

4.2.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ved å endre benevnelsen for F 254 til Bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende, blir den i stor grad selvforklarende. Hjelp endres til bistand, som er det begrep som er brukt i sosialtjenesteloven § 4-2 a (praktisk bistand) og i IPLOS og er et begrep som er i tråd med brukerorganisasjonenes ønsker. Videre opprettholdes begrepene pleie og omsorg, som er de begreper som brukes i kommunehelsetjenesteloven (§ 1-3 første ledd nr. 4). Tidligere benevnelse var "Tjenester til hjemmeboende". I tillegg går det fram at samme type tjenester (bistand, omsorg og pleie) gis i hjemmet og i institusjon. F 253 endres tilsvarende.

4.2.2 Forslag til endring

Funksjon 254 foreslås endret fra "Kjernetjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende" til: "Bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende".

4.3 Funksjon 253 "Bistand, pleie og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede."

4.3.1 Bakgrunn for ønsket endring

Hjelp endres til bistand, som er det begrep som er brukt i sosialtjenesteloven § 4-2 a (praktisk bistand) og i IPLOS og er et begrep som er i tråd med brukerorganisasjonenes ønsker. Videre opprettholdes begrepene pleie og omsorg, som er de begreper som brukes i kommunehelsetjenesteloven (§ 1-3 første ledd nr. 4).

Det er dessuten oppdaget at henvisning til kommunehelsetjenesteloven, som er hjemlingsgrunnlag for de fleste opphold, mangler. Det tas også inn presiseringer/endringer vedrørende at dette gjelder eldre og funksjonshemmede, og "ferdigbehandlede" endres til "utskrivningsklare" hva gjelder døgnmulkt. På denne måten blir funksjonsbeskrivelsen nærmere lovverket.

For at hovedelementene skal komme best fram, tas "Re-/habilitering" kun med i beskrivelsen, ikke i funksjonsbetegnelsen.

4.3.2 Forslag til endring

Funksjon 253 foreslås endret fra:

253	Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon
Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med pleie og omsorg i institusjoner og boformer (jf. § 7-2 i forskrift til lov om sosiale tjenester) med heldøgns pleie og omsorg (inkl. dag- og nattopphold, samt korttidsopphold (f.eks. rehabilitering og avlastning) på slike institusjoner). Omfatter også servicefunksjoner som: <ol style="list-style-type: none">1. Husøkonom,2. kjøkken,3. kantine/kiosk,4. vaskeri,5. aktivitør. Dersom institusjonens servicefunksjoner (for eksempel kjøkken og vaskeri) yter tjenester overfor hjemmeboende, skal disse utgiftene fordeles mellom funksjon 253 og funksjon 234. Renhold av institusjonslokaler føres på funksjon 261.	

Funksjonen omfatter videre:

1. Medisinske forbruksvarer,
2. tekniske hjelpemidler,
3. inventar og utstyr,
4. administrasjon/ledelse av institusjonen (forutsetningen er at ev. ledere ved avdelinger/poster ikke har fullstendig lederansvar),
5. inntekter av oppholdsbetaling,
6. utgifter til hjelp i og betjening av avlastningsboliger,
7. døgnmulkt for ferdigbehandlede sykehuspasienter.

Kommunale institusjoner knyttet til rusomsorg føres på funksjon 243.

til:

253

Hjelp Bistand, pleie og omsorg ~~og re-~~
~~/habilitering~~ i institusjoner for eldre og funksjonshemmede

Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med **bistand**, pleie, omsorg i institusjoner og boformer med heldøgns pleie og omsorg **for eldre og funksjonshemmede** (jf. Kommunehelsetjenesten § 1-3, annet ledd nr 6 og sosialtjenesteloven § 4-2 d, jf. forskriften § 7-2). I tillegg til døgnopphold inkluderer dette også dag- og nattopphold, samt ~~korttidsopphold~~ tidsbegrenset opphold, f.eks. ~~re-~~/habilitering og avlastning, på slike institusjoner.

Omfatter også servicefunksjoner som:

1. Husøkonom,
2. kjøkken,
3. kantine/kiosk,
4. vaskeri,
5. aktivitør.

Dersom institusjonens servicefunksjoner (for eksempel kjøkken og vaskeri) yter tjenester overfor hjemmeboende, skal disse utgiftene fordeles mellom funksjon 253 og funksjon 234. Renhold av institusjonslokaler føres på funksjon 261.

Funksjonen omfatter videre:

1. Medisinske forbruksvarer,
2. tekniske hjelpemidler,
3. inventar og utstyr,
4. administrasjon/ledelse av institusjonen (forutsetningen er at ev. ledere ved avdelinger/poster ikke har fullstendig lederansvar),
5. inntekter av oppholdsbetaling,
6. utgifter til hjelp i og betjening av avlastningsboliger,
7. døgnmulkt for ~~ferdigbehandlede~~ **utskrivningsklare** sykehuspasienter.

Kommunale institusjoner knyttet til rusomsorg føres på funksjon 243.

4.4 Funksjon 261 "Institusjonslokaler"

4.4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen tror bruken av "boliger" (det henvises nok er til uttrykket brukt i sosialtjenesteloven §4-2) forvirrer slik den er brukt i funksjon 261 "Institusjonslokaler", og foreslår at dette begrepet fjernes. Funksjon 261 bør gjenspeile innholdet i funksjon 253. Boform etter kommunehelsetjenesteloven er så lite brukt (ca 300 plasser) at det forvirrer mer enn det gagnar saken å presisere her. Arbeidsgruppen foreslår derfor at f261 innholdsmessig rendyrkes til å gjelde institusjonslokaler.

Slik det er i dag, går også funksjon 261 og 265 *Kommunalt disponerte boliger* i hverandre, ettersom boligbegrepet brukes begge steder. Foreslåtte endring vil forhindre dette.

4.4.2 Forslag til endring

Første setning i funksjon 261 *Institusjonslokaler* foreslås endret fra

1. Utgifter til drift og vedlikehold av institusjoner og boliger med heldøgns pleie og omsorg (med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg).
- til
1. Utgifter til drift og vedlikehold av institusjoner for eldre og funksjonshemmede (**hjemlet etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven, jf. funksjon 253 ~~Hjelp Bistand~~, pleie og omsorg ~~og re/habilitering~~ i institusjoner for eldre og funksjonshemmede)** med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Skjema 4 Pleie- og omsorgstjenester - samleskjema

5.1 Skjema 4 punkt 2 Integrerte/samordnede tjenester

5.1.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det bør tydeliggjøres i forspalte/veiledning at det tenkes på kommunalt ansatte, og hovedgruppene innen institusjon og hjemmetjeneste.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og pårørende som får omsorgslønn skal ikke være med her, siden de ikke er ansatt på institusjon eller i ordinær hjemmetjeneste.

5.1.2 Forslag til endring

I skjema 4, punkt 2, Integrerte/samordnede tjenester, spesifiseres det i hode at dette gjelder kommunalt ansatte i enten hjemmesykepleie, praktisk bistand eller institusjon.

5.2 Skjema 4 punkt 5 Tjenestetilbud, tilbud på dagsentrene

5.2.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det er stor usikkerhet i forhold til hva som skal inngå i ”Servicetilbud” og ”Behandlingstilbud”. SSB har ikke registrert interesse for innsamlet statistikk når det gjelder ”Tilbud på dagsentrene”, og spørsmålet foreslås derfor tatt ut.

5.2.2 Forslag til endring

Skjema 4, punkt 5, Tjenestetilbud - Tilbud på dagsentrene, tas ut.

Skjema 5 Institusjoner for eldre og funksjonshemmede

5.3 Skjema 5 punkt 2 Opplysninger om institusjonen – eierform og faksnr

5.3.1 Bakgrunn for ønsket endring

Eierform: foreslås tatt ut, Enhetsregisteret/Bedrifts- og foretaksregisteret gir korrekte og mer detaljerte opplysninger, svært få avvik mellom skjema og register.

Faksnr: foreslås tatt ut, brukes ikke lenger

5.3.2 Forslag til endring

Skjema 5 punkt 2, Opplysninger om institusjonen: Eierform og faksnr. tas ut.

5.4 Skjema 5 punkt 4 Bygningsmessig utforming - Antall rom med bad og/eller WC

5.4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Antall rom med bad og/eller WC: Foreslås tatt ut, SSB registrerer ikke interesse for denne, som i kvalitet ligger ”mellom” enerom og tilrettelagte enerom med eget bad og WC. Det er de to sistnevnte som er etterspurt.

5.4.2 Forslag til endring

Skjema 5 punkt 4: Bygningsmessig utforming: Antall rom med bad og/eller WC tas ut.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Kort om hvordan gruppen oppfatter bruken av arket.

6.2 Ønskede endringer

Hvilke endringer ønsker arbeidsgruppen å gjøre på området hva gjelder skjema og/eller filuttrekk, og hva er grunnen for ønskene.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

”Brukerrettet fravær” foreslås fjernet

I dag er det 3 indikatorer for fravær:

- Andel fravær av totalt antall årsverk
- Andel fravær i brukerrettede tjenester
- Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste

Arbeidsgruppen foreslår at ”Andel fravær i brukerrettede tjenester” tas ut – tallene avviker i liten grad i forhold til totalfraværet.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Ingen nye indikatorer foreslås tatt inn

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

For en del avindikatorerne som bygger på IPLOS, er uttrekket noe endret som følge av nye uttreksregler gitt av Helsedirektoratet. Dette innebærer at enkelte tjenester kan mottas samtidig, og at antall mottakere på disse tjenester pr. 31.12 vil kunne ha økt noe i forhold til tidligere. Også 2007-tallene er kjørt med den nye definisjonen.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Det jobbes videre med reduksjon i skjemaspørsmål

8. Annet

9. Referanser

Referat fra arbeidsgruppemøter:

http://www.ssb.no/kostra/kommune/pleie_omsorg.html

10. Vedlegg

Skjema 4 - Pleie- og omsorgstjenester - samleskjema

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/4.pdf

Skjema 5 - Institusjoner for eldre og funksjonshemmede

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/5.pdf

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Psykisk helsearbeid

1. Oppsummering og anbefaling

1.1 Oppsummering

Rapporten starter med arbeidsgruppens anbefaling til vedtak i Samordningsrådet for KOSTRA (1.2), som i korthet går ut på at skjema for psykisk helsearbeid i kommunene ikke bør tas inn i KOSTRA for 2009, men at særreportering opprettholdes et år til, samtidig som arbeidet med å inkludere området i KOSTRA gjennom blant annet å vurdere alternative datakilder fortsettes.

I kapittel 2 presenteres bakgrunnen for det arbeidet arbeidsgruppe nedsatt av Helsedirektoratet har gjennomført i 2009. Vi presenterer gruppens ansvar basert på mandatet, gruppens sammensetning og i korte trekk hvordan arbeidet er gjennomført.

Kapittel 3 gir en evaluering av datainnsamling, kvalitetssikring og publisering av data bygget på erfaringer fra statistikkårene 2007 og 2008.

I kapittel 4 omtales spørsmålet om KOSTRA-funksjoner i forhold til feltet psykisk helsearbeid i kommunene og i kapittel 5 følger arbeidsgruppens forslag til endringer i rapporteringsskjema for statistikkåret 2009.

Noen tentative tanker om muligheter for publisering i KOSTRA-faktaark er presentert i kapittel 6, men da vi ikke foreslår å ta skjemaet inn i KOSTRA nå, vil spørsmålet bli tatt opp til ny vurdering når nytt arbeid startes opp.

I rapportens siste kapittel, kapittel 7, er muligheten for videre utvikling av statistikkområdet innenfor KOSTRA tema. Det er enighet i arbeidsgruppen om at arbeidet må videreføres, og Helsedirektoratet arbeider med å utforme mandat for ny arbeidsgruppe, som blant annet vil fokusere på å samordne statistikkutviklingen på feltet med tilsvarende for kommunalt arbeid i forhold til rusmiddelmissbrukere.

1.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen går enstemmig inn for at rapporteringen for statistikkåret 2009 ikke bør inkluderes i KOSTRA, men beholdes som særreportering utenfor KOSTRA ett år til.

Dette innebærer at Helsedirektoratet for rapporteringsåret 2009 viderefører samme rapporteringsprosedyre som tidligere, og at opsjon i avtale med SINTEF for rapporteringsåret 2009 benyttes. Fylkesmennene viderefører samme rolle som før mht. kvalitetssikring av data og samordning av rapportering til Helsedirektoratet.

Excel skal fortsatt benyttes som rapporteringsverktøy. Skjema for 2009 oppdateres med de endringer som arbeidsgruppen har blitt enige om, endringer som skal sikre tidsserier samtidig som skjemaet blir mer brukervennlig og datakvaliteten øker.

Samtidig fortsettes arbeidet med å inkludere psykisk helsearbeid i KOSTRA, men på et friere grunnlag. Målet er at fremtidig KOSTRA-rapportering skal inneholde få og robuste variable, som kan brukes for å sette sammen indikatorer på kommunenivå av god kvalitet. Av stor betydning er at fremtidig datainnsamling skal innpasses i KOSTRA og tilby kommunene gode data for å se på egen innsats på feltet og sammenligne seg med andre kommuner. I arbeidet fokuseres det på muligheten til å utnytte data fra andre kilder (registerdata), samt arbeide for å samordne og standardisere kommunenes fagsystemer, slik at filuttrekk til bruk i KOSTRA blir mulig. Eventuelt behov for fremtidig supplerende skjemainnsamling vil avklares underveis i dette arbeidet.

2. Om arbeidet i 2009

2.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

En midlertidig arbeidsgruppe ble nedsatt av Helsedirektoratet i januar 2009 for utredning av muligheten for å la innsamling av data for psykisk helsearbeid inngå i KOSTRA-rapporteringen fra og med statistikkåret 2009, med første innhenting i 2010. Siden høsten 2005 har Helsedirektoratet i samarbeid med andre miljøer utredet statistikkmulighetene for området etter utløp av Opptrappingsplanen for psykisk helse i 2008. I denne Opptrappingsplanens periode har det blitt gjennomført særreportering (IS-24) på øremerkede midler. Særreporteringen har f.o.m. statistikkåret 2007 også inkludert kommunenes samlede ressursinnsats, finansiert ved øremerkede midler og frie inntekter, samt enkelte spørsmål om tjenestene og tjenestemottakerne i eget skjema (IS-24 rapporteringsskjema 2). Mandat for arbeidsgruppen ble utformet av Helsedirektoratet, og arbeidet har vært fokusert på å videreutvikle rapporteringsskjema 2 med formål å inkludere denne rapporteringen i KOSTRA.

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet sørge for at psykisk helsearbeid dekkes gjennom KOSTRA og at det utvikles et eget skjema for området. Hensynet til muligheten for å utvikle en sammenhengende tidsserie etter avslutning av Opptrappingsplanen vektlegges sterkt, og gruppen har derfor tatt utgangspunkt i rapporteringsskjema 2 fra IS-24/2008. Arbeidsgruppen har vært ledet av Helsedirektoratet, mens SSB har hatt sekretariatsoppgaver. Gruppen har hatt følgende sammensetning:

Organisasjon	Navn
Helsedirektoratet	Kirsti Strand (leder)
Helsedirektoratet	Jan Tvedt
SSB	Dag Abrahamsen
SSB	Borgny Vold
SINTEF	Solveig Osborg Ose
Fylkesmannen i Vest-Agder	Bodil Bakkan Nielsen
KS	Anne Jensen
KS	Siv Irén Storbekk
KRD	Eli Johanne Lundemo
Oslo Kommune	Kari Smaaland

2.2 Rammer for gruppens arbeid

Grunnlaget for særreportering av psykisk helsearbeid i kommunene falt bort da Opptrappingsplanen for psykisk helse ble avsluttet i 2008. Samtidig er det svært viktig å følge utviklingen videre, og det er også behov for å etablere offisiell statistikk på feltet. Helsedirektoratet har fått i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å innlemme rapporteringen for psykisk helsearbeid i KOSTRA.

Utrednings-/arbeidsgruppen for utredning av skjemainnhenting på området psykisk helsearbeid i KOSTRA fikk i første omgang et kortsiktig mandat, med oppstart 01.01.09 og avslutning med avlevering av rapport til Samordningsrådet for KOSTRA i juni 2009, se vedlegg 2.

Diskusjoner i arbeidsgruppen viste tidlig at det var vanskelig å komme i mål med prosjektet, da rapporteringsskjemaet som skulle legges til grunn i hovedsak er basert på skjønnsmessige fordelinger av årsverk og brukere, og at det var problematisk å bygge opp en varig rapportering på dette grunnlag. Flere uttrykte at det var vanskelig å ivareta alle hensyn knyttet til faglige innspill, samordning med russektoren og erfaringene fra 2008-rapporteringen. På bakgrunn av dette sendte Helsedirektoratet en presisering av mandatet til gruppen i mars 2009, se vedlegg 3. Presiseringen skal sikre at det gis mulighet for et grundig arbeid i forhold til faglige vurderinger og samordning mot rusfeltet, samtidig som myndighetenes ønske om å sikre tidsserien fra perioden med Opptrappingsplanen for psykisk helse ivaretas. Løsningen innebar to punkter, hvor punkt 1 forutsatte punkt 2:

1. Skjema legges inn i KOSTRA med minst mulig endringer for 2009. Kun endringer som gir nødvendige forbedringer ut fra metodiske hensyn skal gjennomføres.
2. Arbeidet med endringer i KOSTRA-rapportering på psykisk helse videreføres etter sommeren 2009 med sikte på ivaretagelse av faglige innspill og en bedre samordning mot rusfeltet i fremtidig KOSTRA-rapportering. Det lages nytt mandat for dette arbeidet.

Arbeidet som fulgte av punkt 1 ble med dette å betrakte som en midlertidig fase for statistikkåret 2009. Hovedfokuset lå på videreføring av de tidsserier som tidligere er innhentet av Helsedirektoratet og publisert av Helsedirektoratet som del av kvalitetsindikatorerne for psykisk helse¹ og av SINTEF i egen rapport². Gjennom punkt 2 skulle hensynet til et langsiktig og permanent løp innenfor KOSTRA-systemet ivaretas.

Arbeidsgruppen fokuserte på arbeidet med punkt 1, men diskusjonene og høringsrundene som ble gjennomført har gitt en rekke innspill som tas med videre i arbeidet med punkt 2.

Arbeidsgruppen har hatt følgende oppgaver:

- Arbeidsgruppen skulle med utgangspunkt i IS-24/2008, rapporteringsskjema 2³, utforme et nytt KOSTRA-skjema for psykisk helsearbeid. Behovet for tidsserier skulle vektlegges, og den samlede rapporteringen fra kommunene skulle ikke bli større som følge av omlegging fra eget skjema til rapportering i KOSTRA.
- Arbeidsgruppen skulle vurdere hvordan kvalitetssikringen av dataene fra KOSTRA-skjema for psykisk helsearbeid burde foretas, herunder vurdere Fylkesmannens rolle.
- Arbeidsgruppen skulle drøfte og foreslå publisering av tallene og utvikle et sett med nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA.

2.3 Gruppens arbeid

Arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid i kommunene har gjennomført tre møter: 22. januar, 25. februar og 20. mai. Referater og sakspapirer fra møtene er samlet her: http://www.ssb.no/kostra/kommune/psykisk_helsearbeid.html.

I tillegg har det mellom møtene vært utstrakt kontakt mellom Helsedirektoratet og SSB hvor møter i arbeidsgruppen har blitt planlagt og fulgt opp. Samarbeidet med arbeidsgruppen for utvikling av russtatistikk er ivare tatt ved at samme person leder de to gruppene, samt at en representant fra KS sitter i begge grupper. SSBs representanter i arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid har også informert om dette arbeidet på møte i "rusgruppen", og representantene fra Helsedirektoratet, SSB og KS har fått forelagt resultater fra kartlegging av statistikkmuligheter fra konsulentfirmaet Fürst og Høverstad. Kontakten mellom gruppene har likevel ikke vært optimal, og her ligger et betydelig forbedringspotensiale fremover.

Arbeidet på både området psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene ble presentert på møte i KOSTRA-arbeidsgruppene for pleie- og omsorgstjenester og kommunehelse 1. april. Ytterligere koordinering mot tilgrensende KOSTRA-områder har skjedd ved at fem KOSTRA-arbeidsgrupper (barnevernstjenester, pleie- og omsorgstjenester, kommunehelsetjenester, sosialkontortjenester og kommunale boliger) ble invitert til å gi høringsuttalelser til utkast til 2009-skjema.

Arbeidsgruppens anbefaling om å ikke ta skjema for 2009 inn i KOSTRA begrunnes med at skjemaet for 2009 betraktes som en midlertidig løsning, og at man innenfor KOSTRA vil arbeide for en mer permanent løsning. Arbeidsgruppens konklusjon er basert på diskusjoner i gruppen, erfaringer innhentet fra fylkesmanns embedet for 2007 og 2008 og nevnte høringsrunde i tilgrensede KOSTRA-arbeidsgrupper. Spørsmålet om å holde rapporteringen utenfor KOSTRA ett år til har blitt behandlet i

¹ http://www.helsedirektoratet.no/psykisk/indikatorer_psykisk

² Ose, Kaspersen, Pettersen og Kalseth: Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2007. Årsverksstatistikk og analyser av kommunal variasjon, SINTEF-rapport A11269, Trondheim 2009

³ Se http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00085/Opptappingsplanen_f_85519a.pdf

SSBs styringsgruppe for KOSTRA og i Helsedirektoratets ledergruppe i møter hhv. 15. mai og 26. mai. Begge institusjoner stiller seg bak arbeidsgruppens vurderinger. Kontaktutvalget for helse- og sosialstatistikk ble informert om Helsedirektoratets vedtak i møte 27. mai.

3. Evaluering av siste rapportering

Høsten 2005 startet Helsedirektoratet et arbeid for å vurdere statistikkmuligheter innen psykisk helsearbeid etter at rapporteringen av øremerkede midler skulle avvikles ved opptrappingsperiodens utløp. I tillegg til rapportering på øremerkede midler skulle kommunene for statistikkårene 2007 og 2008 også rapportere for feltet samlet, det vil si også bruk av frie inntekter. I utviklingen av dette skjemaet har Helsedirektoratet og SSB samarbeidet tett. I tillegg har kommuner og samtlige fylkesmenn vært involvert i arbeidet. SINTEF har hatt en sentral rolle i kvalitetssikring av data og har gjennom dette opparbeidet seg stor kunnskap om det psykiske helsearbeidet i kommunene, om kommunenes vurderinger av skjemaet og om kvalitetsmessige utfordringer.

Store deler av evalueringen av siste rapportering er basert på SINTEF-rapport A11269 om arbeidet med 2007-data (Ose, Kaspersen, Pettersen og Kalseth 2009), særskilt vedlegg 1: "Datakontroll og datakvalitet". Alle fylkesmenn har i løpet av mai 2009 rapportert skjema 2, men kvalitetssikringen er per dato (10. juni 2009) ikke i gang.

3.1 Utarbeiding av skjema

Rapporteringsskjema 2 har blitt benyttet for to statistikkår, 2007 og 2008. For lenke til rapportering for 2008, se fotnote 3. IS-24/2008 inneholder rapporteringsskjema 1 som er knyttet til kommunenes bruk av øremerkede midler og rapporteringsskjema 2 som omfatter alle kommunale tiltak innen psykisk helsearbeid, dvs. både finansiert ved øremerkede midler og tiltak finansiert ved kommunale midler. Det er rapporteringsskjema 2 som er utgangspunktet for forslaget til rapporteringsskjema for statistikkåret 2009 som her forelegges Samordningsrådet for KOSTRA.

Det ble gjennomført høringsrunder både etter rapporteringen for 2007 og 2008. For statistikkåret 2008 ble to nye spørsmålssekvenser tatt inn i skjemaet:

- Fire spørsmål om individuell plan (spørsmål 27-30), som kommunen skal besvare for hhv. tjenester for voksne og tjenester for barn og unge, dvs. samlet 8 spørsmål.
- Ett spørsmål med tre delspørsmål om kommunens avgrensning mot kommunalt rusarbeid (spørsmål 31).

For statistikkåret 2008 ble det lagt inn en presisering om at det kun skal telles med årsverk der psykiske lidelser eller vansker er primærårsaken til at tjenesten eller tiltaket gis. Det var nødvendig med en presisering på dette punkt, men presiseringen kan påvirke endringstallene fra 2007 til 2008. Da komplette og kvalitetssikrede 2008-data ennå ikke foreligger, er effekten av å legge til denne presiseringen ennå ikke kjent.

Spørsmål 18 i 2007-skjema ble tatt ut av rapporteringsskjema 2 for 2008, Spørsmålet gjaldt antall personer i arbeidstiltak i kommunal regi. Bakgrunnen for endringen var som SINTEF påpeker i 2007-rapporten (jf. fotnote 2) at datakvaliteten er lav i hovedsak pga. NAV-reformen som påvirker rollefordelingen mellom kommunene og NAV. Her var også betydelig fare for tolkningsforskjeller ved at noen kommuner kun rapporterte fra tiltak som de selv driver, mens andre også tok med brukere i tiltak kjøpt fra andre.

3.2 Kontroller i skjema

For 2007 og 2008 valgte Helsedirektoratet å benytte en excel-basert rapporteringsløsning, med noe funksjonalitet integrert for kommunene, samt en aggregeringsmodul for fylkesmennene.

Det er automatisk summering av fire spørsmålssekvenser (spørsmål 2-6, spørsmål 7-9 og spørsmål 10-17 for hhv. tjenester for voksne og barn og unge). I tillegg har den automatiske summen for spørsmål 10-17 blitt rød dersom den ikke er i samsvar med de utfylte svarene på hhv. spørsmål 2-6 og 7-9.

Både kommuner og fylkesmenn har gitt tilbakemeldinger om enkelte tekniske problemer med denne løsningen, men det meste har blitt løst underveis i rapporteringen.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Selv om kommunenes rapporteringsfrist for IS-24/2008 var den samme som generell KOSTRA-frist, har ulik tidsplan for publisering av resultater bidratt til at datainnsamlingen har strukket seg over en lengre periode.

Innsending av skjemaene til myndighetene har skjedd i to ledd:

- 1) Kommunene har rapportert skjema 1 og 2 til de respektive Fylkesmenn med frist 15. februar;
- 2) Etter aggregering til fylkestall og kvalitetssikring, har Fylkesmenneses rådgivere rapportert til Helsedirektoratet med frist 15. april.

I perioden med Opptappingsplanen har helsemyndighetene prioritert å få inn rapporteringsskjema 1 om de øremerkede midlene. Alle kommuner hadde levert 2007-tall innen 12. august 2008, men kvalitetskontrollen avdekket at til sammen 11 kommuner hadde alle verdier lik null eller missing, det vil i praksis si manglende rapportering. Ved publisering av 2007-rapport, manglet data fra kun en mindre kommune, og verdier for denne er estimert i publiseringen.

I løpet av mai 2009 hadde alle Fylkesmenn sendt inn rapporteringsskjema 2 for 2008, men noen få enkeltkommuner mangler stadig.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

SINTEF har hatt ansvaret for kvalitetskontroll av dataene innsamlet i IS-24 for 2007, og tilsvarende for statistikkåret 2008.

For statistikkåret 2007 ble kvalitetskontrollen i hovedsak gjennomført i august og september 2008, i dialog og tett samarbeid med rådgiverne i psykisk helsearbeid hos Fylkesmannen. SINTEF har også hatt direkte kontakt med enkeltkommuner ved behov. I kvalitetssikringen har SINTEF vektlagt at data skal bli gode både på det mest aggregerte nivå (landet som helhet) og på kommunenivå.

Det meste av kontrollen har foregått per e-post, men også telefon har blitt benyttet. SINTEF har mottatt over 400 e-poster gjennom arbeidet med å kvalitetssikre data for 2007, og har selv sendt ut nærmere 200 e-poster. Totalt sendte SINTEF ut 541 spørsmål til rådgiverne og til enkeltkommuner, og nesten samtlige spørsmål er besvart enten skriftlig eller muntlig.

I kvalitetssikringsarbeidet har SINTEF vært svært detaljerte i kontrollen for å gi kommunene et best mulig grunnlag å rapportere videre på. Da kommunene ved rapportering av ny årgang har forrige rapportering som et sentralt grunnlag, så SINTEF på den grundige kontrollen som en investering for å heve datakvaliteten fremover. Kvalitetskontrollen hadde også som mål å skape diskusjoner og engasjement rundt om i kommunene.

All korrigerende av data har skjedd i forståelse med kommunene.

SINTEF konkluderer med at de i løpet av kvalitetssikringsperioden mottok relativt mange negative tilbakemeldinger fra rapporteringstrøtte personer i enkelte kommuner (s. 115 i "*Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2007*"). At skjemaet ikke tar utgangspunkt i kommunenes egne regnskaps- og fagsystemer, men etterspør anslag for årsverk m.v. er en utfordring.

SINTEF trekker frem flere årsaker til at det var utfordrende å kvalitetssikre data for 2007:

- Det fantes ikke tidligere rapportering å sammenligne med
- Kommunene har ikke eksakt kunnskap om egen innsats i tjenester til mennesker med psykiske lidelser og problemer. Dette skyldes dels at regnskapssystemene ikke har psykisk helse som eget kostnadsområde og dels at kommunene organiserer tjenestene veldig ulikt slik at uttrekk for særskilte brukergrupper er krevende.

- Generelt finnes lite informasjon om kommunale tiltak innen psykisk helsearbeid å sammenligne med i offentlig statistikk.
- Versjonshåndtering, ulike versjoner av skjema kan finnes hos kommunene og hos Fylkesmann

SINTEF har benyttet følgende datakilder i sin kvalitetskontroll for 2007:

- Rapporteringsskjema 1 (øremerkede midler)
- Oversikt over tilskudd i rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet
- Innbyggertall (SSB)
- Forholdet mellom tall innenfor rapporteringsskjema 2
- KOSTRA-tall (SSB)
- IPLOS-tall (SSB)

Kvalitetskontroll ble gjennomført ved manuell gjennomgang og mer standardiserte tester.

Resultat av kontroll av samtlige kommuner i et fylke ble bearbeidet til en liste per fylke i word-format som ble oversendt rådgiverne hos Fylkesmannen i perioden 5.-18. september.

En utfordring i kvalitetssikringsarbeidet som SINTEF trekker frem for 2007 dreier seg om versjonshåndtering, da det kan finnes flere versjoner av skjema. De påpeker at ved henvendelse fra SINTEF kjenner i enkelte tilfeller ikke rådgiverne igjen de tallene SINTEF spør om, da kommunene kan ha korrigert tall på egen hånd eller etter tilbakemelding fra rådgiverne. I andre tilfeller sender rådgiverne spørsmålene videre til kommunene som besvarer direkte til SINTEF uten å informere fylkesmannen om de endringer som er gjort.

I tabellen under er de kontroller som SINTEF har gjennomført ved kvalitetskontroll av 2007-årgangen presentert. Etterkontrollen må sees i sammenheng med begrensede muligheter for direkte kontroll ved skjemautfylling.

Spørsmål/variabelgruppe	Type kontroll	Resultat
Alle	Manuell kontroll: Kommuner med 0 eller missing for alle variable = Ikke rapportert	11 kommuner. Etter puring rapporterte alle unntatt én.
Alle	Manuell kontroll: Formatfeil (komma vs. punktum, tekst for tall osv.) som påvirker autosummeringer	
Spørsmål 1: Brukermedvirkning i organisert form	Tusen-feil. Kontroll mot kommunestørrelse og avvik fra gjennomsnitt. Kontroll mot mottatte øremerkede midler i rapporteringsskjema 1 (R1): Kommunene må ha oppgitt minst samme beløp som i spørsmål 7 i R1 (øremerkede midler brukt på bruker-/pårørendeorganisasjoner).	Verdi redusert fra ca 260 millioner til ca 43 millioner. Rådgiverne hos Fylkesmannen informert om disse korrigeringene, men rettet uten spørsmål. Kommuner med mer enn 50 000 i R1 og 0 i R2 ble kontaktet. Hvis lavere verdi enn 50 000 i R1 ble 0 i R2 erstattet med verdi oppgitt i R1 og rådgiverne varslet om dette. I alt sendt ut 70 spørsmål og kommentarer til dette spørsmålet. Endelig verdi på landsnivå: 51 millioner.

<p>Spørsmål 2-9: Årsverk i tiltak</p>	<p>Kontroll av autosummer (verdier er lagt inn etter at summeringen er låst, formatfeil i enkelte variable). Høyere sum enn summen av enkeltverdier.</p> <p>At andelen årsverk i tjenester for barn og unge ser OK ut i forhold til estimat for 2006 basert på 100 kommuner (SINTEF).</p> <p>Vekst i totale årsverk sett i forhold til vekst i årsverk finansiert via øremerkede midler.</p> <p>Årsverk i R2 må være større eller lik årsverk rapportert i R1.</p> <p>Langt flere årsverk i R2 sammenlignet med R1. I gjennomsnitt rapporteres 2,14 ganger flere årsverk i R2.</p>	<p>Formatfeil korrigert</p> <p>Ny summering, hvor autosum settes lik summen av enkeltverdier.</p> <p>48 kommuner rapporterer færre årsverk for voksne i R2 enn i R1.</p> <p>Nærmere kontroll av alle kommuner med mer enn 4 ganger så mange årsverk i R2 som i R1.</p> <p>Sendt ut 119 spørsmål om tjenester til voksne og 36 om tjenester til barn og unge. Etter revisjon en reduksjon på 372 årsverk⁴.</p>
<p>Spørsmål 10-17: Årsverk fordelt etter utdanningskategori</p>	<p>Kontrollert mot hhv. sum spørsmål 2-6 for voksne og sum spørsmål 7-9 for barn og unge.</p>	<p>Mange marginale avvik og det ikke er brukt ressurser på fullt samsvar i disse tilfellene.</p> <p>Revisjon har gjort at avviket mellom de to spørsmålssekvensene er redusert fra 252 årsverk til 43 årsverk.</p> <p>Årsverk for voksne fordelt på utdanningsgruppe redusert med 222 årsverk.</p> <p>Årsverk for barn og unge fordelt på utdanningsgruppe økt med 59 årsverk.</p>
<p>Spørsmål 18: Antall personer i arbeidstiltak i kommunal regi</p>	<p>SINTEF påpeker dårlig kvalitet.</p>	<p>Tatt ut av 2008-skjema, se avsnitt 3.1.</p>
<p>Spørsmål 19 og 20: Personer som har hatt støttekontakt.</p>	<p>Kontroll mot IPLOS (SSB). Da IPLOS skal inkludere alle med støttekontakt, burde rapportert antall i R2 være lavere enn i IPLOS.</p> <p>Mottakere av støttekontakt sett i forhold til antall innbyggere.</p>	<p>Om lag 80 spørsmål sendt ut om forholdet mellom mottakere av støttekontakt i R2 og tilsvarende i IPLOS. Tilbakemeldingene tyder på at mange kommuner ennå ikke hadde fått på plass rutiner for å inkludere andre tjenester enn pleie- og omsorgstjenestene i IPLOS.</p> <p>Generert spørsmål til 57 kommuner. Fra mange tilbakemelding om at psykisk utviklingshemmede er inkludert. SINTEF er usikre på i hvilken grad kommuner som ikke er sjekket spesielt inkluderer PU.</p> <p>Antall mottakere redusert med 308 for voksne og 414 for barn og unge.</p>
<p>Spørsmål 21: Barn og unge med psykiske lidelser hvor de pårørende mottar omsorgslønn.</p>	<p>Kontroll mot IPLOS: Er en rimelig andel av det som er rapportert i IPLOS rapportert i R2?</p>	<p>Mangelfulle IPLOS-rutiner for enheter utenfor pleie- og omsorgstjenester.</p> <p>8 spørsmål sendt ut, og etter revisjon korrigert fra 1005 til 998.</p>

⁴ SINTEF mener fortsatt at tallet er noe høyt.

Spørsmål 22: Ban og unge med psykiske lidelser hvor de pårørende mottar avlastning.	Tilsvarende kontroll mot IPLOS som for spm. 21. Andel i forhold til kommunestørrelse.	Foreløpig ikke egnet for kontrollformål. Marginale endringer: Fra 2470 til 2451 mottakere av avlastning.
Spørsmål 23: Antall innkjøpte heldøgns plasser.	Ikke kontrollmulighet.	Uendret av kvalitetskontroll.
Spørsmål 25-27: Organisering av tjenestene.	Korrigert formatfeil for å kunne summere. Kontrollert avvik mot oppgitt modell i SINTEF-prosjektet "Kommunal iverksetting", som har samme variable på organisering (Myrvold og Helgesen 2009).	I alt 53 spørsmål om dette er sendt ut. Betydelige avvik. Mange feilkilder knyttet til forståelsen av modellbegrepene.

3.5 Publisering

Noen av tallene på kommunenivå for 2007 er publisert i Solveig Osborg Ose, Silje L. Kaspersen, Ivar Pettersen og Jorid Kalseth: [Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2007](#) publisert 15. februar 2009. I tillegg publiserer Helsedirektoratet en del av de nasjonale tallene som del av sine kvalitetsindikatorer for psykisk helse på http://www.helsedirektoratet.no/psykisk/indikatorer_psykisk/

For at kommunene skal ha enklere tilgang til dataene, og kunne se disse i sammenheng med andre kommuner og med andre fagfelt, er det et mål å publisere tall for psykisk helsearbeid i KOSTRA. Dette forutsetter økt datakvalitet og et utvalg indikatorer som er til nytte for kommunene, uten at sensitivitet med hensyn til personvern trues.

4. Om KOSTRA-funksjoner og psykisk helsearbeid

Kommunenes funksjonskontoplan har ingen funksjon reservert for arbeid med psykisk helsearbeid. Funksjonene i KOSTRAs funksjonskontoplan skal gjenspeile hvilke type behov kommunenes tjenester skal dekke, slik som undervisning/opplæring, pleie/omsorg, helse osv. Tjenestedimensjonen, ikke mottakerdimensjonen, er basis for inndelingen.

Spørsmålet om kommunenes funksjonskontoplan burde ha en egen funksjon for psykisk helsearbeid, ble behandlet og avvist ved innføringen av KOSTRA. Spørsmålet har senere blitt luftet flere ganger, i forbindelse med innføringen av Opptappingsplanen og i arbeidet med etablering av en varig rapporteringsløsning. I prosjektrapport fra SSB til Helsedirektoratet, datert 12.01.2007 blir problemstillingen grundig behandlet (jfr. SSBs rapporter *Statistikk etter opptappingsplanen for psykisk helse: Prosjektrapport fra SSB*). SSB konkluderer med at områdespesifikke utfordringer og hensynet til den etablerte funksjonskontoplanen, gjør at man ikke kan gå inn for å innføre en slik mottakerbasert funksjon. SSB mener at en slik funksjon vil ødelegge muligheten for å følge utgiftene til for eksempel pleie- og omsorgstjenester, kommunehelsetjenester, bolig tjenester, sosialtjenester mv, og man ville med dette miste helheten i f.eks. omsorgssektoren. SSB mener også at kvaliteten i alle tilgrensende sektorstatistikker da ville berøres.

Eksisterende KOSTRA-funksjon 243 *Tilbud til personer med rusproblemer* avviker fra det grunnleggende tjenesteperspektivet som dominerer i KOSTRA og tar utgangspunkt i en særskilt målgruppe. I utredningen av muligheter for datainnsamling innen kommunenes arbeid i forhold til personer med rusproblemer har konsulentfirmaet Først og Høverstad (på oppdrag av Helsedirektoratet) blant annet gitt en vurdering av funksjon 243⁵ ("[Data om kommunalt arbeid for personer med rusmiddelproblemer](#)", avsnitt 6.4). Det er stor variasjon mellom kommuner mht. hva som føres på denne funksjonen. Vanligvis blir utgifter til utskilte rusenheter/-team eller "øremerkede" ruskonsulenter i sosialtjenesten ført her, mens enkelte kommuner også inkluderer tilbud som boligtiltak, -oppfølging og helsetjenester til personer med rusmiddelproblemer. Andre kommuner registrerer slike tiltak og tjenester på KOSTRAs bolig- og helsefunksjoner. Først og Høverstad konkluderer med at bruken av funksjon 243 snarere gjenspeiler kommunenes *organisering av tjenestene* mer enn faktisk ressursinnsats overfor brukergruppen. En gjennomgang av tiltak overfor

⁵ Blant annet basert på SSBs *Primærkartlegging: Tiltak for rusmiddelmissbrukere i kommunene*, datert 14.04.08

brukergruppen viser at alt kan sorteres under andre funksjoner, og de anbefaler dermed at funksjon 243 avvikles og at kommunene benytter øvrige funksjoner i funksjonskontoplanen for tiltak overfor brukergruppen.

Årsverkene som bes rapportert i vedlagte forslag utgjør herav-størrelser i forhold til de etablerte tjenesteområdene (kommunehelse, pleie og omsorg, sosialtjenesten, barnevern). Innenfor dagens KOSTRA-system og gitt kravet om at Opptrappingsplanens effekt skulle måles, er dette per i dag den mest aktuelle måten å innhente data om ressursinnsats i kommunalt psykisk helsearbeid. Spørsmålet om hvordan en i framtiden best kan innhente data om kommunalt psykisk helse- og rusarbeid innenfor KOSTRA må diskuteres i det videre arbeidet fra høsten 2009.

5. Ønskede endringer i skjema

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen har arbeidet frem forslag til nytt skjema for 2009, med utgangspunkt i rapporteringsskjema 2 i IS-24/2008. For i størst mulig grad å bevare tidsserier ved Opptrappingsplanens avslutning, begrunnes endringsforslagene hovedsakelig metodologisk, mens innholdet i skjemaet søkes beholdt uendret. Seksjon for datafangstmetoder i SSB har gjennomført en [ekspertgjennomgang](#) av 2008-skjema, hvor viktige anbefalinger var å gjøre spørsmålene eksplisitte, samt å gjøre informasjon som er nødvendig ved utfylling direkte tilgjengelig. Dette siste er ivarettatt ved å flytte informasjon fra separat veiledning inn i spørsmålsformuleringer eller i korte forklarende tekster i direkte tilknytning til spørsmålene.

Basert på diskusjoner i arbeidsgruppen og innhenting av erfaringer med 2007- og 2008-rapporteringen fra Fylkesmannsembetet, utarbeidet Helsedirektoratet og SSB forslag til nytt skjema for 2009 som ble sendt på høring til arbeidsgruppen, samt fem KOSTRA-arbeidsgrupper som arbeider med tilgrensede felt i kommunene: Kommunehelsetjeneste, Pleie- og omsorgstjenester, Barnevernstjenester, Sosialkontortjenester og Kommunale boliger og boligvirkemidler. Høringsuttalelsene ble innarbeidet i skjemaforlaget som ble behandlet på arbeidsgruppens siste møte 20. mai. I vedlegg 1 finnes forslag til nytt skjema om psykisk helsearbeid i kommunene.

Selv om utgangspunktet var at det skulle gjøres få endringer i 2009-skjemaet er det foreslått fire nye spørsmål i forhold til rapporteringsskjema 2 i IS24-2008, og to spørsmål er foreslått tatt ut. I avsnitt 5.2 gis begrunnelse for disse forslagene.

Det presiseres at fra og med 2009 opphører rapporteringen av øremerkede midler, rapporteringsskjema 1, slik at kommunenes samlede oppgavebyrde knyttet til psykisk helsearbeid vil bli redusert.

5.2 Forslag til endring i rapporteringsskjema IS-24

5.2.1 Forslag til nye spørsmål

4. Hvor mange årsverk ytes i forbindelse med hjemmetjenester (med enkeltvedtak) for hjemmeboende personer over 18 år med psykiske vansker/lidelser? Her skal ikke årsverk i boliger rapportert under spørsmål 3 tas med.

Begrunnelse for forslag:

Nytt spørsmål om årsverksinnsats til hjemmetjenester for voksne (spørsmål 4) er foreslått tatt inn fordi formuleringene i spørsmålene i rapporteringsskjema 2 for 2008 ga usikkerhet om skille mellom årsverk knyttet til boliger i spørsmål 2 og årsverk knyttet til behandling, oppfølging, rehabilitering, hjemmetjenester, koordinering, faglig ledelse i spørsmål 3. Vi mener det vil være nyttig å rendyrke årsverk som utfører pleie- og omsorgsoppgaver versus årsverk som utfører kommunal helsetjeneste. Hjemmetjenester som ytes med bakgrunn i enkeltvedtak defineres som pleie- og omsorgstjenester. Å skille ut hjemmetjenester i eget spørsmål antas å kunne gi bedre mulighet for kontroll mot KOSTRA-pleie og omsorg hvor årsverk til hjemmetjenester knyttes til funksjon 254, *Kjernetjenester knyttet til*

pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende. På denne måten kan summen av spørsmål 3 og spørsmål 4 betraktes som en "herav-sum" i forhold til kommunens totale årsverk på funksjon 254, og sees i forhold til vedtakstimer registrert i IPLOS. Vi mener dette vil forbedre hele spørsmålssekvensen, og gi ny mulighet for kontroll mot data fra andre kilder.

SSB har påpekt at den store sekkeposten i tidligere spørsmål 3 (2008-skjema) vil kreve at kommunene innhenter og koordinerer svar fra mange ulike enheter og etater, noe som gjør det vanskelig å kontrollere dataene, noe som igjen kan redusere mulighetene for data av god kvalitet. Denne vurderingen støttes fra flere hold, jf. f.eks SINTEF-rapport 2007 s. 115. Psykisk helsearbeid innen kommunehelsetjenester er i stor grad basert på skjønnsmessige anslag, og dessuten avhengig av kommunal organisering. Ved å skille ut årsverk tilknyttet vedtakfestede hjemmetjenester, vil ikke disse bli "forurenset" av de mer skjønnsmessig baserte tallene for kommunehelse.

7. Hvor mange årsverk ytes til støttekontakt for voksne med psykiske vansker/lidelser? Vær oppmerksom på at kun årsverk til individuell støttekontakt skal registreres her, mens årsverk til støttegrupper, fritid med bistand o.l. skal føres på spørsmål 8.

Begrunnelse for forslag:

Også dette forslaget vil bidra til å bedre kvaliteten i spørsmålssekvensen samlet. I rapporteringsskjema 2 i IS-24/2008 var det uklart hvorvidt, og ev. hvor, årsverk for støttekontakt skulle registreres. I rapporteringen av øremerkede midler (rapporteringsskjema 1 i IS-24/2008) ble det imidlertid eksplisitt spurt om midler brukt til støttekontakt for voksne (spørsmål 12). I skjemaautkastets spørsmål 22 skal antall mottakere av støttekontakt oppgis. Ved å spørre eksplisitt etter årsverk til denne tjenesten, får vi mulighet til å knytte sammen ressursinnsats og tjenestemottakere til nytt nøkkeltall. I SINTEF-rapport for 2007-rapporteringen, gis det innspill om at antall årsverk til støttekontakter burde vurderes inkludert for å si noe om gjennomsnittlig mengde kontakt for hver mottaker i kommunene (SINTEF 2009, s. 115).

12. Hvor mange årsverk ytes til støttekontakt for barn og unge med psykiske vansker/lidelser? Vær oppmerksom på at kun årsverk til individuell støttekontakt skal registreres her, mens årsverk til støttegrupper, fritid med bistand o.l. skal føres på spørsmål 13.

Begrunnelse for forslag:

Samme begrunnelse som for spørsmål 7 over. Spørsmål 23 i forslag til skjema for 2009 gjelder antall barn og unge som mottar denne tjenesten.

32. Hvor mange personer med psykiske vansker/lidelser har takket nei til individuell plan?

Begrunnelse for forslag:

Spørsmålet foreslås inkludert for å gi en spørsmålssekvens som harmonerer med gjeldende IPLOS-rapportering. Både gjennom innhenting av Fylkesmennenes erfaringer med rapporteringen og i arbeidsgruppen har det kommet frem at dette er et viktig spørsmål for å gi et helhetsbilde av kommunens tjenestetilbud.

5.2.2 Forslag til spørsmål som tas ut

Arbeidsgruppen foreslår at følgende to spørsmål utgår for 2009-rapporteringen:

25. Psykisk helsearbeid i kommunen er organisert på samme måte for voksne og barn/unge. Er svaret ja, er det unødvendig å fylle ut spørsmål organisering for barn og unge.

Begrunnelse for forslag:

I møtene i arbeidsgruppen har det gjentatte ganger fra ulike hold blitt trukket frem at spørsmålene knyttet til organisering av det psykisk helsearbeidet i kommunene synes lite velegnet for denne type datainnsamling. Flere ønsket å ta spørsmålet ut fra 2009-skjema, men for Helsedirektoratet er det viktig at tidsserien opprettholdes på dette punkt. Gruppen foreslår endringer i de modellene/svaralternativene som er tilgjengelige for kommunene, mer om dette følger i avsnitt 5.2.3 nedenfor. Spørsmål 25 i 2008-skjemaet skulle fungere som et såkalt ”filterspørsmål”, slik at de kommunene som har samme modell i organiseringen av tjenester for barn og unge som i organiseringen av tjenester for voksne, skulle slippe å besvare påfølgende spørsmål. Etter arbeidsgruppens vurdering har filterspørsmålet slik det nå inngår i excel-skjema liten verdi, og det øker ikke oppgavebyrden for kommunene om de eksplisitt må svare på spørsmål om organiseringsmodell for tjenestene innen begge mottakergrupper.

31. Avgrensning mot kommunalt rusarbeid

- a) Utfører noen av årsverkene det er rapportert for innen psykisk helsearbeid for voksne også oppgaver innen kommunalt rusarbeid (J/N)?
- b) Hvis ja: Gi grovt anslag på hvordan årsverkene fordeler seg (3 kategorier).
- c) Dersom ingen av årsverkene det er rapportert for innen psykisk helsearbeid for voksne inkluderer kommunalt rusarbeid er det fordi (4 alternativer)

Begrunnelse for forslag:

Spørsmålet om avgrensning mot kommunalt rusarbeid ble tatt inn i 2008-skjemaet som et kartleggingsspørsmål som ikke var tenkt videreført i fremtidig rapportering, jf. SINTEF-rapport, s. 116. Gruppen har på alle møter diskutert de vanskelighetene en rekke kommuner har med å skille mellom personer med psykiske vanskeligheter/lidelser og personer med rusmiddelproblemer i fagsystemene. Dette er også understreket av kommuner og rådgivere hos Fylkesmannen når de har redegjort for sine erfaringer med rapporteringsskjema 2 for 2007 og 2008. Kommunenes svar på spørsmål 31 for 2008 ennå ikke er analysert. Problemstillingen er så grunnleggende for avgrensingen av området og man bør prioritere samordning med statistikkutvikling for kommunalt rusarbeid fremfor å inkludere spørsmålet i skjema på nåværende tidspunkt.

5.2.3 Forslag til øvrige vesentlige endringer i 2009-skjema

Svært mange har påpekt at spørsmålene om organisering av psykisk helsearbeid i kommunene ikke er egnet for årlig innsamling av denne type (spørsmål 24-26 i 2008), men at separat forskningsbasert innsamling hvert 3-5 år kunne være mer velegnet. Av hensyn til tidsserien, anbefaler likevel arbeidsgruppen at spørsmålet bør videreføres også for 2009. For å lette rapporteringen foreslår vi at Modell 1 og 4 i tidligere rapportering slås sammen, da grensen mellom dem var uklar. Dette vil ikke medføre brudd i tidsserie, da modell 1 og 4 for 2007 og 2008 kan sees under ett ved analyse.

6. Muligheter for publisering av resultater i KOSTRA-faktaark

Da arbeidsgruppen ikke anbefaler at skjemaet tas inn i KOSTRA for statistikkåret 2009, er ikke spørsmålet om utvikling av indikatorer på feltet relevant i denne omgang. På gruppens møte 20. mai, før det var konkludert vedrørende inkludering i KOSTRA, ble mulighetene for å publisere indikatorer i KOSTRA drøftet på overordnet nivå. Det ble understreket at et fåtall indikatorer kunne vurderes, dersom datakvaliteten var god nok. Eksempler på indikatorer som kunne vurderes er:

- Årsverk i psykisk helsearbeid for voksne per 10 000 innbyggere over 18 år
- Årsverk i psykisk helsearbeid for barn og unge per 10 000 innbyggere 0-17 år
- Andel av årsverkene som utføres av personer med høgskoleutdanning (ev. skilt på tjenester for hhv. voksne og barn/unge)
- Andel av årsverkene som utføres av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid (ev. skilt på tjenester for hhv. voksne og barn/unge)

Spørsmålet om mulighet for å etablere KOSTRA-indikatorer vil fortsette høsten 2009, samtidig som mulighetene for å inkludere området i KOSTRA utredes nærmere.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Vårens arbeid i arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid har avdekket at ytterligere utredning må til før man kan vurdere å ta spørsmål inn via KOSTRA-skjema. Arbeidsgruppen har vektlagt at kommunenes mulighet for å hente de etterspurte opplysningene ut fra sine fagsystemer er begrenset slik praksis er i mange kommuner i dag. Eksisterende skjema forutsetter at opplysninger hentes ut og sammenstilles fra ulike kommunale etater, og kanskje fra flere ulike fagsystemer. Systemene har ulike muligheter for å registrere årsaken til at tjenester tilbys. Tilsvarende erfaringer er kommet frem i arbeidet med å revidere KOSTRA-skjema 13 Kommunale boliger og boligvirkemidler. Også sluttrapporten fra Fürst og Høverstad om mulighetene for å utvikle statistikk om kommunalt arbeid i forhold til personer med rusmiddelproblemer peker på det samme. Her understrekes det at en må komme fram til en enhetlig registrering av primærdata i fagsystemer for å sikre pålitelige data. Dette gjelder både fagsystemer (avsnitt 3.3) personellsystem (avsnitt 5.3 og 6.3).

På denne bakgrunn har Helsedirektoratet gått inn for at arbeidet med å integrere området psykisk helsearbeid i KOSTRA må videreføres høsten 2009. Det settes ned ny arbeidsgruppe med nytt mandat. Sentralt i det videre arbeidet blir å arbeide for å se på muligheter i fagsystemene, og ev. fastsette nye krav til hva som må registreres lokalt i kommunene for senere aggregert rapportering til Staten. Det er tatt initiativ til møte mellom KRD, KS, SSB og helsemyndighetene for å diskutere disse mulighetene nærmere.

8. Referanser

Helsedirektoratet (2009): Data om kommunalt arbeid for personer med rusmiddelproblemer. Sluttrapport

Myrvold, T. & Helgesen, M. (2009): Kommunalt psykisk helsearbeid – organisering, samarbeid og samordning. NIBR-rapport 2009:4

Ose, S., Kaspersen, S., Pettersen, I. & Kalseth, J. (2009): Kommunale tiltak i psykisk helsearbeid 2007- årsverksstatistikk og analyser av kommunal variasjon. SINTEF A11269

SSB (2007): Statistikk etter opptrappingsplanen for psykisk helse. Prosjektrapport fra SSB 12/1-2007

9. Vedlegg

Vedlegg 1:

Arbeidsgruppens forlag til skjema for 2009, som innhentes som særreportering til Helsedirektoratet

Vedlegg 2: Invitasjon til deltakelse i arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid i kommunene

Vedlegg 3: Presisering av mandat for arbeidsgruppen for psykisk helsearbeid i kommunene

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for å utarbeide skjema og veileder for kommune-KOSTRA-skjema nr. 13 "Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler". Skjemaet dekker funksjonene 265 "Kommunalt disponerte boliger" og 283 "Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig" i KOSTRA sin funksjonskontoplan.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Agnes Aall Ritland, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Bolig og bygningsavdelingen, Jonina Hermannsdottir, KRD, Bolig og bygningsavdelingen, Arild Kormeseth, KRD, Kommunalavdelingen, Aud Kristiansen, Kommunenes sentralforbund (KS), Ski kommune, Atle Kristiansen, KS, Skien kommune, John S. Schistad, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL), Trondheim kommune, Lajla Nystad, KBL, Helse- og velferdsetaten, Oslo kommune, Liv Kristensen, Husbanken, Analyse- og utviklingsseksjonen, Strategikontoret, Jan Erik Tvedt, Husbanken, Boliganalyseprosjektet, Strategikontoret, Hermund Urstad, Husbanken, Boligsosial seksjon, Region Øst, Tonje Houg, NAV Drift og utvikling, seksjon Levekår og sosiale tjenester, Christian Hellevang, KS, Arne Jensen, Statistisk sentralbyrå (SSB), seksjon for helsestatistikk, Else Bredeli, SSB, seksjon for helsestatistikk.

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat

Arbeidsgruppen har som mandat å fremskaffe styringsinformasjon om kommunale boliger og boligvirkemidler.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Data for 2008 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2008. Her mangler data fra 20 kommuner. Det er videre publisert endelige, nasjonale tall for 2008 i en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 16. juni 2009. Her er det lagt inn tall for tidligere år for de 20 kommunene som ikke har levert 2008-data.

Det er for 2008-tallene, ikke gjort endringer i publiseringen av etablerte indikatorer og heller ikke publisert noen nye indikatorer for 2008

Skjema 13 har i 2008 og 2009 vært gjenstand for en grundig evaluering der vi har knyttet til oss fagfolk på spørreskjemametodikk. Vi har foretatt brukertester med kommuner, både om dagens skjema 13 og underveis i utviklingen av det nye skjema 13.

KOSTRA-arbeidsgruppen er kjent med at en del av dataene som samles inn i dagens skjema er av dårlig kvalitet. Dårlig i den forstand at svarprosenten er lav for en del spørsmål og at samme spørsmål kan gi ulike svar fra kommune til kommune. Dette siste henger ofte sammen med at det boligsosiale arbeidet er veldig ulikt organisert i kommunene, men også at spørsmålene ikke er entydige nok. Lav svarprosent skyldes til dels at kommunene ikke har de

opplysningene vi etterspør, og generelt at arbeidsbyrden ved å samle inn opplysningene, oppleves som for omfattende. Skjemaet forutsetter at flere etater i kommunen bidrar med opplysninger til utfyllingen, noe som ofte fører til at ingen etat føler ansvar for å fylle ut skjemaet og at det heller ikke er tall som angår dem eller som oppfattes som nyttige for dem. Alt dette gjør at det for en del av dataene er vanskelig å tolke utviklingen over tid og å sammenligne data mellom kommuner. Riksrevisjonen, KS og KRD har gjennomført egne undersøkelser som peker i samme retning.

Målet med å endre skjema 13 har vært å forbedre svarprosenten og svar kvaliteten og å lette oppgavebyrden for kommunene som leverer data. For å få til det, har vi hatt fokus på å stille spørsmål som kommunene synes er interessante og som de har mulighet til å besvare uten at oppgavebyrden blir for stor. Samtidig har det vært viktig å veie dette fokuset opp mot hva sentrale statistikkbrukere ønsker å få svar på. Sentrale statistikkbrukere for skjema 13 er KRD, Helsedirektoratet, Husbanken, NAV, KS og KBL.

Denne avveiningen mellom på den ene siden hva kommunene kan og ønsker å svare på og på den andre siden, det sentrale statistikkbrukere ønsker å få svar på, har ført til at det nye skjema 13 nok av mange kommuner fremdeles oppfattes som for omfattende og detaljert til å svare godt på.

Det er en klar tilbakemelding fra kommunene vi har intervjuet, at spørsmål om brukerne er vanskelige og arbeidskrevende spørsmål å svare på.

Svarene på spørsmål om de som bor i boligene, vil også i stor grad måtte basere seg på skjønn hos den enkelte saksbehandler ved kategoriseringen av brukerne i de ulike gruppene.

Vi har likevel valgt å beholde noen spørsmål der vi ber om fordeling av de som bor i de kommunale boligene, på brukergrupper. Dette fordi det tross alt er en del kommuner som har etablert et registreringsverktøy for å kunne svare på dette.

Registreringsverktøyet gjør først og fremst arbeidsbyrden med å rapportere slike data lettere. Opplysningene vi får på spørsmål om brukerne, vil likevel være basert på skjønn, men et skjønn som er utøvd løpende i tilknytning til hver søknad om bolig, og ikke som en samlet kategorisering av brukerne i forbindelse med rapporteringen til KOSTRA.

10. Vi ønsker altså å "ta vare på" slik informasjon fra disse kommunene. Samtidig vil vi jobbe videre for at stadig flere kommuner får etablert et registreringsverktøy. Dette er informasjon som er sterkt ønsket av KRD, Helsedirektoratet og NAV. En del kommuner bruker også disse opplysningene aktivt i sitt arbeid med å planlegge nye kommunale boliger og fordele eksisterende kommunale boliger på de som søker om bolig. Det at ulike brukere har ulike boligbehov kommer stadig sterkere til uttrykk i boligsosiale sammenhenger.

Arbeidet med utviklingen av det nye skjema 13 er nå i avslutningsfasen. Prosjektgruppen for utviklingsarbeidet har i samarbeid med KOSTRA-arbeidsgruppen kommet fram til et nytt skjema 13 som vi ønsker å fremme for godkjenning av Samordningsrådet.

I pkt. 2.2 nedenfor orienteres det kort om endringer i det nye skjemaet i forhold til dagens skjema.

En nærmere presentasjon av det nye skjema 13 som arbeidsgruppen anbefaler, samt nærmere begrunnelser for forslagene, gis i pkt. 5.

Det nye skjemaet er tenkt brukt i KOSTRA fra og med rapporteringen av 2009-data våren 2010.

En presentasjon av utviklingsarbeidet som er gjort, finnes i pkt. 8 nedenfor.

2.2 Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at det vedlagte nye skjema 13 godkjennes og tas i bruk fra og med KOSTRA-rapporteringen av 2009-data våren 2010.

Kort om endringer i det nye skjema 13 i forhold til dagens skjema 13:

- All veiledning er bakt inn i spørsmålene i skjemaet. Det er ikke tenkt å ha et eget dokument med veiledning. Dette innebærer et drastisk kutt i veiledning i forhold til det som foreligger for dagens skjema 13.
- Spørsmålene er stilt slik at man først spør om kommunene har den ytelsen/tjenesten vi ønsker opplysning om for deretter å be om konkret antall. Dette er gjort for å eliminere vanskelighetene med at vi ikke kan skille 0 fra blank/ubesvart.
- Spørsmålene er delt opp slik at man først spør om kommunalt disponerte boliger til utleie. De fleste spørsmålene i skjemaet gjelder kommunale utleieboliger. Det finnes også noen boliger som kommunene disponerer gjennom klausuleringsavtaler. Dette er boliger, som regel omsorgsboliger, der brukeren eier boligen, men kommunen bestemmer hvem som får kjøpe.
- I tillegg til å spørre om antall kommunalt disponerte boliger pr. 31.12, tar vi inn spørsmål om kjøp, ombygging og salg av kommunalt eide boliger i løpet av rapporteringsåret.
- Spørsmålet om antall boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere endres til å spørre om tilgjengelighet for rullestolbrukere. Videre så spør vi bare om antall boliger som er fullt tilgjengelige for rullestolbrukere, og ikke hvor mange som bare er delvis tilgjengelig.
- Vi tar ut spørsmålet om antall ubehandlede søknader/antall søknader under behandling.
- Vi tar ut aldersfordelingen i spørsmålet om antall husstander som er tildelt bolig i løpet av året.
- Brukergruppene i spørsmålet om antall husstander som er tildelt bolig i løpet av året beholdes, men noen grupper slås sammen. Gruppene blir som følger:
 - **Flyktninger** (tidligere delt i 1. og 2. gangs etablerte flyktninger)
 - **Personer med behov for tilrettelagt bolig** (sammenslåing av dagens grupper for bevegelseshemmede /fysisk funksjonshemmede og utviklingshemmede)
 - **Personer med psykiske lidelser**
 - **Rusmisbrukere**
 - **Personer som både er rusmisbrukere og har psykiske lidelser**
 - **Personer med andre problemer som kvalifiserer for å få behovsprøvd bolig** (med merknadsfelt for å spesifisere nærmere). Denne gruppen vil blant annet omfatte dagens gruppe for sosialt/økonomisk vanskeligstilte.

- Gruppen personer som har fått kommunal bolig uten behovsprøving, er skilt ut i et eget spørsmål.
- For spørsmålet om venteliste, er brukergruppene endret som beskrevet over.
- For spørsmål om søknader har vi skilt ut antall nye søknader, det vil si antall søknader fra husstander som ikke allerede har en kommunal bolig. Dette i motsetning til søknad om å bytte til en annen kommunal bolig, eller søknad om å forlenge husleiekontrakten for nåværende kommunal bolig.
- For spørsmål om husstander som har fått tildelt bolig har vi skilt ut antall nye husstander, det vil si antall husstander som har fått bolig og som ikke allerede bor i en kommunal bolig. Dette også i motsetning til husstander som har byttet til annen kommunal bolig eller har fått forlenget kontrakt i nåværende bolig.
- For spørsmål om husstander på venteliste for bolig spør vi bare om antall nye husstander, det vil si antall husstander som venter på innflytting i bolig og som ikke allerede har en kommunal bolig. Igjen i motsetning til husstander som venter på å bytte til en annen kommunal bolig.
- Vi har tatt inn spørsmål om antall korttidskontrakter.
- Vi spør nå bare om totalt antall husstander som fikk kommunal bostøtte i et år, og har tatt ut spørsmål med fordeling av disse husstandene på brukergrupper.
- Vi har tatt inn et spørsmål om hvorvidt kommunen tilbyr en lavere husleie enn markedsleie på de kommunale boligene.
- Vi spør nå om midlertidige botilbud og natthjem hver for seg. Dette er så vidt forskjellige tilbud at de ikke kan telles i samme tilbud.
- Vi spør nå bare om antall husstander i løpet av året i midlertidige botilbud og natthjem, ikke om antall opphold.
- Vi beholder spørsmål som gjør at vi kan si hvor mange av husstandene som har vært i midlertidig botilbud i mer enn 3 måneder
- Vi beholder spørsmål som gjør at vi kan si hvor mange av de midlertidige bosatte husstandene som hadde barn under 18 år boende i det midlertidige botilbudet. Skillet på over og under 3 måneder beholdes også for husstandene med barn.
- Vi har tatt ut spørsmålene om antall midlertidige opphold for personer utskrevet fra institusjon.
- Vi har tatt ut spørsmålene om antall midlertidige opphold for personer løslatt fra fengsel.
- Vi har tatt ut spørsmålene om antall midlertidige opphold på steder uten kvalitetsavtale.

- Vi har valgt å ta ut spørsmålet basert på kommunenes kartlegging av boligstatus for vanskeligstilte på boligmarkedet, det vil si spørsmålet om antall husstander som på kartleggingstidspunktet var uten egen eid/leid bolig, som stod i fare for å miste boligen, eller som hadde uegnet bolig.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjemaet er uendret fra året før for rapporteringen av 2008-data våren 2009.

3.2 Kontroller i skjemaet

I skjemaet er det både logiske kontroller og varsler om at visse felt må fylles ut. Skjemakontrollene forenkler til en viss grad revisjonsarbeidet ved å sikre konsistens mellom svar som har en logisk sammenheng og ved at sentrale deler av skjemaet blir fylt ut. Det er imidlertid mulig å sende inn skjemaet uten å aktivere kontrollene. Dette er et bevisst valg fra KOSTRA-administrasjonen, da man ikke ønsker å gjøre det for vanskelig å få sendt inn det elektroniske skjemaet. Tilsvarende logiske kontroller som i skjemaet er derfor også lagt inn i revisjons-kontroll-systemet.

3.3 Innsamling av data

Publiseringen 16. mars i år av ureviderte tall, var basert på om lag 85 prosent innkommet materiale. Ved publiseringen av endelige tall 15. juni, hadde 96 prosent av kommunene levert inn skjema 13.

Kommunene ble påminnet og purret sentralt av KOSTRA 2 ganger før publisering 16/3 og en gang etter denne publiseringen. Før publiseringen 15. juni er kommunene purret to ganger av saksbehandler for den kommunale boligstatistikken. Den siste purringen var stilet til rådmennene i kommunene.

Eksterne data fra Husbanken ble publisert som foreløpige tall 16. mars og endelige tall ved publiseringen 15. juni dette år. Ved publiseringen 15. juni, var deknningen for Husbankens data tilnærmet 100 prosent.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonsarbeidet er i hovedsak basert på oppfølging av de feilmeldinger som revisjonssystemet kom frem med. Oppfølgingen bestod for det meste i e-mail-korrespondanse med skjema-utfyller. Aktuelle kommuner mottok en mail med spørsmål vedrørende feilmeldingene, samt kopi av kommunens innrapporterte tall. Kommunene mottok deretter to-tre oppfølgingsmail avhengig av hvor viktig det var å få rettet feilen(e). Feilene ble deretter rettet opp i samsvar med kommunenes tilbakemeldinger.

3.5 Publisering

Data for 2008 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2008. Her mangler data fra 20 kommuner. Det er videre publisert endelige, nasjonale tall for 2008 i en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 16. juni 2009. Her er det lagt inn tall for tidligere år for 20 kommuner som ikke har levert 2008-data.

Det er for 2008-tallene, ikke gjort endringer i publiseringen av etablerte indikatorer og heller ikke publisert noen nye indikatorer for 2008

3.6 Brukerreaksjoner

Det har ikke kommet spesielle kommentarer til nøkkeltallene. Tidligere år er det etterlyst en ryddigere organisering av grunnlagsdataene (nivå 3), slik det er organisert for nøkkeltallene (nivå 2). Dette er nå gjort.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endring i Funksjonskontoplanen.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunnen for ønsket om en grundig evaluering og utvikling av nytt skjema

Kostra-skjema 13 for Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler har vært med i Kostra fra 2001. Skjemaet var gjennom en forholdsvis stor evaluering og endring i 2004, med blant annet utbygging av såkalte brukergrupper og aldersgrupper. Senere år er skjemaet også endret, og da først og fremst utvidet, idet vi har tatt med mer detaljerte opplysninger om midlertidige opphold. Disse endringene er hovedsakelig gjort etter ønske og påtrykk fra KRD, Helsedirektoratet og Husbanken, med tanke på å skaffe måltall for ulike politiske strategier og satsninger. Spesielt har vi ønsket å få samlet inn data som kan måle resultatoppnåelse i forhold til konkrete mål i strategien for bekjempelse av bostedsløshet; ”På vei til egen bolig”. En del spørsmål visste vi at kommunene ikke ville kunne svare på det første året. Når vi likevel tok inn spørsmålene, var tanken at kommunene ville innrette dataregistreringen etter spørsmålene i skjemaet og kunne rapportere etter hvert. For noen kommuner viser dette seg å være tilfelle, for andre, og kanskje de fleste kommuner, har disse nye spørsmålene ført til økt frustrasjon ved rapporteringen. Og selv for de kommuner som melder at de jobber med saken, så ser vi at det kan gå flere år før man kan regne med pålitelige tall. Dette har igjen ført til skuffelse i departement, direktorat og i Husbanken når det gjelder å få gode måltall raskt nok.

Inntrykket av dagens skjema 13 er at det ikke gir tilfredsstillende data hverken for departement, Husbanken eller kommunene. Dette er også konklusjonen fra Riksrevisjonens vurdering av dataene.

Med dette som bakgrunn, ble det høsten 2007 utarbeidet et prosjektskriv i seksjon for helsestatistikk, med tanke på å få hjelp fra seksjon for datafangstmetoder til å tenke helt nytt om skjema 13. I løpet av 2008 og 2009 har skjema 13 vært gjenstand for en grundig evaluering og et nytt skjema 13 er utviklet.

Vi har foretatt brukertester med 13 kommuner, både om dagens skjema 13 og underveis i utviklingen av det nye skjema 13. I tillegg fikk vi tilbakemeldinger fra 11 kommuner da vi sendte ut det nye skjemaet for kommentering til alle landets kommuner.

5.2 Forslag til endring i skjema og i veileder til skjema

Arbeidsgruppen anbefaler at det vedlagte nye skjema 13 godkjennes og tas i bruk fra og med KOSTRA-rapporteringen av 2009-data våren 2010.

Vi har brukt en del tid på å komme fram til egnet telleenhet når vi spør om de som bor i boligene. Vi har endt opp med å telle husstander der definisjonen er de som bor i samme bolig, og presisere at husstanden kan bestå av en eller flere personer.

Alternativet har vært å bruke én person i husstanden som den spørsmålet skal referere til, for eksempel ”hovedsøker” og ”hovedleietaker”. Tanken med en person som telleenhet, var at det ville gjøre det mer entydig når man skal fylle ut spørsmål om brukerne. Hovedsøker ble definert som den i husstandne som eventuelt utløser tildeling av en kommunalt disponert utleiebolig. Men i noen tilfeller vil det være flere personer i husstanden som kan betegnes som hovedsøker, for eksempel der kommunal bolig er tildelt av hensyn til at barna i husstanden skal ha en tilfredsstillende bolig.

Ved å bruke begrepet ”husstand” får vi tatt hensyn til at det kan være situasjonen til flere personer i husstanden som kan ha vært bestemmende for at husstanden er tildelt en kommunal bolig. ”Husstand” er også et mye brukt begrep i kommunens egne søknadsskjema. Ulempen med husstand som telleenhet er at det kan bli vanskeligere å fordele husstandene på ulike brukergrupper, i og med at de ulike personene i husstanden kan ”tilhøre” ulike brukergrupper.

Dette er tenkt løst i skjemaet, ved å presisere at man skal plassere husstanden som har fått kommunal bolig, i den brukergruppen som best beskriver begrunnelsen for tildeling av boligen.

Opplysningene om fordelingen av husstander på de ulike brukergruppene, vil nødvendigvis være basert på at kommunene utøver et visst skjønn. Dette fordi, som nevnt over, at husstanden ikke nødvendigvis vil bestå av personer som ”tilhører” samme brukergruppe. I tillegg så vil en person i en husstand som har fått bolig, kunne ”tilhøre” flere brukergrupper, for eksempel være flyktning og ha behov for tilrettelagt bolig. Brukergruppene er altså fremdeles ikke helt gjensidig utelukkende. Setningen nevnt over, om at man skal plassere husstanden i den brukergruppen som best beskriver begrunnelsen for tildeling av boligen, er ment som en rettleiding når kommunene utøver sitt skjønn.

Opplysninger basert på skjønn, trenger ikke nødvendigvis å være så gale, og de kan gi en pekepinn på det vi ønsker opplysninger om. utfordringen blir å øke andelen av kommuner som utøver dette skjønnet løpende for hver søknad de behandler og registrerer dette løpende i et elektronisk verktøy.

Hovedendringer i det nye skjema 13 i forhold til dagens skjema 13:

- All veiledning er bakt inn i spørsmålene i skjemaet. Det er ikke tenkt å ha et eget dokument med veiledning. Dette innebærer et drastisk kutt i veiledning i forhold til det som foreligger for dagens skjema 13. Vår erfaring er at separat veiledning blir lite brukt. Erfaringen tilsier at nødvendig veiledning må ligge i skjemaet. Vi har fått entydig positiv tilbakemelding fra testpersonene på at all veiledning er i skjemaet slik at den som skal fylle ut ikke må lese et omfattende dokument for å forstå hva vi ønsker svar på.
- Spørsmålene er stilt slik at man først spør om kommunene har den ytelsen/tjenesten vi ønsker opplysning om for deretter å be om konkret antall. Dette er gjort for å eliminere vanskelighetene i dagens skjema med å skille 0 fra blank/ubesvart.
- Spørsmålene er delt opp slik at man først spør om kommunalt disponerte boliger til utleie. De fleste spørsmålene i skjemaet gjelder kommunale utleieboliger. Deretter følger et par spørsmål som gjelder boliger som kommunene disponerer gjennom klausuleringsavtaler. Dette er boliger, som regel omsorgsboliger, der brukeren eier boligen, men kommunen bestemmer hvem som får kjøpe. Vi har skilt mellom kommunale utleieboliger og disse brukereide boligene med kommunal tilvisningsrett fordi den sistnevnte typen kommunalt

disponert bolig har en helt annen forvaltningsmessig behandlingsform. Til slike boliger foreligger den vanligvis ingen søknader og det fattes heller ingen vedtak om tildeling.

- I tillegg til å spørre om antall kommunalt disponerte boliger pr. 31.12, tar vi inn spørsmål om kjøp, ombygging og salg av kommunalt eide boliger i løpet av rapporteringsåret. Begrunnelsen for dette er å få et bredere bilde av den aktiviteten kommunene bedriver når det gjelder kommunal boligforvaltning. Dette er opplysninger som kommunene har god oversikt over.
- Spørsmålet om antall boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere endres til å spørre om tilgjengelighet i stedet for tilrettelagt. Videre så spør vi bare om antall boliger som er fullt tilgjengelige for rullestolbrukere, og ikke hvor mange som bare er delvis tilgjengelig – det vil si som bare er tilgjengelig til boligen eller bare tilgjengelig inne i boligen. Bakgrunnen er at kommunene ikke har så detaljert kunnskap om hele den kommunale boligmassen.
- Vi tar ut spørsmålet om antall ubehandlede søknader/antall søknader under behandling. Begrunnelsen er at hverken kommunene eller sentrale statistikkbrukere mente dette var sentrale opplysninger å ha med. Fokuset fra statistikkbrukerne har vært å beholde spørsmål om venteliste.
- Vi tar ut aldersfordelingen i spørsmålet om antall husstander som er tildelt bolig i løpet av året.
- Brukergruppene i spørsmålet om antall husstander som er tildelt bolig i løpet av året beholdes, men noen grupper slås sammen. I løpet av prosessen med utvikling av et nytt skjema 13 har brukergruppene vært til grundig vurdering i KOSTRA-arbeidsgruppen. Både i plenum i gruppen og i en ”under”arbeidsgruppe som har jobbet fram ulike alternative gruppeinndelinger. Det at vi likevel har endt opp med en tilnærmet lik brukergruppeinndeling som tidligere er altså gjort etter grundig gjennomgang og overveielser i KOSTRA-arbeidsgruppen. Gruppene blir som følger:
 - **Flyktninger** (tidligere delt i 1. og 2. gangs etablerte flyktninger)
 - **Personer med behov for tilrettelagt bolig** (sammenslåing av dagens grupper for bevegelseshemmede /fysisk funksjonshemmede og utviklingshemmede)
 - **Personer med psykiske lidelser**
 - **Rusmisbrukere**
 - **Personer som både er rusmisbrukere og har psykiske lidelser**
 - **Personer med andre problemer som kvalifiserer for å få behovsprøvd bolig** (med merknadsfelt for å spesifisere nærmere). Denne gruppen vil blant annet omfatte dagens gruppe for sosialt/økonomisk vanskeligstilte.
- Gruppen personer som har fått kommunal bolig uten behovsprøving, er skilt ut i et eget spørsmål.
- For spørsmålet om venteliste, er brukergruppene endret som beskrevet over. Vi har valgt å beholde spørsmålet om antall på venteliste selv om vi vet at dette med venteliste praktiseres forskjellig i kommunene. Noen setter alle som tilfredsstillende generelle kriterier som botid i kommunen og lignende, på en søkerliste. De fatter først vedtak om bolig når det er en konkret bolig ledig. Noen fatter ikke vedtak om tildeling av bolig, men tildeler til personer på søkerlisten når det er en bolig ledig. Andre fatter vedtak om tildeling av bolig og setter søkere som har fått slikt vedtak på venteliste til det er en konkret bolig å

tildele. I dagens skjema 13, er det dette sistnevnte ventelistebegrepet vi har bedt om opplysninger for. Det har vi valgt å fortsette med i det nye skjema 13, men vi presiserer ennå tydeligere hva som er kriteriet for å si at man har slik form for venteliste, og knytter det til forvaltningsloven.

- For spørsmål om søknader har vi skilt ut antall nye søknader, det vil si antall søknader fra husstander som ikke allerede har en kommunal bolig. Dette i motsetning til søknad om å bytte til en annen kommunal bolig, eller søknad om å forlenge husleiekontrakten for nåværende kommunal bolig. Ved å skille ut de ”nye” søknadene, får vi en mer ensartet gruppe, noe som gjør bruken og tolkningen av opplysningen bedre og klarere.
- For spørsmål om husstander som har fått tildelt bolig har vi skilt ut antall nye husstander, det vil si antall husstander som har fått bolig og som ikke allerede bor i en kommunal bolig. Dette også i motsetning til husstander som har byttet til annen kommunal bolig eller har fått forlenget kontrakt i nåværende bolig. Vi får en mer ensartet gruppe og det er også ofte denne gruppen ”nye” husstander man er mest interessert i å følge opp i boligsosial sammenheng.
- For spørsmål om husstander på venteliste for bolig spør vi bare etter antall nye husstander på venteliste, det vil si antall husstander som venter på innflytting i bolig og som ikke allerede har en kommunal bolig. Dette i motsetning til husstander som venter på å bytte til en annen kommunal bolig. Igjen er begrunnelsen at vi får en mer ensartet gruppe å forholde oss til ved tolkning og bruk av dataene.
- Vi har tatt inn spørsmål om antall korttidskontrakter.
- Vi spør nå bare om totalt antall husstander som fikk kommunal bostøtte i et år, og har tatt ut spørsmål med fordeling av disse husstandene på brukergrupper. Begrunnelsen er at kommunene ikke har nødvendig informasjon til å svare på slike spørsmål.
- Vi har tatt inn et spørsmål om hvorvidt kommunen tilbyr en lavere husleie enn markedsleie på de kommunale boligene.
- Vi spør nå om midlertidige botilbud og natthjem hver for seg. Dette er så vidt forskjellige tilbud at de ikke kan telles i samme tilbud. Hovedforskjellen går på dette at man i natthjem som regel ikke kan oppholde seg på dagtid, og at det derfor ikke kvalifiserer til å være et midlertidig botilbud etter sosialtjenestelovens § 4-5.
- Videre, så vil vi bare spørre om antall husstander i løpet av året i midlertidige botilbud og natthjem, ikke om antall opphold. Begrunnelsen er at kommunene har vansker med å gi gode tall for opphold. Vi beholder spørsmål som gjør at vi kan si hvor mange av husstandene som har vært i midlertidig botilbud i mer enn 3 måneder, og hvor mange av husstandene som hadde barn under 18 år boende i det midlertidige botilbudet. Skillet på over og under 3 måneder beholdes også for husstandene med barn.
- Vi har tatt ut spørsmålene om antall midlertidige opphold for personer utskrevet fra institusjon, løslatt fra fengsel og antall opphold på steder uten kvalitetsavtale. Kommunene har ikke tilfredsstillende registrering av slike opplysninger pr. i dag.

- Vi har valgt å ta ut spørsmålet basert på kommunenes kartlegging av boligstatus for vanskeligstilte på boligmarkedet, det vil si spørsmålet om antall husstander som på kartleggingstidspunktet var uten egen eid/leid bolig, som stod i fare for å miste boligen, eller som hadde uegnet bolig. Begrunnelsen er at dette er en type spørsmål som ikke egner seg i KOSTRA, men heller bør foretas i utvalgsundersøkelser. Dette fordi kommunene ikke foretar slik kartlegging så ofte, og at det til nå har vært en ”kamouflert” utvalgsundersøkelse i dagens skjema, i og med at bare kommuner som har foretatt kartlegging i løpet av de 3 siste årene, skulle svare. Vi drøftet muligheten av å ta med spørsmål om tidligere boligstatus (er uten bolig, står i fare for å miste bolig eller har uegnet bolig) for husstander som har fått kommunal bolig i løpet av rapporteringsåret. Tanken var at dette kunne erstatte fordelingen på dagens brukergrupper. Men arbeidsgruppen og de sentrale brukerne av statistikken, ønsket ikke å gi slipp på brukergruppene. For at ikke belastningen med å fylle ut skjemaet skulle bli for stor, valgte vi å ikke ta inn nye spørsmål om brukerne.

6. Ønskede endringer i faktaark

Som følge av de omfattende foreslåtte endringene i skjema 13, vil det også bli endringer i neste års faktaark dersom det nye skjemaet godkjennes. Det vil nødvendigvis bli et overgangsår, for ikke å si unntaksår, når det gjelder publisering. Det vil bli brudd i tidsserien for noen variable på grunn av endret definisjon. Andre variable faller bort og nye kommer til. Noen hovedvariable, som antall boliger fordelt på disposisjonsform, vil sannsynligvis kunne publiseres uten brudd.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Generelt

Videreutviklingen for skjema 13 sin del vil for årene framover dreie seg om publiseringsstrategier og revisjonspraksis og endring av revisjonssystemer.

Vi har ikke nå noen konkrete planer, men vi har inntrykk av at de senere års praksis med å publisere endelige tall for kommunale boliger i en egen Dagens statistikk og i egne statistikkbanktabeller utenom KOSTRA, har virket forvirrende for mange brukere. Men noen brukere foretrekker de ordinære statistikkbanktabellene framfor faktaarkene i KOSTRA og også framfor KOSTRA-tabellene i statistikkbanken.

I KOSTRA-tallene i statistikkbanken, er det ikke foretatt noen estimering for kommuner som ikke leverer data. Det gis derfor ingen tall for fylker eller landet i alt for absolutte tall, kun for relative tall. I de egne statistikkbanktabellene som publiseres ved separat Dagens statistikk, er det brukt tidligere års innsendte data som grunnlag for estimeringen. Selv om vi velger å fortsette med å estimere data for frafalls-kommuner, så vil vi måtte utvikle en bedre estimeringsmetode. Det vil også være en mulighet å samkjøre det med estimeringen av noen hovedtall i KOSTRA, som gjøres etter publiseringene 15. mars og 15. juni.

7.1 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen oppnevnte en undergruppe våren 2005 med oppdrag å utarbeide kvalitetsindikatorer for kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler.

Etter kvalitetsseminaret 16. januar 2006 jobbet gruppen videre med å finne bedre kvalitetsindikatorer etter den nye sjekklisten for utvikling av kvalitetsindikatorer som ble introdusert på seminaret. Metoden ga gruppen et nyttig verktøy, i tillegg til at den i større grad tilrettela for en felles forståelse av innholdet i begrepet kvalitet.

Dette arbeidet resulterte i en "bruttoliste" med i alt 14 forslag til kvalitetsindikatorer. De siste punktene i sjekklisten omhandler en del krav som skal stilles til indikatorene (om de er relevante, pålitelige, sammenlignbare, entydige, påvirkbare). Etter gjennomgang av disse punktene, satt vi igjen med 5 indikatorer:

1. Antall kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (indikator for resultat kvalitet)
2. Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere (indikator for produkt kvalitet).
3. Antall midlertidige opphold med varighet utover 3 måneder (indikator for prosess kvalitet/resultat kvalitet)
4. Gjennomsnittlig antall opphold per husstand med midlertidige opphold (indikator for resultat kvalitet).
5. Antall husstander på venteliste i forhold til antall nye vedtak/tildelte boliger i løpet av året (isndikator for resultat kvalitet).

Av disse 5 ble de to første vurdert å være så gjennomarbeidet at vi valgte å publisere dem som kvalitetsindikatorer ved publiseringen av ureviderte tall 15. mars 2007. Indikator 3 og 4 ble publisert som kvalitetsindikatorer første gang 16. juni 2008. Indikatorene har følgende tekst (k-knapp) i faktaarket for kvalitet:

Indikator 1: Antall kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (indikator for resultat kvalitet). Indikatoren sier noe om dekningsgrad. Datakvaliteten anses som god og indikatoren er pålitelig. Også forholdsvis god mulighet for sammenligning mellom kommuner. Kommunalt disponerte boliger benyttes til personer som selv ikke kan skaffe et sted å bo, har særskilte behov og/eller til rekruttering av personell. Høy andel kommunalt disponerte boliger regnes som positivt. Indikatoren kan sees i sammenheng med Husbankens øvrige indikatorer på bruk av boligvirkemidler, for eksempel indikator på bostøtte, startlån, boligtilskudd til etablering og tilpasning. Husbankens indikatorer ligger under "Husbankindikatorer" på faktaark N, Bolig. Indikatoren er påvirkbar ved at kommunene kan bygge, kjøpe- eller leie inn flere kommunalt disponerte boliger.

Indikator 2: Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere (indikator for produkt kvalitet). Indikatoren sier noe om boligmassens kvalitet. Indikatoren har relevans i forhold til myndighetenes mål om flere tilgjengelige boliger og et mer inkluderende boligmarked. Datakvaliteten anses som god, men fordi dette er data som nylig ble startet innsamlet via KOSTRA-skjemaet, kan det variere noe mellom kommunene hvordan de faktisk teller tilrettelagte boliger. Indikatoren anses likevel å være pålitelig. Sammenlignbarheten antas å være god mellom kommuner så fremt kommunene har brukt gjeldende definisjon av tilrettelagt bolig for rullestolbrukere som er etter teknisk forskrift. Tolkningen er entydig. Høy andel regnes som positivt. Indikatoren er påvirkbar ved at kommunene kan bygge boliger/rehabiliterer slik at man får flere tilrettelagte boliger for rullestolbrukere.

Indikator 3: Andel midlertidige opphold med varighet 0-3 mnd. Prosent av alle midlertidige opphold (indikator for resultat kvalitet). Indikatoren sier noe om hvor stor andel av oppholdene i midlertidige botilbud som kan sies å være av kort varighet. Indikatoren har relevans i forhold til myndighetenes mål om at bostedsløse raskt skal få tilbud om varig bolig og at ingen skal oppholde seg mer enn tre måneder i midlertidige botilbud. Høy andel av midlertidige botilbud med varighet 0-3 måneder regnes dermed som positivt. Datakvaliteten anses som god og indikatoren anses som pålitelig. Indikatoren er påvirkbar ved at kommunene kan sette inn ressurser på å skaffe flere varige botilbud, slik at færre husstander bor lenge i midlertidige botilbud.

Indikator 4: Gjennomsnittlig antall opphold for husstander med midlertidige opphold (indikator for resultat kvalitet). Indikatoren sier noe om omfanget av gjengangere i midlertidige botilbud. Å redusere antall midlertidige opphold og antall gjengangere med midlertidige opphold er et uttalt mål i myndighetenes boligpolitikk. Høy verdi anses dermed som negativt. Man er likevel klar over at for noen mennesker er en midlertidig bolig av god kvalitet en foretrukket boform framfor mer varig og forpliktende boligløsninger. Datakvaliteten anses som god og indikatoren anses som pålitelig. Indikatoren er påvirkbar ved at kommunene kan sette inn ressurser på å skaffe flere varige botilbud, slik at færre husstander bor lenge i midlertidige botilbud.

Dersom det nye skjema 13 som arbeidsgruppen anbefaler, blir godkjent, vil indikator 3 og indikator 4 måtte omarbeides/utgå. I og med at vi mener det bare er realistisk å få gode tall på antall husstander i midlertidige botilbud i løpet av året, og ikke antall opphold, vil indikator 4 måtte utgå. Indikator 3 vil kunne endres til å måle andel husstander med midlertidige opphold med varighet over 3 måneder.

Den 5. indikatoren, antall husstander på venteliste i forhold til antall nye vedtak/tildelte boliger i løpet av året, er tenkt å skulle si noe om graden av udekket boligbehov. Den er imidlertid noe problematisk både hva gjelder pålitelighet, sammenlignbarhet og tolkning/entydighet. I skjemaet blir man bedt om å oppgi antall husstander på venteliste, fordelt på brukergrupper. Dette skal være personer som har fått et positivt vedtak om kommunal bolig, men som ennå ikke er tildelt en fysisk bolig.

Kommunene praktiserer imidlertid dette på ulike måter. Noen venter med å gi positivt vedtak til det er en ledig bolig. Kommunene har også ulike kriterier for at en husstand skal kunne få et positivt vedtak og komme på venteliste. Noen steder praktiseres krav om 3 års botid. Andre steder er det en streng prioritering på hvem som kan få kommunal bolig, og dette er gjort allment kjent, slik at ventelisten av den grunn ikke sier noe om boligbehovet generelt.

I dagens skjema kan antall vedtak i løpet av året både være nye vedtak, vedtak om forlengelse av kontrakt og vedtak om bytte av kommunal bolig på grunn av uegnethet. For å kunne si noe om hvor mange nye som får hjelp, må vi få skilt ut antall nye vedtak i løpet av året.

Noen av disse problemene vedrørende indikator 5, vil være eliminert ved bruk av det nye skjema 13. For det første, så presiserer vi at det er bare kommuner som har en vedtaks- og tildelingspraksis i samsvar med forvaltningsloven som skal oppgi antall på venteliste. For det andre, så ber vi bare om tall for "nye" husstander som venter på bolig, og altså ikke husstander som venter på å bytte til en annen kommunal bolig eller som venter på fornyelse av husleiekontrakt for den kommunale boligen de bor i. Tilsvarende, skilles "nye" husstander ut for husstander som har fått tildelt bolig i løpet av året.

Ved en slik stor endring av skjemaet, vil kvaliteten på de data som rapporteres første år, kunne være svært variabel, og vi kan derfor ikke garantere at indikator 5 vil kunne tas med fra og med publiseringen neste år (2010), men sannsynligheten for at vi kan få med denne indikatoren på sikt vil øke ved innføring av det nye skjema 13.

8. Annet

8.1 Planen som ble benyttet for utvikling av ”nytt” skjema 13

Vi startet i desember i 2007, opp evalueringsarbeidet eller utviklingsarbeidet som vi etter hvert heller kalte det i og med at vi ønsket å være veldig nytenkende, og nærmest startete fra scratch i skjema utviklingen. Vi, er i denne sammenheng, Else Bredeli fra seksjon for helsestatistikk og Tore Nøtnæs fra seksjon for datafangstmetode som utgjør prosjektgruppen for utviklingen av nytt skjema 13.

Prosjektet er planlagt avsluttet i august 2009 og nytt skjema 13 er planlagt tatt i bruk ved innsamlingen av 2009-data våren 2010.

Nedenfor følger en presentasjon av hovedfasene i utviklingsarbeidet som nå stort sett er gjennomført.

Hovedfaser i utviklingsprosjektet

1. Avklare informasjonsbehovet til statistikkbrukerne (spesifiseringsfasen).

Vi ønsker å få fram hva som er svarene for deretter å stille de nødvendige spørsmålene. Har erfart at man har lett for ubevisst å spørre om flere ting i ett spørsmål – og dermed blir svaret vanskelig å tolke.

- a. Vi har hatt et første møte med sentrale brukere av dataene vi samler inn, Kommunal og regionaldep. (KRD), Husbanken, Helsedirektoratet og fire kommuner: Oslo, Trondheim, Ski og Skien. Ski og Skien representerer, foruten egen kommune, også Kommunenes Sentralforbund (KS). Trondheim og Oslo representerer i tillegg til seg selv, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL).
- b. Etatene har kommet med skriftlige innspill til møtet der de legger frem hva de ønsker av statistikk på området.

Det som kommer fram som en sentral sak å få avklart før vi fortsetter arbeidet, er hvorvidt vi ber om opplysninger kommunene ikke har lov til å lagre. Dette med bakgrunn i at vi tror bedre dokumentasjon/databehandlingsverktøy for å registrere de data vi etterspør, er en sentral faktor for å bedre datakvaliteten. Samtidig så kan det være at lagring av data for å besvare noen av spørsmålene kan komme i konflikt med lover som besørger personvern. Det gjelder spesielt spørsmålene om brukergrupper og om midlertidig bolig til personer løslatt fra fengsel og utskrevet fra institusjon.

Det er også viktig å sjekke ut hva som kreves av informasjon og samtykke fra dem opplysningene gjelder, samt eventuelle krav om lovhjemling for lagring og bruk av slike data til statistikk.

2. **Avdekke problemer i dagens skjema og få kunnskap om hva slags dokumentasjon kommunene sitter på (tidlig operasjonaliseringsfase)**
- a. **Snakke med Kostra-support**, for å høre hva slags erfaringer de har med skjema 13.
 - b. **Ekspertevaluering.** I ekspertevalueringer er det to spørreskjemametodikere som bruker sin erfaring for å avdekke flest mulig svakheter/problemer i skjemaet. De ser både på spørsmålsformuleringer, rekkefølge og visuelt design. Ekspertevaluering er en veldig effektiv metode for å avdekke opplagte svakheter/problemer, og dermed unngå å bruke tid for å avdekke disse når man går til kommunene/respondentene for å kartlegge hva de opplever som problematisk med skjemaet.
 - c. **Eksplorerende intervju.** Et eksplorerende intervju er en individuell samtale med en nøkkelperson, hvor hensikten er å få ny kunnskap om feltet man skal undersøke. I vårt tilfelle vil det være en samtale med skjemaansvarlig for skjema 13 i kommunene. Vi planlegger å gjennomføre 3- 6 eksplorerende intervju. Hensikten er å få:
 - i. 1. kunnskap om hva slags problemer kommunene sliter med i skjemaet
 - ii. 2. få kunnskap om hva slags dokumentasjon kommunene sitter på.

Vi planlegger å reise ut til kommune for å snakke med dem. Fordelen med det, er at det gir oss anledning til å se på fagsystemene deres, dvs. vi kan se hva slags dokumentasjon de sitter på. Vi tror mange av problemene i skjema 13 skyldes at kommunene ikke sitter på den dokumentasjonen som det spørres om i skjemaet.

Vi planlegger å snakke med 2 store kommuner, 2 mellomstore- og 2 små kommuner. Vi har ikke bestemt oss for hvilke kommuner vi skal snakke med ennå, men vi tror det vil være lurt å snakke med både kommuner som sliter med innrapporteringen, og med kommuner hvor innrapporteringen går greit.

- d. **Delvis strukturerte telefonintervju.** Vi planlegger å gjennomføre delvis strukturerte telefonintervju. Hensikten er å få mer kunnskap om utbredelsen av de problemene som har blitt avdekket i de eksplorerende intervjuene. Det er mulig denne aktiviteten utgår. Det avhenger av hvor god informasjon vi får i de eksplorerende intervjuene.

3. **Bestemme det endelige innholdet i det nye skjema 13**

Med utgangspunkt i hva slags info de sentrale statistikkbrukerne ønsker å samle inn, og hva slags informasjon (dokumentasjon) kommunene sitter på, skal vi, sammen med statistikkbrukerne, bestemme det endelige innholdet i det nye skjemaet. I denne fasen gjelder det å finne balansen mellom den informasjonen som statistikkbrukerne ønsker, og den informasjonen kommunene kan gi.

4. Utforme og teste nytt skjema

Når det er bestemt hva som skal være det endelige innholdet i skjemaet, vil vi gå i gang med å utforme spørsmålene i skjema. Deretter testes det nye skjemaet i utvalgte kommuner. Det legges opp til en iterativ utviklingsprosess, dvs. at utvikling og testing går fram og tilbake, helt til skjemaet fungerer bra. Vi planlegger å gjennomføre ca. 8 -10 tester, 4 -5 tester i første omgang, deretter ca. to tester i hver omgang. Metoden som brukes for å teste spørreskjemaer heter kognitiv kartlegging. Det er en metode som er effektiv for å avdekke svakheter/problemer i skjema. Vi har ikke tenkt så grundig på hvilken type kommuner vi skal teste ut skjemaet på ennå, men det vil være naturlig å teste det ut på en del kommuner som har hatt problemer med skjema.

5. Sluttrapport

Det er viktig å lage en god sluttrapport som de andre fag-seksjonene kan bruke i arbeidet med utviklingen av sine skjema.

8.2 Noen hovedresultater fra evalueringen av dagens skjema 13

Organisering

Brukertestene viste at flere etater var involvert i arbeidet med å svare på skjema 13. Hvilke etater varierte fra kommune til kommune, men de vanligste var; 1.) teknisk etat, 2.) pleie og omsorg og 3.) sosialetaten. Hvem som hadde rollen som skjemaansvarlig virket litt tilfeldig i kommunene. Skjemaansvarlig var ikke nødvendigvis en person som var sentral i utfyllingen, men kunne være en person som stod utenfor selve rapporteringen. Oppgaven med å være skjemaansvarlig på skjema 13, ble oppfattet som en lite attraktiv jobb. Årsaken var at den krevde mye koordinering og purring på svarpersoner ute i etatene. De skjemaansvarlige sa det var enklere å være skjemaansvarlig på et skjema hvor bare en etat var involvert. På skjema 13 var mange etater involvert.

Hvilke fagsystemer kommunene hadde og utbredelsen av disse varierte fra kommune til kommune. Noen var godt dekket med fagsystemer, andre hadde få. Vi fikk inntrykk av at det eksistere et stort mangfold av fagsystemer på markedet. Ingen av kommunene hadde bare ett fagsystem som var felles for alle etatene. Hver etat hadde sitt eget fagsystem. En av de skjemaansvarlige sa det måtte være slik.

Hvor lang tid (effektiv tid) kommunene brukte på å svare på skjema 13, varierte fra fem timer til en uke.

Alle skjemaansvarlige sendte ut papirversjoner av skjema og veiledning til svarpersonene. Disse svarte så på sine spørsmål, og rapporterte tilbake til skjemaansvarlig (enten via post, telefon eller møter). Flere av de skjemaansvarlige hadde brukt delegeringsfunksjonen på andre Kostraskjema, men ingen på skjema 13. En viktig forklaring på dette er at dagens Kostraløsning mangler en funksjonalitet som gjør det mulig for flere svarpersoner å rapportere på ett og samme spørsmål. Løsningen mangler en funksjonalitet som summerer opp hva flere svarpersoner har svart på ett spørsmål.

Samtlige skjemaansvarlige sjekket at tallene var riktige før de sendte de inn til SSB. Det gjorde de ved å sjekke de opp mot fjorårets tall, eller ved å konferere med andre i kommunen, dersom de var usikre på riktigheten av tallene. De skjemaansvarlige ønsket seg en

funksjonalitet i Kostra-portalen som varslet dem, dersom tallene de rapporterte avvek mye fra fjorårets tall.

Alle skjemaansvarlige syntes Kostra-portalen var grei og enkel å bruke. De hadde særlig sansen for ”statusboblene”. Denne funksjonaliteten gjorde det enkelt for dem å følge med på hvordan innrapporteringen gikk.

En av de skjemaansvarlige sa det kunne være vanskelig å få øye på Kostra-lenken på forsiden av ssb.no. Vedkommende syntes også veien inn til selve Kostra-portalen var kronglete.

Hovedinntrykk

De fleste skjemaansvarlige syntes skjema 13 var greit å svare på. Det fantes andre skjema i Kostra som var langt verre. Utfordringen var ikke å forstå spørsmålene, men å hente fram opplysningene det ble spurt etter, samt å administrere innrapporteringen med de involverte etatene.

De skjemaansvarlige fortalte at motivasjonen for å svare på skjema 13 var lav i kommunene. Det kunne være flere årsaker til det, men den viktigste var at kommunene i liten grad brukte opplysningene fra skjemaet selv. De brukte informasjon fra andre Kostraskjema, men lite eller ingenting fra skjema 13. En av de skjemaansvarlige sa; ” det er et skjema som krever mye, men som gir lite tilbake”.

9. Referanser

-

10. Vedlegg

10.1 Nye Kostra-skjema 13 (separat pdf-dokument)

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Sosialtjenesten

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar

I etterkant av møtet i Samordningsrådet i september 2008 ble det bestemt at arbeidsområdet for gruppen også burde inkludere introduksjonsstønad, især ut fra hensyn til at introduksjonsstønad og kvalifiseringsordningen burde behandles av en og samme gruppe. I tråd med dette ble gruppen utvidet med medlemmer fra AID og IMDI. Gruppen har i perioden 2008/2009 bestått av følgende representanter:

Bjørge Løken Western	Arbeids- og velferdsdirektoratet/statistikk og utredning
Flemming Johnsen	Sarpsborg kommune
Jan Oddum	Arbeids- og velferdsdirektoratet/levkår og sosiale tjenester
Odd Vegsund	Kommunal- og regionaldepartementet
Sverre Nesheim	Helsetilsynet (t.o.m. 31/10-08)
Magne Hustad	Kommunenes sentralforbund
Veslemøy Hellem (observatør)	Kommunenes sentralforbund
Åse Løseth	Oslo kommune
Inger-Margrethe Juvshol	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Truls Knudsen	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Chen Shangquan	IMDI
Corretta Saugstad	Statistisk sentralbyrå
Agnes Aaby Hirsch	Statistisk sentralbyrå (t.o.m. 31/12-08)
Kari Kraakenes	Statistisk sentralbyrå
Unni Grebstad	Statistisk sentralbyrå
Harald Tønseth	Statistisk sentralbyrå

I tillegg har Torild-Irene Kårstad fra Statistisk sentralbyrå deltatt på møtene. Statens helsetilsyn meddelte i e-post 15/10-08 at de hadde besluttet ikke lenger å være representert i arbeidsgruppen, med virkning fra 1/11-08. Det er ellers blitt rettet en henstilling til Helsedirektoratet om å oppnevne en representant til gruppen, især av hensyn til samordning av statistikk vedr. personer med rusmiddelproblemer. Agnes Aaby Hirsch ledet arbeidsgruppen ut 2008, fra 1/1-2009 er Harald Tønseth leder av gruppen.

Statistisk sentralbyrå har også sist år ivaretatt leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt to arbeidsgruppemøter i løpet av rapporteringsåret 2008/2009.

Arbeidsgruppen har ansvar for utvikling innenfor følgende funksjoner:

- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 273 Kommunale sysselsettingstiltak
- 281 Økonomisk sosialhjelp
- 275 Introduksjonsstønad
- 276 Kvalifiseringsordningen

Fem skjemaer dekker tjenesterapporteringen for sosialtjenesten og de tilhørende funksjonene:

- Skjema 7 Personell og virksomhet sosialtjenesten per 31.12
- Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp
- Skjema 12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp. Rapporteres pr. 31.12
- Skjema 11B Registreringsskjema for introduksjonsstønad
- Skjema 11C Registreringsskjema for kvalifiseringsstønad

Det er utarbeidet en særskilt arbeidsgrupperapport for introduksjonsstønad. For alle problemstillinger tilknyttet introduksjonsstønad viser vi til denne.

1.2. Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Hovedelementene i mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA er for 2009:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2009

1. Etter innspill fra rammeverksgruppe for rapportering og publisering av indikatorer om universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på for rapporteringsåret 2009.
2. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
3. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapportering av data for 2008 har blitt gjort online for alle skjemaene (7, 11 og 12). Ved publisering 15. juni hadde alle kommuner sendt inn skjema 11, mens 9 kommuner manglet skjema 7 og 7 kommuner manglet skjema 12. (Ved fjorårets publisering manglet 2 kommuner skjema 11, mens skjema 7 og 12 var komplette).

Revisjonen av skjema 11 har i år vært vanskeliggjort av to forhold: For det første overføring av ansvar fra kommune til NAV-kontor, og for det andre de nye spørsmålene om kvalifiseringsstønad. For skjema 7 og 12 har det vist seg vanskeligere enn i fjor å få data inn fra samtlige kommuner.

Især pga sen oppretting av feil i mange kommuner kunne ikke KOSTRA-publiseringen 15. juni gis status av endelige tall. Endelige tall blir publisert med melding i Dagens statistikk 7. juli.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen foreslår noen mindre endringer i skjema 11C (kvalifiseringsstønad), ellers ingen endringer i skjema. Gruppen har vurdert en utvidelse av skjema 7 for å ta høyde for overføringen av

arbeidsoppgaver til NAV-kontor, men kommet til at dette bør utsettes til neste år av hensyn til mulighetene for å få inn mer pålitelige data.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjemaer

Skjema 7 og 12 for 2008 og skjema 11 for 2009 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Torild-Irene Kårstad. Som i fjor har dette fungert veldig bra.

Når det gjelder skjema 11 C for kvalifiseringsstønad, ble systemleverandørene orientert om det nye skjemaet ved utsending av brev i oktober 2008. Alle kommuners sosialtjeneste ble orientert om nytt skjema i løpet av november 2008.

3.2. Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene *7 Personell og virksomhet i sosialtjenesten* og *12 Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* er ikke endret fra fjorårets innrapportering. Kontrollene som benyttes er i hovedsak sum kontroller, logiske kontroller og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Noen av kontrollene fungerer kun som advarsler, og gjør det mulig for kommunene å gå videre i skjemaet uten å svare. I revisjonen kontrollerer man mot fjorårets tall i både skjema 7 og skjema 12.

For skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* har de fleste kommunene egne fagsystemer. Det er utarbeidet et kontrollprogram som kommunene skal benytte i forbindelse med online-innrapportering. Flere av kontrollene for 2008-skjemaet er blitt lagt som kontroller kommunen får ut på lister før innsending til KOSTRA. Det har i år tatt vesentlig mer tid enn året før å få tilbakemelding fra kommunene når de har sendt inn feil data, og det har gått med store ressurser til revisjon ved fagseksjonen i SSB.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 15. mars var datainngangen omtrent som i fjor, og data ble publisert 18. mars (to dager forsinket p.g.a. tekniske vansker med prikking av sensitive tall).

Ved publisering 15. juni hadde alle kommuner sendt inn skjema 11, mens 9 kommuner manglet skjema 7 og 7 kommuner manglet skjema 12. (Ved fjorårets publisering manglet 2 kommuner skjema 11, mens skjema 7 og 12 var komplette).

Revisjonen av skjema 11 har i år vært vanskeliggjort av to forhold: For det første overføring av ansvar fra kommune til NAV-kontor, og for det andre de nye spørsmålene om kvalifiseringsstønad. For skjema 7 og 12 har det vist seg vanskeligere enn i fjor å få data inn fra samtlige kommuner.

Når det gjelder kvalifiseringsstønad, tok det tid å få slått fast om alle kommuner hadde sendt inn separate filer med opplysninger om de personer som mottok kvalifiseringsstønad *uten* samtidig å motta økonomisk sosialhjelp. Utbetalinger til kvalifiseringsordningen er til dels registrert i kommunenes lønnsystemer, og data er derfor vanskeligere tilgjengelig for kommunen ved innsending enn det sosialhjelpsdata er (som ligger i fagsystemet). Kommuner tilknyttet en av programleverandørene fikk dessuten feilaktig rapportert langt flere personer på kvalifiseringsstønad enn hva som var korrekt.

Pga at svært mange kommuner returnerte feillistene til skjema 11 sent, og også pga en del manglende kommuner på skjema 7 og 12, kunne ikke publiseringen 15. juni gis status av endelige tall. Endelige tall blir publisert med melding i Dagens statistikk 7. juli.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjon av skjema 11 har vært mer krevende enn i fjor. De feillister SSB sendte kommunene rekommandert for oppretting i begynnelsen av mars, ble avhentet i kommunene, men kom i stor grad ikke frem til rett adressat dersom ansvaret lokalt var overført til NAV. Det måtte derfor gjøres en ekstraordinær innsats for å oppspore og inndrive disse feillistene.

Vedr. vanskene knyttet til data om kvalifiseringsstønad, se punkt 3.3 over. Som bidrag til å vurdere kvaliteten på de innsamlede data om kvalifiseringsstønad mottok SSB data fra NAVs interne rapporteringer i e-post 12. mai.

3.5. Brukerreaksjoner

De fleste kommunene har vært positive til overgang til online-løsning. Likevel en del kommuner som har hatt problemer med tekniske løsninger. Det har fungert bra med fortløpende meldinger på KOSTRA-portalen, og det er viktig med gode brukerveiledninger.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønskede endringer

Det er ikke ønsket nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet.

4.2. Forslag til endringer

Selv om det p.t. ikke er noen forslag til endringer, ble det på arbeidsgruppemøtet 5. mai stilt spørsmål ved om dagens funksjonsinndeling er optimal både ut fra styringsbehov og datakvalitet. Arbeidsgruppen vil se nærmere på saken til høsten.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen foreslår følgende endringer:

- Skjema 11C *Registreringsskjema for mottakere av kvalifiseringsstønad*:
Gruppen foreslår følgende endringer for 2010:

Spm 3, Opplysninger om deltakelsen i kvalifiseringsprogram:

”Ytelse etter folketrygden” endres til ”Livsoppholdsytelse”.

”Hvilke typer tiltak/aktiviteter/bistand...” endres til ”Hvilke av følgende typer tiltak/aktiviteter/bistand...”

”Bistand til anskaffelse av egen bolig” legges til (før svaralternativet ”boveiledning”)

Et nytt svaralternativ ”annet, spesifiser” legges til som siste svaralternativ.

Svaralternativet ”økonomisk sosialhjelp” øverst på side 4 deles i to:

- mottok økonomisk sosialhjelp som engangsstønad eller til dekking av særskilte utgifter knyttet til deltakelsen i programmet
- mottok økonomisk sosialhjelp som fast supplement til dekking av løpende livsoppholdsutgifter

spm 4, teksten i første linje endres slik: ”For hvilke måneder i løpet av 2009...”

side 5, nytt svaralternativ ”arbeid med lønnstilskudd (heltid/ deltid)” legges til etter ”ordinært arbeid (heltid/ deltid)”

I siste avsnitt på side 5, første svaralternativ endres ”tidsavgrenset uførepensjon” til ”tidsbegrenset uførestønad”

På samme sted, andre svaralternativ, endres også her ”tidsavgrenset uførepensjon” til ”tidsbegrenset uførestønad”. Samme sted endres ”arbeidsavklaringspenger fra mai 2009” til ”arbeidsavklaringspenger fra mars 2010”.

- Skjema 7, 11 og 12: Ingen forslag til endringer.
-

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Arbeidsgruppen mener at faktaarket dekker sosialtjenesten på en tilfredsstillende måte.

6.2. Ønskede endringer

6.2.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Det er ikke planlagt å fjerne nøkkeltall for området i forbindelse med publiseringen våren 2010.

6.2.2. Nye nøkkeltall

Pga usikker datakvalitet ble det for 2008 ikke publisert noen nøkkeltall for kvalifiseringsstønad (altså de opplysningene som for 2008 var innarbeidet i skjema 11). Målsettingen er å publisere noen nøkkeltall basert på det nye skjema 11 C for 2009. Siden det er snakk om en første gangs publisering av det individbaserte datamaterialet, foreslår gruppen at publiseringen begrenses til en indikator: Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innb. 20-66 år.

6.2.3 Endring av innhold i eksisterende nøkkeltall

Det er på dette tidspunkt ikke planlagt å endre innholdet i eksisterende nøkkeltall og/eller grunnlagsdata for sosialtjeneste området i forbindelse med publisering våren 2010.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Følgende kvalitetsindikatorer publiseres nå på fagområdet, basert på arbeidet som er gjort i en egen arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer:

- Kommunal stønadsnorm
- Stønadslengde
- Andel langtidsmottakere
- Brukerundersøkelse
- Andel sosialhjelpsmottakere som har fått utarbeidet individuell plan
- Andel sosialhjelpsmottakere som har fått oppnevnt koordinator for individuell plan

Videre publiseres tilgjengelighet (åpningstid/tefontid) som grunnlagsdata. Arbeidsgruppen har foreløpig ikke konkludert med at også denne opplysningen bør inngå blant kvalitetsindikatorene.

7.2. Annet

Universell utforming

Arbeidsgruppen har her ikke funnet noen egnede mål som spesielt er aktuelle for sosialhjelpsmottakere.

Skjema 7 og NAV-reformen.

Vedr. inndelingen av årsverk etter KOSTRA-funksjon har gruppen diskutert følgene av NAV-reformen. SSB har understreket at både sammenlignbarhet mellom ulike kommuner og i den enkelte kommune over tid vil bli skadelidende, dersom ikke skjema 7 på noe vis trekker inn sosialkontorets samhandling med NAV. Til arbeidsgruppemøtet 5. mai hadde SSB skissert tre mulige alternativer for å spesifisere slik "tverrgående" ressursbruk på skjema 7. (Problemstillingen ligger også innenfor prosjektet "StatRes NAV", men i hvert fall på kort sikt vil KOSTRA's sosialtjenestegruppe selv måtte finne en løsning for sine særskilte behov.)

Holdningen på arbeidsgruppemøtet var at slik registrering ikke vil kunne gjennomføres allerede per 31/12-09, da NAV-kontor som er i etableringsfasen neppe vil være i stand til å gi pålitelige nok data, men at man absolutt burde komme tilbake til saken i 2010. Det ble pekt på at saken er prinsipielt interessant og burde nevnes i Samordningsrådsmøtet allerede i høst.

Vedr. funksjon 243, Tiltak for personer med rusmiddelproblemer

Det er blitt gjort flere utredninger om databehovet innenfor kommunalt rusmiddelarbeid, bl.a. SSBs rapport til Helsedirektoratet "Primærkartlegging: Tiltaks for rusmiddelmisbrukere i kommunene" (14. april 2008) og "Data om kommunalt arbeid for personer med rusmiddelproblemer" av konsulentene Først og Høverstad (sluttrapport, utkast, 19. mai 2009). Begge rapportene stiller spørsmål ved dagens datainnsamling på feltet, herunder kvalitet på og nytte av regnskaps- og tjenestedata under funksjon 243. Især av hensyn til samordning av statistikk vedr. personer med rusmiddelproblemer er det derfor blitt rettet en henstilling til Helsedirektoratet om å oppnevne en representant til arbeidsgruppen.

I regi av Husbanken er det under utvikling en ny rapportering på bostedsløse og vanskeligstilte på boligmarkedet, som har berøringspunkter med KOSTRA's sosialstatistikk. SSB deltar i dette arbeidet og holder arbeidsgruppen løpende orientert om utviklingen.

Også utviklingen av en kommunestatistikk for personer med psykiske lidelser utgjør et berøringspunkt med sosialstatistikken som arbeidsgruppen følger løpende.

Vedr. funksjon 273, Kommunale sysselsettingstiltak

Det har vært enighet om å la statistikkutviklingen her bero i påvente av utviklingen av nye sysselsettingstiltak i regi av NAV.

Prosjektet "Gjennomgang og utvikling av sosialstatistikken"

Rapporter fra de enkelte delprosjektene under "Gjennomgang og utvikling av sosialstatistikken" ble oversendt NAV i e-post 29/1-09. Formålet med prosjektet var å identifisere noen sentrale utfordringer i sosialstatistikken og finne egnede løsninger for disse. Man var enige om å konsentrere seg om problemstillinger som var klart definert og som krevde en avklaring i løpet av 2008. Delprosjektene omfattet:

- a) utvikling av nytt skjema 11C Registreringsskjema for kvalifiseringsstønad (herunder statistikk for mottakere av kvalifiseringsstønad)
- b) gjennomgang av innholdet i skjema 11A, økonomisk sosialhjelp, med tanke på å registrere hva sosialhjelp går til
- c) Bedre og koordinerte veiledninger for KOSTRA-funksjonene
- d) Register- vs skjemabaserte årsverk for sosialtjenesten

e) gjennomgang av sosialtjenestens saksbehandlingssystemer (fagsystemer)

Når det gjelder hva sosialhjelpen går til, var interessen spesielt knyttet til boutgifter, men det ble tidlig klart at en slik utgiftsfordeling ikke er mulig for kommunene å gjøre.

Vedr. veiledninger ble det sendt et notat til KRD 29/9-08 med forslag til endringer i veiledningene i funksjonskontoplanen, og de endringene som her var foreslått, ble fulgt tilfredsstillende opp av KRD ved utarbeidelsen av ny regnskapsveileder for 2008. De foreslåtte endringer i tjenesteveilederen er tilsvarende fulgt opp av SSB.

Vedr. registerbaserte årsverk for sosialtjenesten har det gjennom årene vært gjort flere vurderinger av mulighetene for å erstatte sosialstatistikkens skjemabaserte data for årsverk med registerdata. Det viktigste hinderet har vært integreringen av sosial- og barnevernstjenesten i et større antall kommuner. Prosjektet ønsket å gjøre oppdaterte kjøring på forholdet mellom skjema- og registerdata, der det så vidt mulig ble korrigert for barnevernstjenesten. Avvikene både på de enkelte delområdene av sosialtjenesten og på stillings-/ utdanningsnivå er oppsummert i et eget dokument. Selv om resultatene ikke ga grunnlag for å foreslå bestemte endringer i skjemarapporteringen for 2009, ser man et ikke uvesentlig sammenfall mellom data fra de to systemene. Dette kan gi grunnlag for å supplere skjemadata med bestemte registeropplysninger for å gi en bredere beskrivelse av sosialtjenesten, i første omgang på aggregert nivå (ikke kommunenivå).

Når det gjelder gjennomgangen av sosialtjenestens saksbehandlingssystemer (fagsystemer), var formålet dels å se hvordan/ hvor godt dagens rapporteringskrav var tilrettelagt i fagsystemene, men også hvor godt systemene er tilrettelagt for å imøtekomme utvidede/ endrede databehov fra statens side.

8. Referanser

Ikke relevant.

9. Vedlegg

- 1) Skjema 7 for 2009
- 2) Skjema 11 for 2010
- 3) Skjema 11C for 2010
- 4) Skjema 12 for 2009

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Introduksjonsstønad

- Vedlegg til rapport til sosialtjenesten

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar

Det har tidligere ikke vært en formell arbeidsgruppe for skjema 11 B, siden man ved oppstart vurderte skjemaet kun skulle bestå midlertidig i noen få år. Planen var at IMDi's Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) relativt fort skulle overta som datakilde for deltakelse i introduksjonsordningen. Dette er fortsatt den overordnede målsettingen, men dekningsgrad og kvalitet i registeret har foreløpig ikke vært tilfredsstillende.

I 2008 ble det vurdert om det skulle opprettes en egen KOSTRA-arbeidsgruppe for introduksjonsstønad, men i etterkant av møtet i Samordningsrådet i september 2008 ble det i stedet bestemt at introduksjonsstønad skulle inngå i arbeidsgruppen for sosialtjenesten for å sees i sammenheng med kvalifiseringsstønaden. To nye medlemmer ble utnevnt til arbeidsgruppen; Truls Knudsen fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Chen Shangquan fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og i tillegg deltar Kari Kraakenes fra SSB som fagansvarlig for SSB sin statistikk om introduksjonsstønaden.

Det vises til Rapport til Samordningsrådet 2009 – sosialtjenesten. I dette vedlegget omtales tillegg for introduksjonsstønaden som ikke var klare da denne rapporten ble sendt inn.

1.2. Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

- Da skjema 11B på sikt skal erstattes av data fra Nasjonalt introduksjonsregister legges det ikke opp til større endringer i skjema 11B. Arbeidet utføres av SSB på oppdrag fra AID.

1.3. Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2009

Skjema for 2009 ble gjennomgått i formøte med AID og IMDi. Forslag til mindre til mindre endringer ble lagt fram i arbeidsgruppemøtet i mai og er omtalt i punkt 3.1.i skjema for 2010.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Introduksjonsprogram og -stønad til nyankomne innvandrere ble innført som obligatorisk ordning for kommunene fra og med 1. september 2004. Introduksjonsloven fastsetter rett og plikt til å delta i introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere og deltakelse i introduksjonsprogrammet gir den enkelte krav på å motta introduksjonsstønad. Med virkning fra 1. september 2005 fastsetter introduksjonsloven rett og/eller plikt til delta i 300 timer med opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet med introduksjonsloven er å styrke innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Rapporteringen for 2005 var den første hvor skjema 11b *Registreringsskjema for introduksjonsstønad* publiseres på et eget faktaark. Dette er enn så lenge eneste rapporteringskilde for kommunene mht til den enkelte innvandrers gjennomføringsgrad av ordningen.

Det ble innsamlet data for området også i 2004 men grunnet usikkerhet rundt kvaliteten av dataene ble disse ikke publisert. Tallene for 2005 kan derfor ikke sammenlignes med tidligere år.

Opplysningene som innhentes på skjema 11 b skal som nevnt på sikt rapporteres i Norsk Introduksjonsregister (NIR). Kommunene må innrapportere via 11 b til NIR data blir tilfredsstillende

som kilde. Videre har NIR bare registrert personer som har blitt bosatt etter 1.9.2005. Et fullgått introduksjonsløp er i utgangspunktet toårig og deltakere som startet ordningen før 1.9.2005 må registreres via 11 b. NIR har ikke heller ikke økonomiopplysninger - dette må på plass før 11 B kan fases ut og avløses av NIR. Dette er en problemstilling som SSB, AID og IMDi i felleskap følger opp framover.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjemaer

Skjema er identisk med skjema som ble brukt i 2007.. Da det er knyttet en viss usikkerhet til hvor lenge vi skal innrapportere via 11b er det foreslått kun mindre endringer i skjemaet for 2010.

3.2. Kontroller i skjema

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det behov for en del intern revisjon. Det er behov for flere kontroller som vil bli lagt inn i programmet for 2009-rapporteringen. En del av kommunene sender inn skjema der utfylling av noen av de obligatoriske feltene mangler. SSB vil også ta kontakt med fagsystemleverandørene om dette høsten 2009.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Innrapporteringen av skjema for introduksjonsordningen har gått bra for 2008-rapporteringen. Datainngangen er om lag som i 2007. Noen kommuner har ikke lenger deltakere i introduksjonsprogram, mens andre er kommet til som nye. Oppfølging/purring av kommunene forvanskes av at ikke alle kommuner har introduksjonsprogram. Det er derfor arbeidskrevende å finne ut hvem som skal levere og hvem som ikke skal levere data. Alle kommuner fikk 1. purring siden man i utgangspunktet ikke har oversikt over hvilke kommuner som for første gang har startet opp med introduksjonsprogram i 2008. De senere purringene gikk til kommuner som hadde hatt introduksjonsstønning tidligere og/eller som hadde rapportert om driftsutgifter på funksjon 275 Introduksjonsstønning i 2008 og/eller som hadde bosatt flyktninger i 2008 i følge opplysninger fra www.imdi.no. Videre har kontakten med kommunene blitt forvansket av at ansvaret for introduksjonsprogrammet er plassert forskjellig sted fra kommune til kommune. Mange kommuner har eget flyktingkontor mens hos andre ligger ansvaret for eksempel i NAV eller i et kommunalt foretak. Den pågående omorganiseringen i NAV har også vært en utfordring i forhold til å finne riktige kontaktpersoner. Informasjon sendt til KOSTRA-ansvarlig i kommunen eller til ansvarlig for introduksjonsprogram har i enkelte tilfelle ikke blitt nådd fram til rette vedkommende i NAV.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Brukbar tilbakemeldning på feillister/tilbakemeldingslister tilsendt kommunene, men for en del kommuner fikk vi først svar etter purring på mail/telefon.

3.5. Publisering

En egen DS over deltakere i introduksjonsordningen blir i 2009 publisert 8. juli. Tabellene vil være som i 2008, men med fordeling på kvinner og menn i tillegg i enkelte av tabellene. I tillegg tas det som en del av oppdraget for AID inn et par tabeller med tall for supplerende sosialhjelp, og publiseringen ble derfor etter avtale med AID utsatt til de endelige tallene for sosialhjelp var publisert i uke 32.

3.6. Brukerreaksjoner

Skjema 11B omfatter ikke situasjonen etter fullført introduksjonsprogram. Det er imidlertid ikke alle kommuner som er klar over dette og enkelte misforstår dermed de foreløpige tallene de får tilsendt fra SSB der de skal gi tilbakemelding om evt. feil i innrapporteringen. Det vil derfor bli gjort noen endringer i formuleringen i tabellen, samt i veiledning og følgebrev til kommunene. Noen kommuner

har hatt behov for en del praktisk veiledning i forhold til hvordan de skal komme i gang med å fylle ut skjemaene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønsker om endringer.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

I skjema for 2009 blir det tatt inn en egen tiltakskode for Grunnskole. Det er ikke forslag om nye tiltakskoder i skjemaet for 2009.

Status for mottakerens deltakelse i introduksjonsordningen ved slutten av rapporteringsåret?

Fra i skjemaet for 2010 er det ønske om to nye statuskoder; stans/avbrutt på grunn av sykdom skiller ut som egen kode (8) og i tillegg legges inn en kode for stans/avbrutt av andre årsaker (9).

I tillegg endres kode 4 fra "Avbrutt på grunn av uteblivelse" til "Stans/avbrutt på grunn av uteblivelse" og kode 5 endres fra "Avbrutt/oppsigelse på grunn av sykdom/permisjon" til "Stans/avbrutt på grunn av permisjon".

5.1. Bakgrunn for ønskede endringer

Det er ønskelig å skille mellom stand/avbrudd på grunn av permisjon og stans/avbrudd på grunn av sykdom for å kunne følge spesielt kvinner som har permisjon og deltar i introduksjonsprogram over flere perioder. Dersom det er mulig er det av samme grunn også ønskelig å ta inn dato for når deltakere er tilbake fra permisjon.

5.2. Annet

Med utgangspunkt i dataene fra 11b for 2006 og 2007 koblet mot andre register publiserte vi i november rapporten Monitor for introduksjonsordningen 2008. Dette er også en del av oppdraget for AID. Rapporten følger deltakere i introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere etter avbrutt eller avsluttet program og beskriver deres grad av integrering i arbeidslivet året etter. Opplegget er tenkt å være en årlig monitor hvor vi kan følge kohorter med personer som går ut av programmet. Hovedfokus fremover vil være på endring. Ikke bare endring i grad av deltakelse i arbeidsmarkedet fra ett kull til neste, men vi vil også følge opp kullene i årene fremover med en løpende statusrapportering. Denne første rapporten skiller seg derfor fra de senere ved at den gjør opp status på arbeidsmarkedet for introduksjonsprogramdeltakerne på kun ett tidspunkt, og dermed blir et utgangspunkt for å måle utviklingen i årene framover.

6. Ønskede endringer i faktaark

Det vil bli vurdert å flytte antall mottakere av introduksjonsstønad til nøkkeltall på nivå 2 for å kunne se tallene i sammenheng med utbetalt introduksjonsstønad. Per i dag må det settes sammen tall fra to nivåer for se dette i sammenheng.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Veiledning til skjema 11B og kontroller i skjemaet og av innsendte data vil bli gjennomgått og revidert tidlig på høsten 2009 for innrapporteringen for 2009. I samarbeid med AID og IMDi skal datakvaliteten i NIR følges opp med tanke på utfasing av skjema 11B når datakvaliteten i NIR er tilfredsstillende.

8. Referanser

Mathisen, Bjørn: Monitor for introduksjonsordningen, Rapport 2008/52, SSB.

9. Vedlegg

1) Skjema 11B for 2010

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Barnevern

1) Innledning

Arbeidsgruppa for barnevern har gjennomført to møter i løpet av våren 2009. Representanten fra Bufdir har ikke deltatt på noen av de planlagte møtene, ellers har oppmøtet vært godt.

Det første møtet ble viet til: a) gjennomgang av mandatet for 2009, og derav jakten på nye indikatorer for den kommunale barneverntjenesten, og b) oppstart på debatten om rapportering av personell, skjema vs. filuttrekk.

Sistnevnte punkt ble ett av hovedtemaene på det andre møtet. På det andre møtet ble også et innspill fra Åse Løset, en representant for KS sitt ASSS nettverk, om regnskapsføring i barnevernet gjennomgått og diskutert. Her vil det være behov for et utredningsprosjekt før man kan konkludere.

Problemstillingen som kan medføre endringer i funksjonskontoplanen sendes videre til KOSTRA sentralt ved Samordningsrådet (se punkt 4).

1.1 Arbeidsgruppa ansvar og sammensetning

Til møtene i arbeidsgruppa var følgende instanser invitert: Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Oslo kommune, Kommunenes sentralforbund (KS) og Statistisk sentralbyrå (SSB).

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Arbeidsgruppa skal:

- Følge utviklingen på barnevernsområdet med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltall
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres
- Sikre hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes (i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid).
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer
- Se nærmere på publiserte kvalitetsindikatorer og fortsette utvikling av nye
- Arbeide med indikatorer for brukerrettet informasjon (kø/ventelister for å motta tjenesten etc)
- Gruppa skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor barnevernsfeltet, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området
- Effektiviseringsnettverkene til KS skal gis anledning til å gi innspill om nøkkeltall (særlig kvalitetsindikatorer)
- Vurdere behov for revisjons- eller kontrollhandlinger fra revisor på de skjema eller uttrekk som sendes fra kommunen, og ev hva som skal være innhold og omfang i slike handlinger.

2) Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppa for barnevern har også i år hatt en gjennomgang og diskusjon for å finne nye indikatorer. Diskusjonen ble konsentrert omkring følgende tre temaer hvor vi i dag mangler gode indikatorer i KOSTRA:

- Akutt plasseringer
- Ettervern
- Individuell plan
- **Akutt plasseringer:** BLD etterspør mulighet for publisering på dette området. SSB informerer om at det ble søkt midler til et prosjekt for å hente inn data fra fylkesnemndene for bedre å dekke dette feltet, men at man ikke har fått på plass den nødvendige finansieringen for et prosjekt.

I SSBs barnevernsstatistikk (skjema 15) registreres det i dag opplysninger om lovparagrafer brukt ved vedtak om nye plasseringer i oppgaveåret, herunder akutt plasseringer etter § 4-6 andre ledd. Kvaliteten har fram til nå vært for dårlig til publisering. Kvaliteten er blitt bedre, men fortsatt trolig ikke god nok til publisering. Fagprogram skiller ofte ikke mellom nye og gamle plasseringer, og gamle plasseringer fra tidligere år blir registrert sammen med de nye plasseringene i statistikkåret, som er det man spør etter. Ved hjelp av kontroller (som er gjeldene også nå) og samarbeid med fagprogramleverandører håper SSB at kvaliteten på sikt blir god nok slik at det kan publiseres tall for akutt plasseringer.

Grappa diskuterte publisering av tall for akutt plasseringer på kommunenivå i KOSTRA. Det er mange små kommuner i Norge og antall akutt plasseringer i løpet av et år i den enkelte kommune er få, eller til og med ingen i enkelte kommuner. SSB prikker tall under 3, - og en ev indikator for akutt plasseringer vil trolig bli prikket ut for svært mange kommuner.

BLD påpeker at det er ulike kilder om akutt plasseringer i dag. BLD, Bufetat og fylkesnemndstatistikk, og disse gir forskjellige tall på dette området. Utfordringen er å få gode tall på landsbasis, men ikke nødvendigvis publisering av indikator på kommunenivå.

- **Ettervern:** BLD viser til at det er stort fokus på **ettervern**, også ifht til lovendring som er under utredning. SSB: Vi kan vurdere å ta med en ny indikator for andel unge i alderen 18-22 år per 1000 med barnevernstiltak. Dette vil kunne si noe om denne gruppen, som har ettervernstiltak. Til nå har vi kun 0-17 år og 0-22 år.

Følgende problemstilling ble diskutert i gruppa: Hvor relevant er det på kommunenivå? Det påpekes at noen kommuner er organisert slik at de gir hjelp til de over 18 år via andre etater enn barnevern. Lav andel med ettervernstiltak vil dermed ikke tilsi at barnevernet gjør en dårlig jobb på dette området.

For små kommuner vil det være vanskelig å kunne gi tall på dette. Tall under 3 prikket ved publisering. Det er kommuner i dag der antall barn med tiltak totalt prikket, og det tilsier at dette tallet må prikket ut for en rekke kommuner.

KS sitt effektiviseringsnettverk ASSS som omfatter de ti største kommunene, mottok sist høst tall på unge i alderen 18-22 år med tiltak, etter en bestilling til SSB. De har ønske om å få dette med i sin årlige publisering, og i hvert fall få tall for de største kommunene.

- **Individuell plan:** BLD viser til at det i dag er fokus på individuell plan. Individuell plan er ikke det samme som tiltaksplan som barnevernstatistikken dekker per i dag. Vi har i dag en indikator som viser:
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan, og en mellomregning i faktaarket som gir oss antall Barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan.

SSB og KS påpeker at diskusjonen rundt individuelle planer fortsatt er i startgropa, og at de dekker flere fagområder. Det vil trolig bli en utfordring å måle individuelle planer for alle involverte fagområder.

- **Skjema 15: Barnevern 2010.** Det er i år ikke foreslått noen nye endringer i individstatistikken, dvs. endringer i skjema 15 - Barnevern 2010. Det er bred enighet om at vi først må innhente erfaringer fra siste statistikkomlegging før det kan legges opp til nye endringer. En statistikkomlegging bør, som ved siste omlegging, skje i nært samarbeid og gjerne i regi av Barne- og likestillingsdepartementet.
- **Skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2009.** Det vil heller ikke bli foretatt endringer i dette skjemaet.

Organisering: Arbeidsgruppen gjennomgikk de åtte kategoriene i dagens registrering av organisering av den kommunale barneverntjenesten. Det var enighet om at det trolig er for mange kategorier, og at det kan være behov for en fornying. KS sin representant fikk i oppdrag å se på saken og komme med forslag til fornying. En henvendelse til et knippe kommuner viste imidlertid at det er liten interesse for nettopp disse dataene, men at spørsmålet om antall kommuner med *Barnevernet organisert i et interkommunalt samarbeid* nok var av en viss interesse. Da dette allerede inngår i dagens registrering, gjøres det ingen endringer i skjema 8.

Personell: Det andre store spørsmålet er om personell i barneverntjenesten fortsatt skal hentes fra skjema 8, eller tas ut fra register. Et prosjekt i regi av SSB har sammenlignet data fra register med tall fra skjema 8, og det viste seg at registerdata gav 20 prosent høyere årsverk enn data fra skjema 8. Resultatet viste mange små avvik, og at det var noe høyere i alle kommuner (1-2 årsverk). 12 kommuner hadde 0 ansatte i barnevernstjenesten/sosialkontor. 88 kommuner mangler ansatte i barnevernstjenesten, men har årsverk på sosialkontortjenesten. Det er med andre ord vanskelig å skille sosialkontortjenesten og barneverntjenesten i registeret.

Små avvik på administrasjon og støttefunksjoner.

Sosialhjelp/NAV: Noen kommuner har organisert barnevernstjenesten under Sosialhjelp/NAV.

Det er imidlertid ikke store avvik mellom årsverksrapportering i KOSTRA og til Fylkesmannen.

Arbeidsgruppen konkluderte med at tall for personell i barneverntjenesten fortsatt bør/skal hentes fra skjema 8 og ikke tas ut fra register.

Det er utarbeidet en ny institusjonsstatistikk på barnevernsfeltet i SSB, og tall for 2007 er nå publisert. Det vil

bli publisert tall for 2008 i løpet av året. Denne statistikken vil kunne gi grunnlag for nye indikatorer, men da til

StatRes barnevern, som omhandler ressursbruk, tjenesteproduksjon og resultater i det statlige barnevernet.

2.1 Oppsummering

Individstatistikken på barnevernsfeltet ble omlagt og utvidet fra og med rapporteringsåret 2007. Omleggingen skjedde etter ønske fra prosjektgruppe nedsatt av Barne- og likestillingsdepartementet og er i tråd med utfallet av behandlingen av BLDs rapport *Datainnsamlig på barnevernssområdet. Kvalitet, samsvar og utvikling.*

Status for arbeidet med 2008- årgangen:

- Høsten 2008 ble det utarbeidet og publisert nye tabeller for barnevernsfeltet.
- Ved KOSTRA-publiseringen 15.6 hadde alle kommuner levert data og står med reviderte tall.
- Publisering av endelige tall er fastsatt til 6. juni 2009.
- Onlinerapporteringen til SSB fungerer bra.
- SSB har nå fokus på samarbeid med fagprogramleverandører, for å bedre kvaliteten på innsendte data.

- SSB hadde møter/workshop både med Visma og Acos høsten 2008, og har for øvrig deltatt på brukerforum. Dette samarbeidet vil bli gitt høy prioritet.

Det vil ikke bli endringer i skjema 15: Barnevern - 2010.

Det vil ikke bli gjort endringer i skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten - 2009.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppa har ingen forslag til nye kvalitetsindikatorer på barnevernsfeltet.

Det vil i 2010 bli publisert en ny indikator: *Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-22 år, prosent*. Denne kommer i tillegg til dagens *Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-17 år, prosent*

3) Evaluering av siste rapportering

Innrapporteringen på barnevernsfeltet siste år bygger på følgende to KOSTRA-skjema

- skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2008
- skjema 15: Barnevern - 2008

De fleste store kommuner leverer i dag barnevernsdata som et filuttrekk (som tilsvarer data innrapportert via skjema 15: Barnevern -2008). Alle kommuner har levert data, og samtlige kommuner står med reviderte tall i 15.6-publiseringen.

3.1 Utarbeiding av skjema

Seksjon for leveårsstatistikk overtok høsten 2007 produksjonen av egne elektroniske skjema. Tidligere har skjemaproduksjonen vært lagt til en sentral enhet i SSB. Det har vært noen problemer i starten etter overtagelsen, med arbeidet med årets skjemaproduksjon har likevel gått greit og oppleves smidigere på grunn av nærhet til skjemaverktøyet.

3.2 Kontroller i skjema

I skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten er det lagt inn sumkontroller for antall ansatte i den kommunale barneverntjenesten. Ved utfylling av antall årsverk for hver utdanningskategori blir disse automatisk summert opp i årsverk/stillinger i alt (i alt-summen skal ikke fylles ut). For spørsmålet om organisering er det benyttet radiobokser slik at flere alternativer ikke kan fylles ut. Kontrollene fungerer godt.

I skjema 15: Barnevern er det bare benyttet et begrensa antall kontroller for ikke å forhindre/forsinke utfyllingen. Ett viktig datofelt blir kontrollert, dvs. man kan ikke ha avsluttet undersøkelsen før den er påbegynt. Man vil heller ikke kunne fylle ut for gamle undersøkelser, da årstallet vil gi advarsel og stoppe videre utfylling.

Skjemakontrollene bidrar til å lette revisjonsarbeidet, men for skjema 15 - Barnevern, som gir oss individdata, er det bruken av kontrollprogrammet (BVK) som har vært bærebjelken i revisjonsarbeidet. Dette programmet (som nå er utvidet til 39 kontroller) er nå lagt inn i de fleste fagsystem, og er lett tilgjengelig via Internett. Stadig flere kommuner bruker BVK til å kontrollere dataene før innsending.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Online-rapporteringen kan etter to år oppsummeres som en suksess. Problemer knyttet til innsending kan i dag knyttes til at enkelte kommuner har sendt inn data flere ganger uten å ta kontakt med SSB på forhånd. Data fra første innsending må slettes både i mottak og KIRES-databasen før nye kan sendes inn. Hvis ikke oppstår problemer knyttet til dubletter i databasen.

Purring av individdata (skjema 15) er blitt godt ivarettet i et nært samarbeid mellom fagsiden og kommunene. Det har vist seg at noen av kommunene det har blitt purret på allerede hadde sendt inn data. Innsendt fil og records som har blitt stoppet i mottak på grunn av ulike typer feil. Fra i år er det to typer feil som stopper innsending av data: a) feil årgang, og b) feil recordlengde. Dette vil oppgavegiver få melding om.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

- skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2008

En grundig revisjon ble gjennomført i løpet av mai. KOSTRAs revisjonsopplegg for dette skjemaet er gradvis blitt forbedret år for år, og fungerer i dag tilfredsstillende. Ingen nevneverdige problemer knyttet til revisjonsarbeidet. Bruken av e-post adresser på skjema gjør det lett å ta kontakt med oppgavegiver.

- skjema 15: Barnevern - 2008

Kontrollprogrammet for barnevern (BVK) er i dag bærebjelken i revisjonsarbeidet, sammen med et stadig forbedret revisjonssystem - KIRES barnevern. Samtlige kommuner får en tilbakemelding etter at fagseksjonen i SSB har mottatt dataene. Tilbakemeldingen inneholder to tabeller som viser foreløpige tall, og to tilsvarende tabeller har endelige tall fra året før. Alle tall som inngår i KOSTRA publiseringen er med i disse tabellene. I tillegg får kommunene en feilliste som baserer seg på de 39 kontrollene vi har i BVK. Feillisten som skal besvares og returneres innen 2-3 uker danner grunnlaget for opprettingsarbeidet. Bare noen få kommuner står med opprettede tall til 15.3-publiseringen, men i år hadde samtlige kommuner og bydeler ferdigstilte og reviderte tall for barnevern til 15.6-publiseringen.

3.5 Publisering

KOSTRA-publiseringen 15.06. gikk i år uten noen store tekniske problemer. Testkjøringer og kontroll av tall til 15.06.-publiseringen har også gått greit.

3.6 Brukerreaksjoner

Det er ikke kommet inn noen konkrete ønsker fra kommunene.

4) Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Det er ingen konkrete ønsker om endringer i kontoplanen (funksjon og art). Se for øvrig diskusjonen i arbeidsgruppa om regnskapsføring med konklusjon at Samordningsrådet ser på saken.

KS sin representant gjennomgikk notatet "Regnskapsføring i barnevernet" fra ASSS-nettverkene.

Det er ulik praksis for regnskapsføring i kommunene. Dette gjør sammenlikning vanskelig. Alle barn som får hjelp fra barneverntjenesten skal ha konkrete vedtak hjemlet i lov om barneverntjenester med opplysning om hvilke tiltak og ev utgifter.

(Sitat): Ulikhetene mellom kommunenes praksis finner vi nettopp i forhold til forebyggende tiltak for barn og unge.

Når vi kommer til konkrete tiltak kommunene driver, gir ikke veilederen tilstrekkelig hjelp, heller ikke kontoplanspørsmål på KRDs nettsider. Spørsmålet er hvilke funksjoner vi bør bruke til tiltak som er nær knyttet til barnevernet, men som ikke er tiltak knyttet til barnevernloven. (Sitat slutt).

Hvordan registrere arbeid for barn uten barnevernstiltak?

Problemstillingen er også knyttet til følgende:

(Sitat): Det er nå betydelig fokus på forebyggende barnevern, jfr Rundskriv Q-25/2005 fra BFD. Det vil være ønskelig å få bedre oversikt over denne type tiltak og kanskje også få KOSTRA-indikatorer på dette området. Det er derfor naturlig å stille spørsmål om vi innenfor barnevernet har behov for en egen, ny funksjon for ulike typer forebyggende barnevernstiltak for å skille disse utgiftene fra kjernebarnevernet og andre typer tjenester. Det må i så fall presiseres i veilederen hva slags tiltak dette skal være. Selv om opprettelse av en ny funksjon også har i seg avgrensingsproblemer, er det verdt å diskutere dette alternativet. (Sitat slutt).

Representanten fra Oslo kommune informerte om at Østensjø bydel har løst dette med kjøp/handel intern i kommunen, for å ikke blåse opp andre funksjoner.

Trondheim har en annen organisering enn de andre store kommunene, der de er organisert via helsestasjon. De hjelper barn og unge, - før de ev får barnevernstiltak.

Det finnes noen grensetilfeller der barnevernstjenesten bidrar som ikke fanges opp av de nåværende funksjonene 244, 251 og 252. Eksempel på dette kan være tjenestegrupper, der barnevernstjenesten gir tilbud til en gruppe barn og unge, - der noen er barnevernsklinter og andre ikke.

Skisserte løsninger:

1. Veiledning. Tydeliggjøre hvordan det skal registreres
 - Kan tydeliggjøre at all type jobb som ikke er for barn med tiltak i hjemmet (f251) eller for barn med plasseringstiltak fra barnevernstjenesten (f252) skal føres på funksjon 244.

Funksjon 244 er per i dag definert som følgende:

244. Barnevernstjeneste

Barnevernstjeneste, inkl oppfølging av vedtak (tilsyn, besøk i fosterhjem) som gjennomføres med ansatte eller personell engasjert i barnevernstjenesten, barneberedskap/barnevernsvakt, utgifter til sakkyndig bistand/advokat til utredning og saksbehandling. Bruk av kommuneadvokat i forbindelse med saker i fylkesnemnda uttrykkes ved fordeling av utgifter. (Kommuneadvokat føres for øvrig som en felles stabsfunksjon under funksjon 120.) Dersom barnevernstjeneste og sosialtjeneste har felles kontor skal utgiftene fordeles mellom funksjon 242 og 244. Delte stillinger som arbeider med både sosialkontor- og barnevernstjenesten fordeles mellom funksjonene 242 og 244.

2. Ny funksjon for barnevernsområdet, som fanger opp arbeid med barn og unge som ikke er barnevernsklinter.
 - Fordel: kan skille ut det arbeidet barnevernstjenesten gjør for barn og unge som ikke har vedtak om barnevernstiltak. Med det kan vi "måle" det forebyggende arbeidet som utføres.
 - Rammene rundt det å opprette ny funksjon er uklart, likeså arbeidsmengde og følgene av dette.
3. Benytte en annen funksjon å føre dette på. Forslag: Funksjon 242: Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid.
 - Følgende funksjoner trekkes fram i notat fra ASSS-nettverkene som aktuelle:
 - 231 Aktivitetstilbud barn og unge
 - 232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste
 - 233 Annet forebyggende helsearbeid
 - 242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid
 - 243 Tilbud til personer med rusproblemer
 - 385 Andre kulturtiltak og utgifter til kulturbygg +

Det påpekes av dersom økt bruk av disse funksjonene vil det føre til en oppblåsning av tallene innenfor disse områdene. Funksjon 242 benyttes til sosialhjelp, og økt bruk av denne funksjonen kan få uheldige følger for det fagområdet.

Det alle var enig om er at det kreves en grundig gjennomgang, trolig et større utredningsprosjekt før man kan konkludere. KS og Oslo kommune foreslår å sende problemstillingen videre til KOSTRA sentralt. Ballen spilles hermed over til Samordningsrådet.

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen endring.

4.2 Forslag til endring

Ingen endring.

5) Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for ønsket endring

Det gjøres ingen endringer i skjema 15 fra den kommunale barneverntjenesten for 2010. Det blir heller ikke endringer i skjema 8 for 2009.

5.2 Forslag til endring

Ingen

6) Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Arbeidsgruppa er fornøyd med faktaark H: Barnevern slik det er i dag. Det gir oss mulighet til å se tiltaksprofiler i det kommunale barnevernet, og om hovedtyngden av utgiftene går til hjelp til barn i opprinnelig familie eller til hjelp til barn utenom opprinnelig familie (dvs. barn plassert utenfor hjemmet). Nøkkeltallene gir oss også tall for enhetskostnader og mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen

6.2.2 Nye nøkkeltall

Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-22 år, prosent

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen.

7) Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har ingen forslag til nye kvalitetsindikatorer

7.2 Annet

Arbeidsgruppen hadde ingen konkrete ønsker og behov når det gjelder videreutvikling av KOSTRA.

8) Annet

9) Referanser

10) Vedlegg

10.1 Vedlegg 1.

KOSTRA-skjema 8: Personell og organisering av barneverntjenesten 2008

KOSTRA-skjema 15: Barnevern 2008

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Vann avløp og rennvasjon/ avfall (VAR)

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

VAR-området omfatter statistikkområdene vann, avløp og avfall (rennvasjon). Datainnhenting skjer via KOSTRA-skjemaene:

- 21 - Husholdningsavfall
- 21C – Husholdningsavfall i interkommunal rennvasjon
- 22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig
- 23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren
- 26A – Offentlig ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg
- 26B1 – Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i forurensningsforskriften
- 26B2 – Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i forurensningsforskriften
- 26C – Behandling og disponering av avløpsslam
- 26D – Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14

I tillegg kommer kommuneregnskapene og eksterne data fra Vannverksregisteret (VREG). VREG er administrert av Folkehelseinstituttet.

VAR-gruppa har ansvar for funksjonene:

- 340 Produksjon av vann
- 345 Distribusjon av vann
- 350 Avløpsrensing
- 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
- 355 Innsamling av husholdningsavfall
- 357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall
- 338 Forebygging av brann og andre ulykker. Feiervesen (*NB! VAR-gruppas ansvar omfatter kun feiegebyr*)

KOSTRAs gruppe for VAR har våren 2009 bestått av følgende medlemmer:

- Kari B. Mellem, Statistisk sentralbyrå (SSB), leder
- Bent Devik, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
- Kai Ole Hagestrøm, Bærum kommune og KS
- Øivind Ryenbakken, Oslo kommune
- Harald Gaarde, Statens forurensningstilsyn (SFT)
- Elisabeth Møyland, SFT
- Liliane Myrstad, Nasjonalt Folkehelseinstitutt
- Carl Fredrik Nordheim, Nasjonalt Folkehelseinstitutt
- Morten Nicholls, Mattilsynet
- Ole Lien, Norsk Vann (repr. fra KS)
- Roy Ulvang, Avfall Norge
- Svein Homstvedt, SSB
- Jørn Kristian Undelstvedt, SSB
- Eva Vinju, SSB
- Gisle Berge, SSB
- Simen Sæterdal, SSB
- Coretta Saugstad, SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat

Mandat

Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD). Liste over arbeidsgruppene og hvilke funksjoner de har ansvar for vedlegges.

Arbeidsgruppene skal:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal i slike tilfelle holdes orientert.

Mandatet (med ev. utdypinger/spesifikasjoner fra fagdepartementene) skal årlig gjennomgås i Samordningsrådet for KOSTRA.

Arbeidsgruppene rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA. Arbeidsgruppene under Helse- og omsorgsdepartementets og Arbeids- og inkluderingsdepartementets ansvarsområde rapporterer til Kontaktutvalget for helse- og sosialstatistikk. For disse gruppene samordner Kontaktutvalget evt. henvendelser/ problemstillinger som skal fremmes for Samordningsrådet.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2009

1. Etter innspill fra rammeverksgruppe for universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på for rapporteringsåret 2009.
2. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
3. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.
4. Arbeidsgruppa for barnehager skal følge opp rapporteringsrutinene og se om den nye elektroniske rapporteringsløsningen BASIL kan gi filuttrekk på barnehager for de kommuner som ønsker dette

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Evaluering av siste rapportering

Evaluering av siste rapportering

Årets innrapportering skapte en del problemer for kommunene ved at de ble nektet adgang eller kastet ut av rapporteringsløsningen, lagre-knappen fungerte ikke, og preutfylte opplysninger ble borte.

Evalueringen peker også på noen problemer i forbindelse med skjemaproduksjonen, hovedsakelig knyttet til arbeid med kontroller og feilmeldinger. Det var i tillegg problemer med overføring av data fra mottak i SSB til revisjonssystemet GenRev.

Innsamlingen av data har gått på tilsvarende måte som tidligere år, med behov for purring og oppfølgende kontakt med kommuner for å få inn riktige data. Samlet sett for VAR-området ligger svarprosenten omkring 93.

Ønskede endringer

Skjema:

- Husholdningsavfall
 - 21 – fjerne 1 spørsmål om næringsavfall
 - 21C – som for 21
 - endre ordlyden i de spørsmålene som var nye i fjor for å bedre forståelsen hos oppgavegiver
- Avløp – 2 nye spørsmål (renseprosess og slamproduksjon)
- VREG – 1 endring; nye næringsgrupper for vannleveranse
- Kostnadsdekning 23 – funksjonsdeling i vann- og avløpssektoren, og tilsvarende deling vurderes for avfallssektoren

Faktaark:

- Avløp – vurdere nye nøkkeltall for rensegrad og slamproduksjon
- VREG
 - nye nøkkeltall for vannleveranse
 - 1 ny kvalitetsindikator (institinale enterokokker)
- Kostnadsdekning – nye nøkkeltall for gebyrgrunnlag som er funksjonsdelt

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Videreutvikling av KOSTRA

Som nevnt i fjorårets rapport, ønsker arbeidsgruppa at KOSTRA-ledelsen tar initiativ til å prøve ut Web Feature Services for innsamling av stedfestet informasjon fra kommunale databaser med tanke på å innføre dette som et alternativ til ordinær rapportering.

Det er også sendt en henvendelse til KOSTRA regnskapsgruppe om å innføre endringer i arts-kontoplanen slik at det er mulig å skille mellom påkostninger og nyinvesteringer.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

I år ble skjemaene for første gang utarbeidet av de fagansvarlige. Systemet hadde noen startproblemer, men stort sett gikk prosessen greit. Alle opplevde det som positivt at fagansvarlig selv har hånd om utarbeidelsen. Det var allikevel noe mangelfull informasjon om programmering og funksjon av kontroller og feilmeldinger, og bedre veiledningsmateriell må utarbeides.

På grunn av mangel på IT-ressurser og nye system for både skjema-utvikling og mottak av innrapporterte data, ble det liten tid til tilpasning av revisjonsverktøyet. Vi opplevde at dataene ikke ble overført til GenRev, og det var vanskelig for fagansvarlig å ha oversikt over og kontroll med de innrapporterte data.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Det ble lagt inn noen nye spørsmål, samt at ordlyden ble endret i noen andre spørsmål.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Ingen særskilte kommentarer.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen særskilte kommentarer.

Vannverksregisteret (VREG):

Ingen særskilte kommentarer.

3.2 Kontroller i skjemaene

Fagansvarlige utviklet skjemaene selv, med utgangspunkt i skjemaene for fjoråret. Da det ikke var utarbeidet noe veiledningsmateriell for kontrollene, var det både vanskelig å forstå de eksisterende kontrollene, samt å opprette nye.

For at skjemaproduksjonen skal gå lettere til neste år, ber arbeidsgruppen om at veiledningsmateriell utarbeides.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Ingen særskilte kommentarer.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Ingen særskilte kommentarer.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen særskilte kommentarer.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Det var i år til dels store vanskeligheter med innrapporteringen. Frustrasjonen var stor i enkelte kommuner, og de fagansvarlige fikk tilbakemeldinger fra noen kommuner om at de ga opp etter en del forsøk. Lagre-knappen fungerte ikke, og en del pre-utfylte data ble borte. I tillegg var det store problemer med overføringen av de innrapporterte data til GenRev, noe som igjen førte til at det ble veldig liten tid til å sjekke de innkomne data før publiseringen 15. mars.

Kommunene mottok en generell purring fra KOSTRA sentralt etter innleveringsfristen 15. februar. Etter den 15. april har fagseksjonen for VAR gjennomført flere purringer og en del kommuner blitt kontaktet pr. telefon eller e-post for å få inn de nødvendige opplysninger.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:**Tabell 1: Nøkkeltall for mottak av avfallsskjema**

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
21	297	400	93	- 0,7
21C	27	64	100	0

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:**Tabell 2: Nøkkeltall for mottak av avløpsskjema**

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
26A	353	386	90	-1
26B1	-	2002	-	-
26B2	-	372	-	-
26C	-	136	-	-
26D	-	379	-	-

Gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Tabell 3: Nøkkeltall for mottak av gebyrskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
22	358	409	95	-1

Spørsmålene vedrørende feiing er for 2009 fortsatt noe mangelfullt rapportert. Dette skyldes hovedsakelig at enkelte kommuner har vanskeligheter med å rapportere ett årlig gebyr da gebyret kun belastes husholdningen ved utføring av feiing og tilsyn. For enkelte kommuner utføres feiing og tilsyn kun ved behov.

Kostnadsdekning – Skjema 23:

Tabell 4: Nøkkeltall for mottak av selvkostskjema

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
23	329	405	94	0

I etterkant av den sentrale purringen ble det sendt e-post til alle kommuner som ikke hadde levert skjema 23. Det ble også sendt e-post til de kommunene som hadde mangelfull utfylling av skjema. Etter dette har det vært betydelig kontakt i form av både e-post og telefon. Dette arbeidet har pågått tett opp til publiseringstidspunktet.

Vannverksregisteret (Vreg):

Datasettet fra Vannverksregisteret blir levert av Folkehelseinstituttet. Datasett ble levert til både prøvekjøringer og endelig kjøring av nøkkeltall til KOSTRA-faktaarkene. Datasettet legges på serverområdet som eksterne data før kjøring av nøkkeltall. Vanlig kvalitetssikringsrutiner ble gjennomført i FHI med purrebrev sendt i mars, oversendte e-post til vannverk med logiske feil i dataene april/mai måned.. En del kommuner som ikke hadde svart etter de skriftlige puringene ble purret muntlig i slutten av april.

Av 1617 **rapporteringspliktige** vannverk er det, per 16. juni, 1005 kommunale vannverk. Kommunale vannverk finnes i 415 av 430 kommuner (15 kommuner har bare private vannverk). De kommunale vannverkene dekker 85 prosent av landets befolkning. 93 prosent av de kommunale vannverkene rapporterte data for 2008. Disse vannverkene forsyner 98 % av innbyggerne tilknyttet kommunal vannforsyning

Tabell 5: Rapportering fra kommunale vannverk

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosentpoeng	Dekningsgrad for tilknytning til kommunal vannforsyning, prosent
VREG	798	934	93	+1	98

Små vannverk som ikke er rapporteringspliktige til Vannverksregisteret, men som allikevel har rapportert, blir ikke tatt med i KOSTRA rapporteringen.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Fagseksjonene får tilgang til dataene ved å laste de over i fagsystemer som kommuniserer med KOSTRA-databasene. Våren 2009 var det en rekke problemer med å få fagsystemene til å kommunisere med KOSTRA-databasene, og dataene ble liggende i mottaket uten å bli overført til KOSTRA-databasene. Dette medførte at verdifull tid til kvalitetssjekk av data gikk tapt.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Ingen særskilte kommentarer.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Revisjonen er lagt på et overordnet nivå, med prioritering av spesielt store og grove feil.

Purring ble sendt ut for samtlige skjema, og responsen har vært generelt god, selv om ikke det ikke er respons på purringen av alle anlegg. I noen tilfeller fungerer purringen som en bevisstgjøring på kommuner som har misforstått rapporteringen (manglende rapportering av skjema 26D e.l.)

Gebyrer knyttet til bolig - Skjema 22:

Internettsider til kommunene er blitt brukt som kilde til kvalitetssjekk av rapporterte data.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen særskilte kommentarer.

Vannverksregisteret (Vreg):

Data fra alle vannverk som har blitt rapportert har gjennomgått en manuell kontroll i tillegg til en runde med automatisert kvalitetssikring i form av programmerte spørringer mot databasen.

3.5 Publisering

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Tabell 6: Følgende nøkkeltall er fjernet fra publiseringen i forhold til det som ble publisert i 2008:

	Enhet
Husholdningsavfall gjenvunnet per innbygger (inkl. energigjenvinning)	Kilo

Tabell 7: Følgende nye nøkkeltall er innført:

	Enhet
Antall hentinger av matavfall i løpet av et år	Antall
Dager pr år med utvidet åpningstid for mottak av avfall	Antall
Andel husholdninger med individuelt tilpasset renovasjon	Prosent
Husholdningsavfall inkl bilvrak, pr innbygger (kommune)	Kilo

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 23. juni 2009 (<http://www.ssb.no/avfkomm/>).

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Det er ikke foretatt endringer i publiserte nøkkeltall i løpet av året, og faktaarkene er like med tidligere.

Artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 26. juni (http://www.ssb.no/var_kostr/).

Skjema 22:

Nytt nøkkeltall for gebyr for septiktømming er publisert i faktaarket for gebyrer.

Artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 29. juni 2009 (<http://www.ssb.no/kommgeb/>).

Skjema 23:

Gebyret for septiktømming er også publisert som et nytt nøkkeltall i faktaarket for avfall.

Artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 29. juni 2009 (<http://www.ssb.no/kommgeb/>).

Vannverksregisteret (VREG):

Tabell 8: Følgende nytt nøkkeltall er innført:

	Enhet
Intestinale enterokokker: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	Prosent

Artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 29. juni 2009 (http://www.ssb.no/vann_kostr/)

I tillegg til den ordinære KOSTRA-publiseringen, har FHI lagt ut en artikkel om innsamling 2009 på sin hjemmeside. Den heter: "Nøkkeltall fra Vannverksregisteret 2008. Fortsatt store lekkasjer i ledningsnettet".

http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5565&MainArea_5661=5565:0:15,2867:1:0:0:::0:0&MainLeft_5565=5544:77501::1:5569:1:::0:0

3.6 Brukerreaksjoner

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Ingen særskilte kommentarer.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Det har vært en del brukerreaksjoner på at den tekniske IT løsningen har fungert tregt og at man regelrett har mistet skjemaet midt i utfyllingsprosessen. Dette skyldes dels at noen skjemaer på avløp er lange, samtidig som at det har vært flere tekniske problemer med innrapporteringsløsningen i år.

Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Skjema 23:

Det har vært noen brukerreaksjoner på at man har blitt kastet ut av innrapporteringsportalen, og at forhåndsutfylling har vært borte.

Vannverksregisteret (Vreg):

Ingen særskilte kommentarer.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har mottatt forslag fra benchmarkingsprosjektet til Norsk Vann om spesifisering av påkostninger og nyinvesteringer i anlegg.

4.2 Forslag til endring

Artskontoplanen skiller i dag ikke mellom påkostninger og nyinvesteringer. Arbeidsgruppa vil be KOSTRA-regnskapsgruppe se på om det kan foretas endringer i artsinndelingen som ivaretar ønskene fra Norsk Vann

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring (særskilt redegjørelse for skjema 23)

Arbeidsgruppen har mottatt forslag fra benchmarkingsprosjektet til Norsk Vann om rapportering av nye regnskapsdata gjennom en utvidelse av skjema 23 (skjema for selvkostregnskapet/kostnadsdekning i VAR-sektoren). Forslaget må totalt sett anses som en betydelig utvidelse av rapporteringen i forhold til gjeldende krav. Regnskapsdataene som foreslås tatt inn i KOSTRA rapporteres i dag direkte fra kommunene inn til benchmarkingsprosjektet. Disse dataene er således allerede i bruk her.

I benchmarkingsprosjektet deltar det 30-40 kommuner, for det meste store og mellomstore kommuner. Formålet med prosjektet er å vurdere ressursbruk og måloppnåelse på VA-området. Prosjektet benytter blant annet regnskapsdata fra KOSTRA i sine analyser. Forslaget fra Norsk Vann begrunnes med at det er behov for mer detaljerte regnskapsdata enn det KOSTRA gir i dag, for at man skal kunne foreta bedre analyser av ressursbruken i VA-sektoren.

Arbeidsgruppen har vurdert om forslaget til utvidet rapportering kan gi grunnlag for å publisere relevante nøkkeltall i KOSTRA, og om nytten av dette tilsier en utvidelse av KOSTRA-rapporteringen som bør være obligatorisk for alle kommuner. Det vises i denne sammenheng til at kommunene i benchmarkingsprosjektet er aktive brukere av KOSTRA-data, jf. også utviklingen av portalen bedreVA.no som er foretatt i samarbeid med Kommuneforlaget/bedrekommune.no. Arbeidsgruppen mener at det kan være fornuftig for å bygge opp under KOSTRAs relevans at man viser imøtekommenhet overfor denne brukergruppen, og derfor at disse kommunenes behov for relevante data i KOSTRA bør tillegges vekt i vurderingen av forslaget.

På den andre siden må rapporteringsbyrden for sektoren totalt sett og hensynet til å begrense datamengden i KOSTRA ivaretas. Arbeidsgruppen finner det derfor vanskelig å foreslå at forslaget fra Norsk Vann gjennomføres i sin helhet, med mindre det foretas "kutt" i rapporteringen og i nøkkeltall i en annen ende. Arbeidsgruppen har i denne omgang ikke vurdert konkrete reduksjoner i annen rapportering. Arbeidsgruppen mener likevel at de høyest prioriterte ønskene fra Norsk Vann bør etterkommes.

Arbeidsgruppen vil derfor foreslå at skjema 23 endres slik at (se vedlegg for konkret forslag til endret skjema 23):

- Det kreves splitting av selvkostregnskapet per funksjon på henholdsvis vann- og avløpsområdet (det vurderes også om renovasjonsdelen skal splittes på tilsvarende måte). En slik splitting anses

ikke å være spesielt krevende eller problematisk, med unntak for spesifisering av indirekte kostnader per funksjon. Til dette punktet må det gis spesiell veiledning.

- I tillegg kreves det at driftsutgifter og kapitalkostnader ihht selvkostregnskapet hos eksterne produsenter (typisk et IKS) spesifiseres. Dette har sammenheng med at de reelle kapitalkostnadene i VA-sektoren ikke kommer frem gjennom dagens rapportering, fordi en betydelig del av kapitalkostnadene ligger ”skjult” i kommunens selvkostregnskap som driftsutgifter (kjøp av tjenester). Kapitalkostnadene utgjør en betydelig andel i denne sektoren.

Merk at det her er tale om rapportering av tall fra selvkostregnskapet, som ikke rapporteres i den ordinære regnskapsrapporten (på art/funksjon).

Disse endringene gir grunnlag for å publisere følgende nye nøkkeltall i KOSTRA som arbeidgruppen anser som relevante og nyttige å ta inn i KOSTRA:

- Gebyrgrunnlag per innbygger fordelt på de ulike funksjonene

Arbeidsgruppen viser videre til forslagene fra Norsk Vann om spesifisering av enkelte driftsutgifter (antatt viktige kostnadsdrivere på VA-sektoren), samt spesifisering av påkostninger og nyinvesteringer i anlegg. Disse forslagene går utover prinsippet om at tall fra regnskapet skal kunne hentes fra den ordinære regnskapsrapporteringen (kombinasjoner av art og funksjon), for å unngå dobbelrapportering og begrense detaljeringsgraden. Arbeidsgruppen antar at det for KOSTRA totalt sett ikke bør åpnes for å kreve ytterligere detaljering av regnskapstall i skjemarapporteringen.

Arbeidsgruppen vil vise til at det kan være mulig at enkelte av ønskene om spesifisering av driftsutgifter (kostnadsdriverne) kan trekkes ut ved å kombinere art/funksjon. Dette bør benchmarkingsprosjektet se nærmere på. Artskontoplanen skiller i dag ikke mellom påkostninger og nyinvesteringer. Arbeidsgruppa vil be KOSTRA-regnskapsgruppe se på om det kan foretas endringer i artsinndelingen som ivaretar ønskene fra Norsk Vann.

Når det gjelder forslaget fra Norsk Vann om rapportering av restverdi på VA-anlegg (restverdi beregnet etter selvkost), legger arbeidsgruppa mest vekt på å begrense rapporteringsbyrden, og vil ikke foreslå endringer i skjema 23 for dette. Arbeidsgruppa viser her også til at nøkkeltall basert på restverdi vil ha begrenset styringsinformasjon på generell basis.

5.2 Forslag til endringer

Tabell 9. Forslag til endringer i skjema

Skjema	Tema	Endring	Begrunnelse
	Husholdningsavfall		
21	Innsamling av næringsavfall	Fjerne spørsmålet om totale mengder næringsavfall som samles inn	Endret forståelse av definisjonen av ”kommunalt avfall (iht EU-definisjonen)”.
21	Spørsmål om innsamlingsordningen	Endre spørsmålstillingen vedr. <ul style="list-style-type: none"> ○ frekvens for henting av matavfall ○ andel av befolkningen med tilpasset renovasjonsordning ○ antall dager med utvidet åpningstid for levering av grovavfall 	Forbedre forståelsen av spørsmål som ble innført i fjor

21C	Innsamling av næringsavfall	Fjerne spørsmålet om totale mengder næringsavfall som samles inn	Endret forståelse av "kommunalt avfall (iht EU-definisjonen)"
23	Funksjonsdeling i vannsektoren	Dele spørsmålene om direkte driftsutgifter, henførbare indirekte utgifter, kalkulatoriske rentekostnader og kalkulatoriske rentekostnader på funksjonene 340 og 345	Se avsnitt 5.1
	Funksjonsdeling i avløpssektoren	Dele spørsmålene om direkte driftsutgifter, henførbare indirekte utgifter, kalkulatoriske rentekostnader og avskrivninger på funksjonene 350 og 353	Se avsnitt 5.1
	Funksjonsdeling i avfallssektoren vurderes	Dele spørsmålene om direkte driftsutgifter, henførbare indirekte utgifter, kalkulatoriske rentekostnader og avskrivninger på funksjonene 355 og 357	Se avsnitt 5.1
	Spesifisere driftsutgifter og kapitalkostnader hos eksterne produsenter (for eksempel IKS) både på vann- og avløpsområdet (avfallsområdet vurderes også)	Sette inn spørsmål om spesifisering av driftsutgifter, kalkulatoriske rentekostnader og kalkulatoriske avskrivninger for vann- og avløpssektoren. Fordelt på funksjonene 340, 345, 350 og 353 (evt. også funksjonene 355 og 357).	Se avsnitt 5.1
	Avløp og slam		
26B1	Slamproduksjon	Gjeninnføring av spørsmålet "Produsert slam ved eget anlegg i rapporteringsåret" i skjemaet.	Produksjon av slam er den største kostnadsdriveren for kommunenes avløpstjeneste og derfor viktig datagrunnlag for å kunne sette fokus på effektiviseringstiltak innenfor sektoren.
26B2	Slamproduksjon	Jfr. skjema 26B1 ovenfor	Jfr. skjema 26B1 ovenfor
	Renseprosess	Det foreslås å legge inn et nytt spørsmål "Hvilke prosesskrav iht. forurensningsforskriften tilfredsstiller avløpsanlegget?". Svaralternativer vil være	Begrepene benyttes i nasjonal forskrift og internasjonalt (f.eks. EUs avløpsdirektiv og internasjonal innrapportering). Det er derfor en viktig oppdatering

		følgende: <ul style="list-style-type: none"> • Enkel mekanisk rensing (sil eller slamavskiller) • Primærrensing • Sekundærrensing • P-rensing • N-rensing 	av begreper og gir muligheter for sammenligning mot forskrift og andre lands statistikker.
	Vannforsyning		
VREG	Sektorinndeling av vannforbruk i VREG	Ny sektorinndeling av vannforbruk i VREG.	Det innføres en inndeling som gjør informasjonen om vannforbruk fordelt på sektorer i VREG mer anvendelig som grunnlag for offisiell statistikk på vannforbruk i alle næringer.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarkene.

Det er få henvendelser fra kommuner, media og publikum til seksjon for miljøstatistikk angående faktaarkene for vann, avløp og avfall. Det kan tyde på at de er bra og fungerer etter hensikten, eller at de ikke brukes i noe særlig grad. De spørsmål som kommer er som oftest fra pressen/media eller fra konsultantselskaper som er på leting etter data, og som rett og slett ikke har klart å finne fram til faktaarkene. Det samme gjelder statistikkbanken.

Faktaark-administrasjonen (applikasjonen for styring av innhold og utseende på faktaark) ser ut til å fungere bra.

6.2 Ønskede endringer

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall ønskes fjernet.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Tabell 10. Nye nøkkeltall som foreslås lagt inn.

Tema	Endring	Begrunnelse
Vannforsyning		
Hygienisk trygt vann	Ny kvalitetsindikator: ”Intestinale enterokokker: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater ”	Det foreslås å legge den allerede eksisterende indikatoren også som kvalitetsindikator
Sektorinndeling av vannforbruk	Andel av total vannleveranse som går til husholdningsforbruk (boliger, leiligheter) Enhet: Prosent	Det innføres en inndeling som gjør informasjonen om vannforbruk fordelt på sektorer i VREG mer anvendelig som grunnlag for offisiell statistikk på vannforbruk i alle næringer.

”	Andel av total vannleveranse som går til husholdningsforbruk (hytter, fritidsboliger). Enhet: Prosent	”
”	Andel av total vannleveranse som går til industri. Enhet: Prosent	”
”	Andel av total vannleveranse som går til tjenesteytende næringer. Enhet: Prosent	”
”	Andel av total vannleveranse som går til Primærnæringer; jordbruk/skogbruk/fiske. Enhet: Prosent	”
”	Andel av total vannleveranse som går til annet forbruk. Enhet: Prosent	”
”	Andel av total vannleveranse som går til lekkasje. Enhet: Prosent	”
Avløp		
Slamproduksjon	Slamstoff produsert per kubikkmeter avløpsvann (g TS/m ³)	Produksjon av slam er den største kostnadsdriveren for kommunenes avløpstjeneste. Slam produsert per mengde avløpsvann behandlet vil kunne si noe om ulikheter mellom kommunene i forhold til hvor mye slam som oppstår. Nøkkeltallet vil gi økt fokus på effektiviseringstiltak innenfor sektoren.
Imøtekommelse av renskrav for BOF ₅	Andel belastning på rensanleggene med oppfylte renskrav mhp. BOF ₅	Kommunene skal kunne sammenlignes mot de krav for BOF ₅ som stilles til dem i forhold til rensing av avløpsvannet
Imøtekommelse av renskrav for KOF	Andel belastning på rensanleggene med oppfylte renskrav mhp. KOF	Kommunene skal kunne sammenlignes mot de krav for KOF som stilles til dem i forhold til rensing av avløpsvannet
Kostnadsdekning		
Funksjonsdeling i vannsektoren	Gebyrgrunnlag per innbygger for distribusjonsnettet (funksjon 345)	Mer detaljert indikator som er viktig for å kunne sammenligne og analysere kostnadsnivået
Funksjonsdeling i vannsektoren	Gebyrgrunnlag per innbygger for vannrenseanlegget (funksjon 340)	”
Funksjonsdeling i avløpssektoren	Gebyrgrunnlag per innbygger for innsamlingsnettet (funksjon 353)	”
Funksjonsdeling i avløpssektoren	Gebyrgrunnlag per innbygger for avløpsrenseanlegget (funksjon 350)	”
Endring som vurderes: Funksjonsdeling i avfallssektoren	Gebyrgrunnlag per innbygger for innsamling av husholdningsavfall (funksjon 355)	”
Endring som vurderes: Funksjonsdeling i avfallssektoren	Gebyrgrunnlag per innbygger for gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall (funksjon 357)	”

I forhold til foreslåtte nøkkeltall på avløp for vurdering av rensekravene i tabellen ovenfor:

Det vil videre bli vurdert utover høsten muligheten for å bruke datagrunnlaget som ligger i SFTs Forurensningsbase for å hente ut rensekrav på avløpsanlegg som omfattes av kapittel 14 i forurensningsforskriften og danne nøkkeltall på "Andel belastning på renseanleggene med oppfylte rensekrav mhp. BOF₅" og "Andel belastning på renseanleggene med oppfylte rensekrav mhp. KOF". Nøkkeltallene baserer seg på eksisterende datagrunnlag som allerede samles inn gjennom KOSTRA (kapittel 13 anlegg), i tillegg til forsøket på nå å bruke tall fra Forurensning (kapittel 14 anlegg). Det er her ikke snakk om ekstra spørsmål i skjemaet, men å supplere med informasjon fra andre registre. Dette vil imidlertid kreve en dialog utover høsten mellom SFT, Norsk Vann og SSB for å se nærmere på hvordan man kan beregne slike nøkkeltall, samt vurdere kvaliteten på datagrunnlaget for å se om dette faktisk lar seg gjennomføre.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Noen endringer i de eksisterende nøkkeltall for sektorinndeling av vannleveranse, da det er foreslått en noe utvidet inndeling.

Tabell 10. Endring i teksten til eksisterende nøkkeltall:

Nøkkeltall – opprinnelig tittel	Nøkkeltall – justert tittel (ny)	Eventuell merknad
Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater mhp. E.coli	E.coli: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	Den tekniske løsningen i statistikkbanken "kutter" noe av tittelen på nøkkeltallet slik at man ikke bestandig kan se hvilken parameter andel innbyttene sees i forhold til (gjelder også eksport til Excel).
Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater mhp. farge	Farge: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	Jf. merknaden for E.coli ovenfor
Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater mhp. pH	pH: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	Jf. merknaden for E.coli ovenfor
Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater mhp. intestinale enterokokker	Intestinale enterokokker: Andel innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøveresultater	Jf. merknaden for E.coli ovenfor

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1 Kartbasert innrapportering

Arbeidsgruppa for KOSTRA-VAR ber om at det blir satt fokus på å utvikle en alternativ rapporteringsveg for stedfestet informasjon.

Bakgrunn for satsningen på stedfestet informasjon er at offentlig forvaltning og private tjenesteleverandører i dag står overfor omfattende satsninger på etablering av servicetjenester på Internett. Oppdatert geografisk informasjon er et nødvendig bakteppe for mange av de tjenester som etableres for å effektivisere forvaltningen og offentlig tjenesteyting. eForvaltning (eGovernment) og et kommende direktiv for en europeisk geografisk infrastruktur (INSPIRE) krever at mest mulig informasjon foreligger som internettbaserte tjenester.

Tanken er å benytte såkalt Web Feature Services (WFS) installert hos kommuner og andre for enkel tilgang til databaser med data fra diverse fagsystemer og GIS. Dette er særlig aktuelt å prøve ut på vann- og avløpsområdet (VA) i KOSTRA. Skjemaene inneholder mange spørsmål som kunne blitt erstattet av en direkte internetbasert tjeneste for innhenting av data. Dermed unngår kommunene å måtte aggregere data til bruk i et skjema på kommunenivå eller for å passe inn i en gitt spørsmålsmatrise. WFS (ISO 19142) og andre tjenester, vil komme inn i norsk lovgivning gjennom implementeringen av INSPIRE-direktivet. Et opplegg med WFS for VA-området innebærer at kommunene legger til rette sine databaser for at SSB eller andre autoriserte instanser kan hente ut ønskede data til bruk i for eksempel statistikk, forvaltning eller overvåking.

Arbeidsgruppa for KOSTRA-VAR vil derfor oppfordre KOSTRA-ledelsen til å legge ressurser i å få etablert kartbasert rapportering som et alternativ til skjemabasert rapportering snarest mulig.

7.2 Annet

9. Vedlegg

9.1 Skjema 21 og 21C

9.2 Skjema 26A

Uendret siden rapporteringsåret 2008. Se:

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/26a.pdf

9.3 Skjema 26B1

9.4 Skjema 26B2

9.5 Skjema 26C

Uendret siden rapporteringsåret 2008. Se:

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/26c.pdf

9.6 Skjema 26D

Uendret siden rapporteringsåret 2008. Se:

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2008/skjema_kommune/26d.pdf

9.7 Skjema 22

9.8 Skjema 23

9.9 VREG-skjema

Siste utgave av skjema ligger her: <http://www.fhi.no/dav/9919476231.pdf>

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

KOSTRA Kulturminner, natur- og nærmiljøgruppa (KNNM) ble opprettet våren 1998, og har levert rapport til KOSTRA Samordningsråd hvert år siden da. Arbeidsgruppa dekker områdene fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljøarbeid i kommunene. Arbeidsgruppa har hatt tre møter første halvår 2009, der følgende personer har møtt:

Jørn Kristian Undelstvedt, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)
Svein Homstvedt, SSB
Lisbet Høgset, SSB
Dag Høgvard, Miljøverndepartementet (MD)
Bjørn Casper Horgen, MD
Øystein Nesje, MD
Liv Kirstine Mortensen, MD (som vikar)
Espen Koksvik, MD (som vikar)
Asle Moltumyr, Sosial- og Helsedirektoratet
Hans A. Støen, Bærum kommune (representant for Kommunenes sentralforbund (KS))
Arne G. Berg, Hobøl kommune, KS
Magnar Tveit, Østfold fylkeskommune, KS
Even Vaboen, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)
Einar Jensen, Statens kartverk (SK)
Håkon Løvli, SK (som vikar)
Ingunn Holm, Riksantikvaren (RA)
Marit Langen, Statens bygningstekniske etat (BE) – invitert grunnet sak til behandling
Anders Reinertsen, BE – invitert grunnet sak til behandling

Faste medlemmer som har meldt forfall til møtene i 2009:

Ingerid Angell-Petersen, Direktoratet for naturforvaltning (DN)
Tor Corneliussen, Bergen kommune (KS)

Kopi av møtedokumenter og referater har blitt sendt for orientering til:

Ole Christian Tollersrud, RA
Sissel Carlstrøm, RA
Frode M. Lindtvedt, KS

1.2. Mandat for 2009

Føringer for arbeidet i 2009 er gitt i mandat (se http://www.ssb.no/kostra/sr/mandat_arbgr_2009.doc). Særskilte oppgaver for 2009:

- Etter innspill fra rammeverksgruppe for universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på for rapporteringsåret 2009.
- Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
- Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

De særskilte oppgavene ble vurdert på av arbeidsgruppa 15. april og oppfatningen i KNNM-arbeidsgruppa var at disse oppgavene ikke krevde oppfølging i 2009.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1. Oppsummering

2.1.1. Rapportering og revisjon

KOSTRAs gruppe for Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (KNNM-gruppa) legger med dette fram sin 11. rapport. For rapporteringsåret 2008, som er åttende år der *alle* kommuner og fylkeskommuner deltar, har 390 av landets 430 kommuner levert KNNM-skjema nr 20. For skjema nr 51, for fylkeskommuner, er tallet 18 av 19 fylkeskommuner.

Revisjon av rapportering ble i hovedsak gjennomført siste halvdel av mai 2008 og var rettet mot publiseringen 15. juni. Samme revisjonssystem som tidligere ble brukt. Revisjonsinnsatsen var omtrent som for 2007-rapporteringen siden to personer var involvert.

2.1.2. Online rapportering

Det var en del tekniske problemer med online-skjemaene som medførte betydelig ekstra arbeid for fagseksjonene både i produksjonsfasen og under rapporteringen.

2.1.3. Publisering i Dagens statistikk

SSB publiserte i år to artikler innen KNNM-området i forbindelse med frigivingen av endelige tall 15. juni.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2009

Arbeidsgruppas anbefalinger er sammenstilt i tabell 2.1. Det forutsettes at alle vesentlige utvidelser av rapporteringen/skjemaene følges opp med egen finansiering, over KOSTRA-budsjettet, eventuelt fra den instans som har vært pådriver for å få inn nye spørsmål i skjemaene.

Tabell 2.1. Begrunnede anbefalinger for rapporteringsåret 2009

Anbefalinger	Begrunnelse
Endring i regnskapsrapportering	
Detaljerings av arter i for transport og energibruk	Myndighetene etterlyser grunnlag for å lage kommunefordelt statistikk på utslipp av klimagasser. Kommunal tjenesteaktivitet er en ikke ubetydelig bidragsyter til klimagassutslipp ved bruk av energi til oppvarming og transport. Mulighetene til å rapportere og utarbeide statistikk må knyttes til regnskapsføringen.
Endring i skjema for tjenesterapportering	
Skjema 20:	
Presisering av spørsmålet om saksbehandlingsgebyret for privat forslag til reguleringsplan.	Gjeldende formulering gav ikke nok informasjon til kommunene om hva slags type reguleringsplan og hvor stor planavgrensning som det skulle oppgis gebyr for.
Flere spørsmål om byggesaksbehandling og kommunenes tilsynsplikt.	KRD, Statens bygningstekniske etat (BE), SSB og arbeidsgruppa for KOSTRA-KNNM har funnet det hensiktsmessig å samordne datafangst på byggesaksområdet, fremfor å ha spørsmål om temaet i både BEs "Brukerundersøkelse" og i KOSTRA-KNNM. Flere spørsmål kan komme til i de kommende årene.
Flere spørsmål om arealbruksformål i plandelen av skjemaet.	En tilpasning til ny plandel i plan- og bygningsloven med virkning fra 1. juli 2009. Noen av formuleringene er tilpasset rapportering etter både ny og gammel lov. Disse vil til en viss grad bli faset ut for 2010-rapporteringen.

Anbefalinger	Begrunnelse
Ny del I: Klimatilpasning, med spørsmål om det er utført ROS-analyse og alderen på denne.	Lagt inn som første steg på veien mot et sett spørsmål om klimatilpasning og energibruk i kommunal tjenesteyting. Hensikten med årets tillegg er å kartlegge om kommunene har gjort nødvendige forberedelser for å møte mulige effekter av framtidige klimaendringer.

Tabell 2.2. Anbefalinger gitt tidligere år, men som fortsatt gjelder

Anbefalinger	Begrunnelse
<u>Revisjon</u>	
Utvikling av funksjonalitet i online-skjemaet: Raskere og mer effektiv tilbakemelding til oppgavegiver ved at SSBs revisjonskontroller kjøres hos oppgavegiver i forbindelse med utfylling/oversendelse av skjema.	Sen tilbakemelding fra SSB gir dårlig respons hos oppgavegiver på feilmeldinger Vil øke kvalitet (nøyaktighet) i publiseringen 15. mars. Øke motivasjon hos oppgavegiver når tilbakemelding gis like etter skjemautfylling.
Utvikling av funksjonalitet i revisjonsverktøyets rapportfunksjon: Tilbakemelding og kontroller i form av ferdige nøkkeltall (tverrgående revisjon).	Vil kunne gjennomskue mange flere feil i rapporteringen.
<u>Faktaark og statistikkbanken</u>	
Variabelnavn i Statistikkbankens tabeller skal beholde sin lengde og ikke trunkeres ved eksport til Excel.	Unngår at deler av tabelloppsett blir uforståelig for brukerne av KOSTRA-data i statistikkbanken.

3. Evaluering av 2008-rapporteringen

3.1. Utarbeiding av skjema

For 2008-rapporteringen var det, grunnet rokeringer av bemanningen ved seksjon for miljøstatistikk, nye ansvarlige for KNNM-området. Skjemaene ble laget av de fagansvarlige i skjemadesigner-verktøyet. Det var en bratt læringskurve, både på tematikk og tekniske løsninger, så det ble bare gjort de aller nødvendige endringer i skjemaet.

Selv om det bare var ganske få endringer i skjema 20 og 51 fra forrige årgang, var arbeidet med å legge disse endringene inn ved bruk av skjemadesigner-verktøyet omfattende og omstendelig. Manglende kopieringsmulighet av kontroller som gikk igjen fra spørsmål til spørsmål, gjorde at man måtte konstruere alt fra bunnen av et utall ganger. For skjema 20 oppsto det et ekstra frustrasjonsmoment i det at selve størrelsen/omfanget på skjemaet førte til at man til stadighet ble ”sparket ut” av applikasjonen.

3.2. Innsamling av data

Online rapportering

Det var en del tilbakemeldinger på at kommunene ikke fikk sendt inn skjemaet på grunn av manglende preutfylling av kommunenummer. Det virket også som om mange ikke fikk med seg veiledningsteksten som er vedlagt skjemaet (finnes i papirutgave og som klikkbar hjelpetekst i skjemaet). Dette har muligens å gjøre med at deler av skjemaet blir delegert til forskjellige fagpersoner i kommuneadministrasjonen.

Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene:

Befolkning

Befolkningstallene hentes fra SSBs befolkningsstatistikk, med tall per 31.12 i rapporteringsåret.

Fritidsboliger

Fra GAB-registeret hentes data for antall fritidsboliger i kommunene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i en rekke nøkkeltall som har årsinnbygger (definert nedenfor) i nevner.

Godkjent bruksareal

Fra GAB hentes godkjent bruksareal siste år. Tallet brukes som nevner i to nøkkeltall som indikator på produktivitet innen f. 302 Byggesaksbehandling og seksjonering.

Årsinnbygger

Årsinnbygger er et konstruert begrep, og er en variabel som tar hensyn til at også feriebefolkningen beslaglegger planleggingskapasitet i kommunen. Inngår som nevner i en rekke nøkkeltall. Beregnes slik:

Folkemengde i alt + antall fritidsboliger * 3.

Eiendommer

Fra Eiendomsregisteret hentes tall over antall eiendommer i kommunene per januar i rapporteringsåret.

Kystlinje utenom tettsteder

Langden av kystlinjen utenom tettsteder i hver kommune beregnes av SSB basert på grunnlagsdata fra Statens kartverk og SSBs tettstedsgrenser. Disse tallene inngår i nøkkeltallet "Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje".

Tettsteder

SSB oppdaterer årlig tettsteds grensene basert på befolkningstall og GAB-registeret. Tettstedsarealet inngår i ett nøkkeltall (kartstatus i tettsteder) og befolkning i tettsteder inngår i en rekke nøkkeltall som har tettstedsbefolkning i nevner.

Vedtaksfredete kulturminner

Fra Riksantikvaren hentes tall over antall vedtaksfredete kulturminner i fylkene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i ett nøkkeltall på fylkesnivå (antall innvilgede dispensasjoner per fredet kulturminne).

Kartstatus i kommunene fra Statens kartverk

Det har blitt besluttet at Statens kartverk (SK) oversender plan og status på standard og kartlagt areal per 01.01 i kommunene. Det er fylkeskartkontorene som gjør denne registreringen. Tallene baserer seg på Geovekstsamarbeidet der det er utarbeidet geodataplaner som omhandler blant annet status for etablering av digitalt kartverk og planer for videre etablering for hver kommune.

For rapporteringsåret 2008 har denne leveransen ikke latt seg gjennomføre. Følgelig har nøkkeltallet ”Teknisk kartlegging. Andel av tettstedsarealet i kommunen dekket av FKB-A eller -B-standard. Enhet: Prosent” ikke blitt oppdatert.

3.3. Bearbeiding/revisjon og kontroll

3.3.1. Sentrale purringsrutiner

Før publiseringen 15. mars ble det fra sentralt hold i SSB sendt ut påminnelser til alle kommuner som ikke hadde fått godkjent skjema.

3.3.2. Generelt om revisjonen av skjema 20 og 51

SSB har utviklet et felles revisjonssystem (KOSTRA-GenRev), der de ulike avdelingens IT-seksjoner lager en skyggedatabase for data fra skjemaene og har programmert de logiske kontrollene som har blitt definert av de fagansvarlige.

For KNNM-området ble systemet brukt for sjette gang. Det er fortsatt behov for videreutvikling, men for 2008-rapporteringen har det ikke blitt prioritert. Årsaken er at ansvaret for KOSTRA-KNNM har kommet ”på nye hender” og læringskurven har vært bratt med hensyn til å få gjennomført de nødvendige operasjoner knyttet til datafangsten og revisjon. Det er også hensiktsmessig å avvente videreutvikling inntil det blir avklart om KOSTRA skal bytte til revisjonssystemet DynaRev. Et bytte kan være nær forestående siden plattformen GenRev er basert på ikke lenger blir vedlikeholdt av leverandøren.

3.3.3. Revisjon av KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Ved publisering i mars hadde 356 kommuner rapportert. I juni hadde tallet steget til 390. I alt ble det sendt ut henvendelse per e-post til 241 kommuner som hadde fått feilmeldinger. Tilsvarende tall i fjor var 232.

I tillegg ble en håndfull kommuner kontaktet per telefon der større feil var oppdaget og der hvor kommunene ikke hadde svart på de utsendte feilmeldingene. Det ble ikke tid til å kontakte alle kommuner der det opplagt var feil i rapporteringen.

3.3.3.1. Svarprosjenter KOSTRA-skjema 20

I alt 91 av kommunene hadde levert skjema til publiseringen 15. juni. Tallene viser at utgangspunktet for 2008-rapporteringen ved publisering i mars og ved revisjonsstart i april var bedre enn det foregående året. Vi tror det skyldes at innrapporteringen var lagt om til online for 2007-rapporteringen, og at en del kommuner ikke rakk å lære seg denne innrapporteringsmåten i tide, men hadde funnet ut av det før rapporteringen for 2008.

Tabell 3.1. Svarprosent på skjema 20 ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
Rapporteringsåret 2001	83	91	93
Rapporteringsåret 2002	89	93	95
Rapporteringsåret 2003	79	89	91
Rapporteringsåret 2004	82	89	95
Rapporteringsåret 2005	80	88	96
Rapporteringsåret 2006	81	89	93
Rapporteringsåret 2007	79	85	91
Rapporteringsåret 2008	83	87	91

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

3.3.4. Revisjon av KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema

Ved publiseringen 15. juni hadde 18 (av totalt 19) fylkeskommuner levert skjema. Det ble gjort kontroller på besvarelsene ved GenRev-systemet. Besvarelsene var generelt bra, og kun et par fylkeskommuner fikk tilbakemeldinger med spørsmål for oppklaring.

3.4. Publisering

3.4.1. "Dagens statistikk"-artikler

Noen dager etter 15. juni publiserer SSB to "Dagens statistikk"-artikler, en med fokus på fysisk planlegging og en med fokus på nærmiljøinnsats i kommunene. De er å finne på

- www.ssb.no/fysplan
- www.ssb.no/miljo_kostr

Tidligere år har det blitt laget to "Dagens statistikk"-artikler i forbindelse med publiseringen av foreløpige tall 15. mars. Dette ble ikke utført for 2008-rapporteringen. Begrunnelsen er som for manglende videreutvikling av revisjonssystemet (se kap 3.4.2).

Nytt nøkkeltall for 2008-rapporteringen: "Andel søknader om tiltak der kommunen har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid. Enhet: Prosent"

Antallet nøkkeltall/indikatorer på faktaarket "J. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø" er nå 125. Oversiktligheten for dette faktaarket er svært begrenset. Arbeidsgruppa har diskutert om det er hensiktsmessig å dele opp faktatark J. etter en tematisk inndeling tilsvarende den som er i skjemaet.

Publiseringen av nøkkeltall 15. juni forløp ikke uten problemer. Leveransen av registerdata/eksterne data fra Statens kartverk uteble. Et nøkkeltall ble derfor ikke oppdatert.

Nøkkeltall og grunnlagsdata som hentes ut fra Statistikkbanken og legges over i Excel-filer kommer ut med avkortede titler der disse overstiger et bestemt antall tegn. Det gjør titlene så ufullstendige/uleselige at de mister informasjonsverdien fullstendig. Dette må det gjøres noe med snarest! Problemet har blitt tatt opp gjentatte ganger – i arbeidsgrupperapport og per e-post til KOSTRA-IT-personell. KOSTRA-IT og de ansvarlige for Statistikkbanken må sammen finne en løsning på dette.

3.5. Brukerreaksjoner

Gruppen har også i år mottatt innspill som i noen tilfeller har medført at forslag til endringer i rapportering og publisering er blitt inkludert i arbeidsgruppas rapport. En rekke innspill har medført presiseringer i spørsmålsstilling og/eller i veiledningen, men disse er ikke omtalt i detalj i denne rapporten.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

4.1.1. Energibruk og klimagassutslipp i kommunene

Som et ledd i Regjeringens klimasatsing, er det nedsatt en koordineringsgruppe som skal ivareta arbeidet med klimatilpasninger – på tvers av departementer og sektorer – og ledes av Miljøverndepartementet (MD). Det er et ønske fra koordineringsgruppen å få etablert bedre statistikk på klimagassutslipp per kommune.

På et toppmøte mellom MD, SFT og SSB 29. mai om kommunal klimastatistikk, ble det vedtatt at det skal nedsettes en arbeidsgruppe med medlemmer fra MD, SFT og SSB. Arbeidsgruppen skal vurdere hva slags data det er behov for, hvilke muligheter det finnes for å framskaffe disse, kostnaden på det og kvaliteten inklusive relevansen av klimastatistikk for kommunene. Til dette hører også å vurdere statistikk for kommunen som virksomhet (inkl. outsourcing av virksomheter) gjennom KOSTRA. KNNM-gruppas innspill vil være en viktig del av grunnlaget for det arbeidet som skal gjøres.

KNNM-gruppen har vurdert muligheten for å få data om forbruket av energibærere i kommunene ved å kombinere informasjon fra kommuneregnskapene og spørsmål i KOSTRA-skjema 20, i tillegg til flere datakilder som allerede benyttes i eksisterende statistikk på utslipp av klimagasser. KS-representantene har presentert et innspill til arbeidsgruppen som også har en forankring i MD. Hovedpunktene fra KS er oppsummert her:

- Det er behov for nøkkeltall knyttet til energibruk i kommunale bygg, transport i kommunal virksomhet, avfall og klimatilpasning.
- For å kunne benytte registrerte data til vurdering og sammenligning av kommunenes arbeid med energieffektivisering i egne bygg, er det viktig å få inn tall på faktisk forbruk.
- SSB bør ta ansvar for å omregne tallene til nøkkeltall/indikatorer som kommunene kan dra nytte av i neste omgang, både av hensyn til stordriftsfordeler, kvalitet og sammenlignbarhet mellom kommunene.
- KS legger til grunn at det først sjekkes ut om det kan hentes inn data fra andre kilder før det legges opp til ny rapportering fra kommunene.

(KNNM-arbeidsgruppen ser ikke at det finnes andre kilder som kan gi den nødvendige informasjonen om fordeling av energibruk på kommunale tjenesteområder - Red. anm.)

For beregning av utslipp trengs det oversikt over energivarer (og ev andre utslippskilder) oppgitt i fysiske størrelser. KNNM-gruppen ser det som mest hensiktsmessig at rapportering av dette tar utgangspunkt i den kommunale regnskapsføringen gjennom artskontoplanen. Når kostnadene er registrert og spesifisert på energivarer, er det lettere å kunne ekstrahere volumet av energivarer som er brukt – og som deretter kan rapporteres på skjema. Følgende artskonti bør derfor vurderes splittet opp:

- **Art 180 – Energi:** Her bør det skilles mellom fyringsolje, vannbåren varme (fjern-/nærvare), elektrisitet og biobrensel/biogass. Siden de ulike energibærerne/energiteknologiene har spesifikke CO₂-utslippsfaktorer er det nødvendig å skille på dem i regnskapsføringen. Det er viktig at kostnaden er periodisert slik at det er forbruket per år som registreres – ikke ”innkomne fakturaer”. Det vil bli nødvendig med omregning fra utgifter til faktisk forbruk.

- **Art 170 Transportutgifter og drift av egne transportmidler:** Her bør drift av egne transportmidler skilles ut som egen post, ettersom denne aktiviteten har en helt annen utslippsintensitet – enn for eksempel kjøp av transporttjenester.

Kommuneregnskapene har per i dag ikke den nødvendige detaljeringen på energiområdet for å få til dette. På bakgrunn av dette er det nødvendig å foreslå økt detaljeringsgrad i artskontoplanen. Energi, som eksempel, kan løses ved å benytte de ledige siffer på tresiffernivået i intervallet 180 – 184.

170 Transport - Drift av egne transportmidler
 171 Transport - Kjøp av transporttjenester
 180 Energi - Fyringsolje
 181 Energi - Vannbåren varme (fjern- /nærvarme)
 182 Energi - Elektrisitet
 183 Energi - Biogass
 184 Energi - Biobrensel

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Det forutsettes at alle vesentlige utvidelser av rapporteringen/skjemaene følges opp med egen finansiering, over KOSTRA-budsjettet, eventuelt fra den instans som har vært pådriver for å få inn nye spørsmål i skjemaene. Ansvaret for administrasjonen av KNNM-området ligger til Seksjon for miljøstatistikk. Seksjonens ledelse og leder av arbeidsgruppa for KNNM vil, etter at forslagene eventuelt har blitt godkjent i Samordningsrådet for KOSTRA, følge opp det økte inntjeningskravet som oppstår som følge av merarbeidet knyttet til utvidelsene.

5.1. Bakgrunn for endring

5.1.1. Skjema 20 - Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

Endringene som er forslått i skjema 20 skyldes i hovedsak tre forhold. Det som har gitt opphav til de fleste endringene er innføringen av en ny ”plan-del” i plan- og bygningsloven, med virkning fra 1. juli 2009.

Den andre årsaken er at KRD, Statens bygningstekniske etat (BE), SSB og KOSTRA-KNNM-arbeidsgruppa har sett det som hensiktsmessig å inkludere spørsmål fra BEs ”Brukerundersøkelse” om kommunenes byggesaksbehandling og utøvelse av tilsyn i skjema 20. Dette er i tråd med KOSTRAS mandat, der det heter at arbeidsgruppene skal ”Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.” og ”Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.”

Den tredje, og siste, årsaken til endringer i skjemaet er svært tydelig uttrykte behov fra blant andre KS om å få indikatorer/nøkkeltall på klimatilpasning, energibruk og utslipp av klimagasser i kommunene. Dette arbeidet er tenkt gjennomført i flere etapper, der første etappe er å kartlegge hva kommunene har utført av risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til klimatilpasninger (i skjema 20 for 2009-rapporteringen).

Neste etappe er å få etablert de nødvendige arter i kommuneregnskapene slik at kommunene kan budsjettere for 2010 og rapportere kommuneregnskapstall i 2011. I 2011 tenkes det at det også skal være med spørsmål i skjema 20 som gir supplerende informasjon til kommuneregnskapene for å beregne faktisk forbruk av energi og påfølgende utslipp av klimagasser fra oppvarming av kommunale bygg og transport i kommunal virksomhet.

Metan fra kommunale avfallsdeponier skal også med i regnestykket. Se også omtale i kapittel 4.1.

5.1.2. Skjema 51 - Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

Endringene i skjema 51 er hovedsakelig initiert av ny ”plandel” i plan- og bygningsloven. Det er mindre justeringer av referanser til paragrafer og begreper som utgjør de fleste endringene. Strukturen og omfanget av spørsmål i skjemaet er uforandret.

5.2. Forslag til endringer i skjemaer

Mindre endringer av tekst, som tilpasning til endringer i lovverk, eller som følge av tilbakemeldinger om behov for klarere spørsmålsformuleringer og hjelpetekster er ikke tatt med i oppsummeringen.

Spørsmålet om kartlegging av biologisk mangfold har blitt tatt ut av skjemaet og er erstattet med registerinformasjon fra Direktoratet for naturforvaltning.

5.2.1. Tillegg og større endringer i skjema 20 – oppsummering

B3: Spørsmålet er endret for å få formuleringen så entydig og målbar som mulig. Den gamle formuleringen var ikke egnet til å få et mål på hva saksbehandlingsgebyret for et privat reguleringsforslag er, siden kriteriene for prissetting varierer mellom kommunene. De kommunale gebyrene er arealavhengige (varierer med størrelse på planavgrensningen og bebyggelsesarealet) og de varierer med reguleringsformål og saksbehandlingsrutinene i de enkelte kommunene.

B3. Hva er samlet saksbehandlingsgebyr (ekskl. mva.) for et privat forslag til reguleringsplan, i tråd med overordnet plan, med planavgrensning 10 dekar og 4 dekar bebyggelsesareal (BRA) til boligformål, jf. PBL-08 § 33-1?
NOK
V120

Del B4: Spørsmål fra Statens bygningstekniske etats ”Brukerundersøkelse” om saksbehandlingstid for reguleringsplaner er omarbeidet for å tilpasses den nye plan- og bygningslov og inkludert i KOSTRA-skjema 20. Dette er et ledd i å samordne dataflyten fra kommunene til staten.

DETALJREGULERINGER – etter PBL-08			
Her utgjør 1) den private bearbeiding av planen, summen av 2) og 3) den kommunale saksbehandlingstiden og 1), 2) og 3) den samlede tida fra oppstartmøte til sluttvedtak.			
	1) Antall kalenderdager fra oppstartmøte til registrert innkommet planforslag (et forslag som tilfredsstillter kravene satt i oppstartmøtet).	2) Antall kalenderdager fra registrert innkommet planforslag til kommunen fatter vedtak om offentlig ettersyn.	3) Antall kalenderdager fra kommunen fatter vedtak om offentlig ettersyn til kommunestyret fatter vedtak av planen.
d. Detaljregulering (jf. PBL-08 § 12-3 andre ledd)			

Del B8b: En utvidelse som følge av ny plan- og bygningslov. Tre nye spørsmål om antall reguleringsplaner med arealer for særlige landskapshensyn og hensynssoner.

B8b. Hvor mange reguleringsplaner som omfatter arealer med særlige landskapshensyn etter PBL-08 § 12-5 nr.5 eller hensynssone med særlig hensyn til landskap etter PBL-08 § 12-6, jf. § 11-8 c) er vedtatt?

Hvor mange planer med dette formålet/ hensynssone var gjeldende per 31.12. i rapporteringsåret?	Hvor mange planer med dette formålet/hensynssonen ble vedtatt i løpet av siste år (tilgang)?	Hvor mange planer med dette formålet/hensynssone ble omregulert til andre formål/ hensynssone slettet i løpet av siste år (avgang)?
Antall	Antall	Antall

Del B10b: En utvidelse som følge av ny plan- og bygningslov. Tre nye spørsmål om arealer for særlige landskapshensyn og hensynssoner i reguleringsplaner.

B10b. Areal vedtatt regulert til areal med særlige landskapshensyn etter PBL-08 § 12-5 nr.5 eller hensynssone med særlig hensyn til landskap etter PBL-08 § 12-6, jf. § 11-8 c)

Hvor stort areal omfattet dette formål/ hensynssone i kommunen i alt pr. 31.12	Hvor stort areal med dette formål/hensynssone ble vedtatt i løpet av siste år (tilgang)?	Hvor stort areal med dette formål/hensynssone ble omregulert i løpet av siste år (avgang)?
Dekar	Dekar	Dekar

Del C2: Spørsmål fra Statens bygningstekniske etats "Brukerundersøkelse", om antall ferdige saker.

C2. Hvor mange saker ble ferdig behandlet (vedtak fattet) siste år?		
Ett-trinns-søknader (PBL-85 § 93)	Antall:	
Rammesøknader (PBL-85 § 93, jf. 95a nr.1)	Antall:	
Enkle tiltak (PBL-85 § 95b)	Antall:	

Del C4: Spørsmål fra Statens bygningstekniske etats "Brukerundersøkelse", om antall ferdige meldingssaker.

C4. Hvor mange meldinger ble ferdig behandlet siste år?		
Meldinger (PBL-85 § 81 og § 86a)	Antall:	

Del C13: Spørsmål fra Statens bygningstekniske etats "Brukerundersøkelse", om antall utførte tilsyn.

C13. Hvor mange tilsyn ble gjennomført siste år?	
Tilsynet skal ha vært rettet mot et bestemt tiltak og medført en tilsynsrapport/fellesrapport.	
Fagområde:	Antall:
Brannsikkerhet	
Konstruksjonssikkerhet/bæreevne	
Sikkerhet i bruk	
Energibruk	
Inneklima (luftkvalitet, ventilasjon, lys, lyd)	
Ytre miljø	
Installasjoner	
Universell utforming	
Sluttdokumentasjon for tiltak, dvs. kontrollplaner, samsvarserklæringer, kontrollerklæringer og oversikt over avvik	
Tilsyn med planer for avfalshåndtering og miljøsanering	

Kapittel I: Nytt kapittel lagt inn som første steg på vegen mot et sett spørsmål om klimatilpasning og energibruk i kommunal tjenesteyting. Hensikten er å kartlegge om kommunene har gjort forberedelser for å møte mulige effekter av framtidige klimaendringer.

I. Klimatilpasning

I1. Har kommunen gjennomført "Risiko- og sårbarhetsanalyse" (ROS-analyse) med hensyn til klimatilpasning?

Ja Nei

I2. Hvis JA i spørsmål I1: Hvilke problemstillinger vedrørende klimatilpasning er berørt i ROS-analysen? Kryss av:

☐	Rasfare
☐	Avrenning (næringsstoffer, løsmasser)
☐	Temperatur
☐	Flom
☐	Havnivå/bølger
☐	Annet
	Spesifiser annet:

I3. Hvis JA i spørsmål I1: Når ble ROS-analysen utført?

Årstall:

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Faktaarkene i KOSTRA er svært verdifulle fordi de inneholder store deler av KOSTRA-KNNM-rapporteringen i detalj (nivå 3) i tillegg til interessante nøkkeltall. Men arbeidsgruppa mener at det fortsatt er vesentlige svakheter ved faktaarkene:

- KOSTRA er for lite synlig på dagens ssb.no og dette medfører at faktaarkene
 - er til dels ukjente, kanskje særlig for oppgavegivere.
 - er vanskelige å finne fram til.
- Faktaarkene er lite fleksible mht. oppsett og presentasjonsformer og
 - er vanskelige å manøvrere i.
 - de omfatter for mange variabler, og kunne med fordel vært delt opp i flere faktaark.
- Det bør arbeides med forbedring av faktaarkene og statistikkpublisering på fylkesnivå, som er et viktig nivå for nasjonal formidling og politikkutforming.

6.2. Ønskede endringer

6.2.1. Endringer innenfor dagens opplegg

- Variabelnavnene i Excel-tabellene som genereres fra Statistikkbanken trunkeres uten varsel. Kan føre til uforståelige variabelnavn.
- Kolonnehoder må "fryses" i overkant av faktaark-skjermbildet når man scroller nedover for å lese det som ligger utenfor skjermbildet. Nå glir kolonnehodene opp og ut av bildet, og det gjør at man veldig lett mister oversikten over hvilke regioner tallene gjelder.
- Faktaarkene på nivå 3 (grunnlagsdata) i statistikkbanen bør ha fylkesnivå som automatisk opsjon, slik at man får ut fylkestall direkte i tabellene. Denne mangelen koster sentrale brukere mangfoldige ekstra arbeidstimer. Alternativt må det lages separate fylkestabeller som legges i statistikkbanken.

6.2.2. Nøkkeltall som går ut

Se tabell 6.1.

6.2.3. Nye nøkkeltall

Tabell 6.1. Forslag til nye nøkkeltall

Tema	Gammelt nøkkeltall	Nytt nøkkeltall	Forklaringstekst til "info-knappen"
Fysisk tilrettelegging og planlegging (funksjon 301, 302 og 303), tjenesteindikatorer	"Saksgebyret for privat forslag til reguleringsplan, jf. PBL § 30. Enhet: Kroner"	"Saksbehandlingsgebyr for privat forslag til reguleringsplan, til boligformål, jf. PBL-08 § 33-1. Enhet: Kroner"	Nøkkeltallet gjelder saksbehandlingsgebyr (ekskl. mva.) for et privat forslag til reguleringsplan, i tråd med overordnet plan, med planavgrensning 10 dekar og 4 dekar bebyggelsesareal (BRA) til boligformål, jf. PBL-08 § 33-1 Data til nøkkeltallet er hentet fra spørsmål B3 i KOSTRA-skjema 20.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer i KOSTRA for KNNM-området

Dette tema ble grundig behandlet i rapporten for 2007, og i litt mindre omfang i rapporten for 2008. Arbeidsgruppa anser kvalitetsindikatorerne som nå er etablert som gode og ønsker ikke å bruke betydelige ressurser på dette feltet nå.

Siden skjema 20 utvides til å omfatte mer detaljer på byggesak bør det likevel vurderes å utvikle en kvalitetsindikator for gjennomsnittlig saksbehandlingstid for en kommune, uttrykt som avviket fra en gitt norm eller et valgt gjennomsnitt. Samarbeidet som nylig er etablert med Statens bygningstekniske etat kan bidra til å finne en egnet form på en slik indikator når erfaringer med de nye spørsmålene er høstet.

7.2. Andre utviklingsområder

7.2.1. Klimatilpasning og energibruk i kommunal virksomhet

Arbeidsgruppa har vedtatt å foreslå etablering av nøkkeltall på klimagassutslipp, energibruk og klimatilpasninger i kommunal virksomhet. Spørsmål om klimatilpasninger er foreslått som nytt element i skjema 20. Det er også foreslått endringer i artskontoplanen for å kunne hente ut informasjon om hvor mye energivarer som kommunene forbruker til oppvarming (stasjonær bruk) og transport i 2011, for rapporteringsåret 2010.

Nye spørsmål i skjema 20 som skal gi nødvendig supplerende informasjon for å beregne faktisk energiforbruk er ikke utformet i denne rapporten, i påvente av utfallet av behandlingen i KOSTRAS regnskapsgruppe og i Samordningsrådet.

Forslag til nøkkeltall har blitt forelagt arbeidsgruppa. Her er noen eksempler:

- Energiforbruk pr. kvadratmeter oppvarmet bygningsmasse (etter NS 3940), pr år
- Energiforbruk pr. ansatt
- Bensin- og dieselforbruk i kommunal virksomhet pr. år.
- Utslipp i CO₂-ekvivalenter pr kvadratmeter oppvarmet bygningsmasse (etter NS 3940), pr år
- Utslipp i CO₂-ekvivalenter pr kjørelengde pr år
- Utslipp i CO₂-ekvivalenter fra avfallsforbrenning og avfallsdeponering pr år.
- Kommunen har utført risiko- og sårbarhetsanalyse mht. klimatilpasninger i løpet av de siste to år.

7.2.2. Filuttrekk fra kommunale datasystemer

SSB har høsten 2009 til hensikt å gjennomføre et pilotprosjekt kalt "Tiltaksdatabase-prosjektet". Det går ut på å prøve ut en løsning for filuttrekk og overføring av data om dispensasjonspraksis og byggetiltak. Se fylldig omtale av prosjektet i KNNM-arbeidsgruppe-rapporten for 2007 (SSB 2007).

7.2.3. Fagsystemer tilpasset KOSTRA-rapporteringen

Arbeidsgruppa for KNNM og ASSS Byggesak er begge av den oppfatning at det snarest mulig bør avholdes et møte med de store leverandørene av kommunale fagsystemer og saksbehandlingsverktøy for å diskutere hvordan det kan etableres rapportfunksjonalitet som er tilpasset databehovene i KOSTRA.

7.2.4. Deling av skjema og faktaark

Grunnet svært mange variabler i faktaarket (KOSTRA nivå 2) og grunnlagstallene (KOSTRA nivå 3) er oversiktligheten på KNNM-sidene begrenset. I løpet av høsten skal forslag til deling av faktaarket og grunnlagstallene tas opp til behandling i arbeidsgruppa for KNNM.

Det er også aktuelt å se på muligheten for deling av skjema 20. Temaet har vært oppe til diskusjon i arbeidsgruppa, men det ble ikke tatt noen beslutning. Deling av skjema og faktaark betraktes som en teknisk tilpasning, har en rekke praktiske men ingen eller svært få prinsipielle konsekvenser.

7.2.5. Elektronisk planregister i kommunene

Det skal undersøkes om det lar seg gjøre å få en nasjonal oversikt over kommunale planregistre via sentralt hold. Tilgang til plandata for statistikkformål er også av stor interesse.

7.2.6. Endring av motorferdselloven

Det er varslet endringer i motorferdselloven og tilhørende forskrift i løpet av sommeren 2009. Det kan bety at kapittel F i skjema 20 for 2009-rapporteringen må justeres.

7.2.7. Byggesakskompetanse i arbeidsgruppa

Det mangler medlem i arbeidsgruppa med byggesakskompetanse. Det er nærliggende å foreslå at KRD vurderer om Statens bygningsteknisk etat (BE) kan ta oppgaven, siden BE er den sentrale myndighet for det bygningstekniske regelverket, tilsynsmyndighet for reglene om dokumentasjon av byggevarers egenskaper og driver ordningen for sentral godkjenning av foretak etter plan- og bygningsloven.

8. Referanser

SSB (2007): KOSTRA Arbeidsgrupperapporter 2007, Notater 2007/39, Statistisk sentralbyrå (http://www.ssb.no/emner/00/00/20/notat_200739/notat_200739.pdf)

9. Vedlegg

9.1. Vedlegg 1 - Skjema skjema 20 med foreslåtte endringer i rød tekst

9.2. Vedlegg 2 - Skjema 51 – med foreslåtte endringer i rød tekst

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Samferdsel

1. Innledning

Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel ble opprettet våren 1999, og det har vært utarbeidet en rapport hvert år siden. Ett møte er gjennomført våren 2009. Neste møte vil bli avholdt høsten 2009.

1.1. Arbeidsgruppas sammensetning for 2009

Halvard A. Vie takket i mars ja til å delta i arbeidsgruppas møte i mai 2009. 10. mai mottok vi en e-post om at han var i ferd med å avslutte sine forpliktelser i TL og at han likevel ikke kunne delta på møtet 20. mai. Det ble for kort tid til å finne erstatter for Vie. Gruppa vil se på sammensetningen av utvalget i møtet til høsten.

Representant	Etat
Arnold Langaas	SD (Samferdselsdepartementet)
Halvard A. Vie	TL (Transportbedriftenes Landsforening), fram til 10. mai 2009
Melissa Edvardsen	KRD (Kommunal- og regionaldepartementet)
Kyrre Riis	Statens Vegvesen (SVV), Vegdirektoratet
Grethe Hjelle	Akershus fylkeskommune
Turid Åsen Olsgård	VBT (Vegforum for byer og tettsteder)
Ove Søberg	KS (Kommunenes Sentralforbund)
Jørn Kristian Undelstvedt	SSB, Seksjon for miljøstatistikk, vil delta fra og med neste møte
Jan Monsrud	SSB, Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/leder
Asbjørn Wethal	SSB, Seksjon for samferdsels- og reiselivsstatistikk/sekretær

1.2. Mandat

Arbeidsgruppa har forholdt seg til mandatet for 2009. Hovedpunktene i mandatet er:

- Gjennomgå rapporteringsordningene fra kommunene og fylkeskommunene innenfor gruppas funksjonsområder
- Samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene
- Vurdere og eventuelt gi forslag til endringer i rapporteringsomfang og innretning på rapporteringen ut fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon. Eventuelt behov for tilleggsinformasjon med utgangspunkt i behovene som den offisielle statistikken har ellers, skal også vurderes.
- Forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på samferdselsområdet. Oppgavebyrden skal tillegges betydelig vekt når rapporteringsomfanget skal fastlegges, og det er viktig å unngå dobbelrapportering samt å utnytte administrative registre så langt råd er.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere mulig rapportering og publisering av indikatorer om universell utforming

Arbeidsgruppa skal rapportere til Samordningsrådet for KOSTRA innen 1. juli.

2. Oppsummering og anbefalinger

- Mange av registerdataene i Nasjonal vegdatabank (NVDB) fra Statens vegvesen Vegdirektoratet har fortsatt for dårlig kvalitet. Datakvaliteten har ikke blitt særlig bedre til tross for gjentatte møter med etaten. SSB vil fortsette dialogen, med sikte på å forbedre leveransene.

- Mange kommuner og fylkeskommuner svarer ikke på henvendelser fra SSB om mulige rapporteringsfeil via skjemaene, som SSB oppdager gjennom sin revisjon. Fylkenes og kommunenes ansvar for korrekt rapportering og oppfølging av henvendelser knyttet til SSBs revisjon, bør presiseres ytterligere i de årlige brevene som sendes ut fra KOSTRA sentralt.
- Grappa foreslår førstegangspubliserings av følgende nye kvalitetsindikatorer for 2009-publiserings, forutsatt at problemene med kvaliteten på variabelen linjekilometer fra kollektivundersøkelsen er løst:
 - Frekvens. Vognkilometer pr. linjekilometer for buss
 - Kapasitet. Setekilometer pr. linjekilometer for buss

Grappa har ellers forslag til ytterligere kvalitetsindikatorer som kan etableres så snart nye registre av god kvalitet er tilgjengelige. Det mest aktuelle er Vegdirektoratets nye holdeplassregister, som er under utarbeiding.

- En egen arbeidsgruppe (Turid Åsen Olsgård deltar) oppnevnt av VBT har arbeidet med utkast til nye prosesskoder. Standarden ble lagt fram for VBT 11. juni i år. VBT vil sende det nye forslaget på høring med svarfrist antagelig så tidlig som innen utgangen av september for å muliggjøre implementering i kommunene fra og med januar 2010. I forslaget til ny standard er det gjort et bedre skille mellom drift, vedlikehold og investeringer enn tidligere. Det er også tatt inn koder for universell utforming.

Etter at høringsforslagene er mottatt og den endelige standarden er vedtatt (forhåpentligvis tidlig i oktober), gjenstår lenkingen mellom prosesskoder og tiltak til henholdsvis funksjon 333 og 334. Naturlig nok vil ikke VBT betale for det arbeidet. Arbeidsgruppen for samferdsel trenger hjelp til dette og signaliserer hermed et behov for midler til å dekke arbeidet. Dette skal helst være gjort innen 1. november (KRDs frist m.h.p veileder).

Statens vegvesens håndbok 111 er for tiden under revisjon. Det vil være aktuelt med en tilsvarende kobling mellom prosesskoder og funksjoner for fylkes KOSTRA (funksjon 720 og 721) da håndboken er ferdig revidert.

- Arbeidsgruppen for KOSTRA Samferdsel har arbeidet for å følge opp anbefalinger fra rammeverksgruppen for universell utforming/tilgjengelighet (RUU). I samband med junipubliserings i år er det tatt inn en ny indikator. Denne viser andelen av bussene i fylkesintern trafikk med lavgulv/laventré. Utviklingen av andre nye indikatorer settes delvis på vent i påvente av nytt holdeplassregister i Statens Vegvesen. Dette støttes av RUU – jf. rapport av desember 2008. Arbeidsgruppen vil imidlertid se nærmere på muligheten for å etablere denne type indikatorer når den nye prosesskodestandarden for kommunene foreligger, og eventuelt innarbeide disse i rapporteringen for 2010.
- Forvaltningsreformen med effekt fra 2010, medfører at forvaltningsansvaret for hovedtyngden av ”øvrige riksveier” og riksveiferger overføres fra Staten til fylkeskommunene. Det vil medføre en betydelig vekst i brutto driftsutgifter til veier for fylkeskommunene. Dette vil gjenspeiles i funksjonene 720 og 721 (fylkesveier) og medføre et brudd i tidsserien forutsatt at ”gamle” og ”nye” fylkesveier ikke skilles regnskapsmessig. Det ville vært interessant over et begrenset antall år å følge utviklingen i ressursbruken (brutto driftsutgifter per km vei) og veistandarden for de ”gamle” og ”nye” fylkesveiene hver for seg. I så fall må det opprettes to nye funksjoner. Arbeidsgruppen vil imidlertid ikke foreslå nye funksjoner med tanke på oppgavebelastningen og overbevisningen om at fylkeskommunene vanskelig vil kunne skille ressursbruken på ”nye” og ”gamle” fylkesveier fra hverandre.

- Grappa ønsker at fylkeskommunene tar en sterkere rolle i KOSTRA-arbeidet, for å styrke kvaliteten på nøkkeltallene gjennom klargjøring av sammenhengene mellom tjeneste- og regnskapsrapporteringen og indikatorene. Forslaget om en bred gjennomgang av fylkes-KOSTRA for Samferdsel, tar utgangspunkt i et tilsvarende arbeid gjennomført innen gruppa for videregående utdanning. Dette ble ytterligere drøftet i møte i arbeidsgruppa for Samferdsel i november 2008.

Arbeidsgruppa kom fram til at et prøveprosjekt i begrenset omfang ville være å foretrekke, for eksempel i regi av Østlandssamarbeidet (8 fylkeskommuner), og at en praktisk tilnærming var å sende samarbeidet et brev med omtale av formål og bakgrunn. Brevet ble sendt i januar og en første reaksjon kom medio mars. Konklusjonen er at det legges opp til et møte i Østlandssamarbeidet høsten 2009 med full gjennomgang av KOSTRA Samferdsel med vekt på grunnlagsdata og indikatorer.

- Det er også et generelt ønske om bedre tilbakemelding på nøkkeltallene for kommune-KOSTRA Samferdsel. Grunnet manglende effektivitetsnettverk og ASSS-samarbeid for området samferdsel (nettverkssamarbeid for de ti største kommunene i landet), har det i liten grad vært noen organisert tilbakemelding om feil og mangler. VBT sa seg villig til å påta seg rollen som ASSS-gruppe innen teknisk sektor (samferdsel/vei) i 2008. Våren 2009 ble det klart at programkomiteen i ASSS ikke ønsket å etablere et nøkkeltallssamarbeid innen teknisk sektor med motiveringen at området var for lite. Det dreier seg naturlig nok også om midler (kostnad/nytte vurdering). Dersom oppfatningen om områdets betydning/størrelse støttes av KRD, KS og flere, kan denne muligheten for tilbakemelding på nøkkeltallene skrinlegges. Alternativt at det ytes noen ekstra midler til ASSS for å etablere et nytt forum for teknisk sektor for vurdering av indikatorer/nøkkeltall for kommune KOSTRA samferdsel

Arbeidsgruppa vil imidlertid likevel kunne få ekstern hjelp til kvalitetssikring av samferdselsdata. Norsk kommunalteknisk forening (NKF) er nemlig i ferd med å etablere veifaglige nettverksgrupper. I et møte med nettverksgruppa for Drammensregionen i april i år, var konklusjonen blant annet at nettverksgruppa ville vurdere den forskjellige praksisen for føring som var etablert i disse 10-12 kommunene, og forsøke å utarbeide en mal for felles føring. Denne framgangsmåten vil bli vurdert igangsatt også mot de andre nettverksgruppene.

- Arbeidsgruppa har kommet til enighet med KRD om presiseringer i veilederen til funksjonskontoplanen for 2009 vedrørende omtalen av belysning (funksjon 333 og 334) og parkeringshus, se punkt 4.

3. Evalueringen av siste rapportering (for 2008)

3.1. Skjemaene

Fylkesskjemaet var uendret fra 2002 til 2006, men ble utvidet for 2007 med flere spørsmål knyttet til skoleskys. For 2008-rapporteringen ble det ikke foretatt endringer.

I kommuneskjemaet for 2008 ble opplysningene om lengde kommunale veier og gater preprintet med utgangspunkt i registeropplysninger i Vegdirektoratet. Hvis dette tallet avvok fra kommunens egne opplysninger, ble kommunen bedt om å oppgi eget tall. Det er betydelig avvik for noen kommuner, og denne informasjonen vil bli oversendt Vegdirektoratet for videre behandling.

3.2. Registerdata

En stor del av dataene som er grunnlaget for indikatorene i KOSTRA, hentes fra Nasjonal vegdatabank (NVDB) i Vegdirektoratet. Fristen for å levere data er 15.2. hvert år. De siste årene har det vært problemer med dataene, både ved at de har kommet for sent og at det har vært andre feil og mangler som har ført til problemer med sammenliknbarhet og aktualitet. For 2008 ble flere datasett

ikke levert, pga. dårlig kvalitet på fagregistrene i SVV. Dette har medført at flere indikatorer ikke er blitt publisert for 2008.

Problemene med kvaliteten på dataene i NVDB er tatt opp med SSV i egne møter, seinest høsten 2008, uten at det foreløpig har bidratt til å bedre situasjonen i særlig grad.

Nylig mottatte signaler fra SVV går ut på at etaten nå er i ferd med å foreta et kvalitetsløft for prioriterte riks- og fylkesveisdata i NVDB. Dette vil forhåpentligvis forenkle neste års KOSTRA datafangst.

3.3. Kontroller i skjemaene

Det er etablert et fåtall logiske kontroller i de elektroniske skjemaene, som fungerer bra.

3.4. Innsamling av data (skjemarapporteringen)

Tabellen nedenfor viser antall innkomne skjema og regnskap for 2008-publiseringen per 16. mars og 15. juni 2009:

	16.03.09				15.06.09			
	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap
Fylke	14	73,7%	19	100%	19	100%	19	100%
Kommune	379	87,9%	401	93%	403	93,5%	427	99,1%

Det er 431 kommuner i Norge.

Indikatorene for samferdsel bygger også på registerdata (befolkning og infrastruktur). Alle registerdataene ble ikke levert innen fristen, verken til 16.3. eller 15.6. publiseringen (jf. avsnitt 3.2.)

16.03.09

Tallet på kommuneskjema er de seneste årene stabilisert seg på rundt 370-380. Også antall regnskap har de siste årene vært rundt 380, men hadde for 2008 økt til 401. Svarinngangen må sies å være tilfredsstillende.

15.06.09

Tabellen viser full dekning i både tjeneste- og regnskapstall for fylkeskommunene etter revisjonen. For kommunene er dekningsgraden på nesten 94 prosent for skjema, mens dekningsgraden for regnskap er tilnærmet 100 prosent. Dekningsgraden målt i antall skjema er med dette noe lavere enn for de siste tre årene hvor gjennomsnittet var 415 skjema. Frafallet består stort sett av mindre kommuner i de tre nordligste fylkene.

Det ble i år sendt og mottatt om lag 300 e-post i alt. Det er i tillegg et betydelig antall henvendelser over telefon.

3.5. Bearbeiding/revisjon og kontroll

For første gang ble et nytt SSB-utviklet system for tverrgående revisjon benyttet under revisjonen for kommunedelen. Regnskaps- og tjenestetall ses i sammenheng, for å avsløre feil i teller/og eller nevner i indikatorene. Mistenkelige verdier i regnskapene sendes til regnskapsseksjonen i SSB, mens feil i tjenestetallene håndteres som vanlig ved kontakt med kommunene. Systemet vil bli tatt i bruk i større skala under revideringen av 2009-tallene.

Det er et stort problem at mange kommuner ikke svarer på henvendelser fra SSB om mulige feil og mangler knyttet til rapporteringen. SSB sender hvert år ut 200-300 e-post til ansvarlig kontaktperson, men mange av disse blir ikke besvart til tross for gjentatte purringer. Dette fører til at tall som mest

sannsynlig er feil ikke blir rettet opp og må publiseres slik de er levert til SSB. Grappa anbefaler at KOSTRA sentralt bidrar til at disse rutinene blir innskjerpet i kommunene og fylkene gjennom høstens årlige brev om rapporteringen for kommende år eller gjennomfører andre informasjonstiltak.

3.6. Publisering

Publiseringene har gått etter planen.

3.7. Brukerreaksjoner

Det har kommet noen merknader og spørsmål knyttet til skjemautformingen. Særlig har det vært spørsmål til kommuneskjemaet. Flesteparten av henvendelsene dreier seg om gatebelysning, utstedelse av parkeringstillatelser for personer med begrenset mobilitet og om definisjonen av innfartsparkeringsplasser.

Det er fortsatt noen fylker som ikke fører korrekt beløp for kostnader til miljøtiltak i spørsmål 2.1. i fylkesskjemaet, men det er gradvis bedring å spore.

4. Forslag til endringer i kontoplanen (funksjon og art) m/veiledning for 2010-rapporteringen

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer i selve konto- eller artskontoplanen for 2010-rapporteringen. Det er imidlertid behov for en presisering av veiledningstekstene:

Kostnader til belysning av gater/veier, plasser og gang-/sykkelveier utgjør en stor post for kommunene. Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel har observert at prinsippene for føring etter funksjon har variert og har derfor diskutert mulige forbedringer i KRDs veileder. Arbeidsgruppa kom fram til at hovedregelen **om** at også utgifter skal fordeles på relevant funksjon bør fravikes ut fra et forenklingssyn i dette tilfelle. Det er ikke rimelig å kreve at kostnader til belysning i forbindelse med en **ny** vei skal behandles særskilt og rapporteres på funksjon 334, mens alle andre kostnader i samband med den nye veien skal føres på funksjon 333. Arbeidsgruppa har dermed utarbeidet følgende forslag når det gjelder *omtale/presisering av belysning* for implementering i KRDs veileder (endringene er i *kursiv*)

Funksjon 333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold

- Funksjonen omfatter bygging av nye veilenker for kjørende med tilhørende konstruksjoner samt drift som bidrar til framkommelighet for kjørende. *Når det bygges en ny vei skal kostnader også til konstruksjoner knyttet til belysning (bl.a. stolper og lysarmatur) føres her. Anlegges det derimot vei-/gatelys på en eksisterende vei/gang-/sykkelsti, skal kostnadene føres på funksjon 334 (også drift- og vedlikeholdskostnadene skal føres på funksjon 334)*

Funksjon 334 Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak

- Funksjonen omfatter drift og vedlikehold av eksisterende anlegg som har til formål å opprettholde eller forbedre miljø og sikkerhet og trygghet for myke trafikanter. *Kostnader i forbindelse med nytt anlegg av vei-/gatelys på eksisterende veinett inklusiv gang-/sykkelsti, skal føres her. Tilsvarende gjelder for drift- og vedlikeholdskostnader knyttet til belysning.*

5. Forslag til endringer i skjema/filuttrekk

Grappa foreslår ingen større endringer i 2009-rapporteringen knyttet til skjemaet for fylke. For kommuneskjemaet foreslås spørsmål om skogsbilveier tatt ut, siden de i liten grad er relevante for kommunene og eventuelle midler ikke føres på funksjon 333. Det er også foretatt enkelte andre mindre justeringer av skjema- og veiledningstekster, se vedlegg 1 og 2.

Det foreslås noen utvidelser i dataleveransene fra Vegdirektoratet, se vedlegg 9.

Som omtalt under punkt 3.2, er datakvaliteten på mange av fagregistrene i NVDB for dårlig til at de kan nyttes som offisiell statistikk. SSB vil foreslå et møte på høyt nivå om problemene.

6. Forslag til endringer i faktaarkene

6.1. Generell vurdering av faktaarkene

Både faktaarket for fylke og kommune er modent for gjennomgang med tanke på å fjerne indikatorer som er lite relevante og ta inn nye for å belyse nye utviklingstrekk innen Samferdsel. Grappa mener det imidlertid det er naturlig å ta denne gjennomgangen i samband med det foreslåtte kvalitetsprosjektet, jf. pkt. 7.4 og 7.5.

6.2. Nøkkeltall som foreslås fjernet

Ingen endringsforslag for 2009-rapporteringen.

6.3. Forslag til nye nøkkeltall

Ingen endringsforslag for ”ordinære” nøkkeltall for 2009-rapporteringen. Kvalitetsindikatorene er omtalt under avsnitt 7.1.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har hatt en omfattende prosess med å utvikle kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel over flere år. Grappa har ikke hatt drahjelp i arbeidet fra effektiviseringsnettverk, som er etablert på de fleste andre KOSTRA-områder.

For 2009-rapporteringen vil indikatorer som arbeidsgruppa tidligere har foreslått, bli publisert siden datagrunnlaget da vil være etablert med tilstrekkelig kvalitet. Dessuten har gruppa foreslått kvalitetsindikatorer som kan publiseres så snart holdeplassregisteret er etablert i Vegdirektoratet. Dette gir følgende status for arbeidet med kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel:

Status publisering pr. 15.6.2009:

Fylke

- Antall drepte og skadde i buss
- Busser i fylkesintern transport. Andel med lavgulv/laventré
- Spordybde på fylkesveinettet
- Antall setekm for buss pr. innbygger

Kommune

- Andel fylkesveier med fast dekke
- Andel kommunale veier og gater med fast dekke
- Antall parkeringsplasser skiltet for handikappede pr. 1000 innbyggere

Utsatt til 2010 i påvente av kvalitetssikrede tall fra SSBs kollektivundersøkelse:

- Frekvens. Vognkilometer pr. linjekilometer for buss
- Kapasitet. Setekilometer pr. linjekilometer for buss

SSBs kollektivundersøkelse gir også tall for linjekilometer. Definisjonen av linjekilometer brukt i undersøkelsen har vært uklar, og ført til at tallene ikke er sammenliknbare mellom selskapene. Tall for linjekilometer kan derfor foreløpig ikke publiseres, og følgelig heller ikke kvalitetsindikatorerne som bygger på denne variabelen. Arbeidet med å forbedre definisjonene er igangsatt, og det er ventet at tallene fra kollektivundersøkelsen for statistikkåret 2009 vil være av tilfredsstillende kvalitet. Mulighetene for å rette opp tallene for 2008-undersøkelsen vil bli vurdert slik at de to nevnte kvalitetsindikatorerne kan publiseres i KOSTRA i 2010.

Forslag som ligger på vent til datakvalitet eller tilgjengelighet er vurdert:

- Utgifter per km kommunal vei på vedlikehold
I følge kontoplanen skal det være mulig å skille ut kommunenes utgifter til vedlikehold ført i driftsregnskapet til funksjon 333, vha artskonto 230 Vedlikehold og byggtjenester. I spesifikasjonen til artskonto 230 står det at det her skal føres Vedlikehold og nyanlegg av veier (byggtjenester elimineres vha funksjon 333 hvor dette ikke er relevant) - og nyanlegg skal bli eliminert ved at dette føres i investeringsregnskapet.
- Andre mulige kvalitetsindikatorer som er drøftet tidligere, som avhenger av tilgang til data av god kvalitet:
 - Støyplageindeks (SPI) fra veitrafikk pr. innbygger. Fylke
 - Bruk av salt per km² vei

Utsatt inntil holdeplassregisteret er på plass i Vegdirektoratet:

Nytt holdeplassregisteret kan gi grunnlag for å lage flere interessante indikatorer innen samferdsel. Registeret er imidlertid fortsatt ikke landsdekkende. Arbeidet med å utvikle indikatorer med utgangspunkt i dette nye registeret vil starte så snart registeret er operativt og kvaliteten er tilfredsstillende.

- I en tidligere fase i arbeidet med å utvikle kvalitetsindikatorer, drøftet gruppa noen mulige kandidater:
 - Prosentvis andel av alle gjennomførte avganger som skjer med maksimalt 15 minutters forsinkelse.
 - Gjennomsnittlig avstand til nærmeste kollektive holdeplass i tettsteder.
 - Andel av holdeplassene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede

7.2. Nye prosesskoder fra 2010

Raskt etter innføringen av henholdsvis funksjon 334 og 721, som begge skulle omfatte kostnader knyttet til tiltak som fremmet trafiksikkerhet og miljø, viste det seg at det var nødvendig med en nærmere beskrivelse av hvilke tiltak/prosesser som skulle føres på funksjonene 333 vs 334 (kommuneveier) og 720 vs 721 (fylkesveier). Et eksternt konsulentfirma ble engasjert i utarbeidelsen av koblingen mellom tiltak og prosess(kode) og funksjon.

En egen arbeidsgruppe i regi av VBT har arbeidet med en ny standard for kommuneveier. Turid Åsen Olsgård, sekretær i VBT, har deltatt i arbeidet. I den nye standarden er det lagt opp til bedre å kunne skille mellom kostnader til investeringer, drift og vedlikehold enn tidligere. Det er også lagt opp til særskilte koder for universell utforming.

Forslaget til nye prosesskoder ble lagt fram for VBT 11. januar 2009. Planen nå er å sende ut forslaget på høring. Høringsfristen vil sannsynligvis bli innen utgangen av september slik at den nye standarden kan bli implementert fra og med 2010. SSB er blant høringsinstansene.

Etter at den endelige standarden er tilgjengelig må den kobles mot funksjon 333 og 334. Dette er en del arbeid, så det kan bli liten tid til å gjennomføre koblingen slik at beskrivelsen kan tas inn i KRDS veileder for rapportering (for 2010). Fristen er 1. november. For det andre vil arbeidsgruppa for samferdsel antakelig trenge hjelp til dette arbeidet – som sist.

Kommunestandarden er for øvrig forsøkt linket opp mot prosesskodene for fylkes- og riksveier i den grad det er relevant/mulig. Statens vegvesens håndbok 111 er under revisjon. Det vil derfor nå ikke være aktuelt med en tilsvarende kobling mellom prosesskoder og funksjoner for fylkes KOSTRA (funksjon 720 og 721).

7.3. Tilgjengelighet for funksjonshemmede/universell utforming

Regjeringen har opprettet en egen handlingsplan for å bedre tilgjengeligheten med vekt på prinsippene om universell utforming. Planen går over perioden 2005-2009 og koordineres av Miljøverndepartementet. Gjennom handlingsplanen koordineres en rekke tiltak, hvor utnytting av eksisterende KOSTRA-data er ett viktig bidrag til belyse temaet. Det kan også være aktuelt med ny datainnsamling i KOSTRA for formålet.

Som en følge av arbeidet med universell utforming i gruppa for KOSTRA Samferdsel, er det fra og med 2006-datainnsamlingen i kollektivstatistikken tatt med et nytt spørsmål om andel av bussene i fylkesintern trafikk som har lavgulv/laventré og/eller rullestolheis. Kvaliteten var ikke god nok til publisering de første årene, men tall ble publisert i KOSTRA for første gang 15. juni 2009.

Andel av holdeplassene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede, kan muligens hentes ut fra det nye holdeplassregisteret, når det er klart. Dette registeret kan forhåpentligvis også være grunnlag for flere indikatorer om tilgjengelighet/universell utforming. Dette vil bli vurdert av gruppa så snart registeret er i drift.

For blant annet å bistå KOSTRA-arbeidsgruppene best mulig, er det nedsatt ei rammeverksgruppe i SSB for universell utforming (RUU). Denne la fram sin rapport i desember 2008. Her fremgår det at transport er ett av satsingsområdene, men RUU anbefaler likevel at dette området ikke rapporteres i KOSTRA nå i påvente av nytt holdeplassregister. Dette er for øvrig i tråd med samferdselsgruppas anbefaling i fjorårets rapport.

Som nevnt i avsnitt 7.2 over er det nye prosesskoder under planlegging. Dette kan åpne for nye indikatorer for universell utforming allerede fra 2010 rapporteringen av.

7.4. Kvalitetsgjennomgang for Fylkes-KOSTRA

Fylkeskommunene har ansvar for levering av grunnlagsdata til KOSTRA, mens arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel blant annet har ansvaret for å sammenstille tjeneste- og regnskapstall til gode indikatorer/nøkkeltall. Arbeidsgruppene skal følge utviklingen på sine områder og blant annet se på samordningen av tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel ønsker å legge mer vekt på dette arbeidet framover. Erfaringen har vist at det er vanskelig å utføre dette arbeidet innenfor rammen av dagens organisering og sammensetning av gruppa. Følgelig ønsker gruppa at fylkeskommunene får en sterkere rolle i KOSTRA-arbeidet, for å styrke kvaliteten på nøkkeltallene gjennom klargjøring av sammenhengene mellom tjeneste- og regnskapsrapporteringen og indikatorene.

Forslaget om en bred gjennomgang av fylkes-KOSTRA for Samferdsel, har tatt utgangspunkt i et tilsvarende arbeid gjennomført innen gruppa for videregående utdanning. Her kom riktignok initiativet fra fylkesutdanningsdirektørene som ønsket å bruke KOSTRA-dataene til kvalitetsarbeid internt i fylkeskommunene. Et tilsvarende initiativ fra samferdselssjefene til full gjennomgang av KOSTRA-tallene (og rapport) på et overordnet nivå, er ikke kommet på området samferdsel. Derfor tar arbeidsgruppa selv initiativet. Hvordan dette best kan gjøres ble diskutert i arbeidsgruppa for samferdsel i november 2008. Det ble enighet om å sende et brev til sekretariatsleder for Østlandssamarbeidet ved Inge Brørs. Brevet ble sendt i januar 2009 og omtalte formålet med/bakgrunnen for gruppas ønske om et kollegium/nettverk med kompetanse og interesse for å melde tilbake om spørsmål knyttet til KOSTRA samferdsel.

Medio mars fikk leder av KOSTRA arbeidsgruppa en e-post om at Samferdselsgruppa innen Østlandssamarbeidet hadde drøftet henvendelsen i sitt møte 9. mars. De ønsket å invitere en representant(er) fra arbeidsgruppa for KOSTRA for å få en orientering om hvordan et prosjektarbeid kan tenkes gjennomført, hvem som bør involveres og anslag på nødvendig ressursinnsats. I en påfølgende dialog om hvordan prosessen best kan gjennomføres, er man kommet til at det først er behov for å gi en orientering til Østlandssamarbeidet om KOSTRAs formål generelt og om samferdselsKOSTRAs arbeid spesielt, før et opplegg med gjennomgang av kvalitetsaspekter ved indikatorene eventuelt settes i gang. Det er derfor enighet om å komme tilbake til denne saken til høsten. Det bør være relativt god tid, for eventuelle endringer vil uansett ikke kunne innarbeides i KOSTRA før i 2011.

7.5. Kvalitetsgjennomgang for Kommune-KOSTRA

Det er ikke et særskilt effektivitetsnettverk på området samferdsel som for de fleste andre områdene i KOSTRA. Samferdsel har heller ikke vært et område innenfor ASSS-samarbeidet (nettverkssamarbeid mellom de 10 største kommunene i landet). En organisert tilbakemelding på feil og mangler til kommune-KOSTRA Samferdsel har derfor manglet. Vi skrev i fjorårets rapport at det så sent som i uke 24 (i 2008) hadde blitt godkjent at VBT (Vegforum for byer og tettsteder) skulle inneha rollen som ASSS-gruppe innen samferdsel/vei (teknisk sektor). Dette viste seg senere å være feil. Våren 2009 ble det klart at programkomiteen ikke ønsket å sette i gang et nøkkeltallssamarbeid (ASSS) innenfor teknisk sektor, med motiveringen at området var for lite. Det er opplagt en kostnads-/nyttevurdering som ligger til grunn for dette standpunktet. Dersom det stilles midler til rådighet for å opprette og drifte et slikt nettverk, kan saken kanskje stille seg annerledes.

Det er mulig at KOSTRA samferdselsgruppa likevel kan få drahjelp i kvalitetssikringen av samferdselsdataene for kommunene. Det er i regi av Norsk kommunalteknisk forening (NKF) i ferd med å etableres veifaglige nettverksgrupper. Hittil er seks slike nettverk etablert og målsettingen til NKF er at hele landet etter hvert skal dekkes. Gruppa ved leder og sekretær har i vår holdt et innlegg om kommune-KOSTRA samferdsel i den nylig etablerte veifaglige nettverksgruppa for Drammensregionen. Møtet gav konstruktive tilbakemeldinger til nytte i det videre arbeidet med å utvikle KOSTRA-Samferdsel. Det kom tydelig fram at bare for disse 10-12 kommunene var det etablert forskjellig praksis for føring, for eksempel når det gjaldt kostnader til belysning. En annen konklusjonen var at nettverksgruppa selv ville ta initiativ til å gjennomgå egen praksis for føring av regnskaps- og tjenestetall knyttet til veifunksjonene, og utarbeide en mal for felles føring. Når en slik mal foreligger, vil den kunne bli et godt grunnlag for videre dialog med andre veifaglige nettverksgrupper for felles forståelse og føring av regnskap og skjema 24.

7.6. Andre forslag til videreutvikling av KOSTRA Samferdsel

Arbeidsgruppa for TERM (transport- og miljøindikatorer) ledet av Samferdselsdepartementet (SD), ønsker mer info om parkeringsanlegg og parkeringsplasser. Det finnes allerede noe om dette i eksisterende publisering; en oversikt over park-and-ride anlegg, og om parkeringsplasser og utstedte tillatelser for handikappede. Gruppa for samferdsel anser det som uaktuelt å øke oppgavebyrden ved å

ta inn ytterligere spørsmål om parkering på skjemaet nå og at arbeidsgruppa for TERM må søke slike data fra annet hold.

8. Vedlegg

- 8.1. Utkast til kommuneskjema for 2009**
- 8.2. Utkast til rettleddning for kommuneskjema for 2009**
- 8.3. Utkast til fylkesskjema for 2009**
- 8.4. Utkast til rettleddning for fylkesskjema for 2009**
- 8.5. Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2009**
- 8.6. Funksjonsinndelingen for 2009-rapporteringen**
- 8.7. Forslag til nøkkeltall for kommunene for 2009**
- 8.8. Forslag til nøkkeltall for fylkene for 2009**
- 8.9. Oversikt over ønskede dataleveranser fra SVV i 2010 for statistikkåret 2009**

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Brann- og ulykkesvern

1 Innleiing

1.1 Arbeidsgruppa si samansetting

Arbeidsgruppa består av følgjande:

Anne Myrestøl, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

Heidi Vassbotn, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

Leif Johansen, Kommunanes Sentralforbund (KS) (Fredrikstad brann- og redningsvesen)

Bjørn Sigmund Andersen, Kommunanes Sentralforbund (KS) (Tønsberg kommune)

Espen Ottesen Vattekar, Statistisk sentralbyrå (SSB)

Trond Ekornrud, Statistisk sentralbyrå (SSB)

1.2 Gruppa sitt ansvar i KOSTRA

Gruppa sitt arbeidsfelt dekkjer følgjande funksjonar i KOSTRA:

338 Førebygging av brannar og andre ulykker

339 Beredskap mot brannar og andre ulykker

Gruppa arbeider etter det generelle mandatet for KOSTRA sine arbeidsgrupper.

2. Oppsummering og tilråding

2.1 Oppsummering

For publiseringa av 2008-tal har det ikkje blitt frigitt tenestedata. Dette skuldast ei omlegging til nytt rapporteringssystem i DSB. Ressursmangel og innkøyringstid av det nye systemet har gjort sitt til at DSB ikkje har vore i stand til å overhalda fristane tilfredsstillande som KOSTRA set for dei to publiseringane 15.mars og 15.juni. Endelege tal for 2008 vil difor ikkje bli publisert før ved den førebelse publiseringa 15.mars 2010.

Gruppa vil hausten 2009, enno ein gong, sjå på mulegheitene om ein overgang til register for årsverkstal innanfor tenesteområdet.

Gruppa vil hausten foreta ei kartlegging av rutinar og forståing av kva som vert ført på funksjon 338 og 339, samt 120 og fordelinga dei imellom. Det er grunn til å tru at rutinane er ulike frå kommune til kommune.

2.2 Arbeidsgruppa sine tilrådingar

Arbeidsgruppa skal hausten 2009 vurdere om det skal nyttast tal frå register på personalsida. Arbeidsgruppa vedtok våren 2008 at datakvaliteten i register ikkje var tilfredsstillande nok til ein overgang, men ønskjer å sjå på mulegheitene til å foreta ein overgang i løpet av 2009. Arbeidsgruppa ber difor om at Samordningsrådet godkjenner at gruppa har mulegheit til å ta denne avgjersla etter ei vurdering over sommaren/hausten 2009.

Samordningsrådet etterkom ikkje ønska til arbeidsgruppa om å reinsa funksjon 339 for lokalutgifter, og skilja dette ut i ein eigen funksjon i 2008. Ønske i fjor botna i at praksisen ute

i kommunane og særbedriftene er svært ulik med omsyn til korleis dette blir ført på dei to ulike funksjonane. Arbeidsgruppa har tatt avgjersla til Samordningsrådet til følgje og skal foreta nye vurderingar av kvaliteten på rekneskapstala hausten 2009.

Arbeidsgruppa ønska i 2008 også å skilja ut alarmsentralar i ein eigen funksjon, då ein meiner at dette er nyttig for å få ein oversikt over kostnadene knytte til dette bestemte området. Praksisen er ulik med omsyn til korleis alarmsentralane er organisert i kvar enkelt kommune. Dette gjer at praksisen for korleis det blir ført på dei to funksjonane vil variera. Samordningsrådet imøtekom ikkje ønskje og arbeidsgruppa har tatt dette til følgje og vil sjå på nye ev. løysingar hausten 2009.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

All personal- og tenesterapportering skjer til DSB, som overfører eit ekstrakt til SSB som vert nytta i faktaarka. Gruppa gir kvart år merknader/innspeil til DSB sine skjema "Melding om brannvernet", som dannar grunnlag for hovuddelen av KOSTRA-dataa. I år vart det ikkje levert inn tenestedata til den endelege publiseringa 15.juni, grunna omlegging til nytt elektronisk innrapporteringssystem i DSB. Dette gjer at området berre har publisert rekneskapstal for 2008, kor kjelda er KOSTRA kommunerekneskap.

3.2 Kontrollar i skjema

Det er fjerde gong "Melding om brannvernet" blei rapportert elektronisk frå kommunane til DSB. Skjemaet har valideringar og krav til felt som må fyllast ut før innsending. Rettleiing og informasjon ligg tilgjengeleg for dei enkelte felt som skal fyllast ut, i tillegg har alle kommunane fått tilsendt eit grunnlag (med fjorårets tal) og informasjon om overgangen til elektronisk rapportering.

3.3 Innsamling av data (rapporteringa)

Til rapporteringa 15/3 mottok SSB ei datafil frå DSB 25. februar. Fila var ufullstendig for ei rekke tenesteindikatorar.

Til rapporteringa 15/6 mottok ikkje SSB data. Dette førte til at publiseringa for 2008 vart prikket for alle tenesteindikatorane.

"Melding om brannvernet" rapporterast no elektronisk frå alle kommunar, medan ca. 70 % av kommunane rapporterer utrykkingar elektronisk. Utrykkingar rapporterast på skjema HR100 "Rapport om brann i bygning, fly og skip", og skjema HR101 "Kvartalsrapport om utrykkingar og oppdrag" Ei arbeidsgruppe i DSB vurderte hausten 2005/våren 2006 eit nytt fagsystem for etaten, kor dei skjema KOSTRA hentar data frå var inkludert, samt ei muleg framtidig rapportering frå 110-sentralane.

Det nye fagsystemet for etaten foretar rapportering frå det enkelte brannvesen og ikkje per kommune. Dette vil føra til tal på særskilte brannobjekt ikkje kan skiljast ut per kommune, men vil vera eit samla tal for kommunane som blir dekket av det bestemte brannvesenet. Når det gjeld utrykkingar vil desse truleg knytast til bestemte stadar og vil på den måten kunna tilbakeførast til kommunane. Det nye fagsystemet skulle etter planen vera i drift frå 2009 dersom alt gjekk etter planen. Det ser ut til at fagsystemet ikkje vil vera godt nok utvikla til å imøtekomme innrapporteringsfristane til SSB før i 2010.

Det har for andre år på rad vore problem knytt til rapportering av tenestedataa. Ved den foreløpige publiseringa 15.mars mangla fila DSB oversende SSB ei rekkje av grunnlagsdata som dannar grunnlaget for ei rekkje av tenesteindikatorane. Før juni-publiseringa mottok ikkje SSB tenestedata frå DSB sidan tala var ureviderte og mangelfulle for fleire kommunar.

Fagansvarleg fatta difor ei avgjersle ilag med KOSTRA-ansvarleg om å prikka alle tenesteindikatorane ved 15.juni-publiseringa for alle kommunar.

DSB har forklart at innrapporteringsproblema skuldast omlegginga til nytt fagsystem/innrapporteringsystem. Dette kombinert med mangelfulle ressursar til arbeidet med revidering gjorde det ikkje muleg å overlevera fullstendige tenestedataa til den endelege publiseringa 15.juni. DSB sat på tal, men desse var ikkje reviderte og ufullstendige for fleire kommunar. SSB og DSB var i så måte einige om at det ville vera utrettvist overfor enkelte kommunar å rapportera ufullstendige tal. Eit problem som kunne ha oppstått viss SSB hadde valt å publisera tal er at fleire kommunar som hadde innrapportert til DSB ville ha vore utelatne frå KOSTRA-publiseringa, sidan DSB ikkje hadde fått tid til kontroll og revisjon for desse kommunane.

Det føreligg ikkje nokon skriftleg avtale til grunn for samarbeidet mellom DSB og SSB for utveksling av tenestedata. Leveringane har vore basert på ein gentlemens agreement kor to årlege leveringar til dei to publiseringane har vore gjennomført. Samstundes har SSB med heimel i Statistikkloven vurdert det som samfunnsøkonomisk føremålstenleg og ikkje etablera eit eige innrapporteringsystem på området, då fagmyndigheitene på området (DSB) allereie har utvikla eit innrapporteringsystem som er velfungerande. Dette er i tråd med arbeidsgruppa og SSB si oppgåve om å avgrensa kommunane si opplysningsplikt, og følgjeleg oppgåvebyrda nede på eit så lågt nivå som muleg. SSB har opp igjennom åra, med bakgrunn i statistikkloven, spelt inn ønskjer til DSB med omsyn til revideringar av rapporteringsskjema, slik at det på best muleg måte vart tilpassa dei opplysningane som var ønskjelege å i KOSTRA.

Det er ønskjeleg frå SSB si side å formalisera dagens regime for leveranse av data frå DSB til SSB i ein eigen avtale. Ein avtale mellom dei to etatane vil mellom anna leggja til rette for at framtidens rapporteringar på området brann- og ulukkesvern vil overhalda tidsfristane som er sette for dei to KOSTRA-publiseringane. Det vil igjen kunna sikra at data som kommunane sende inn til DSB vert brukt, og at brukarar av desse dataa kan vera trygge på datakvaliteten. SSB har sete i gang ein intern prosess med omsyn til å løysa dagens situasjon. Det vil uansett vere naudsynt å komme i dialog med DSB i saka.

3.4 Arbeiding/revisjon og kontroll

For "Melding om brannvernet" har det gjennom åra vore varierende kvalitet på utfyllinga. Særleg gjeld dette årsverk til funksjon 339 (beredskap), der fleire kommunar har urimelige avvik mellom tal på personar og tal på årsverk. Problemet er ikkje berre avgrensa til kommunar med interkommunalt brannvern. Sidan tenestedata ikkje vart innrapportert i år er det ikkje muleg å sjå om fordelinga har betra seg mellom 2007 og 2008. Ei vurdering av dette må gjerast før den førebelse publiseringa 15.mars 2010.

3.5 Fordeling mellom funksjonane 338 og 339

I 2007 kontakta arbeidsgruppa Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) vedrørande feilføring av kostnader og inntekter i samband med funksjonane 338 og 339, og mulege løysingar på dette problemet. KRD ønskja ei meir detaljert kontakt, og gruppa utarbeida difor følgjande eksempel og forslag:

Ein gjennomgang av tala frå indikatoren netto driftsutgifter til funksjon 338 frå Kostra-publiseringa for 2008 for alle landets kommunar viser at 127 kommunar rapporterer netto inntekt, 17 kommunar 0, 276 kommunar netto utgifter og 39 kommunar er prikka for denne indikatoren.

Funksjon 338 inneheld feietenesta som er ei teneste kor kommunane krev inn feiegebyret og på den måten vil "nulla" ut funksjon 338. Dei kommunane som har rapportert funksjon 338 i null eller med netto inntekt vil truleg då berre inkludera feietenesta til funksjon 338 medan resten av det førebyggjande arbeidet som føregår i det enkelte brannvesen ikkje blir fordelt mellom funksjon 338 og 339, men blir bokført i sin heilskap på funksjon 339.

Arbeidsgruppa føreslo i fjorårets rapport at det så raskt som muleg vart sendt ut eit eige brev til alle kommunar kor det blei presisert at den enkelte kommune må følgja Kostra-rettleiaren i samband med å fordela utgiftene på desse to funksjonane. Samstundes måtte alle IKS og andre samarbeidsordningar spesielt, gjerast merksame på at dei måtte leggja til rette for fakturering til dei samarbeidande kommunar kor fakturaene splittast på funksjon 338 og 339. Dei kommunane som ikkje gjorde dette i dag burde få beskjed om å retta opp/ompostera før rekneskapet for 2008 blei sendt.

På bakgrunn av dette fekk arbeidsgruppa i fjor innlemma ei presisering om kor viktig det var å skilja mellom dei to funksjonane i "1.novemberbrevet" som vart sendt ut til alle kommunane. Ein gjennomgang av dei publiserte tala i 2008 ser ikkje ut til å ha gitt ein snarleg positiv løysing på problemet. Arbeidsgruppa ser difor på andre mulegheiter for å poengtera dette overfor dei ansvarlege for innrapportering i kommunane. Det er likevel mest sannsynleg at resultat av denne presiseringa særleg vil vera synleg ved neste års publisering.

Gruppa vurderer å forfatta eit eige brev som tar opp splittinga spesifikt. Dette planlegger me å senda ut til samelige brannvesen i landet. Gruppa skal ta stilling til dette på arbeidsgruppemøtet hausten 2009.

I samband med informasjonen om rapporteringa for 2009 meiner gruppa at same informasjon bør repeterast i 1.novemberbrevet for 2009.

3.6 Publisering

Om tal for samarbeidande kommunar, sjå rapporten sitt punkt 7.2. For tenestedata vart det ikkje publisert nokon tal for 2008, sjå punkt 3.3.

3.7 Brukarreaksjonar

Utover oppklarings spørsmål frå enkeltkommunar har ein ikkje mottatt spesielle merknadar.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

Gruppa har ingen konkrete ønskjer til endringar, men vil hausten 2009 vurdere endringa om ein eigen funksjon for lokalutgifter. Sjå punkt 2.2 for grunngjevinga til arbeidsgruppa. Denne vart ikkje godtatt av Samordningsrådet i fjor.

I tillegg ønskjer gruppa i løpet av hausten 2009 sjå på mulegheitene for å skilja ut alarmsentralar i eigen funksjon. Sjå punkt 2.2 for grunngjevinga. Denne endringa vart ikkje godkjend av Samordningsrådet i 2008.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Sjå 7.3 om årsverksopplysningar frå register

5.1 Bakgrunn for endring

5.2 Forslag til endring

6. Ønska endringar i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket ser ut til å fungera rimeleg godt i forhold til dei data DSB og SSB samla sett har tilgjengelege. Innføringa av felles dekningsgrader for dei interkommunale samarbeidsområda har klart betra relevansen til faktaarka. Gruppa si vurdering er framleis at det ikkje er vesentlege haker ved informasjonsverdien ved slike felles tal. Jf. punkt 7.3.

6.2/6.2.3 Ønska endringar

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1 Kvalitetsindikatorar

Dei seinare åra er det definert fire kvalitetsindikatorar på faktaarket:

- Andel A-objekter som har fått tilsyn
- Andel piper feiet
- Antall boligbranner pr. 1000 innbyggjar
- Andel personer med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekter

Den siste indikatoren vart gjeninnført i 2007 og er eit mål på kor stor del av personellet i ein kommune som fører tilsyn med særskilte brannobjekt har kompetanse. Ifølgje forskriftene er det eit påbod om at alle som gjennomfører tilsyn skal ha gjennomført kurs i førebyggjande brannvern. Kurset skal gi dei kunnskap til å gjennomføra tilfredstillande tilsyn med brannobjekta. Indikatoren seier nok om kvaliteten på personellet som fører tilsyn i dei ulike kommunane.

Etter tilråding frå ad hoc-gruppa for kvalitetsindikatorar fatta arbeidsgruppa ei avgjersle om at indikatoren "Andel A-objekter som har fått tilsyn" skal gå over til å seia noko om resultat kvalitet framfor strukturkvalitet, som tidlegare var tilfelle. Denne endringa tredde i kraft frå og med junipubliseringa 2008.

Dei andre forslaga frå ad hoc-gruppa i samband med kvalitetsindikatorane blei arbeidsgruppa einige om å ikkje iverksetja.

Sidan alle kvalitetsindikatorane baserer seg på tenestedata er det ikkje publisert kvalitetsindikatorar for statistikkåret 2008. Endelege tal for 2008 vil bli publisert ved den førebelse publiseringa 2010.

7.2 Universell utforming

Gruppa drøfta i fjor universell utforming og eventuelle følgjer dette vil få for fagområdet. Gruppa vil halda fram med å avventa situasjonen med å utvikla eventuelle indikatorar for området til rammeverksgruppa for universell utforming kjem med sine tilrådingar.

7.3 Anna

Vedrørande data frå samarbeidande kommunar

Frå 2005 er tal som er sårbare for kommunale samarbeidsordningar gitt som felles dekningsgrader for dei aktuelle kommunane, mens dei tidlegare blei prikka i KOSTRA-publiseringa. Dette må sjåast på som ein klar styrking av det publiserte materialet.

I samband med å bruka utgiftsartane for betaling til interkommunale selskap (artane 375, 475, 775 og 895) som eit alternativ til slike felles dekningsgrader, er SSB sitt inntrykk framleis at desse ikkje alltid er rett fordelt på funksjon 338 og 339. Gruppa tilrår at det også for 2008 blir publisert felles dekningsgrader for samarbeidande kommunar.

Det er framleis grunn til å minna om at DSB på sikt vurderer å la 110-sentralane (24 stykk i alt) overta rapportering av relevante delar av "Melding om brannvernet" (uttrekk frå sentralane sine fagsystem). Pr. i dag er sentralane ulikt organisert og med ulike datasystem, men her vil det skje endringar på sikt. Dette vil truleg gi meir korrekte tal for bl.a. årsverk for samarbeidande kommunar (sjå også punkt 3.3). Arbeidsgruppa bør drøfta ev. konsekvensar dette vil få for KOSTRA-området i framtida. Det er rimeleg å tru at ein del tilpassingar må gjerast.

Kjøp av private feietenester

Når det kjem til kommunen sine kjøp av private feietenester, er DSB si vurdering framleis at det ikkje er naturleg å inkludera slike årsverk i brannmeldingsskjemaet. Ein indikasjon om at omfanget her vil liggja på arten kjøp av tenester frå private under funksjon 338, sjølv om det her også kan skjula seg andre kjøp enn feietenester.

Konsernpublisering

I Samordningsrådsrapporten for 2006 varsla gruppa at ein i samråd med rekneskapssida i KOSTRA vil vurdere om det burde leggjast til konsernpublisering for dette området. Desse tala vart publisert 15.juni 2007. Konsernpubliseringa kom i tillegg til rekneskapstala som vanlegvis publiserast. Konsernpublisering korrigerer rekneskapstala for ulik organisering av tenestene. I år det tredje gong ein publiserer rekneskapstal for konsern, og gruppa ser på dette som eit vellukka grep for å gjera tal meir samanliknbare på tvers av kommunar, også dei som inngår i IKS.

Årsverksopplysningar frå register

Når det gjeld mulegheitene for å erstatta årsverksopplysningane frå "Melding om brannvernet" med registerdata, vil gruppa gjera ei ny vurdering av dette over sommaren for så å konkludera. I fjor blei gruppa einige om at datakvaliteten frå register ikkje var av god nok kvalitet til å foreta ein overgang. Registera slit særleg med å skilja årsverka på dei to ulike funksjonane 338 og 339. Gruppa skal gjera eit nytt utreiingsarbeid i samarbeid med seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk i løpet av hausten. Gruppa ber difor Samordningsrådet om løyve til å iverksetja ei slik publisering frå mars 2010 dersom ein i løpet av hausten 2009 kjem fram til at tala er av tilfredsstillande kvalitet. I samband med denne vurderinga vil gruppa også vurdere kvaliteten på dei personelltala DSB leverer i dag. Det er her hensiktsmessig med ei totalvurdering, for å konkludera om ein ønskjer å nytta tal for register eller halda fram med dagens ordning. Av kapasitetsomsyn blir altså vurderinga utsett til hausten 2009. Då bør også årsverkstal frå tenesterapporteringa til DSB føreligga for alle kommunar, som grunnlag for ei vurdering av ein overgang.

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Eiendommer

Forord

Arbeidsgruppen for kommunal eiendomsforvaltning var aktiv i KOSTRA fra 2001-2002, dvs inntil KOSTRA-prosjektet gikk over i drift. Deretter var ikke arbeidsgruppen aktiv i påvente av Eiendomsforvaltningsutvalgets utredning og oppfølging av denne og eventuelle konsekvenser for KOSTRA.

Arbeidsgruppen ble gjenopprettet høsten 2007 med navnet Eiendommer. Mandatet og omfanget av gruppens arbeid var utvidet i forhold til tidligere og omfatter både eiendomsskatt og eiendomsforvaltningen. Selv om temaene er forskjellige, er det en felles tilnærming, nemlig grunndata fra eiendommer i kommunene. Ved å tilrettelegge for egnede register, vil grunnlagsdata kunne trekkes ut av Matrikkelen til bruk for kommunene. For å gjøre arbeidsgruppen mer effektiv har den i praksis blitt delt i to. Møtene har blitt organisert slik at noen medlemmer deltar på begge seksjonene, mens de som har spesialkompetanse på hhv. eiendomsforvaltning og eiendomsskatt deltar på de seksjonene som omhandler sitt spesialfelt.

Oppdelingen av arbeidsgruppens arbeid fører til at rapporten vil ha to deler. Den første delen omhandler eiendomsskatt, mens den andre delen omfatter eiendomsforvaltning. Det har blitt avholdt fire møter i arbeidsgruppen siden høsten 2008. Alle møtene har omhandlet eiendomsforvaltning.

Del 1. Eiendomsskatt

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for KOSTRA-skjema 33 "eiendomsskatt i kommunene" og de to regnskapsartene 874 "verk og bruk" og 875 "annen fast eiendom".

Arbeidsgruppen består per juni 2008 av:

Arild Kormeseth (leder)	Regional- og kommunaldepartementet
Andreas Tveitereid	Finansdepartementet
Liv Elin Vermundsberget	KSE
Rolf Bakken	Statens Kartverk
Helge Høve	Ibestad kommune
Espen O. Vattekar (sekretær)	SSB

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens generelle mandat er som følger:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessing og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.

- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen er generelt godt fornøyd med både datainngangen og publiseringen. Det har vært noe revisjonsarbeidet, men det har vært betydelig mindre omfattende enn i fjor. Likevel vil det bli lagt inn noen nye kontroller i skjemaet før neste innrapportering.

Arbeidsgruppen ønsker ikke å endre noe med rapporteringen av eiendomsskatt verken i regnskapet eller skjemaet.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen har ingen anbefalinger om endring av rapporteringen eller publiseringen eiendomsskatt.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Det ble gjort en endring i skjema 33 før 2008-rapporteringen. Endringen var at kommuner i denne rapporteringen først svarte på om de hadde eiendomsskatt, før de besvarte hvilke områder de har skrevet ut eiendomsskatt på. Denne endringen ble gjort for å gjøre publiseringen bedre og enklere å forstå.

3.2 Kontroller i skjema

Det var ingen kontroller i skjema 33 i 2007-rapporteringen, men før 2008-rapporteringen ble det lagt inn flere enkle kontroller i skjemaet. Kontrollene omfatter blant annet feltlengde og at alle spørsmål er besvart. En av kontrollene låser resten av skjemaet, når en kommune svarer at de ikke har eiendomsskatt. Neste år vil det bli lagt inn en ny kontroll som låser spørsmål som ikke er relevante for kommuner som kun har eiendomsskatt på verker og bruk. Kontrollene som nå ligger i skjemaet har minsket revisjonsarbeidet betraktelig, og med den nye kontrollen vil dette arbeidet bli videre redusert.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 16. mars hadde 406 kommuner rapportert skjema 33, altså var svarprosenten 94,4. Til publiseringen 15. juni hadde 430 kommuner rapportert skjema 33, noe som gir en svarprosent på 100. Arbeidsgruppen er veldig fornøyd med at det ble fulltellingen. 427 kommuner har levert regnskapsfiluttrekkene med eiendomsskatteartene 874 og 875.

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Fra fagseksjonen ble det sendt to purremail, en før publiseringen 16. mars og en før publiseringen 15. juni. For å få med alle var det nødvendig å ringe til noen kommuner.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Med de nye kontrollene ble revisjonen langt fra så omfattende som i 2008, men selv om kommunene fikk en feilmelding om at de ikke hadde besvart alle spørsmålene de burde, valgte

noen å hoppe over spørsmål. Disse kommunene ble kontaktet med mail, og spurt om de kunne fylle ut hele skjemaet.

Det var også kommuner med mer spesielle feil, også disse ble kontaktet med mail, men også en del over telefon.

Resultatet av revisjonsarbeidet ble godt, mer eller mindre alle feilene som ble oppdaget og kommunisert til kommunene ble rettet opp.

Når det gjelder føringene av eiendomsskatt i regnskapene på artene 874 og 875 var det i år som i fjor mange kommuner som ikke benyttet begge artene, selv om de hadde eiendomsskatt utover verker og bruk. Det ble sendt ut mail i midten av mai til om lag 40 kommuner med beskjed om at de ikke hadde splittet eiendomsskatten på de to artene, og at det var viktig at splittingen ble gjennomført inne publiseringen 15. juni. Etter en purremail ble det tatt telefoner til de kommunene som fortsatt ikke hadde gjort splittingen. Resultatet ble at neste alle omposterte og til sammen var det over 500 millioner kroner som ble flyttet fra 874 til 875.

3.5 Publisering

Regnskapstallene for eiendomsskatt blir publisert i de to faktaarkene "A. Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter" og "A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter på nivå 2. Eiendomsskatt publiseres "totalt" av brutto driftsinntekter og to herav indikatorer. Herav eiendomsskatt på "verk og bruk" og herav eiendomsskatt på "annen fast eiendom".

Dataene fra skjemat blir publisert på et eget faktaark på nivå 3. (T. Eiendomsskatt, 0101 Halden):

Har kommunen eiendomsskatt, Ja=1 Nei=0	1
Har eiendomsskatt bare på verker og bruk, Ja=1 Nei=0	0
Har eiendomsskatt bare i områder utbygd på byvis, Ja=1 Nei=0	0
Har eiendomsskatt både i områder utbygd på byvis og på verker og bruk, Ja=1 Nei	1
Har eiendomsskatt i hele kommunen, Ja=1 Nei=0	0
Generell skattesats	7,0
Hvis kommunen benytter differensiert skattesats for bolig- og fritidseiendommer	4,0
Hvilket år trådte takstene fra siste alminnelige taksering i kraft?	1 989
Har kommunen innført bunnfradrag som gjelder kun for boliger og fritidseiendom	1
Hvis ja, hva er størrelsen på bunnfradraget?	200 000
Gir kommunen eiendomsskattefritak for nye boliger inntil 20 år fra den tiden by	0
Hvis ja, antall år?	:
Eiendomsskatten på en enebolig på 120 kvm	1850
Eiendomsskatt, totalt	36 435
Eiendomsskatt, 'verk og bruk'	3 612
Eiendomsskatt, 'annen fast eiendom'	

Et problem i publiseringen i fjor var at første linje skapte forvirring. I første linje ble det grunnet formulering i skjemat slik at kommuner uten eiendomsskatt svarer "ja, har ikke eiendomsskatt" (ja=1, nei=0). Det ble gjort en endring i skjemaet som endret hvordan vi kunne formulere den første linjen. Nå omfatter den første linjen om kommunen har eiendomsskatt, mot om de ikke har eiendomsskatt slik det var i fjor. Problemet med misforståelser burde nå være fjernet.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke ønsket om endringer når det gjelder funksjon og art.

4.2 Forslag til endring

Ikke relevant.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Til rapporteringen for 2009 mener arbeidsgruppen at det ikke er nødvendig med endringer i skjemaet.

5.2 Forslag til endring

Ikke relevant.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Arbeidsgruppen er fornøyd med faktaarket på nivå 3, og ønsker derfor ikke noen endringer.

6.2 Ønskede endringer

Ikke relevant.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fjerne noen nøkkeltall

6.2.2 Nye nøkkeltall

Ikke relevant.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er ingen endringer i eksisterende nøkkeltall.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen ser ikke at det er muligheter for kvalitetsindikatorer innen for dette området.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Del 2 Eiendomsforvaltning – rapportering av tilstand og areal på kommunale formålsbygg

11. Innledning

11.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 34A ”Areal på utvalgte kommunale formålsbygg”, 34B ”Areal på utvalgte kommunale formålsbygg (KF)”, 34C ”Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg”, 34D ”Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg (FKF)”. Arbeidsgruppen har også ansvar for funksjonene 121/421 ”Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen” i tillegg har gruppen ansvaret for byggfunksjonene sammen med de berørte tjenesteområdearbeidsgruppene.

Arbeidsgruppen består per juni 2009 av:

Arild Kormeseth (leder)	Kommunal- og regionaldepartementet
Vilni Verner Holst Bloch	SSB
Rolf Bakken	Statens Kartverk
Margareth Belling	KS
Tore Justad	Bærum kommune
Erik Viken	Møre og Romsdal fylke
Ingebrigt Henningsen	Elverum kommune
Espen O. Vattekar (sekretær)	SSB

Endringer i sammensettingen siden juni 2008.

Margareth Belling, KS var medlem inntil mai 2008, men gikk ut av gruppen. Ble en del av gruppen igjen november 2008.

Einar Eide, SBB var medlem inntil juni 2008. SSB oppnevnte Vilni Verner Holst Bloch som erstatter.

11.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens generelle mandat er som følger:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandat område.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

12. Oppsummering og anbefaling

12.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen er fornøyd med datainngangen, selv om den ble noe lav for kommunene. Den relativt lave svarprosenten for kommunen kan nok i stor grad tilskrives at det er første gangen skjemaene blir rapportert. Når det gjelder publiseringen og datakvaliteten er arbeidsgruppen også

fornøyd, men gruppen mener at datakvaliteten til en vis grad bærer preg av at det er første gangen disse dataene rapporteres.

Arbeidsgruppen ønsker ikke å endre rapporteringen av areal, verken i regnskapet eller skjemaene.

I løpet av det siste året og i tiden fremover skal arbeidsgruppen jobbe med hvordan Matrikkelen kan brukes som register for både arealdata og tilstandsgrader.

12.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler at arbeidet med å benytte Matrikkelen som register for areal og tjenestedata fortsetter i året som kommer.

13. Evaluering av siste rapportering

13.1 Utarbeiding av skjema

De fire skjemaene 34A, 34B, 34C og 34D ble programmert i løpet av høsten 2008. Alle skjemaene er små og programmeringen gikk greit i det nye skjemaverktøyet. Skjemaene inneholder et felt hvor informasjon om kommunen skal rapporteres og et felt hvor arealdataene på både eide og leide skal rapporteres. I arealfeltet er det en linje per byggfunksjon (seks for kommune og to for fylkeskommunene). I skjemaene 34B og 34D er det også et felt hvor det skal rapporteres informasjon om det kommunale og fylkeskommunale foretak som skal rapportere skjemaet.

13.2 Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene skal kun sørge for at kommunene fyller ut informasjonsfeltene og at de ikke fyller inne for mange siffer i feltene for areal. Disse kontrollene fungerer godt, og etter intensjonen.

13.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Kommune:

Til publiseringen 16. mars hadde 341 kommuner rapportert skjema 34A, altså var svarprosenten 79,3. Til publiseringen 15. juni hadde 381 kommuner rapportert skjema 34A, noe som gir en svarprosent på 88,6. Arbeidsgruppen er fornøyd med svarprosenten tatt i betraktning at skjemaet ble rapportert for første gang. Skjema 34B skal rapporteres av kommunale foretak (KF) som eier kommunale formålsbygg. Til publiseringen 16. mars var det rapportert 63 skjema 34B, og til publiseringen 15. juni var det 89 innrapporterte 34B skjemaer. Mange kommuner rapporterte skjema 34B i tillegg til skjema 34A, noen av disse rapporterte også kommunens areal på skjema 34B. Dataene i de 34B skjemaene som kommunene leverte ble slettet. Videre finnes det ingen fullstendig oversikt med hvilke kommunale foretak som eier kommunale formålsbygg. Uten en slik oversikt er det ikke mulig å lage en svarprosent.

Mange kommuner benyttet ikke de nye funksjonene arbeidsgruppen har ansvar for. Det var ca 200 kommuner som ikke benyttet hver av de tre nye funksjonene, 121 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen", 381 "Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg" og 386 "Kommunale kulturbygg". Det ble sendt en mail for å gjøre de aktuelle kommunene oppmerksom på feil rapporteringen, slik at føringene blir riktig i 2009 regnskapet.

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Fra fagseksjonen ble det sendt tre purremail, en før publiseringen 16. mars og to før publiseringen 15. juni.

Fylkeskommune:

Til publiseringen 16. mars hadde 17 fylkeskommuner levert skjema 34C. Den siste fylkeskommunen har et eiendoms KF som eier alle bygningene, og de leverte 34D. Svarprosenten for fylkeskommunene samlet var dermed på 100. I tillegg ble det rapportert to 34D skjemaer til.

Før publiseringen 15. juni leverte også Undervisningsbygg KF i Oslo skjema 34D med arealdataene for skolelokalene de eier.

Flere av fylkeskommunene benyttet ikke funksjonen 421 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen". Det ble sendt en mail for å gjøre dem oppmerksom på feil rapporteringen.

For at alle skulle levere arealdata til publiseringen 16. mars var det nødvendig å purre tre av fylkeskommunene.

13.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Et resultat av at arealdataene ble rapportert for første gang var at revisjonsarbeidet ble utfordrende. Det var ingen tidsserie og dermed ikke mulig å sammenligne den enkelte kommune med seg selv. Revisjonen av arealdataene ble gjort ved å se på kommunene med "ekstremverdier" på enkelte viktige indikatorer. I tillegg ble det nye revisjonsverktøyet Tverrgående revisjon (TR) tatt i bruk. Tverrgående revisjon ble i dette tilfellet brukt til å se om forholdet mellom teller og nevner i noen indikatorer for den enkelte kommune var statistisksignifikant. Resultatene fra den tverrgående revisjonen pekte i stor grad på de kommunene som hadde ekstremverdier, men også kommuner med tilsynelatende gode tall ble avvikere. Etter videre undersøkelse var det feil med noen av kommunene som ble funnet med hjelp av tverrgående revisjon. Mange av kommunene med ekstremverdier og de som ble funnet med TR var kommuner som hadde rapportert det samme arealet både på skjema 34A og 34B, noe som resulterte i at kommunene får dobbelt areal på konsern faktaarket. Alle kommunene som hadde rapportert dobbelt ble rettet opp.

Arbeidsgruppen er fornøyd med revisjonen selv om det var en grov revisjon, hvor de største avvikene ble rettet opp. Revisjonsarbeidet vil i noen grad fortsette utover sommeren.

13.5 Publisering

Før publiseringen 16. mars ble det programmert fire nye faktaark på nivå 2 og fire på nivå 3 for publiseringen av eiendomsforvaltning i KOSTRA, fire for fylkeskommunene og fire for kommunen. Faktaarket for kommunal eiendomsdrift ble erstattet av de nye, og blir ikke publisert lenger.

Fylkeskommune:

2. Eiendomsforvaltning for utvalgte fylkeskommunale formålsbygg - nivå 2 (og nivå 3)

2.1 Konsern - Eiendomsforvaltning for utvalgte fylkeskommunale formålsbygg - nivå 2 (og nivå 3)

Kommuner:

4. Eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg - nivå 2 (og nivå 3)

4.1 Konsern - Eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg - nivå 2 (og nivå 3)

Faktaarkene finnes på www.ssb.no/kostra.

14. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

14.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke forslag til endring av kontoplanen

15. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

15.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endringer i skjemaene før neste publisering

15.2 Forslag til endring

Ikke relevant

16. Ønskede endringer i faktaark

16.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket fungerer godt, og arbeidsgruppen ønsker ikke å legge til eller fjerne noen indikatorer.

16.2 Ønskede endringer

16.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer.

16.2.2 Nye nøkkeltall

Ingen nye nøkkeltall.

16.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer.

17. Videreutvikling av KOSTRA

17.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har ikke startet arbeidet med kvalitetsindikatorer.

18. Annet

19. Referanser

20. Vedlegg

20.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Landbruk

1. Innledning

1.1 KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk - ansvar og sammensetning

KOSTRAs arbeidsgruppe for Landbruk ble opprettet våren 2004, og har levert rapport til KOSTRA Samordningsråd i juni hvert år siden rapporteringsåret 2005. Arbeidsgruppa har hatt tre møter siden forrige rapportering, ett høsten 2008 og to våren 2009. I henhold til mandat for arbeidsgruppene er arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk satt sammen slik:

Ole O. Moss, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)

Berit Bjørlo, SSB (sekretær)

Åse Marie Rusaanes, Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Anne Berit Ulstad, Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Astrid Aass, Fylkesmannen i Buskerud, (representant for LMD)

Atle Ruud, Elverum kommune (representant for KS)

Anne-Beate Hekland, Tønsberg kommune (representant for KS)

Sissel Ferstad, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)

Geir Grønningsæter, Statens landbruksforvaltning (SLF)

I tillegg har Erik Anders Aurbakken, Statens landbruksforvaltning (SLF) og

Jørn Kristian Undelstvedt, SSB, deltatt på møtene.

Arbeidsgruppa er underlagt LMD som fagdepartement, og i samråd med SSB er ledelses- og sekretariatsfunksjon i arbeidsgruppa overlatt SSB. De deltakende parter i arbeidsgruppene dekker selv utgiftene ved deltakelsen.

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer - dekker følgende emneområder:

11.Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven

12.Saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven

13.Nydyrking

14.Omdisponering

15.Deling av landbrukseiendom

16.Konsesjon for erverv av fast eiendom

17.Fritak fra boplikt

I tillegg legges det inn opplysninger om antall landbrukseiendommer fra Landbruksregisteret, og antall jordbruksbedrifter og jordbruksareal i drift i hver enkelt kommune fra SSBs totalpopulasjon for jordbruksbedrifter.

1.2 Rammer for gruppas arbeid

1.2.1 Rolleforståelse

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen i henhold til direktivene for arbeidsgruppene i KOSTRA. Landbruks- og matdepartementet (som fagdepartement) har ansvaret for gruppa, og det er departementet sammen med KS, KRD, SSB og fagdirektorater som fatter gruppenes vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttsende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk.

I møte i Samordningsrådet 5.9.2008 ble det generelle mandat for arbeidsgruppene i 2009 lagt fram. Der ble det også vedtatt at SSB skulle lage en mal for hva som forventes av leder, sekretær og deltakere i arbeidsgruppene, og der ansvaret tydeliggjøres.

1.2.2 Mandat for 2009

Landbruks- og matdepartementet har vedtatt å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon på arealforvaltning fra kommunene til staten. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver til kommunene på landbruksområdet. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes KOSTRA-rapportering på skjema 32 er en gått over fra rapportering på enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå på de områder som dekkes av skjemaet.

Rammen for KOSTRA arbeidsgruppenes arbeid gis av Samordningsrådet hvert år med et generelt mandat. Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD). De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder.

I det tilpassede mandatet for arbeidsgruppa KOSTRA Landbruk sies det at gruppa skal:

- Følge utviklingen på landbruksområdet og vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på landbruksområdet.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2009

1. Etter innspill fra rammeverksgruppe for universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på for rapporteringsåret 2009. *Oppgaven gjelder kun for de gruppene der dette er en aktuell problemstilling.*
2. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenesten, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene der dette er en aktuell problemstilling.
3. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

Arbeidsgruppa har føyd til setningen i kursiv.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk har ansvar for funksjon 329 – Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1 Oppsummering

2.1.1 Rapportering og revisjon

KOSTRAs arbeidsgruppe for Landbruk legger med dette fram sin 6. rapport. For rapporteringsåret 2008, som er fjerde året med rapportering gjennom KOSTRA, har 425 av landets 430 kommuner levert opplysninger til skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer. For rapporteringsåret 2007 leverte 423 kommuner skjemaet, mens henholdsvis 428 og 416 kommuner leverte i 2006 og 2005.

KOSTRA-systemet er lagt opp slik at frigivningen av foreløpige tall 15. mars bygger på urevidert materiale. Revisjon av innkomne skjema foregår i hovedsak i perioden mellom publisering av foreløpige (15. mars) og endelige tall (15. juni). Det er brukt samme revisjonssystem som tidligere år, og oppfølging overfor kommunene skjer parallelt med revisjon.

Fylkesmannens Landbruksavdeling har bidratt med opplysninger som grunnlag for SSBs revisjon av skjemaene også ved rapporteringen for 2008. De fikk tilsendt det rapporterte materialet i sitt fylke ved publiseringstidspunktet for foreløpige tall, og ble bedt om å gjennomgå materialet og gi vurderinger til SSB om mulige feil eller mangler i rapporteringen. Det er kommunene som har ansvar for å korrigere tallmaterialet, men Fylkesmannens tilbakemeldinger har vært til svært god hjelp i fagrevisjonen, og SSB ønsker at samarbeidet med fylkene kan fortsette også ved senere års rapportering. For rapporteringsåret 2008 var det 16 av 19 fylker som ga tilbakemeldinger til SSB om rapporteringen. De aller fleste av disse kom med konkrete innspill til hvilke kommuner som burde kontaktes på nytt, både fordi de ikke hadde rapportert og der det var grunn til å anta at rapporteringen var feil.

Tabellen under gir en oversikt over fylkenes gjennomgang av rapporteringen på omdisponering av dyrka og dyrkbar jord:

FYLKE	Kommentarer
Østfold	Forslag om å se nærmere på rapporteringen fra 6 kommuner. For 3 av disse ble tallene korrigert.
Akershus/Oslo	Kommentarer til 9 kommuner. Rettelse på 1.
Hedmark	Kommentarer til 3 kommuner. Ingen korreksjoner.
Oppland	Kommentarer til 5 kommuner. Rettelse på 1.
Buskerud	Ingen merknader til rapporteringen, ser rimelig ut.
Vestfold	Kommentarer og rettelser på 3 kommuner.
Telemark	Ingen merknader til rapporteringen, ser rimelig ut.
Aust-Agder	Kommentarer til 4 kommuner. Rettelser på 3.
Vest-Agder	Ikke svart
Rogaland	Kommentarer til 5 kommuner. Rettelse på 1.
Hordaland	Kommentarer til 4 kommuner. Ingen rettelser.
Sogn og fjordane.	Kommentarer til 2 kommuner, rettelser på 2.
Møre og Romsdal	Kommentarer til 4 kommuner. Ingen rettelser.
Sør-Trøndelag	Kommentar til 1 kommune, rettelse på 1.
Nord-Trøndelag	Kommentarer til 1 kommune, ingen rettelser.
Nordland	Kommentar til 8 kommuner, ingen rettelser.
Troms	Ikke svart
Finnmark	Ikke svart

2.1.2 Foreslåtte endringer i rapporteringen

Arbeidsgruppas foreslag til endringer i rapporteringen for 2009 har sin årsak i lovendringer i løpet av 2009. Dette gjelder rapportering i forhold til den nye plan- og bygningsloven som trer i kraft 1. juli 2009, og rapportering i tilknytning til endringer i jord-, konsesjons- og odelsloven med ikrafttredelsestidspunkt 1. juli 2009. Endringer i plan- og bygningsloven medfører justeringer av formålsinndelingen ved rapportering av omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Endringene i jord-, konsesjons- og odelsloven fører til endring i spørsmålsstilling og utarbeidelse av noen nye spørsmål. Det lar seg ikke gjøre å justere spørsmålene slik at de dekker både gammel og ny lov, og det foreslås derfor to versjoner av spørsmålssettene som skal dekke rapporteringen før og etter ikrafttredelse av lovendringene på området.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger for rapporteringsåret 2009

Arbeidsgruppas anbefalinger er sammenstilt i tabell 2.1.

Tabell 2.1. Begrunnede anbefalinger for rapporteringsåret 2009

Anbefalinger	Begrunnelse
Skjematekniske forhold	
Endre formålsinndelingen på rapportering av dyrka og dyrkbar jord omdisponert etter jordloven og etter plan- og bygningsloven.	Ny plan- og bygningslov med virkning fra 1. juli 2009.
1. Område for boliger	§ 12-5 nr. 1 i ny lov, inkludert tidligere fornyelsesområde for boliger
2. Fritidsbebyggelse	§ 12-5 nr. 1 i ny lov, inkludert tidligere fornyelsesområde for fritidsbebyggelse
3. Forretninger, kontorer, industri,	§ 12-5 nr. 1 i ny lov, inkludert tidligere fornyelsesområde for forretninger, kontorer mv.
4. Offentlig og andre allmennyttige formål	§ 12-5 nr. 1 i ny lov, inkludert tidligere fornyelsesområder for offentlige og andre allmennyttige formål
5. Område for golfbane	§ 12-5 nr. 1 i ny lov
6. Areal til bebyggelse/ anlegg som ikke er bebygd	§ 12-5 nr. 1 i ny lov inkludert tidligere fellesområde
7 Annen bebyggelse og anlegg	§ 12-5 nr. 1 i ny lov, inkludert tidligere annet spesialområde , og fornyelsesområde for annen bebyggelse og anlegg
8. Landbruks, natur og friluftformål, reindrift (landbruksområde)	§ 12-5 nr. 5 i ny lov
9. Samferdselsanlegg,	§ 12-5 nr. 2
10. Annen teknisk infrastruktur og forsvar	§ 12-5 nr. 2 og 4 i ny lov, omfatter bl.a. tidligere fareområde
11. Grønnstruktur	§ 12-5 nr. 3 i ny lov, tidligere friområde
12. Skogplanting	Kun jordloven
Spørsmål om begrunnelser for avslag på nydyrkingssøknadene sløyfes.	Liten etterspørsel per i dag etter opplysningene.

Anbefalinger	Begrunnelse
Skjematekniske forhold	
Spørsmål som skal gjelde fra 1.1.2009 til ikrafttredelse av endringer i jord-, konsesjons- og odelslov 1. juli 2009	Endring i jord/konsesjons/odelslov 1. juli 2009
Antall konsesjonssøknader innvilget med vilkår om personlig driveplikt	''
Antall konsesjonssøknader innvilget med vilkår om upersonlig driveplikt	''
Spørsmålet om kommunen har behandlet søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven § 5 siste ledd, eller odelsloven § 27 a første ledd	''
Antall søknader innvilget med varig fritak fra boplikt	''
Antall søknader innvilget med tidsbegrenset fritak fra boplikt	''
Antall søknader avslått	''
Søknader i alt	''
Spørsmål som skal gjelde fra ikrafttredelse av endringer 1. juli 2009 og til 31.12.2009	''
Har kommunen gjeldende forskrift om nedsatt konsesjonsgrense for bebygd eiendom ("0-grense") etter konsesjonsloven § 7? 3 muligheter for avkryssing: Ja, uten slektskapsunntak Ja, med slektskapsunntak Nei	Endring i jord/konsesjons/odelslov 1. juli 2009. Spørsmålene gjelder både når kommunen har forskrift for hele eller for deler av kommunen
Hvis ja: Oppgi antall søknader behandlet etter konsesjonsloven § 7 i 2009 etter resultat Søknader innvilget i alt Søknader avslått Søknader i alt	Endring i jord/konsesjons/odelslov 1. juli 2009
Har kommunen i 2009 behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven § 9 siste ledd? Dette er søknader der eier kunne overtatt konsesjonsfritt, men ikke kan/ønsker å oppfylle boplikten. Ja / Nei	''
Har kommunen i 2009 behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven, unntatt søknader etter § 7 og § 9 siste ledd (rapportert ovenfor)? Ja Nei	''

Anbefalinger	Begrunnelse
Skjematekniske forhold	
Hvis ja: Oppgi antall søknader behandlet i 2009 etter resultat (vedtak): Søknader innvilget uten vilkår i alt Søknader innvilget med vilkår gitt i vedtak i medhold av konsesjonsloven § 11 Av disse: Med vilkår om personlig boplikt Med vilkår om upersonlig boplikt Søknader avslått Søknader i alt	”
Har kommunen behandlet søknader om fritak fra driveplikt etter jordloven § 8 a i 2009? Ja Nei	”
Oppgi antall søknader etter jordloven § 8 a behandlet i 2009 etter resultat (vedtak): Søknader innvilget med varig fritak fra driveplikten Søknader innvilget med tidsbegrenset fritak fra driveplikten Søknader avslått Søknader i alt	”
Når driveplikten ikke er oppfylt: Oppgi antall vedtak om å gi pålegg etter jordloven § 8 tredje ledd	”
Faktaark	
Utvide tabellene i Statistikkbanken med fylkestall tilsvarende faktaark på nivå 3	Vil gi brukerne mye lettere tilgang til aggregerte tall. Aggregering er en møysommelig prosess slik data ligger tilgjengelig i Statistikkbanken i dag.
Nøkkeltall	
Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning i prosent av landbrukskriteriet i rammetilskuddet	Knyttes opp mot konto 329 og landbrukskriteriet i kommunenes rammetilskudd.
Antall årsverk til landbruksforvaltning per 100 landbrukseiendommer	Antall årsverk kan beregnes ut ifra lønnsutgifter knyttet til funksjonskonto 329. Antall landbrukseiendommer fra Landbruksregisteret.
Antall årsverk til landbruksforvaltning per 100 jordbrukseiendommer i drift	Antall årsverk kan beregnes ut ifra lønnsutgifter knyttet til funksjonskonto 329. Antall jordbruksbedrifter fra totalpopulasjonen for jordbruksbedrifter.
Produktivt skogareal	Utledes fra Landbruksregisteret.
Kvalitetsindikatorer	
Antall årsverk til landbruksforvaltning per 100 landbrukseiendommer	Vurderes som kvalitetsindikator.
Antall årsverk til landbruksforvaltning per 100 jordbrukseiendommer i drift	Vurderes som kvalitetsindikator.
Revisjon	
Fortløpende revisjon av innrapporterte skjema og raske tilbakemeldinger til oppgavegiver i forbindelse med feil på enkeltskjema	Vil øke kvaliteten i publiseringen 15. mars, og vil bidra til å øke motivasjonen hos oppgavegiver når tilbakemelding gis like etter skjemautfylling

3. Evaluering av 2008-rapporteringen

3.1 Utarbeiding av skjema

Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord ble delt i to sekvenser på skjema for 2008. Det ble først stilt spørsmål om kommunen hadde behandlet søknader om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven, hvor mange søknader som var behandlet og utfallet av disse, og til slutt skulle arealene fordeles på ulike formål.

Deretter ble det stilt spørsmål om kommunen hadde vedtatt omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven, og arealene skulle fordeles etter formål.

Videre ble det lagt inn forklaringstekster på formålskategoriene der det var behov for det.

I 2009 benyttet 63 kommuner seg av merknadsfeltet på slutten av skjemaet. 26 av kommunene hadde merknader i tilknytning til spørsmålene om konsesjon, boplikt og deling, 19 kommuner til spørsmålene om omdisponering. Fra 10 kommuner ble innholdet i spørreskjema kommentert (spørsmålsstilling, omfang av spørsmålene og veiledning). Fra 9 kommuner gjaldt kommentaren tekniske problemer knyttet til innrapporteringen, slik som lange svartider og problemer med å korrigere eller legge inn opplysninger. 3 kommuner utdypet spørsmålene om nydyrking.

3.2 Kontroller i skjema

Kontrollene som ligger i skjemaet er i hovedsak logiske kontroller, og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Logiske kontroller legges inn der to eller flere felt er avhengig av hva som er fylt ut i et annet felt. Dersom det f.eks. er svart ja på at kommunen har behandlet søknader om nydyrking, skal antall søknader om nydyrking være fylt ut.

Det er to typer kontroller:

”Myke”: De fleste kontrollene er ”myke”, dvs. at det bare gis varsel. Dette er gjort for at man skal kunne fylle ut hvor man vil på skjemaet uten å være tvunget til å følge en bestemt rekkefølge. Dette er en fordel, da det i mange kommuner er slik at flere fagansvarlige må inn for å få fylt ut hele skjemaet.

”Harde”: De ”harde” kontrollene i skjemaet er slik at de stenger mulighet for å fylle ut et annet felt, for eksempel dersom det er svart ”nei” på om kommunen har behandlet søknader om nydyrking, så blir feltet for antall søknader vedtatt stengt. Harde kontroller skal bidra til å eliminere utfylling på ulike områder som er i motstrid med hverandre.

3.3. Innsamling av data

Kommunenes generelle innleveringsfrist for KOSTRA-skjema er 15. februar. Det gikk ut en generell purring fra KOSTRA sentralt i slutten av februar 2009 der alle manglende skjema fra kommunen ble listet opp. Det ble sendt ut puringer fra fagseksjonen på manglende innlevering av skjema 32 i slutten av mars. På det tidspunkt manglet 37 skjema som alle fikk tilsendt påminning. Deretter fulgte fagkontoret opp med ytterligere puringer per telefon til de som ikke hadde levert skjema, og ved publisering av endelige tall 15. juni manglet svar fra 5 kommuner.

Tabell 3.1. Innkomne skjema for rapporteringsårene 2005-2008

	Antall skjema overført i alt 2005	Svarprosent 2005	Antall skjema overført i alt 2006	Svarprosent 2006	Antall skjema overført i alt 2007	Svarprosent 2007	Antall skjema overført i alt 2008	Svarprosent 2008
15.03.	334	77,1	375	87,0	397	92,1	384	89,3
15.06.	416	96,1	428	99,3	423	98,1	425	98,8

Skjemaene ble ikke revidert før publisering 15. mars, men gjennomgangen av skjemaene var påbegynt. I slutten av februar ble det sendt ut forespørsel til 75 kommuner om feil eller mangler i det rapporterte skjema, og 63 av disse gjaldt manglende rapportering av omdisponerte arealer etter jordloven og/eller plan- og bygningsloven.

Tabell 3.2. Innkomne skjema for rapporteringsårene 2005- 2008. Fylke

	2005	Svarprosent	2006	Svarprosent	2007	Svarprosent	2008	Svarprosent
HELE LANDET	416	96,1	428	99,3	423	98,1	425	98,8
Østfold	18	100	18	100	18	100	18	100
Akershus/Oslo	23	100	23	100	23	100	23	100
Hedmark	22	100	22	100	22	100	22	100
Oppland	26	100	26	100	26	100	26	100
Buskerud	21	100	21	100	21	100	21	100
Vestfold	14	100	14	100	14	100	14	100
Telemark	18	100	18	100	18	100	18	100
Aust-Agder	15	100	15	100	15	100	14	93,3
Vest-Agder	15	100	15	100	15	100	15	100
Rogaland	26	96,3	26	100	26	100	26	100
Hordaland	29	87,9	32	97,0	32	97,0	33	100
Sogn og Fjordane	25	96,2	26	100	24	92,3	23	88,5
Møre og Romsdal	34	91,9	37	100	36	100	36	100
Sør-Trøndelag	25	100	24	96,0	25	100	25	100
Nord-Trøndelag	23	95,8	24	100	24	100	24	100
Nordland	40	90,9	43	97,7	41	93,2	43	97,7
Troms	24	96,0	25	100	24	96,0	25	100
Finnmark	17	89,5	19	100	19	100	19	100

Hovedrevisjonen av innkomne skjema startet etter publisering av foreløpige tall 16. mars. Samtidig med revisjon ble kommuner som ikke hadde levert skjema fulgt opp med ytterligere purringer per telefon. Mange av dem er kontaktet flere ganger, og ved publisering av endelig tall 15. juni 2009 var det 5 kommuner som ikke hadde levert skjema (se tabell 3.3). Dette er noen færre enn året før, da 8 kommuner manglet ved endelig publisering. Første året det ble rapportert på skjema 32, i 2005, manglet det til slutt opplysninger fra 17 kommuner, i 2006 fra 3 kommuner.

Tabell 3.3. Manglende kommuner for rapporteringsårene 2005 – 2008. Endelige tall

Fylke	Ant. 2005	Kommuner	Ant. 2006	Kommuner	Ant. 2007	Kommuner	Ant. 2008	Kommuner
Aust-Agder							1	0904 - Grimstad
Rogaland	1	1145 - Bokn						
Hordaland	4	1260 - Radøy 1264 - Austrheim 1265 - Fedje 1266 - Masfjorden	1	1264 – Austrheim	1	1238 – Kvam		
Sogn og Fjordane	1	1439 - Vågsøy			2	1438 - Bremanger 1439 – Vågsøy	3	1418 - Balestrand 1430 - Gaular 1438 – Bremanger
Møre og Romsdal	3	1532 – Giske 1545 – Midsund 1572 – Tustna			1	1534 – Haram		
Sør-Trøndelag			1	1620 – Frøya				
Nord-Trøndelag	1	1742 – Grong						
Nordland	4	1849 – Hamarøy 1850 – Tysfjord 1856 – Røst 1874 – Moskenes	1	1836 – Rødøy	3	1818 – Herøy 1834 – Lurøy 1859 – Flakstad	1	1854 - Ballangen
Troms	1	1928 - Torsken			1	1928 – Torsken		
Finnmark	2	2004 - Hammerfest 2017 - Kvalsund						
I alt	17		3		8		5	

3.4. Kvaliteten på rapporteringen i skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer

Statens landbruksforvaltning (SLF) har hatt en nøye gjennomgang av rapporteringen 2005 - 2007, og sammenlignet med tidligere års rapporteringer på de ulike områdene. Resultater fra gjennomgangene er presentert i følgende rapporter:

- "KOSTRA – Landbruk. En vurdering av rapporteringen for 2005", SLF Rapport-nr.:16/2006, 20.10.2006
(<http://www.slf.dep.no/iKnowBase/Content/5902/RAPPORT%20TIL%20LMD-20%20OKTOBER%202006-WEB.PDF>)
- "KOSTRA – Landbruk. En vurdering av rapporteringen for 2006", SLF Rapport-nr.:20/2007, 12.11.2007
(<http://www.slf.dep.no/iKnowBase/Content/7672/RAPPORT%20LMD%20KOSTRA%202006-NOV2.PDF>)

- ”KOSTRA – Landbruk. En vurdering av rapporteringen for 2007”. SLF Rapport-nr.:1/2009, 13. 01.2009
(http://www.slf.dep.no/iKnowBase/Content/10193/RAPPORT_KOSTRA_13.01.2009.PDF)

Gjennomgangene har vist at det ligger store utfordringer i å forbedre kvaliteten på rapporteringen på arealdisponeringer, og at dette spesielt gjelder rapporteringen i forhold til arealavgang etter plan- og bygningsloven, der under- eller feilrapportering ser ut til å være omfattende.

SLF- rapportene har tjent som meget nyttig bakgrunnsstoff ved utforming av revisjonsinstruks i SSB.

Omdisponering av areal

Kvaliteten i rapporteringen avhenger både av svarprosent og hvor riktige de oppgitte tallene er. Ved gjennomgang av utfylte skjema i SSB ble kommuner som ikke hadde fylt ut tall for areal under spørsmålene om omdisponering, kontaktet per e-post med spørsmål om det faktisk skulle stå null i disse feltene. Dette gjaldt også kommuner som hadde svart nei på spørsmålet om de hadde hatt søknader om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven til behandling, eller de hadde svart nei på spørsmålet om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven.

Ved revisjonsstart var det 107 kommuner som hadde svart nei på spørsmålet om de hadde omdisponert dyrka eller dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven, men som hadde fylt ut arealer etter jordloven. Det ble sendt ut e-post til skjema-ansvarlig i disse kommunene med forespørsel om det var riktig at ingen dyrka eller dyrkbare arealer var omdisponert i kommunen i 2008. 61 kommuner bekreftet at ingen arealer var omdisponert etter plan- og bygningsloven, 2 kommuner la inn arealer, mens 44 kommuner ikke svarte på henvendelsene.

Ikke svar etter gjentatt purring er tolket som en bekreftelse på at det kommunen har rapportert er korrekt. Enkelte kommuner der fylkene hadde merknad til tallene ble kontaktet igjen selv om de hadde bekreftet null i areal. Dette førte til endringer hos 6 kommuner.

Det var 58 kommuner som svarte nei på begge spørsmålene om omdisponering. Disse ble også kontaktet, og 35 kommuner bekreftet at ingen omdisponering var foretatt i 2008, mens 1 kommune la inn manglende tall. 22 kommuner svarte ikke på henvendelsen, og ikke svar etter gjentatt purring er også her tolket som en bekreftelse på at det kommunen har rapportert er korrekt.

Det var 16 kommuner som hadde ført opp samme arealer som omdisponert etter både jordlov og plan- og bygningslov, og etter henvendelse til kommunene ble arealene som var ført opp under omdisponering etter plan- og bygningsloven fjernet.

I tillegg fikk 9 kommuner forespørsel om størrelsen på godkjent nydyrka areal.

Til tross for henvendelser til kommunene med direkte spørsmål om omdisponeringsarealene, er det likevel grunn til å anta at spørsmålene om omdisponering etter plan- og bygningsloven er mangelfullt besvart. SLF har utarbeidet et hjelpeskjema som sendes ut til kommunene ved årsskiftet til bruk ved den løpende saksbehandlingen i kommunene. Det ser likevel ut til at kommunene i liten grad fører en fortløpende registrering av disse arealene gjennom året, og det er særlig omdisponeringen etter plan- og bygningsloven som ser ut til å være problematisk. Det er ofte teknisk sektor i kommunen som har ansvar for å fylle ut opplysningene om omdisponering av arealer etter plan- og bygningsloven, mens landbruksforvaltningen har ansvar for rapporteringen av de øvrige opplysningene på skjemaet.

Ved henvendelse fra SSB til kommuner der fylket har påpekt at det er grunn til å tro at rapporteringen er feil, har det i flere tilfelle blitt lagt inn omdisponerte arealer som ikke var tatt med. Enkelte av disse

kommunene hadde også ved tidligere henvendelser fra SSB svart bekreftende på at ingen omdisponering hadde funnet sted.

De registrerte tallene for 2008 tyder på at samlet omdisponert areal dyrka og dyrkbar mark fortsatt er lavere i 2008 enn i perioden 2002-04 (se tabell 3.5). Av et totaltall på 16 500 dekar omdisponert i hele landet, utgjorde dyrka mark 8 600 dekar og dyrkbar mark 7 900 dekar

I tabell 3.5 nedenfor er all omdisponering av dyrka og dyrkbar jord tatt med, inkludert arealer omdisponert til skogplanting og andre landbruksformål. I den siste kolonnen er arealer omdisponert til skogplanting og andre landbruksformål trukket fra.

Tabell 3.5. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og plan- og bygningsloven

	Omdisponert i alt	Av dette		Omdisponert til andre formål enn landbruk
		dyrka jord	dyrkbar jord	
1993	16 571	11 430	5 141	12 536
1994	17 678	12 423	5 255	14 375
1995	21 233	13 167	8 066	18 033
1996	21 664	11 641	10 023	19 300
1997	21 159	12 093	9 066	19 222
1998	18 192	12 439	5 753	15 230
1999	18 544	14 743	3 801	16 617
2000	14 993	12 346	2 647	12 777
2001	19 710	14 974	4 736	17 652
2002	24 839	15 818	9 021	23 038
2003	20 762	13 993	6 769	20 079
2004	21 819	11 653	10 166	21 819
2005	17 948	7 714	10 234	17 627
2006	14 137	8 024	6 113	13 651
2007	15 442	8 809	7 663	14 380
2008	16 429	8 594	7 835	13 906

Fra 2004 til 2005 var det en betydelig reduksjon i omdisponert areal etter jordloven (omdisponert dyrka mark gikk ned med 38 % fra 2004 til 2005), mens det har økt noe i ettertid. Tidlig på 1990-tallet svingte de årlige tallene for omdisponert areal en del, men fra 1996 til 2001 var det en klar og jevn årlig økning, deretter en like klar og jevn årlig nedgang i perioden 2002-2005.

I perioden 2002-2004 ble omdisponerte arealer etter plan- og bygningsloven, og som etter omdisponeringen utelukket landbruk, rapportert på skjema 20 - Fysisk planlegging, kulturminner, natur- og nærmiljø. For hele landet utgjorde omdisponeringen av dyrka mark etter plan- og bygningsloven i 2008 74 prosent av gjennomsnittet for 2002-2004. Tilsvarende tall for 2005, 2006 og 2007 var 42 %, 62 % og 73 %.

Tabell 3.6 viser en jevn økning i antall kommuner som rapporterer omdisponering etter plan- og bygningsloven i årene 2005-2007, og omtrent samme antall i 2008 som året før. Rapportering etter jordloven svinger noe, fra 74 % av kommunene i 2005, 79 % i 2006, 77 % i 2007 og 71 % i 2008. Rapportering av omdisponerte arealer etter plan- og bygningsloven har økt fra 32 % av kommunene i 2005 til 39 % i 2006, 45 % i 2007 og 46 % i 2008.

Tabell 3.6. Kommuner med oppgitt omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og plan- og bygningsloven

	Kommuner med oppgitt omdisponering etter jordloven	Kommuner uten oppgitt omdisponering etter jordloven	Kommuner med oppgitt omdisponering etter plan- og bygningsloven	Kommuner uten oppgitt omdisponering etter plan- og bygningsloven
2005	321	112	140	291
2006	342	89	167	264
2007	333	98	194	237
2008	306	124	198	232

Nydyrking

Tabell 3.7. Tillatt nydyrket areal. Dekar

	2004	2005	2006	2007	2008
Tillatt nydyrket areal, dekar	7 960	10 700	11 600	13 119	14 157

Godkjent nydyrket areal har vist en jevn økning over flere år, noe som også er tilfelle fra 2007 til 2008. Som tidligere har Hedmark, Oppland, Rogaland og Nord-Trøndelag høye tall. Hedmark er klart høyest med hele 2 700 daa, som er nesten 1/5 av alt godkjent nydyrka areal i landet.

Også antall søknader om tillatelse til nydyrking viser en økning, fra 485 søknader i 2006, 547 i 2007 og til 603 søknader i 2008. Svært få av disse blir avslått, kun ca. 2 %. I 2008 er areal som ikke er godkjent for nydyrking økt fra ca. 600 daa i 2007 til 1 045 daa.

Saker etter jord- og konsesjonsloven

Tabell 3.8. Antall saker etter jord- og konsesjonsloven

Sakstype	2007	2008
Deling	5 498	5 261
Omdisponering	2 229	1 942
Konsesjon	2 153	2 281
0-grense	146	190
Boplikt	911	932

Tallene viser en liten nedgang i antall delingssaker. 399 kommuner behandlet delingssaker i 2008, mot 391 kommuner i 2007. Avslagsprosenten er omtrent den samme i 2008 som i 2007, hhv. 10,4 % i 2007 og 10,3 % i 2008. Her er det klare fylkesvise variasjoner. I Akershus, Oppland, Rogaland og Hordaland avslås mellom 15 % og 18 % av søknadene, mens kommuner i Østfold, Aust-Agder, Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag avslår mellom 3 % og 6 % av slike søknader.

Antallet behandlede konsesjonssaker unntatt søknader etter 0-grenseforskrift er omtrent det samme i 2007 og 2008. Det er litt flere kommuner som har oppgitt at de har behandlet konsesjonssaker i 2008

sammenlignet med 2007; 369 kommuner i 2008 mot 362 kommuner i 2007. Avslagsprosenten er i samme størrelsesorden i 2008 som i 2007, hhv. 2,7 % i 2008 mot 3,4% i 2007.

Antall konsesjonssaker behandlet med bakgrunn i 0-grenseforskrift var noe høyere i 2008 enn i 2007, og økte fra 146 til 190 saker. Avslagsprosenten i disse sakene er lavere i tall fra 2008 enn foregående år, hhv. 10,5 % i 2008 mot 14,4 % i 2007. Om lag 90 % av disse søknadene i 0-grense kommunene blir altså innvilget.

Antall kommuner som har oppgitt at de har behandlet bopliksaker i 2008 er klart høyere enn tall for 2007. Tall for 2007 viser 259 kommuner, mens tall for 2008 viser 290 kommuner med behandlede bopliksaker.

Avslagsprosent for bopliksaker er klart lavere i 2008 enn i 2007, hhv. 6,9 % i 2008 mot 10,1 % i 2007. Andelen saker der det har blitt innvilget varig fritak for boplikt er omtrent den samme i 2008 som i 2007, men litt lavere enn de to foregående år.

4. Ønskede endringer i skjema

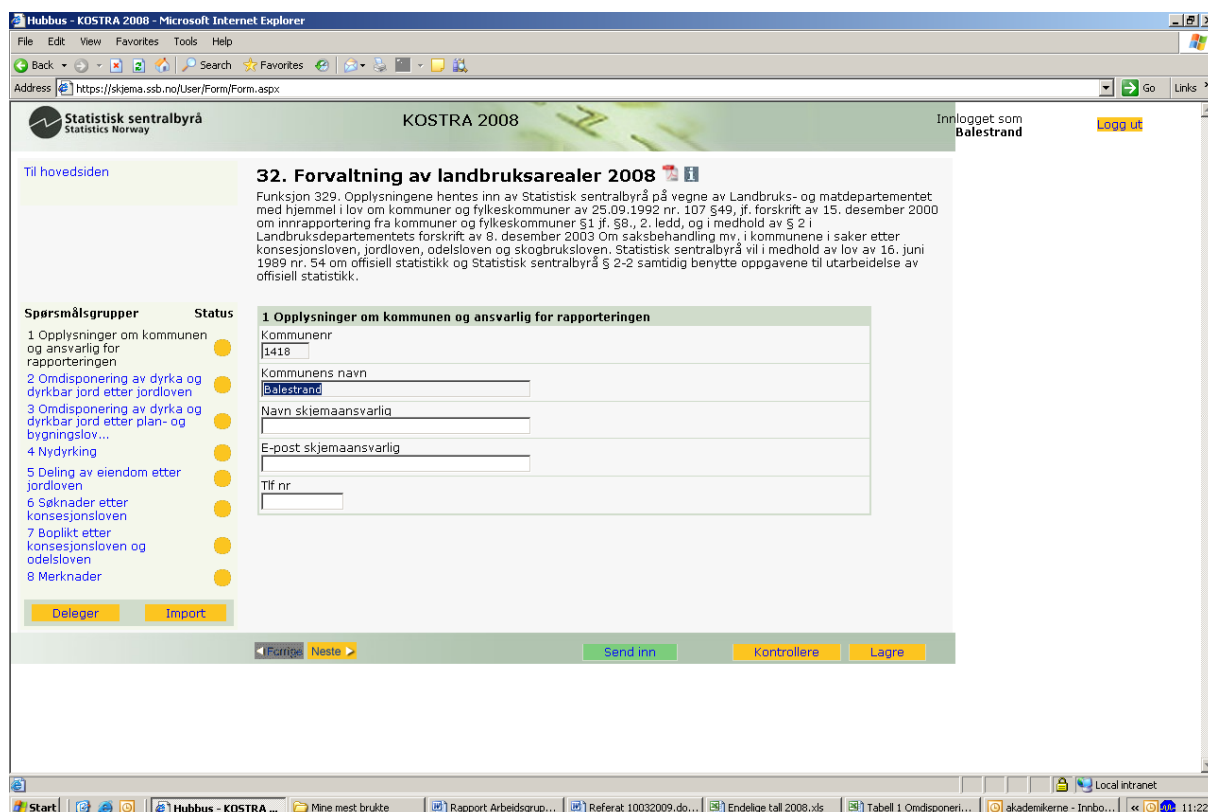
Arbeidsgruppa har flere forslag til nye spørsmål på skjema for 2009-rapporteringen.

Endringer i plan- og bygningsloven vedr. formål medfører endringer i punkt 2 og 3 på skjema.

Forslag om å sløyfe begrunnelsene for avslag på søknader om nydyrking medfører endring i punkt 4 på skjema.

Spørsmål 5 på skjema, deling av eiendom etter jordloven, beholdes uforandret.

Det er imidlertid slik at lovendringene innføres i løpet av året, og det krever at spørsmålene knyttet til jord-, konsesjons- og odelslov må utarbeides i to utgaver, og utfyllingen vil gjelde for deler av året for disse spørsmålene (spørsmålene 6 og 7).

4.1. Endringer i spørsmål 2 og 3 - Omdisponering etter jordloven og etter plan- og bygningsloven

Formålsinndelingen under punkt 2 og 3 endres slik at den passer til formålene gitt i den nye plan- og bygningsloven:

Forenklet inndeling i KOSTRA (færre formål) og bestemmelsene i ny lov § 12-5:

<u>KOSTRA</u>	<u>§ i ny lov</u>
1. Område for boliger	- § 12-5 nr. 1
2. Fritidsbebyggelse	- § 12-5 nr. 1
3. Forretninger, kontorer, industri	- § 12-5 nr. 1
4. Offentlig og andre allmenntilgjengelige formål	- § 12-5 nr. 1
5. Område for golfbane	- § 12-5 nr. 1
6. Areal til bebyggelse/anlegg som ikke er bebygget (tilsv. friområde)	- § 12-5 nr. 1
7. Annen bebyggelse og anlegg	- § 12-5 nr. 1

4.2. Endringer i spørsmål 4 - Nydyrking

Punkt 4, nydyrking, endres ved at begrunnelsene for avslag på nydyrkingssøknadene tas vekk. Endringen er markert med blå farge i tabellen nedenfor:

Spørsmål 4.2. Oppgi søknader behandlet i 2008 etter resultat (vedtak):

	Antall søknader i alt	Antall vilkår satt av hensyn til biologisk mangfold	Antall vilkår satt ut fra hensyn til kulturminne	Antall vilkår satt av hensyn til landskapsbildet	Antall vilkår satt av hensyn til friluftsliv
Søknader innvilget uten vilkår					
Søknader innvilget med vilkår					
Av disse med redusert areal som følge av miljøhensynene biologisk mangfold, kulturminne, landskapsbildet og/eller friluftsliv					
Søknader avslått					
Søknader i alt					

4.3. Endringer i spørsmål 6 og 7 – Søknader etter konsesjonsloven

Punkt 6, søknader etter konsesjonsloven, og punkt 7, boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven endres, og slås sammen til en spørsmålsgruppe.

Endret punkt 6, søknader etter konsesjonsloven. Gjelder for perioden 1.7.-31.12.2009.

Endringene i spørsmålene er listet opp i tabell 2.1.

Spørsmålene om driveplikt etter jordloven blir ny spørsmålsgruppe 7.

Hubbus - KOSTRA 2008 - Microsoft Internet Explorer

Address: https://skjema.ssb.no/User/Form/Form.aspx

offisiell statistikk.

Spørsmålgrupper Status

- 1 Opplysninger om kommunen og ansvarlig for rapporteringen
- 2 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven
- 3 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningslov...
- 4 Nydyrking
- 5 Deling av eiendom etter jordloven
- 6 Søknader etter konsesjonsloven
- 7 Boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven
- 8 Merknader

Deleger Import

6 Søknader etter konsesjonsloven

6.1 Har kommunen i 2008 behandlet søknader om konsesjon i medhold av konsesjonsloven, unntatt "0-grense-saker" (jf. § 7)?

"0-grense-saker" rapporteres seinere i skjemaet.

Ja Nei

6.2 Oppgi antall søknader behandlet i 2008, etter resultat (vedtak):

Dersom det for en søknad innvilget med vilkår er satt både vilkår om boplikt og vilkår om driveplikt, skal begge vilkårene telles med.

	Antall	Antall
Søknader innvilget uten vilkår i alt	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Søknader innvilget med vilkår gitt i vedtak i medhold av konsesjonsloven §11	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Av disse:		
- med vilkår om personlig boplikt	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- med vilkår om upersonlig boplikt	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- med vilkår om personlig driveplikt	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- med vilkår om upersonlig driveplikt	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Søknader avslått	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Søknader i alt	<input type="text"/>	<input type="text"/>

6.3 Har kommunen innført forskrift om nedsatt konsesjonsgrense for bebygd eiendom ("0-grense") etter konsesjonsloven § 7?

Ja Nei

6.4 Oppgi antall søknader behandlet etter konsesjonsloven §7 i 2008, etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget i alt	<input type="text"/>
Søknader avslått	<input type="text"/>
Søknader i alt	<input type="text"/>

«Forrige Neste» Send inn Kontrollere Lagre

Local intranet

Start Hubbus - KOST... Mine mest brukte Rapport Arbeidsg... Referat 1003200... Dokument2 - Mic... Endelige tall 2008... Tabell 1 Omdispo... akademikerne - In... 11:25

Hubbus - KOSTRA 2008 - Microsoft Internet Explorer

Address: https://skjema.ssb.no/User/Form/Form.aspx

Statistisk sentralbyrå Statistics Norway

KOSTRA 2008

Innlogget som Balestrand Logg ut

Til hovedsiden

32. Forvaltning av landbruksarealer 2008

Funksjon 329. Opplysningene hentes inn av Statistisk sentralbyrå på vegne av Landbruks- og matdepartementet med hjemmel i lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 nr. 107 §49, jf. forskrift av 15. desember 2000 om innrapportering fra kommuner og fylkeskommuner §1 jf. §8, 2. ledd, og i medhold av § 2 i Landbruksdepartementets forskrift av 8. desember 2003 Om saksbehandling mv, i kommunene i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven. Statistisk sentralbyrå vil i medhold av lov av 16. juni 1989 nr. 54 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå § 2-2 samtidig benytte oppgavene til utarbeidelse av offisiell statistikk.

Spørsmålgrupper Status

- 1 Opplysninger om kommunen og ansvarlig for rapporteringen
- 2 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven
- 3 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningslov...
- 4 Nydyrking
- 5 Deling av eiendom etter jordloven
- 6 Søknader etter konsesjonsloven
- 7 Boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven
- 8 Merknader

Deleger Import

7 Boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven

Gjelder konsesjonsfrie overdragelser av jord- og skogbrukseieendommer, jf. konsesjonsloven § 5 og odelsloven § 27a.

7.1 Har kommunen i 2008 behandlet søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven § 5 siste ledd, eller odelsloven § 27a første ledd?

Ja Nei

7.2 Oppgi antall søknader behandlet etter konsesjonsloven § 5 siste ledd eller odelsloven § 27a første ledd i 2008 etter resultat (vedtak):

	Antall
Søknader innvilget med varig fritak fra boplikt	<input type="text"/>
Søknader innvilget med tidsbegrenset fritak fra boplikt	<input type="text"/>
Søknader avslått	<input type="text"/>
Søknader i alt	<input type="text"/>

«Forrige Neste» Send inn Kontrollere Lagre

Local intranet

Start Hubbus - KOST... Mine mest brukte Rapport Arbeidsg... Referat 1003200... Dokument2 - Mic... Endelige tall 2008... Tabell 1 Omdispo... akademikerne - In... 11:26

Det legges inn veiledningstekster i tilknytning til de nye spørsmålene der dette er nødvendig.

Eksisterende veiledning utvides med omtale av spørsmålene i tilknytning til jord- og konsesjonslov.

5. Ønskede endringer i faktaark

5.1. Ønskede endringer i brukergrensesnitt

Nøkkeltall på nivå 2 og 3 er lagt inn i SSBs statistikkbank, og gir detaljerte oversikter og nøkkeltall på alle rapporteringsområdene i KOSTRA.

For faktaark på nivå 3 lages fylkesnivå som forhåndsdefinert valg sammen med kommune, slik at det på en enkel måte kan tas ut fylkestall.

5.2. Nye nøkkeltall

Det er opprettet ny funksjonskonto på landbruksområdet – 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling, brukt første gang for rapporteringsåret 2008.

Arbeidsgruppa ønsker i den sammenheng å lage et nytt nøkkeltall med utgangspunkt i netto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbrukskriteriet i kommunenes rammetilskudd:

Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning i prosent av landbrukskriteriet i rammetilskuddet	Knyttes opp mot konto 329 og landbrukskriteriet i kommunenes rammetilskudd.
---	---

KRD har i arbeidsgruppen i etterkant kommet med innsigelser til å bruke landbrukskriteriet i rammetilskuddet på denne måten, og arbeidsgruppa vil drøfte dette videre.

Det er også ønskelig å lage nøkkeltall basert på lønnsutgifter knyttet til funksjonskonto 329, omregnet til årsverk, sett i forhold til antall landbrukseiendommer og jordbruksbedrifter i kommunen.

6. Tiltak for å heve kvaliteten i KOSTRA-tallene

6.1. Elektronisk skjema

Presise spørsmål og gode veiledningstekster er en forutsetning for å få god kvalitet på det innrapporterte materialet. Det må gå klart fram hva som skal rapporteres, og at hele skjema skal være fylt ut før det sendes til SSB. Dette er særlig viktig for spørsmålet om omdisponering, der det i mange kommuner er forskjellige etater som rapporterer omdisponering etter jordloven og etter plan- og bygningsloven.

6.2. Kartbasert rapportering

I samarbeid med Skog og Landskap har SLF etablert en kartløsning til hjelp for kommunene ved beregning av arealer av dyrka og dyrkbar jord som er omdisponert til ulike formål. Det henvises til kartløsningen på skjema, og det ligger inne veiledning på Skog og Landskap sine sider om hvordan kartløsningen kan benyttes.

Henning Høie, SSB, leder et prosjekt som utreder muligheten for å etablere en tiltaksdatabase for bruk i kommunene ved rapportering av enkeltsaker. Prosjektet bygger på kommunenes systemløsninger i forbindelse med automatisk oppdatering fra saksbehandlingssystemene til ny matrikkel. Etablering av tiltaksdatabase bygger også på prinsippet om at all registrering til KOSTRA bør gjøres i løpet av saksbehandlingen. I løpet av mars 2009 vil alle kommuner ha konvertert over til ny matrikkel, og mer enn 300 kommuner oppdaterer sine viktigste kartdata løpende etter gjeldende standarder.

I tiltaksdatabasen skal det registreres vedtak og ulike utfall. Det er viktig – og vesentlig for kvaliteten på rapporteringen – at det er samsvar mellom lovverket og det som skal rapporteres til KOSTRA. En slik tiltaksdatabase vil også være aktuell for spørsmål på skjema 32 som bygger på kommunenes enkeltsaksbehandling. Utformingen av en slik tiltaksdatabase må være system- og plattformuavhengig. De ulike systemene i kommunene må kunne kommunisere med disse nye dataene. Det er viktig at opplysningene som skal registreres i tiltaksdatabasen oppleves som relevante for kommunene.

6.3. God revisjon

God revisjon sørger for å øke kvaliteten på data, både ved at feil rettes opp og ved at kommunene "oppdras" til å fylle ut skjema korrekt.

Det er en stor fordel å kunne revidere skjema fortløpende etter hvert som kommunene rapporterer. Raske tilbakemeldinger til kommunene er viktig, og det bør derfor tilstrebes å komme i gang med revisjon så snart skjemaene begynner å komme inn. Slik vil en kunne ta unna hovedrevisjon på de skjema som er levert innen publiseringen av foreløpige tall 15. mars. Av tekniske årsaker kom revisjon i gang først i slutten av februar 2009, mens det ideelle er å gå gjennom skjema etter hvert som de kommer inn.

I revisjonen er det en fordel med faglig kjennskap til området, og bistand fra fylkesmennenes landbruksavdeling er svært nyttig i dette arbeidet. Det er ønskelig at fylkesleddet fortsatt bistår med kvalitetskontroll av det innrapporterte materialet.

6.4. Forenkling av rapporteringen

Arbeidsgruppa har drøftet om arbeidsbyrden ved den detaljerte utfyllingen av ulike formål ved omdisponering av arealer, medvirker til lav utfyllingsgrad eller underrapportering. Gruppa fant likevel ikke å ville forenkle skjema for 2009-rapporteringen utover å tilpasse formålene til den nye formålsinndelingen i plan- og bygningsloven.

6.5. Hjelpeskjema

SLF har utarbeidet hjelpeskjema til de ulike saksområdene på KOSTRA skjema 32. Hjelpeskjema sendes kommunene ved årsskiftet, og skjemaene er utformet slik at de kan brukes til fortløpende registrering gjennom året. Ved årets slutt kan kommunene summere opp på de ulike fagområdene i hjelpeskjemaet og føre de oppsummerte tallene for kommunen inn i rapporteringsskjemaet til KOSTRA. Dette vil kunne forenkle rapporteringsarbeidet og bedre kvaliteten på tallmaterialet.

Hjelpeskjemaet for 2009-rapporteringen må tilpasses lovendringene, og nye skjema som omhandler konsesjon og boplikt må sendes ut når endringene i jord-, konsesjons- og odelslov trer i kraft 1. juli 2009.

7. Ny funksjonskonto – 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling

Funksjonskonto 329 – Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling er tatt i bruk første gang i rapporteringsåret 2008.

Ved publisering 15. juni var det 97 kommuner som ikke hadde ført driftsutgifter på funksjonskonto 329, mens 167 kommuner ikke hadde ført lønnsutgifter i tilknytning til funksjonskontoen.

Tabell 7.1. Bruk av funksjonskonto 329 i rapporteringsåret 2008

	Brutto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling		Lønnsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling		Brutto driftsinntekter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling		Netto driftsutgifter til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	
		Ikke oppgitt		Ikke oppgitt		Ikke oppgitt		Ikke oppgitt
Hele landet	1 000 kr 535 462	97	1 000 kr 331 422	167	1 000 kr 189 854	128	1 000 kr 359 248	101
Østfold	19 813	2	14 863	7	3 551	5	16 461	4
Akershus og Oslo	28 504	6	18 364	13	11 389	10	17 560	6
Hedmark	40 998	2	27 931	5	12 294	2	29 522	2
Oppland	56 951	1	32 912	6	19 903	1	39 029	1
Buskerud	31 072	4	21 778	8	9 713	8	22 112	4
Vestfold	16 491	1	12 870	3	4 048	1	12 661	1
Telemark	32 393	0	19 231	5	12 122	2	21 241	1
Aust-Agder	10 199	4	7 082	6	2 972	4	7 354	4
Vest-Agder	12 862	5	6 525	9	4 495	7	8 408	5
Rogaland	40 531	3	23 348	9	13 647	6	27 675	4
Hordaland	34 969	11	20 025	16	12 247	13	23 340	11
Sogn og Fjordane	32 669	4	19 220	6	12 558	5	21 009	4
Møre og Romsdal	28 681	17	16 262	19	13 298	18	16 235	17
Sør-Trøndelag	45 780	3	30 232	4	16 972	3	30 440	4
Nord-Trøndelag	40 846	2	21 056	6	16 644	3	25 493	2
Nordland	42 738	14	28 695	16	13 160	15	31 042	13
Troms	12 565	10	7 474	14	6 570	13	6 279	10
Finmark	7 400	8	3 554	15	4 271	12	3 387	8

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Kultur

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen skal vurdere og gi eventuelle forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken på området kultursektoren.

Arbeidsgruppen for kultur har ansvar for følgende regnskapsfunksjoner i kommunene:

- 321 Aktivitetstilbud barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Museer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett, 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, 385 Andre kulturaktiviteter og 386 kommunale kulturbygg,

samt følgende regnskapsfunksjoner for fylkeskommunene;

- 740 Bibliotek, 760 Museer, 771 Kunstformidling, 772 Kunstproduksjon, 775 Idrett, 790 Andre kulturaktiviteter

Arbeidsgruppen har i 2008/2009 bestått av representanter for:

- Kultur- og kirkedepartementet – Jan Roar Beckstrøm
- Kommunal- og regionaldepartementet – Sigurd Steinsund Pedersen
- Barne- og likestillingsdepartementet - Einar Saga
- Kommunene – Arne Moen, Gjøvik kommune og Eva Holvik, Fredrikstad kommune
- Fylkeskommunene – Tom A. Pedersen, Akershus fylkeskommune
- SSB ved Seksjon for offentlige finanser – Anne Brit Thorud
- SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk – Per Torstein Tuhus og Liv Taule (leder)

1.2 Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens mandat 2009 er:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal i slike tilfelle holdes orientert.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2009

4. Etter innspill fra rammeverksgruppe for universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på for rapporteringsåret 2009.
5. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
6. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen har hatt to møter i løpet av det siste året. Gruppen har også i år arbeidet videre med revisjonsforlag av skjema 17 etter forslag fra ASSS-kulturgruppe, men vi har ikke kommet fram til noe endelig resultat. Dette arbeidet fortsetter høsten 2009. Gruppen har også arbeidet med å kunne publisere flere indikatorer i tilknytning til f383 (kultur- og musikkskoler). Resultatet av dette arbeidet ble en ny indikator til juni-publiseringsen, jf. pkt. 3.5. I tillegg har gruppen også arbeidet videre med muligheten for å benytte data fra idrettsanleggsregisteret i KOSTRA (kommune), men etter en prøveutkjøring på noen kommuner fant vi at vi må jobbe mer med dette området. jf pkt.7.2. Sysselsetting for kultur; årsverk for kultur (alle funksjoner samlet) på nivå 3 er publisert. Det er innført to nye funksjoner for rapporteringsåret 2008 på kultursektoren for kommune) f381 og f386 og indikatorer og grunnlagstall er publisert for disse funksjonene for første gang i 2009.

2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen har følgende anbefaling for neste år:

- betydelige endringer i skjema 17 (per 27.6. er ikke det reviderte forslaget klart)
- presiseringer til tekst i veiledningen
- arbeide videre med å synliggjøre kommunale kultur- og musikkskoler på kulturfaktaarket
- arbeide videre med utvikling av fylkesfaktaarket med data fra "Den kulturelle skolesekken"
- arbeide videre med utnyttelse av data fra idrettsanleggsregisteret.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

For statistikkåret 2008 ble det foretatt kun små endringer i skjema 17 "Frivillige barne- og ungdomsforeninger". Arbeidsgruppen kom ikke i havn med den planlagte endringen.

3.2 Kontroller i skjema

Revisjonssystemet for skjema 17 inneholder flere kontroller. Hovedvekten av revisjonen er lagt på sammenligning av årets og fjorårets tall. I tillegg er det en del logiske kontroller. Revisjonssystemet har stor betydning for kvalitetssikring av data. Kontrollen under punkt 4, som er kontroll/påminnelse om at beløpsfeltet skal være i hele 1000 kroner, ser ut til å virke etter hensikten. Det er fremdeles 1000-feil, men betydelig mindre enn tidligere år.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen)

Dataene samles inn ved hjelp av skjema 17, samt eksterne data for kino (funksjon 373) og folkebibliotek (funksjon 370), samt GSI-data, kultur- og musikkskoler (funksjon 383). Til publiseringen i mars fikk vi foreløpige tall både for kino og folkebibliotek, samt GSIdata. Det var imidlertid mange bibliotek som manglet på filen fra ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum i mars, fordi rapporteringsfristen for folkebibliotekene lå tett opp til fristen i KOSTRA. Til junipubliseringen mottok vi oppdaterte data fra begge disse områdene. I kinotallene er

besøkstall for Bygdekinoen for første gang tatt med i visningskommunene. Filene er stort sett godt tilrettelagt og arbeidsbyrden i SSB er redusert i forhold til tidligere år.

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Ingen spesielle merknader.

3.5 Publisering

- Nøkkeltall og grunnlagstall for nye funksjoner for kultur ble publisert både i mars og juni; funksjon 381 (Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg) og funksjon 386 (Kommunale kulturbygg). Det viser seg at mange (245 kommuner) ikke har ført på disse funksjonene, selv om de oppgir i skjema 34 (eiendom) at de har bygninger med oppgitt antall m². Arbeidsgruppen for eiendom har kontaktet de kommunene dette gjelder i håp om bedre føring neste år.

- En ny dekningsgradsindikator ble publisert til junipubliseringen – ”andel elever i grunnskolealder i kommunens kultur- og musikkskole/antall barn i alderen 6-15år”. Indikatoren kommer noe skjevt ut for enkelte kommuner som følge av måten elevene i de interkommunale musikkskolene er rapportert i GSI. Kommuner med ”null” i denne indikatoren har elever i annen kommune, ”vertskommunen”, mens vertskommunen på sin side gjerne har for høy dekningsgrad. Etter en faglig vurdering og en viss kartlegging av omfanget av dette ”problemet”, valgte vi å publisere indikatoren for å kunne synliggjøre utfordringene der det er interkommunalt samarbeid. Det er laget fotnote på denne indikatoren.

Ut over dette har vi ikke fått noen spesielle merknader fra brukerne verken til de nye indikatorene eller kvalitetsindikatorene.

3.6 Brukerreaksjoner

Endringene som vi foretok i skjema 17 i fjor var mer innarbeidet i år, og vi fikk få spørsmål vedrørende utfyllingen av skjema.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen ønsker ingen endringer i kontoplanen for neste år, men ønsker en presisering i teksten for art 600 ’brukerbetaling’, slik at det vil framgå at denne arten også skal brukes til foreldrebetaling for kultur- og musikkskoler. Arbeidsgruppen er ikke kommet noe videre med forslaget om splitting av f771 (fylke) og opprettelse av egen funksjon for ”Den kulturelle skolesekken.

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Noen kommuner fører brukerbetaling, f383 på andre arter enn art 600.

4.2 Forslag til endring

Art 600 – Tillegg: ’Foreldrebetaling kommunale kultur- og musikkskoler’.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen foreslår også i år endring av skjema 17 for 2009. Fjorårets forslag var gjenstand for en ”minipilot” blant ASSS-kommunene, og det viste seg at det utarbeidede forslaget ikke var tydelig og relevant nok. Årets rapportering foregikk på det gamle skjemaet. Arbeidsgruppen vil arbeide videre med skjema 17 høsten 2009.

5.2 Forslag til endring

Endringen vil i hovedsak dreie seg om å fange opp at aktivitetstilbudet ute i kommunene er betydelig endret siden skjemaet ble utviklet første gang i 2001. Det er også ønskelig at man kan rapportere antall

brukere i de kommunale tilbudene for barn og unge. Endringene vil som tidligere foreslått knyttes opp mot kulturfunksjonene, f231, f380, f385.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket

Kulturfaktaarket med nøkkeltall var gjenstand for en del endringer til publiseringen i 2008 da arbeidsgruppen for kultur overtok alt som har med f383 (kultur- og musikkskoler) å gjøre. I 2009 var det mange nye indikatorer knyttet til de nye byggfunksjonene (10 indikatorer). Arbeidsgruppen har foreløpig ikke mottatt ønsker om ytterligere endringer som er gjennomførbare for neste år fra medlemmer i arbeidsgruppen eller brukere.

6.2 Ønskede endringer

Arbeidsgruppen har i flere år ønsket å presentere/synliggjøre kommunale kultur- og musikkskoler bedre i Kulturfaktaarket. Arbeidsgruppen for kultur hadde i samarbeid med Utdanningsdirektoratet foreslått noen nye indikatorer for 2009-publiseringen. Det viste seg imidlertid at premisene for disse indikatorene ikke var så entydige som man først antok. Bl.a. ble det oppdaget mangelfull føring på funksjonen 383, samt at brukerbetalingen som skal føres på art 600 ikke alltid var ført på denne arten. Også i forsøk på å lage indikatorer for brukerbetalingen, støtte vi på problemet med det interkommunale samarbeidet. Arbeidsgruppen avventer videre avklaring om interkommunalt samarbeid.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen forslag til fjerning av nøkkeltall i denne omgang

6.2.2 Nye nøkkeltall

Foreløpig ingen konkrete ønsker om nye nøkkeltall. Arbeidsgruppen har arbeidet med å få til indikatorer basert på data fra idrettsanleggsregisteret, men her trengs det avklaringer rundt enhetene i registeret.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har ikke utviklet noen nye kvalitetsindikatorer for inneværende år, men vil arbeide videre med utvikling av nye når datagrunnlaget for noen områder er ytterligere kvalitetssikret. Dette gjelder kommunale kultur- og musikkskoler og idrett.

7.2. Annet

7.2.1 Data om idrettsanlegg.

Arbeidsgruppen har i inneværende år fortsatt arbeidet med å tilrettelegge data om idrettsanlegg fra Idrettsanleggsregisteret til bruk i KOSTRA, men arbeidet har vist seg å være komplisert pga forhold ved enhetene i registeret. Registeret inneholder en del interessante data som kan si noe om tjenestetilbudet i kommunen og som dessuten kan knyttes opp mot økonomitall på idrettsfronten. Idrett er en vesentlig del av kommunenes tjenestetilbud på kulturområdet, og arbeidsgruppen vil arbeide videre med å få feltet med i KOSTRA. Innhentning av data fra idrettsanleggsregisteret var også en begrunnelse for ny f381.

7.2.2 Data fra "Den kulturelle skolesekken" (DKS)

Arbeidsgruppen er ikke kommet noe videre i arbeidet med data fra DKS, men vil vurdere dette på nytt til høsten når ny årgang med data foreligger fra ABM-utvikling.

7.2.3 Folkebibliotek

Videreutvikling av nye data/indikatorer på folkebibliotekområdet vurderes fortløpende da det er foretatt endringer/nye variabler i rapporteringsskjemaet som kan være interessante å vise. Eventuelle endringer på dette området skjer i samarbeid med ABM-utvikling. Etter en vurdering er det ikke foretatt endring av alder i aldersgruppen barn og unge

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først Vedlegg 1 – skjema 17

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Kirke

1. Innledning

1.1 Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Gruppen har ansvar for KOSTRA-funksjonene 390, Den norske kirke og 393, Kirkegårder, gravlunder og krematorier. Sammensetningen i 2008/2009:

Trygve Natvig, Fagforbundet , Seksjon kirke, kultur og oppvekst
Betty Haga, Kirkens Arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)
Ida Marie Høeg, KIFO (Stiftelsen Kirkeforskning)
Ellen Stavseth, Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD)
Mari Jacobsen/ Torill Torgrimsen, Kommunal- og regionaldepartementet
Per Tanggaard, Kirkerådet
Ellen Ur, Kultur- og kirke departementet, Kirkeavdelingen
Bjørn Kjellin, SSB
Per T. Tuhus/Liv Taule (leder), SSB
Hossein Moafi, SSB
For neste arbeidsår vurderes å utvide arbeidsgruppen med en representant for fellesråd.

1.2 Rammer for gruppens arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Utdrag fra mandatet til arbeidsgruppene i 2009:

Arbeidsgruppene skal:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandat område.
- Sikre en hensiktsmessing og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal i slike tilfelle holdes orientert.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2009

7. Etter innspill fra rammeverksguppe for universell utforming skal arbeidsgruppene vurdere hva slags data det kan rapporteres på for rapporteringsåret 2009.
8. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.

9. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Arbeidsgruppen har avholdt to arbeidsmøter siden forrige rapport. Status og forbedring av rapporteringen har vært diskutert, herunder skjema utvikling. Behov for publisering av flere indikatorer/grunnlagstall har også stått på dagsorden. Menighetsfakultetet arrangerte et seminar om statistiske data og menighetsutvikling i februar. Arbeidsgruppen var godt representert på dette seminaret.

2.2 Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen vil i neste periode jobbe med å forbedre skjema 28 "Årsstatistikk for Den norske kirke", samt presisering av veiledning og veiledningsknapper til feltene i skjema. Arbeidsgruppen vil til høsten vurdere nye og gamle indikatorer. Vi vil også følge arbeidet med innrapporteringen av regnskapene for fellelrådene, for om mulig knytte regnskapsdata opp mot tjenestetatistikken. Fram til i dag har dette ikke vært mulig, bl.a på grunn av manglende innrapportering, og databehandleravtalen mellom SSB og Kultur- og kirke departementet gir heller ikke p.t. hjemmel til å publisere dataene på kommunenivå.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Online skjemaet og rapportering er nå etablert i KOSTRA, og fungerer forholdsvis greit. Det er etablert nye rutiner for prosessen rundt skjemaproduksjonen. Disse rutinene gjorde at fagseksjonen hadde mer ansvar ved utarbeidelsen av skjemaet, tekst og kontroller, samt testing av skjema. Selv om skjemaet var ferdig til rett tid, var det litt problemer med å få det på lufta til oppstartsdato 2. januar. Rutinen for skjema 28 var klar for innrapportering på ssb.no først 13.1. Det oppleves uheldig at skjema ikke er klart til oppstartsdato, særlig fordi rapporteringsfristen var 1. februar (samme dato som i fjor). Det var imidlertid mulig å sende inn skjema helt til like før publisering, både i mars og juni.

3.2 Kontroller i skjema

Det er kontroller på obligatoriske felt, (alle felt skal fylles ut). Det er kontroller på riktig antall siffer på tlf.nr. og lignende. Det er også logiske kontroller, hvor en feilmelding vil slå ut hvis den overtreides. Det oppleves som en kvalitetsheving at det ligger kontroller allerede når avgiverne fyller ut skjemaet, og det er ressursparende hvis feil blir oppdaget før skjemaet blir innsendt. Skjemaet kan sendes inn selv om det er feil. Avgiver får da et kontrollspørsmål om skjemaet skal sendes inn til SSB, eller om feilen skal rettes før innsending.

3.3 Innsamling av data (rapporteringen);

Rapporteringsfristen for skjema 28 var 1. februar. Til publiseringen i mars hadde 97 prosent av alle soknene sendt inn skjema (mot 96 prosent i fjor). Imidlertid hadde en del sokn bare sendt inn opplysninger for nøkkeltall til dette tidspunktet. Det medførte at mye tid ble brukt til å følge opp de soknene som hadde sendt inn ufullstendig rapport. SSB bruker fortsatt mye tid på å purre sokn som ikke overholder fristene. Også i år måtte SSB ringe rundt til flere store sokn for å få dem med i den foreløpige publiseringen. For å oppnå bedre datainnngang bør fellelråd og bispedømmer involveres mer. Til junipubliseringen hadde nærmere 100 prosent levert, 6 sokn hadde ikke levert etter gjentatte purringer. Soknene som ikke leverte til mars ble purret per telefon, noen opptil flere ganger. Telefonpurringer ble også foretatt mellom mars og juni. SSB har i år, som tidligere år,

tilrettelagt for at det skal være mulig med direkte import fra administrative systemer. Det foreligger ikke tall på hvor mange som har benyttet seg av denne muligheten, men inntrykket er at det er mange.

Eksterne data: Til marspubliseringen ble det hentet inn en fil med eksterne data fra Den norske kirkes medlemsregister, denne ble også benyttet til junipubliseringen. Til juni ble det også hentet inn en fil med eksterne data fra seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (sysselsettingstall for kirken)

3.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det blir kjørt forskjellige kontroller på dataene i SSB etter mottak. Blant annet blir det kjørt systematiske kontroller mot fjorårets data på bispedømme, fellesråd og soknenivå. Under disse kontrollene blir det oppdaget en del feil og mangler som må rettes opp i SSB. Det er tastefeil, data som mangler, data med store avvik fra året før osv. Det er tidkrevende og vanskelig å oppdage og rette feil i innkomne data. Det er også en del store variasjoner som har naturlige forklaringer. En viktig del av kvalitetssjekken for dataene i fremtiden bør derfor være at fellesråd, prost, bispedømme osv. kontrollerer data ved innsending, og eventuelt ber soknene om å korrigere feil.

3.5 Publisering

På grunn av bedre datainnngang ble marspubliseringen bra også i år, og det ble derfor heller ikke så store endringer til juni som det har vært tidligere. Det har ikke blitt publisert nye indikatorer i år, men alle de gamle indikatorene har blitt videreført. To nye grunnlagstall ble publisert i juni. 16. juni ble tabellen i statistikkbanken med medlemmer, kirkelige handlinger og gudstjenester etter bispedømme oppdatert med ny årgang.

3.6 Brukerreaksjoner

Viktige brukere av statistikken som Kultur- og kirkedepartementet og Kirkerådet har også i år gitt tilbakemelding om at de ønsker en tydeligere inngang til statistikken fra SSB sin forside/temaside. Dette er tatt opp internt i SSB og vil bli arbeidet videre med. Brukerne etterlyser også en "i alt" funksjon for totaltall på nivå 3. Foreløpig er dette ikke ønskelig fra KOSTRA's side.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Ingen.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1 Bakgrunn for endring

Per juni 2009 er det ikke meldt endringer til neste års skjema, men arbeidsgruppen vil foreta en gjennomgang av skjema og veiledning høsten 2009. Det er fremdeles noen tolkningsproblemer i skjema, dette gjelder spesielt føring av gravferder.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Foreløpig ikke meldt inn ønskede endringer i faktaarket. Universell utforming for kirkeområdet er foreløpig ikke aktuelt på bakgrunn av konklusjon i rammeverksgruppen.

6.2 Ønskede endringer

Det er ønske om å at indikatorene i større grad må normeres opp mot brukergruppen, dvs. medlemmer i Den norske kirke. Det fordrer at SSB kan innhente flere

opplysninger fra kirkens medlemsregister enn det som gjøres i dag og eventuelt publiserer flere tall på nivå 3.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Det har ikke blitt utarbeidet nye kvalitetsindikatorer dette året. I fjor anbefalte Den sentrale gruppen for vurdering av kvalitetsindikatorer å fjerne de eksisterende kvalitetsindikatorene, men arbeidsgruppen ønsket ikke dette, og dermed er de beholdt som tidligere.

7.2. Annet

Resultater fra rapportering av Årsstatistikk for Den norske kirke blir blant annet brukt av bispedømmene i sin årlige rapport til departementet. For 2008 har soknene sendt kopi av skjema til fellesråd, prost og bispedømme. I fjor ble grunnlagsfiler oversendt til bispedømmene. Det var positive tilbakemeldinger fra bispedømmene om dette, og denne ordningen er videreført også i år.

8. Annet

9.Referanser

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Tannhelsetjenesten

1. Innleiing

1.1 Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetjing

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester har ansvar for å halda oversikt over og gjennomgå rapporteringsordningane for fylka innanfor tannhelseområdet. Vidare har arbeidsgruppen ansvar for å vidareutvikla skjemastatistikken og vurdera bruk av register for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

660 Tannhelseteneste - Fellesfunksjonar

665 Tannhelseteneste - Behandling

Skjema 43 *Tannhelsetjenesten* dekker tenesterapporteringa for desse funksjonane. I tillegg nyttar ein SSB sine register for innhenting av årsverkstal og befolkningstal. Det totale talet eldre, uføre og langtidssjuka i institusjonspleie og det totale talet eldre, uføre og langtidssjuka i heimesjukepleie hentast frå IPLOS.

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester inkluderer:

Trond Ekornrud; Statistisk sentralbyrå (leder)

Linda Grytten, Statens helsetilsyn

Marianne Moi, Buskerud fylkeskommune

Tove Broback, fylkestannlege, Nordland fylkeskommune

Undi Flock, Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Jens Otto Ulseth, fylkestannlegen i Sør-Trøndelag/ Klæbu tannklinik

Aexander Lange Viken, Kommunal og regionaldepartementet

Hanne Christine Lundemo, Helse - og omsorgsdepartementet

Jørgen Underthun, Sosial og helsedirektoratet

Helga Sleire, Fagforbundet

Aril Jul Nilsen, Den norske tannlegeforening

Arbeidsgruppa har hatt eitt møte våren 2009.

1.2 Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Ramma for gruppa sitt arbeid vert gitt av Samordningsrådet for KOSTRA kvart år. I tillegg er Helse - og omsorgsdepartementet, Statens helsetilsyn, Helsedirektoratet og andre avhengige av statistikken for å få innsikt i, halda oversikt over, og halda tilsyn med, den offentlege og private tannhelsetenesta.

SSB overtok ansvaret for innsamlingen av statistikk for tannhelsetenesta frå Statens helsetilsyn før rapporteringen for statistikkåret 2001. I hovudsak har innhaldet i Statens helsetilsyns tidlegare innsamling blitt vidareført. Samstundes har arbeidsgruppa arbeida for å betra statistikken, og eller redusera oppgavebyrden ved bruk av SSB sine register, samt annan statistikk samla inn i SSB, gjennom KOSTRA eller på annan måte.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1 Oppsummering

Følgjande vert gjennomgått i rapporten:

- Evaluering av rapportering og publisering for statistikkåret 2008
- Forslag til endringer i skjema, rapportering og publisering for statistikkåret 2009

2.2 Arbeidsgruppa sine anbefalingar

For statistikkåret 2008 publiserte Noreg som første land i Norden kvalitetsindikator innanfor tannhelse. Det er planlagt å publisera 11 kvalitetsindikatorar i alt. To av dei seks som står att har ein som målsetjing å publisera for statistikkåret 2009. Dette inneber endringar i skjema 43. Konkrete endringar i skjema vil ikkje føreligga før hausten 2009. Dette skuldast at fleire omsyn rundt den elektroniske innrapporteringa må klargjerast. Følgjande kvalitetsindikatorar vart presentert av Helsedirektoratet på deira heimesider våren 2009:

- (1) Andel undersøkt av tannlege/tannpleier siste tre år
- (2) Skriftlig samarbeidsavtale mellom Den offentlige tannhelsetjenesten og kommunene
- (3) System for brukerundersøkelser
- (4) Andel 2-åringer inspisert i munnhulen
- (5) Karies hos 2-åringer
- (6) Signifikant kariesindeks 12-åringer
- (7) Andel undersøkte/behandlede 18-åringer uten karieserfaring
- (8) Andel undersøkte/behandlede 18-åringer med DMFT >9
- (9) Antall innbyggere pr. tannlegeårsverk i hvert fylke
- (10) Antall innbyggere pr. tannpleierårsverk i hvert fylke
- (11) Antall tannlegespesialister i hvert fylke

SSB publiserte indikatorene 7. – 11. for statistikkåret 2008. Helse- og omsorgsdepartementet ytra ønske om innlemma FHI i arbeidsgruppa f.o.m hausten 2009, sidan FHI arbeider meg mange viktige prosjekt innanfor tannhelseområdet. Det vil vera viktig både for FHI og dei andre etatane i arbeidsgruppa å oppretta eit tettare samarbeid seg imellom i samband med dette. Dette er i tråd med ei av hovudoppgåvene til arbeidsgruppa om å følgja utviklinga innanfor området, jamfør mandatet. Arbeidsgruppa stiller seg bak forslaget og SSB følgjer opp saka med å senda ut ei formell førespurnad til FHI om utnemna ein representant.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1 Utarbeiding av skjema

Skjema 43 blei vidareført i same form som året før.

Offentlig tilsyn av vaksne betalande klientell blei igjen rekna ut i ei autosumming i skjema på same måte som førre år. Arbeidsgruppa vurderte tilsyn av vaksen betalande klientell som tilfredsstillande fordi det er lite tannhelsestatistikk om den vaksne befolkning. Sjølv om tilsynsomgrepet i første rekke er retta mot dei prioriterte gruppene definert i loven vert autosumminga i skjema vidareført også i år etter at det i 2007 var fjerna.

3.2 Kontrollar i skjema

Skjema 43 har enkelte logiske kontrollar. Desse gir oppgåvegivar beskjed om at utfyllinga ikkje er rett, logisk sett. Det er muleg å fylla ut felte på trass av kontrollane. Kontrollane fungerte tilfredsstillande, og det er ikkje rapportert om problem med kontrollane frå oppgåvegivarane si side.

Sjølv om det er tilrettelagt for tverrgåande revisjon i år har dette ikkje vore nytta i revisjonsarbeidet. Det kan likevel bli aktuelt å nytta dette til neste år.

3.3 Innsamling av data (rapporteringa);

Skjema 43 vert rapportert av fylkestannlegane i dei enkelte fylka. Fylkestannlegane, på si side, hentar informasjon frå dei enkelte tannklinikane i fylka. 15. mars hadde 18 fylker sendt inn skjema. Telemark leverte ikkje inn tal til den førebelse 15.marspubliseringa og skulda på manglande

rapportering inne i fylka for fleire av dei sentrale klinikkane. Årets rapporteringsskjema fungerte stort sett tilfredsstillande. Enkelte oppgavegivarar rapporterte om problem med at opplysningar som var fylte ut ikkje blei registrert på rett måte, eller ikkje kom med i det heile tatt. Dette kom fram under revideringsprosessen.

Det er framleis noko usikkerheit knytt til etterslep i skjemaet sitt punkt 2, om omfanget av den offentlege tannhelsetenesta. Dette har vore tatt opp til diskusjon i arbeidsgruppa tidlegare år og eit møte mellom Helsedirektoratet, SSB og fylkeskommunane for å utvikla ei felles forståing av omgrepsbruken i skjema kan vera nyttig. Arbeidsgruppa anbefalar at dette kan vera eit punkt på eitt av fylkestannlegane sine årlege møte. SSB og Helsedirektoratet samarbeidar om å følgja opp dette.

3.4 Arbeid/revisjon og kontroll

Etter 15. mars vart det gjennomført automatiske kontrollar av dei innrapporterte tala. Kontrollane sjekkar samsvar mellom ulike tal og summeringar, og endringar frå eitt år til eit anna. Med bakgrunn i desse kontrollane vart det sendt ut kontrollspørsmål til kvar og ein av oppgavegivarane. Oppgavegivarane var i kontakt med SSB i samband med revisjonsarbeidet for kvart enkelt fylke, og feilrapporteringa som hadde oppstått var retta opp i.

3.5 Publisering

Publisering av tal 15. mars og 15. juni har fungert tilfredsstillande, med unntak av manglande førebels rapportering for Telemark fylkeskommune.

3.6 Brukarreaksjonar

Fleire oppgavegivarar reagerer framleis på tolkinga av omgrepet etterslep. Arbeidsgruppa anbefalar at representantar frå SSB og helsemyndigheitene møter fylkeskommunane for å drøfta rutinar for registrering i journalsystem og rapportering i KOSTRA. Eitt eige punkt på agendaen til eitt av dei årlege møta til fylkestannlegane har vore føreslått som ei muleg løysing på dette. SSB og Helsedirektoratet følgjer opp denne saka.

Nokon oppgavegivarar har også stilt spørsmål med årsverkstala henta frå register til den førebelse publiseringa, samanlikna med deira "eigne" årsverkstal for tannlegar og tannpleiarar. Dette har SSB freista å forklara oppgavegivarane så godt som muleg via e-post. Ofte skuldast avvika feil innmelding til Aa-registeret. Samstundes dei førebelse registertala blåste opp med bakgrunn i dei endelege tala for året før. Ev. feilrapporteringar i registera vil difor bli forsterka når tala vert oppblåste. SSB har i samband med dette nytta høve til å oppmoda oppgavegivarane om å melda inn rette forhold til dei ulike registera.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

4.1 Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppa ønskjer ingen endringar på det noverande tidspunkt.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppa ønskjer inn spørsmål om SIC-indeks for 12-åringar. Korleis ein skal utforma dette med omsyn til det tekniske er litt usikkert, og det føreligg difor noko meir konkret enn at eit spørsmål om dette skal inn for rapporteringsåret 2009. ønskes ingen endringar i skjema for statistikkåret 2008.

6. Ønska endringar i faktaark

6.1 Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket fungerer tilfredsstillande.

6.2 Ønska endringar

Eitt nytt faktaark for kvalitetsindikatorer i tannhelse har blitt etablert. Det er venta at nye indikatorar vil koma inn her.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønskjer å innføra følgjande kvalitetsindikatorar under G. Tannhelsetenesta frå og med statistikkåret 2009.

- SIC-indeks for tolvåringar
- Andel undersøkte i løpet av tre årsperiode.

I tillegg føreligg det forslag om ytterlegare fire kvalitetsindikatorar som skal utreiast nærmare før dei eventuelt vert innførte i KOSTRA.

Komande indikatorar kor ein del utreiingsarbeid er gjort sidan i fjor, men meir står att er:

- Andel 2-åringar inspisert i munnhola
- Kariesførekomst blant 2-åringar

Arbeidsgruppa for tannhelse la fram eit ønske på arbeidsgruppemøtet for kommunehelse om å innlemma spørsmål om desse to indikatorane i KOSTRA-skjema 1. Det vart ikkje godkjend av arbeidsgruppa med omyn til oppgavebyrden til oppgavegivarane. I tillegg vart det nemnd at inspisering av munnhola er eit obligatorisk sjekkpunkt ved 2-årskontrollar, og at det difor ikkje vil vera sannsynleg å tru at nokon kom til å rapportera at dei ikkje har gjennomført inspeksjonen. Arbeidsgruppa for tannhelse ser på andre mulegheiter for å få etabler rutinar for innrapportering for desse opplysningane. Arbeidsgruppa har oppretta dialog med leverandørar av journalsystem for helsestasjonar. SSB og Helsedirektoratet følgjer i samråd opp denne saka.

Alle dei elleve kvalitetsindikatorane er omtala nærmare i under punkt 9. Vedheng.

7. Anna

8. Referansar

9. Vedheng

Forslag 1 – Andel undersøkt/behandlet av tannlege/tannpleier siste tre år.

Indikatoren tar utgangspunkt i punkt 2 KOSTRA-skjema 43 om den offentlige tannhelsetjenesten (se vedlegg). Punkt 2 i KOSTRA-skjema er direkte relatert til tilsynsbegrepet i lov om tannhelsetjenesten. Målgruppen for undersøkelse i dette punktet er 6-18 åringer, som er en av de viktige gruppene som har rett til gratis tannbehandling. Helsedirektoratet mener at dette indikatorforslaget vil gi viktig statistikk om den offentlige tannhelsetjenesten har innfridd krav i lov og forskrift. På grunn av store forskjeller i organiseringen av nordisk tannhelsetjeneste er det lite realistisk å tenke på dette indikatorforslaget som potensiell fellesnordisk kvalitetsindikator. Indikatorforslaget vil ikke medføre store endringer i oppgavebyrden, da man allerede rapporterer tilsynstall til SSB i KOSTRA.

Undersøkelser som er gjort viser at OPUS, tannlegenes journalsystem, bør være egnet til å trekke ut data for en tre års periode. Et pilotprosjekt med rapportering av denne indikatoren i 3 fylker for 2007 viser imidlertid at tallene som inngår i indikatoren kan være vanskelig å rapportere. Før en eventuell publisering av denne indikatoren må rapporteringsrutinene i fylkeskommunene være mer ensartet. I tillegg må konsekvensene av flyttemønster og andre aspekter ved det lange tidsintervallet vurderes.

Forslag 2 – Skriftlig samarbeidsavtale mellom den offentlige tannhelsetjenesten og kommunene

Indikatoren viser evnen til samhandling mellom ulike deler av helsesektoren, den offentlige tannhelsetjenesten og kommunen. Samhandling om oppgaver på tvers er en viktig helsepolitisk ambisjon (se for eksempel Stortingsmelding 35 (2006-2007) s. 34. Dette er viktig sett i forhold til satsingen på folkehelsearbeid, og som middel til utjevning av sosiale helseforskjeller. I arbeidet med folkehelse er sosiale helseforskjeller et viktig prioriteringsområde. Regjeringen legger opp til partnerskap mellom lokale og regionale aktører for blant annet å bedre kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid som kan bidra til mindre forskjeller.

Avtalen må gjelde følgende tjenesteområder:

- Skolehelse- og helsestasjonstjenesten, gruppe A1
- Psykisk utviklingshemmede over 18 år, gruppe B
- Langtidsbrukere i institusjon, gruppe C1
- Langtidsmottakere av hjemmesykepleie, gruppe C2
- Personer i kommunal rusomsorg

For å nå ut med vårt tilbud til og få gjennomført våre oppgaver overfor disse gruppene, må vi må vi ha samarbeid med kommunale instanser. Derfor er det foreslått egen indikator for dette. I KOSTRA-skjema for kommunehelsetjenesten finnes det spørsmål om samarbeid mellom Den offentlige tannhelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Vi ønsker å innlede et samarbeid med arbeidsgruppen som jobber med kommunehelsetjenesten for å tilrettelegge den informasjonen som allerede foreligger. Dette kan medføre statistikk om tannhelsen på kommunenivå uten stor belastning i oppgavebyrde. For å kunne rapportere at det foreligger en samarbeidsavtalen må følgende tre forutsetninger være oppfylt:

1. Avtale må være inngått mellom fylkeskommunen og øverste ledelse i kommunen,
2. Avtale må være inngått for hver institusjon/tjenesteområde
3. Avtalene må gjennomgås og eventuelt revideres årlig.

Forslag 3 – System for brukerundersøkelser.

I første omgang blir det spørsmål om fylkene har et system for brukerundersøkelse og gjennomført brukerundersøkelser siste tre år. Temaer som bør være berørt av brukerundersøkelsen:

- Akutt hjelp, tilfredshet med tilbudet
- Tilgjengelighet for tannlegehjelp
- Kjennskap til rett til vederlagsfri hjelp fra Den offentlige tannhelsetjenesten
- Informasjon om pris
- Informasjon om behandling
- Vegring og angst for tannbehandling
- Tilfredshet med personalet
- Tilfredshet med Den offentlige tannhelsetjenesten

Det er en intensjon at brukerundersøkelsene standardiseres slik at de kan gjennomføres likt i alle fylker. Helse- og omsorgsdepartementet oppfordres til å nedsette en gruppe for å lage standardiserte brukeundersøkelser. Det er et mål at bearbeiding av innsamlede data (analyser) skal utføres av kvalifisert personell.

Forslag 4 – Andel 2-åringer inspisert i munnhulen.

Det er av stor betydning å fange opp de ca. 10 % av gruppen 2-åringer som på grunn av manglende kunnskap, omsorgssvikt eller sykdom opplever å få tenner ødelagt i ung alder. Undersøkelser har vist at det er disse som også får karies senere. Det er et mål å ha inspisert alle.

Indikatoren viser evnen til samhandling mellom den offentlige tannhelsetjenesten og helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Samhandling om oppgaver på tvers er en viktig helsepolitisk ambisjon (St.meld.nr.35 (2006-2007)). Indikatoren er viktig for å belyse og følge satsingen på folkehelsearbeid, spesielt utjevning av sosiale helseforskjeller (St.meld. nr.20 (2006 – 2007)). Regjeringen legger opp til

partnerskap mellom lokal og regional helsetjeneste for blant annet bedre kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid som kan bidra til mindre forskjeller.

Forslag 5 – Kariesforekomst blant 2-åringer.

Det er mye å hente på å registrere karies på et tidlig stadium og sette inn forebyggende tiltak. Krav om formell rapportering betyr mye for det helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeidet i tannhelsetjenesten (IS-1333 Sosial- og helsedirektoratet om tannhelse blant på 3- og 5-åringer). Indikatoren viser evnen til samhandling mellom den offentlige tannhelsetjenesten og helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Samhandling om oppgaver på tvers er en viktig helsepolitisk ambisjon (St.meld.nr.35 (2006-2007)).

Indikatoren er viktig for å belyse og følge satsingen på folkehelsearbeid, spesielt utjevning av sosiale helseforskjeller (St.meld. nr.20 (2006 – 2007)). Regjeringen legger opp til partnerskap mellom lokal og regional helsetjeneste for blant annet bedre kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid som kan bidra til mindre forskjeller.

Forslag 6 – Signifikant kariesindeks 12-åringer (SiC-indeks).

Signifikant Caries index (SiC) ble introdusert i år 2000 for å sette søkelyset på barna som har høyest karies-score i en gruppe (Bratthall D.: Introducing the Significant Caries Index together with a proposal for a new global oral health goal for 12-year-olds. Int Dent J 2000;50:378–84) I et notat fra WHO (<http://www.whocollab.od.mah.se/expl/sic.html>) kommenteres det at selv om gjennomsnittlig DMFT hos 12-åringer viser at de fleste har friske tenner, er det fortsatt noen som har høye eller svært høye verdier. SiC-indeksen vektlegger dette forholdet. Således belyser indeksen et aspekt ved sosial ulikhet i helse, noe som den norske regjeringen ønsker å redusere. Sverige registrer SiC-indeks. Da har vi sammenlikningsmuligheter med vårt naboland på denne målingen. Denne indeksen har vært sentralt inne i diskusjonen omkring felles kvalitetsindikatorer for tannhelsetjenesten i de nordiske land, og mulighetene for at de andre nordiske land følger etter er til stede. SiC-indeksen er nå anvendt i flere undersøkelser (se: <http://www.whocollab.od.mah.se/sicdata.html>). Det er foreslått et globalt måltall for SiC-indeks på 3 eller lavere for 2015. Vi kan velge et annet måltall, men hovedbegrunnelsen for å bruke denne indeksen er å styrke innsatsen for de barna som trenger det mest. Gj.snitt SiC-indeks på 12-åringer i Sverige i 2005 var 2,87. Dette tyder på at vi i Norden bør ha et mål på 2 eller 2,5 for 2015.

Møter med fylkeskommunene, både i fylkestannlegenes arbeidsutvalg og KOSTRA-arbeidsgruppen, har avslørt et behov for nærmere utredning når det gjelder dette indikatorforslaget. Selv om dette er tall som kan rapporteres via OPUS, og sånn sett ikke representerer ny oppgavebyrde for fylkeskommunene, må man vurdere nærmere hvordan tallene best kan rapporteres. I tillegg er det behov for møter med fylkeskommunene for å oppnå felles forståelse for innholdet i indikatoren.

Opus mener det skal være fullt mulig å få etablert en uttaksordning for denne indikatoren i løpet høsten 2009. SSB og Helsedirektoratet må følge opp saken og få på plass en praktisk løsning med hensyn til innrapporteringen i løpet av høsten 2009.

Forslag 7 – Andel undersøkte/behandlede 18-åringer med DMFT=0.

18-åringene er det siste årskullet i gruppe A med gratis tannhelsetilbud. Det er et ønske om å ha en indikator på om den offentlige tannhelsetjenesten har lyktes med det generelle forebyggende arbeidet, slik at pasientene oppnår så få og små fyllinger som mulig. Vi har referansetall mange år tilbake på indikatoren DMFT = 0, og kan sammenlikne oss internasjonalt.

Det vises også mye til denne indikatoren for å beskrive tannhelsetilstanden for indikatorkullene 5- og 12 år. Det er i den sammenhengen interessant hvordan dette tallet utvikler seg fram mot 18 år. Denne indikatoren vil, sammen med den neste, forsterke synliggjøringen av ulikhet i helse. Tall DMFT blant 18-åringer er allerede innarbeidet i KOSTRA og representerer ingen ny rapportering.

Denne indikatoren ble publisert for første gang den 15.mars i år.

Forslag 8 – Andel undersøkte/behandlede 18-åringer med DMFT > 9.

18-åringene er siste årskull som får tilbud om gratis undersøkelse og behandling i Tannhelsetjenesten. Derfor gir tannhelsetilstanden på dette kullet et siste bilde av kvaliteten på det arbeidet som er utført i Den offentlige tannhelsetjenesten. Tannhelsen i Norge er gjennomgående god. Gjennomsnitt 55 % (SSB/KOSTRA, 2006) av 18-åringene har maksimum 4 tenner som er skadet av karies. Men det er fortsatt en liten gruppe som har store kariesproblemer.

Vi ønsker, i tråd med regjeringens mål om ” utjevning av sosial ulikhet i tannhelse”, å fokusere på gruppen med mest karies. Dette i erkjennelsen av at disse er utsatt for å få mye problemer med sin tannhelse utover i livet. Vi ønsker også med dette å fremtvinge en økt innsats mot det forebyggende tannhelsearbeidet på barn og unge. DMFT blant 18-åringer er allerede innarbeidet i KOSTRA og representerer ingen ny rapportering.

Denne indikatoren ble publisert for første gang den 15.mars i år.

Forslag 9 – Antall innbyggere per tannlege.

Et mål for tilgjengeligheten til tannlegetjenester i fylket. Kan sammenliknes med andre land, blant annet de nordiske land. Sammenlikning fylkene imellom kan si noe om tilgjengelighet. Det er valgt å benytte avtalte årsverk, det vil si årsverk som ikke er korrigert for sykefravær og fødselspermisjoner. Dette er p.t. mest vanlig i kvalitetsindikatorer i KOSTRA. For tannhelse er det liten forskjell i indikatorverdiene om man benytter årsverk med eller uten korrigering. Det er interessant å se indikatorforslag 9 og 10 i sammenheng. Det kan for eksempel være interessant med forholdstall mellom tannleger og tannpleiere.

Denne indikatoren ble publisert for første gang den 15.mars i år.

Forslag 10 – Antall innbyggere per tannpleier.

En indikator for å følge utviklingen av bruk av tannpleiere som er et satsingsområde i St.meld.35. Det er også interessant å se forskjeller fylkene imellom. Det er valgt å benytte avtalte årsverk, det vil si årsverk som ikke er korrigert for sykefravær og fødselspermisjoner. Dette er p.t. mest vanlig i kvalitetsindikatorer i KOSTRA. For tannhelse er det liten forskjell i indikatorverdiene om man benytter årsverk med eller uten korrigering.

Det er interessant å se indikatorforslag 9 og 10 i sammenheng. Det kan for eksempel være interessant med forholdstall mellom tannleger og tannpleiere.

Forslag 11 – Antall innbyggere per tannlegespesialister

En indikator for å følge kompetansefordelingen innen den offentlige og private tannhelsetjenesten. Kompetanse og tilgjengelighet er helt sentrale deler av ambisjonsinnholdet i St.meld.35. Det er også interessant å se forskjeller fylkene imellom.

Det er valgt å benytte avtalte årsverk, det vil si årsverk som ikke er korrigert for sykefravær og fødselspermisjoner. Dette er p.t. mest vanlig i kvalitetsindikatorer i KOSTRA. For tannhelsetjenesten er det liten forskjell i indikatorverdiene om man benytter årsverk med eller uten korrigering.

Denne indikatoren ble publisert for første gang den 15.mars i år.

10. Vedlegg**Skjema 43 Tannhelsetjenesten**

Arbeidsgrupperapport 2009 KOSTRA- Videregående opplæring

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa for videregående opplæring har for regnskapsåret 2008 hatt følgende KOSTRA funksjoner som ansvarsområde:

510	Skolelokaler og internatbygninger
515	Skoleforvaltning (ny)
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
538	Allmennfaglige studieretninger (gammel ordning)
539	Yrkesfaglige studieretninger (gammel ordning)
554	Fagskole
559	Landslinjer
560	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre undervisningsformål

Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, fylkeskommunene (v/opplæringsregionene nord, øst (Østlandssamarbeidet) og sørvest)), VIGO, KS, Vox og Statistisk sentralbyrå.

1.2. Rammer for gruppas arbeid/mandat

I fjorårets rapport ga arbeidsgruppa uttrykk for bekymring vedrørende manglende representasjon og engasjement fra Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet. Når det gjelder representasjon er det igjen understreket at Kunnskapsdepartementet har delegert ansvar for KOSTRA til Utdanningsdirektoratet. I løpet av perioden er det også avklart at Utdanningsdirektoratet vil ta en mer aktiv rolle i gruppa.

Arbeidsgruppa var positiv til etableringen av "Samordningsutvalget for styringsinformasjon" etter initiativ fra Kunnskapsdepartementet som et viktig tiltak for å styrke arbeidet for relevant, pålitelig og sammenlignbar styringsinformasjon for området videregående opplæring. Etter arbeidsgruppas vurdering er det viktig at dette arbeidet, inkludert strategiske vurderinger av behovet for styringsinformasjon og hvordan det kan etableres gode statistikkgrunnlag, også får oppmerksomhet innenfor rammen av KOSTRA. KOSTRA er en sentral publiseringskanal med mange eksterne brukere, og det er ønskelig at de indikatorene som publiseres der har omfang og innretning som alle parter i KOSTRA er rimelig komfortable med, og som faktisk gir relevant styringsinformasjon.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapporten gir en kort beskrivelse av tjenesterapporteringen. Det er etter hvert et utstrakt samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, fylkeskommunene v/VIGO og Statistisk sentralbyrå på flere områder; både teknisk, knyttet til styringsindikatorer, og på mer overordnet nivå. Spesielt det tekniske arbeidet må pågå kontinuerlig og følges opp av alle parter for å gi ønskede resultater, og det ligger i det også at det tar tid å få full effekt av standardisering og koordinering. Erkjennelsen av betydningen av dette samarbeidet må imidlertid nå sies å være godt forankret hos alle parter.

SSB har også i 2009 informert fylkesutdanningsjefene om publiseringen i KOSTRA etter 15. mars, i år ble informasjonen formidlet til fylkesutdanningsjefkollegiet (FFU) via KS som sekretariat, slik at kollegiet kunne ta det til etterretning i et samlet forum.

Arbeidet med koordinering av utdanningsstatistikk og KOSTRA er kommet kortere enn planlagt, men vil fortsette. Arbeidsgruppa vil ha vurdering av indikatorer og utforming av faktaarkene som hovedoppgave neste periode, og det er naturlig å se dette i sammenheng.

Koordineringen i fylkeskommunene og i regionene synes også å bli bedre, inkludert samarbeid mellom regionene. Regionene forholder seg til sine styringsorganer lokalt, og er samtidig et kontaktledd for arbeidsgruppa. Dette er krevende, men det er enighet om at informasjon og kunnskap er nødvendig for å sikre kvalitet og legitimitet i KOSTRA rundt i landet. Regiongruppene jobber med løsninger og forslag til representasjon som kan fungere godt både for regionene selv og i forhold til KOSTRA arbeidsgruppe og arbeidet som gjøres her.

Arbeidsgruppa ser at det kan være gunstig å utvide den fylkeskommunale representasjonen i gruppa slik at alle utdanningsregionene er representert med både regnskaps- og tjenestekompetanse. En slik løsning vil gi en større arbeidsgruppe, men er trolig nødvendig for å innarbeide tverrfaglig koordinering i fylkeskommunene og sikre at indikatorarbeidet i KOSTRA ivaretas på en god måte.

Arbeidsgruppa ser det som et felles mål å arbeide for fortsatt økt bruk av KOSTRA, både nasjonalt og innenfor fylkeskommunal sektor. Det er enighet om at det er en sterk gjensidig sammenheng mellom bruk og kvalitet, imidlertid er det ulike prioriteringer med hensyn til hva som kreves av tiltak for å få dette til.

Fra KS og fylkeskommunenes side vektlegges behovet for mer detaljert statistikk og styringsinformasjon. Nasjonalt tilgjengelig informasjon om virksomheten på et mer detaljert nivå er nødvendig for at fylkeskommunene skal se seg tjent med KOSTRA som publiseringskanal for offentlig styringsinformasjon. Indikatorene i KOSTRA på fylkesnivå er ikke tilstrekkelig som styringsinformasjon for fylkeskommunene og brukes i stadig mindre grad internt. Detaljert publisering er også et verktøy for å få lokalt engasjement for kvalitetssikring av rapporteringen til staten. Mer detaljert statistikk utgjør et viktig grep for å sikre fylkeskommunenes tilslutning til KOSTRA.

For Utdanningsdirektoratet er det et klart siktemål at indikatorene i KOSTRA gir staten og fylkeskommunene styringsinformasjon om videregående opplæring men at styringsinformasjon om virksomhetene i den enkelte fylkeskommune er et fylkeskommunalt ansvar. KOSTRA kan ikke fullt ut dekke fylkeskommunenes behov for intern styringsinformasjon, til dette trengs også interne systemer.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppa har noen forslag til presiseringer i kontoveilederen, men ingen saker av større prinsipiell betydning. Målsettingen om å lage forklarende tekster i veiledningen er fulgt opp i en god prosess i 2009.

Problemstillinger knyttet til statistikk for voksne i videregående opplæring er tema i flere sammenhenger også i denne rapporten, som det har vært i tidligere rapporter fra arbeidsgruppa. I rapporten for 2008 ble det igangsatte utredningsarbeidet angående voksne omtalt. Siden november 2008 har en utredningsgruppe nedsatt av Utdanningsdirektoratet utarbeidet en ny kravspesifikasjon for uthenting av data om voksne fra VIGO sentralbase. Kravspesifikasjonen er nå til gjennomgang hos systemleverandør og skal deretter gjennom en hørings- og godkjenningssprosess. Uttrekk av data om voksne vil slik den nå ser ut bli en del av innhenting av data om elever. Målsettingen er at kravspesifikasjonen implementeres i forbindelse med uttrekk av data fra VIGO pr 1.10.2009 og skoleåret 2008/2009.

Arbeidsgruppa imøteser slutføringen og implementeringen av dette arbeidet og forutsetter at vedtak om ny kravspesifikasjon gir fylkeskommunene verktøy til å komme et godt steg videre i systematiseringen av registrering og rapportering av voksne i videregående opplæring.

Arbeidsgruppa gjentar sin anbefaling om at produktivitetsindikatorerne "korrigerede brutto driftsutgifter" i faktaarket for videregående opplæring fjernes slik at det gjenstår én serie for produktivitet; "korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS".

Arbeidsgruppa ønsker å styrke representasjonen fra fylkeskommunene slik at tjeneste- og regnskapssiden er representert fra alle tre regioner. Kompetanse fra begge områder representert inn i arbeidsgruppa vil styrke informasjonsflyten og gi mulighet for mer gjennomgående representasjon i ulike fora, og det blir mer håndterlig for fylkeskommunene og regiongruppene å koordinere arbeidet mot KOSTRA og mot ledernivået i den enkelte fylkeskommune. Selv om arbeidsgruppa blir større og eventuelt mer tungrodd, er vurderingen likevel at dette er et viktig kvalitetssikringstiltak. Utdanningsdirektoratet og KS vil koordinere regionenes oppnevning av nye representanter.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Kravspesifikasjoner/datainnhenting ved filuttrekk

Kilder til KOSTRA data for videregående opplæring:

Elever:	VIGO sentralbase Nasjonal vitnemåldatabase og HPR (autorisasjonsregisteret for helsepersonell)
Lærlinger:	VIGO sentralbase
Søker/inntaksdata:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk VIGO)
Regnskapsdata:	Kommuneregnskapet, fylkeskommuner
Personelldata:	Registerbasert personellstatistikk, SSB (hovedkilde: NAV Aa-registeret)
Befolkningsdata:	SSBs befolkningsdatabase

Grensesnitt for uttrekk av data om elever og lærlinger fra VIGO fastsettes i henhold til et organisert samarbeid mellom fylkeskommunene, Utdanningsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

VIGO sentralbase er den viktigste kilden for data om tjenesteproduksjon. Siste års erfaringer tilsier at rutineene blir enklere og bedre, og en drar god nytte av det etablerte samarbeidet som er utviklet over flere år. Data overføres via sikre løsninger over Internett, dette gjør datainnhenting og også tilbakemeldinger til fylkeskommunene enklere. Arbeidet med å videreutvikle samarbeidet fortsetter. Sekretariatet for VIGO driftsorganisasjon og sentralbasen er styrket, det bidrar til styrket informasjonsflyt og oppfølging av saker.

De viktigste utfordringene som - igjen - må rapporteres og som er kjente problemstillinger er:

Voksne, i tilrettelagte opplegg for voksne administrert av voksenopplæring, i større eller mindre grad av kombinasjon med voksne plassert innenfor ordinære undervisningstilbud. Dagens løsning utgjør et eget filuttrekk for voksne fra VIGO etter import fra voksensystemer, i tillegg til at data om voksne inngår i filuttrekket for elever og lærlinger. Et forhandlet kompromiss fra 2004 hvor

en har forsøkt å forene det mulige og ønskelige bør snarest erstattes av et enhetlig system for registrering og rapportering av voksne som stiller like sterke krav til kurs- og institusjonstilhørighet for voksne som for andre i opplæring. Nye løsninger forutsetter avklaringer fra statlige myndigheter og mulighet for bruk av nasjonale føringer, samt koordinering fra fylkeskommunenes side. Dette arbeidet er underveis.

Resultater fra videregående opplæring, spesielt på de ulike nivåene (vg1, vg2) men også vitnemål/VKII er problematisk. Rapporteringen av resultater fra VIGO skjer gjennom en ”fullførtkode” som delvis har innebygget automatikk, men likevel er helt avhengig av manuell kvalitetssikring. Dette gjelder både for de skoleadministrative systemene som leverer data til VIGO og i VIGO etter filoverføringer. De skoleadministrative systemene bruker en kontrollmotor for overføring av vitnemål til Nasjonal vitnemåldatabase (NVB) men den løser ikke problemet med alle som er registrert med VKII i VIGO, og heller ikke er den utformet for å kvalitetssikre resultater for vg1 og vg2. Det er også mulighet for kontroller i VIGO men praktisk utforming og anvendelse er ennå ufullstendig; kontroll av såkalte kompetansebevis er komplisert og svært omfattende.

Situasjonen er altså at fylkeskommunene ikke kan levere gode nok data for hvordan det går med elevene underveis. Avsluttende resultater suppleres med data fra Nasjonal vitnemåldatabase, noe som avhjelper situasjonen, men det foreligger også overrapportering fra VIGO som heller ikke er gunstig.

Det er viktig å være oppmerksom på at datagrunnlaget legges inn i Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB), brukes i utdanningsstatistikk (f.eks. overganger og gjennomstrømning), og utleveres i forbindelse med oppdrag selv om SSB må avstå fra publisering av resultater det enkelte år. Det er behov for og stor etterspørsel etter statistikk om progresjon og gjennomføring i løpet av videregående opplæring og det er et problem at det ikke foreligger gode tall.

3.2. Kontroller og revisjon

Datagrunnlaget fra VIGO sentralbase danner også grunnlaget for SSBs utdanningsstatistikk, og SSB har et utstrakt samarbeid med fylkeskommunene og Utdanningsdirektoratet også når det gjelder kodeverk, kontroller, oppfølging av innholdet i suksessive filuttrekk, og evaluering av innhentingsprosedyrer og datakvalitet. Gjennomgang av SSBs revisjon og kontroll av datagrunnlaget inngår i dette samarbeidet.

3.3. Publisering

Det er innarbeidet en rutine hvor SSB gjennom et notat informerer fylkesutdanningssjefene om publiseringen i KOSTRA 15. mars. Dette er også gjort i 2009, med den justering at notatet ble sendt fra arbeidsgruppa til forum for fylkesutdanningssjefene (FFU) v/KS som sekretariat, datert 30.mars 2009.

De viktigste punktene som ble tatt opp i notatet i mars:

- Nye indikatorer om utdanningsvalg, med utgangspunkt i vg2
- Elever erstatter helårsekvivalenter i indikatorer for enhetskostnader
- Statistikk om personell og sammenkobling elever og årsverk for lærere
- Indikatorer om voksne
- Spesifisert eiendomsforvaltning og ny funksjon 515 Skoleforvaltning
- Forespørsel fra fylkeskommunene om regnskapsrapportering på institusjonsnivå
- Forslag om publisering av indikatorer for utdanning og personell på skolenivå

3.3.1. Korrigerings av ureviderte tall i KOSTRA etter publiseringen 15. mars

I hovedsak er nøkkeltallene i KOSTRA som publisert 16. mars. For regnskapsstatistikken gjelder at fylkeskommunene har anledning til å sende inn nye data innen 15. april. I enkelte tilfeller vil det også være mulig å gjøre korreksjoner i direkte kontakt med SSB. Når det gjelder tjenestetallene er det lagt til grunn at revisjon i VIGO og oversendelse av filer er avsluttet innen statistikken publiseres 15. mars. Denne beslutningen er tatt av SSB i samråd med VIGO.

Det vil likevel være tilfeller hvor det først ved publisering synliggjøres problemstillinger og mangler i datagrunnlaget fra VIGO. Problemer som da kommer opp vil i hovedsak være å ta ad notam og endre til neste rapportering. Eksempler dette året gjelder spesielt bruk av kodeverk for landslinjer etter innføring av Kunnskapsløftet, og utfordringene knyttet til å fastsette rett fullføringskode for bestått kurs.

3.3.2. Nye indikatorer om utdanningsvalg

Det er laget nye indikatorer for omvalg etter innfasingen av Kunnskapsløftet i 2006. Indikatorene viser valg av utdanning etter vg1, og for 2008 også etter vg2. Tallene viser ulikheter mellom studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogram og for øvrig at det er store variasjoner i utdanningsvalg etter vg2. Som forespeilet fra fylkeskommunenes side viser den nye statistikken svært mange av elevene på yrkesfaglige utdanningsprogram velger studiekompetanse eller å ikke fortsette i utdanning etter vg2 (andelen er ca 25% for begge gruppene), og andelen som velger lærefag er ikke veldig mye større (nær 38%). Det er betydelig variasjon mellom fylkeskommunene for alle valgene. Overgang fra vg2 til yrkeskompetanse med vitnemål er lav, spørsmålet er om nedgangen er større enn det som følger av at flere yrkesfaglige utdanninger er blitt lærefag i Kunnskapsløftet.

Arbeidsgruppa har utformet indikatorene for alle skoler uavhengig av eierforhold, men det er usikkerhet om hvorvidt de burde begrenses til fylkeskommunale skoler – som fylkeskommunen har ”tiltaksmulighet” overfor. Denne diskusjonen er ikke avsluttet. Tallene fra vg1 viste ikke ulikheter av betydning med hensyn til skolers eierforhold, men situasjonen kan være en annen fra vg2.

3.3.3. Elever erstatter helårsekvivalenter i indikatorer for enhetskostnader

Nøkkeltall for enhetskostnader er endret fra 2009 slik at de måler kostnader per elev, ikke per helårsekvivalent.

Omleggingen gjelder elever på skole, som brukes i hovedindikatorene for videregående opplæring (enhetskostnader for videregående opplæring funksjon 510-560) og fordelt på utdanningsprogram/studieretninger. Enhetskostnader for lærlinger og lære kandidater, voksne definert under funksjon 581, og studenter i fagskoleutdanning er som tidligere per person. Det er laget tidsserie tilbake til 2005 for de nye indikatorene per elev.

Bakgrunnen for å endre indikatorene for enhetskostnader for elever er arbeidsgruppas rapport til Samordningsrådet i 2008 og arbeidsgruppas forutgående drøftinger av spørsmålet. I et lengre perspektiv er bakgrunnen at SSB siden innføringen av KOSTRA ikke har lyktes i å etablere tilfredsstillende kvalitetssikring av tallene. Ikke noe utdanningsstatistikk publiseres på annen form enn personer, men helårsekvivalenter har vært brukt i KOSTRA siden oppstarten.

I hele perioden har det vært gitt forsikringer om styrket kvalitet og gjort tiltak for å bedre rapporteringen av kursprosent som er datagrunnlaget for helårsekvivalent, bl.a. sikre at det faktisk forelå et datagrunnlag, men usikkerheten har likevel ikke blitt merkbart redusert. Av denne grunn har også SSB tidligere gått over til bruk av personer fremfor ekvivalenter i indikatorer for enhetskostnader for lærlinger, fagskoleutdanning og voksne, selv om dette representerer grovere mål for omfanget av produksjonen.

Fylkeskommunene har samlet sett ønsket en annen løsning enn helårsekvivalenter, bl.a. har FFU uttalt seg om dette. En hovedårsak er at tallgrunnlaget bak helårsekvivalenter er vanskelig tilgjengelig slik at fylkeskommunenes responsmuligheter er begrenset. Dette er ikke noen uoverstigelig hindring for kvalitetssikring, men fylkeskommunene har ikke satt inn tilstrekkelig ressurser til å kvalitetssikre datagrunnlaget. En annen ting er at kvaliteten også er avhengig av faktorer som har vist seg vanskeligere å ha tilfredsstillende kontroll på, det gjelder normerte timetall for fag og kurs, beregningstekniske og andre forhold. Slike forhold er omtalt i utredninger som ligger til grunn for arbeidsgruppas vurderinger.

Arbeidsgruppa har også drøftet validitet i forbindelse med bruk av helårsekvivalenter som mål på produksjon/kostnader; i hvilken grad representerer den nøyaktige andel av en "undervisningsplass"/ heltidselev et lineært uttrykk for kostnaden ved produksjonen. Det er også en underliggende forutsetning at elevene får undervisning eller på annen måte bruker ressurser tilsvarende de normerte timetallene, hvilket ikke nødvendigvis er tilfelle.

Det er lite tvil om at helårsekvivalenter gir et mer nøyaktig mål for "elevproduksjon" enn personer dersom den er korrekt. Det er på den ene siden elever som tar mer undervisning enn omfanget av en normalprogresjon i et skoleår, og det er elever som tar kun enkeltfag. Selv om voksne (meldt fra fylkeskommunen som deltakere i tilpassede løp), hospitanter og privatister er utelatt fra beregningene kan det likevel gjenstå elever som i de nye beregningene fremstår som en "hel", mens de i realiteten ikke belaster en full undervisningsplass.

Tallene for 2008 og tidligere årganger viser at det er variasjoner mellom antall ekvivalenter og antall personer, mellom år, mellom **regioner** og mellom **utdanningsprogrammene**. Dette kan skyldes flere forhold, for eksempel:

- omfanget av deltidselever, herunder manglende identifisering av voksne
- kvalitet i registrering og kontroll av enkeltelevers faktiske undervisningsomfang
- problemer med kodeverk og timetall i forbindelse med innfasing av Kunnskapsløftet i 2006, det er usikkert i hvilken grad denne type problemer fremdeles opptrer

Gjennomgående er antall personer høyere enn antall ekvivalenter, og trolig er det et uttrykk for realitetene, om enn ikke i den grad det f.eks. fremgår av tallene for 2006. At elevtallene er høyere innebærer at enhetskostnadene nå fremstår som lavere enn tidligere. Det er en utfordring å vurdere kvaliteten i de tidligere tallene i forhold til de som nå publiseres fordi fylkeskommunene i liten grad har verifisert kvaliteten av ekvivalentene. Men forutsetningene for kvalitetssikring av elevtallene, dvs. tallene for tjenesteproduksjonen som kostnadene måles mot, vil nå bli langt bedre.

3.3.4. Statistikk om personell og sammenkobling elever og årsverk lærere

Personellstatistikken om lærere og ledere/inspektører i KOSTRA har Aa-registeret som hovedkilde. All personellstatistikk er begrenset til fylkeskommunale videregående skoler. Kategoriene lærer og leder er basert på, og dermed betinget av, yrkesplasseringen i Aa-registeret. Opplysninger om lærernes utdanning koples til i SSB. Dersom en arbeidstaker er registrert med ett arbeidsforhold i Aa-registeret, vil statistikken ikke fange opp at lærere og ledere også bruker tid til andre oppgaver (f.eks. at ledere underviser og at læreres arbeidstid også brukes til annet enn undervisning).

Det publiseres separate tall for lærere og ledere, i form av antall, avtalte årsverk, og årsverk eksklusive lange fravær. De øvrige indikatorene for personell omfatter imidlertid bare lærerne, fordelt på kjønn, aldersgrupper, andel i heltidsstilling, og kompetanse. Til tross for at det er enkelte måleproblemer og svakheter ved indikatoren elever per lærerårsverk vurderer arbeidsgruppa det slik at indikatoren er nyttig og angir et nivå for elev/lærer tetthet. Imidlertid kan ikke årlige endringer i indikatoren gis særlig sterk fortolkning mht. reelle endringer i nivåene i den enkelte fylkeskommune. Problemet med begrenset presisjon er omtalt i forklaringsteksten til indikatoren og i veiledningen til KOSTRA-publiseringsen.

3.3.5. Indikatorer om voksne

SSB har besluttet fortsatt å publisere indikatorer for voksne, til tross for at statistikkgrunnlaget anses å ha mangler og fylkeskommunene ikke fester stor lit til tallene. Nye systemer for registrering og oppfølging av voksne i videregående opplæring er under utredning men det vil ta tid før dette er på plass og gir seg utslag i statistikkgrunnlaget. Det er imidlertid ikke stor uenighet om utformingen og definisjonen av de indikatorene som publiseres, det er innrapporteringen som er utfordringen. Publiseringen som foreligger er derfor i stor grad et uttrykk for hva en offisielt har av statistikk om voksne i videregående opplæring.

3.3.6. Statistikk om resultater/bestått VKII i KOSTRA

I 2007 ble det valgt å prikke verdiene for indikatoren "Bestått VKII" for avgangsåret 2006 på grunn av lave og usammenlignbare tall. Det var da store endringer som det var vanskelig å forklare årsaken til i relasjon til tidligere år.

Rapporteringen og tallene i statistikken har ikke vært veldig forskjellig i de to etterfølgende årene, og statistikken ble derfor publisert i mars 2009 for alle årganger. I etterkant har imidlertid SSB vurdert statistikken som så problematisk og med så vidt mange kjente feil (blant annet på grunn av innspill om kvalitet og omfang, og forespørsel om korreksjoner fra enkelte fylkeskommuner), at indikatorene og mellomregningene er fjernet fra faktaarkene i forbindelse med publisering av reviderte tall.

Utviklingen etter 2006 har altså ikke vist ønsket fremgang. En av grunnene til dette er avgrensninger av omfanget, det gjelder offentlige vs private skoler, og kanskje spesielt omfanget av voksne som også kan være privatister. SSB har derfor besluttet å fjerne denne indikatoren fra publisering i KOSTRA og avvente bedre kvalitet på data fra VIGO, og eventuelt å velge en mer avgrenset definisjon av indikatoren, før tall for bestått utdanning publiseres igjen. Det er imidlertid et sterkt ønske at denne type indikator kan ha en god kvalitet, da det er sentral informasjon om videregående opplæring.

3.4. Brukerreaksjoner

Brukerreaksjoner fra fylkeskommunene, slik de kommer til uttrykk i arbeidsgruppa, er for tiden i stor grad preget av diskusjonene – og uenigheten – omkring indikatorer på skolenivå. Sett fra KS og fylkeskommunenes side kan indikatorer i KOSTRA i liten grad benyttes som styringsinformasjon og i styringsdokumenter for fylkeskommunen. En av grunnene er usikkerhet om kvaliteten i tallene. Men også (manglende) detaljeringsnivå tilsier at fylkeskommunenes analyser av virksomheten må gjøres på egne tall. KS og fylkeskommunene ser en fare i at andre arenaer kan overta for KOSTRA når det gjelder styringsinformasjon om fylkeskommunenes virksomhet.

Disse brukerreaksjonene tilsier at en fortsatt må arbeide, både nasjonalt og lokalt, med målsettingene for KOSTRA og med tiltak for å oppnå nødvendig utforming og kvalitet på indikatorene. Men spørsmålet om betydningen av detaljeringsnivå er det vanskelig å oppnå enighet om. Imidlertid er det påkrevet med tiltak for å redusere usikkerheten rundt kvaliteten på tallene, også på fylkesnivå.

Tilbakemeldinger til SSB av mer teknisk karakter kommer vesentlig fra fylkeskommunene, i 2008 er det spesielt problemstillinger angående landslinjer og statistikk over fullført VKII som har kommet frem:

3.4.1. Landslinjer

Etter innføring av Kunnskapsløftet har SSB lagt kodeverket i GREP basen til grunn for å definere elever som går på landslinjer (7. posisjon). Samtidig er systemet fra R94 beholdt for eventuelle kurs som fremdeles går, dvs. at bruk av gamle koder "gir uttelling" når det gjelder landslinjer. Det viser seg at enkelte fylkeskommuner ikke har brukt koden som innbefatter landslinje. For ett av kursene er det heller ikke laget kurskode etter det nye regelverket. En fylkeskommune meldte problemet, men fra statistikken ser det ut til å gjelde flere fylkeskommuner (tallene for elever på landslinjer har gått mye ned siden 2007).

Tilbakemeldingene på landslinjer kom etter at revisjonen var ferdigstilt. Siden det også gjaldt flere fylkeskommuner og riktig bruk av kodeverk er lagt til grunn for å telle elever på landslinjer er tallene publisert slik de er mottatt fra VIGO. Indikatorene for landslinjer vil derfor være preget av for lav rapportering av tjenesteproduksjon.

Det er også uklarheter når det gjelder regnskapsføring på funksjonen for landslinjer, og det er forslag til endringer i kontoveilederen på dette punktet. Endringene i kontoveileder har ikke gyldighet før 2010 men det dreier seg først og fremst om presiseringer og det kan tenkes å være hjelp i forbindelse med regnskapsrapporteringen også for 2009. Med styrket kodebruk i tjenesterapporteringen kan nøkkeltallene bli bedre allerede neste år, men det er vanskelig å få de bedre for de foregående årene.

3.4.2. Bestått VKII

Problemstillingen er omtalt både under datainnhenting og publisering, men problemene med å levere gode tall er i hovedsak relatert til tre faktorer:

- Variabelen fullførkode: Delvis automatisk men avhengig av manuell kvalitetssikring.
- Avgrensning av omfang når det gjelder privatister versus voksne. Voksne kan være privatister til eksamen. Variabelen elevstatus, som blant annet omfatter verdiene ”voksen i undervisningstilbud for voksne” og ”privatister”, styrer omfanget i statistikken og behandlingsreglene er forskjellige for privatister og voksne.
- Feilregistrering/manglende kvalitetssikring av data fra VIGO: Delvis sammenheng med det generelle problemet med fullførkoden som variabel, men problemet forsterkes hvis kvalitetssikringen er mangelfull. Kvalitetssikringen vanskeliggjøres av manglende entydighet for elevstatus.

4. Ønskede endringer i kontoplanen 2009 (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppa har i år flere forslag til endringer i kontoveilederen som gjelder innledningsbeskrivelser av funksjoner og organisering av tekstene for noen av funksjonene. Konkrete tekstendringsforslag som ikke er av substansiell karakter fremgår av vedlegg til rapporten, i dette kapitlet omtales forslag og vurderinger av innholdsmessig art. Det foreslås en relativt omfattende omredigering av funksjon 510 som arbeidsgruppa mener gir en bedre oversikt over hva som skal føres på funksjonen. Omtalen av eiendomsforvaltning er imidlertid lik for en rekke sektorer så det blir opp til Samordningsrådet å se funksjoner i sammenheng.

Forslag til endringer er ikke veldig omfattende, det er lagt vekt på å begrense flytting mellom funksjoner for å unngå forvirring hos brukerne. Formålet med presiseringer og flyttinger er å gjøre regnskapsføringen enklere.

Kommentarer/forslag/begrunnelser som ikke fanges opp av rene tekstforslag i kontoveilederen:

4.1.1. Avskrivninger når anskaffelsen er gjort på funksjon som utgår eller endres

I forbindelse med at tidligere funksjon 510 er splittet i to ulike funksjoner, og at funksjonene 538 og 539 utgår, er det kommet opp spørsmål om hvordan avskrivninger skal føres når den opprinnelige kostnaden ved anskaffelsen er ført på en funksjon som utgår eller endres. Utgiften i form av avskrivning vil fortsette å løpe selv om funksjonen hvor innkjøpet er gjort er borte. Arbeidsgruppas forslag er å notere saken under de funksjonene hvor det er aktuelt slik at det fremgår at avskrivningen må flyttes til nye funksjoner.

4.1.2. Funksjon 515 Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring

Det foreslås at kontoveilederen ikke krever fordeling av utgifter til bredbånd utover funksjon 515, til tross for at KRD har anbefalt at bredbåndsutgifter relatert til undervisning knyttes til undervisningsfunksjonene. Til forskjell fra grunnskole som har én undervisningsfunksjon påpekes at det er vanskelig å fordele utgiftene korrekt på de ulike utdanningsprogrammene. Oftest vil også utgifter relatert til skoleforvaltning og undervisning være knyttet sammen.

Fylkeskommunene ønsker å prioritere lik føring av utgiftene på funksjon 515, og mener det kan forsvares fordi funksjon fanges opp av sentrale nøkkeltall. Arbeidsgruppa mener for øvrig at investeringer, drift og vedlikehold av infrastruktur/faste tekniske installasjoner, også innenfor IKT, skal føres på funksjon 510.

Lønn til tillitsvalgte: Ulike meninger om plassering av tillitsvalgte som er lærere på funksjon 515 vs funksjon 520. Forslaget er å la lønn til tillitsvalgte for alle bli stående på funksjon 515. Selv om det kan være praktiske fordeler ved bruk av 520 ved at læreres lønn er lettere å knytte til en ”pedagogisk

funksjon”, må lønnen som tillitsvalgt uansett spesifiseres. Flere ønsket heller ikke å knytte lønn til tillitsvalgte til funksjonen for pedagogisk ledelse.

4.1.3. Funksjon 520 Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevoppgjør

Det er usikkerhet om gjesteelevoppgjør i forbindelse med nytt utgiftsregelverk for opphold i sosiale og medisinske institusjoner. Det var et ønske om å presisere ”gjesteelevoppgjør” for denne gruppa enten under funksjon 520 eller funksjon 590 punkt 2. Det er imidlertid valgt å ikke gjøre noe med dette i påvente av Udirs vurdering av hele saken knyttet til opphold i institusjoner og eventuelle databehov i KOSTRA. I denne utredningen må det inngå å skaffe oversikt over praksis mht regnskapsføringen av oppgjør mellom fylkeskommuner som grunnlag for presiseringer, ev ønsker om endringer, i kontoveilederen.

Når det gjelder gjesteelevoppgjøret generelt fastholdes at dette føres på funksjon 520, slik at skolefylkeskommunens utgifter til elevene på utdanningsprogrammene er upåvirket av oppjøret. Det er påpekt at gjesteelevoppgjøret gjør netto driftsutgifter for funksjon 520 vanskelig å bruke (publiseres som andeler av utgifter), spesielt siden dette er nøkkeltall som kan ha brukere som ikke kjenner KOSTRA godt. Økonomisk belastning kan brukes i stedet siden dette er korrigert for de aktuelle artene, men det er et mindre tilgjengelig begrep og foreligger også som andre typer av nøkkeltall (enhetskostnader).

Til punkt 9 om redusert leseplikt for 55-60 og 60+ var det kommentert at den ofte vil stå i motstrid til generell regel i kontoveilederen om at en kan unnlate å fordele utgifter som utgjør mindre enn 20% (kapittel 8.2). Etter arbeidsgruppas vurdering bør det legges sterkere krav til fordeling av lønn enn hva som fremkommer i veilederen, og har konkret forslag på dette.

4.1.4. Funksjon 531 Naturbruk bør gis en grundig vurdering.

Det er problematisk at utgifter og inntekter vedrørende gårdsdrift og undervisning ikke er atskilt. Selv om det ved bruk av nøkkeltall kan tas høyde for ulike drifts- og/eller organiseringsformer, lønnsomhet, inntektsgivende virksomhet m.m. er ulikhetene nå slik at både tallgrunlaget selv og mulighetene for sammenligning mellom fylkeskommuner er vanskelig.

Det antas å være slik at det er enkelte fylkeskommuner som fører gårdsdrift på funksjon 590 (med henvisning til ”ressurscenter”), det kan også være ulike organisasjonsformer for gårdsdrift/produksjonsvirksomheten som medfører uklarheter om hvilke utgifter som inngår hvor i ulike nøkkeltall (foretak, kjøp av tjenester o.a.) for ulike fylkeskommuner.

Det ble fremmet forslag om å spesifisere kontoveilederen at næringsdelen av gårdsdrift flyttes fra funksjon 531 til funksjon 590, det har også løselig vært stilt spørsmål om gårdsdrift eventuelt kan knyttes til en ny funksjon. Arbeidsgruppa er imidlertid enig om at det ikke bør foretas endringer i teksten før problemstillingene er behandlet mer grundig. Saken settes på arbeidslista til arbeidsgruppa. Inntil videre legges til grunn at kontoveilederen blir fulgt, denne sier klart at gårdsbruk, fiskebåter og oppdrettsanlegg føres på funksjon 531 (kf spesielt punkt 4 og punkt 9).

4.1.5. Funksjon 529 Musikk, dans og drama

Det er enkelte parallelle problemstillinger her, om enn ikke i samme størrelsesorden som for naturbruk. Musikk er et mer kostnadskrevenende tilbud enn de øvrige innen utdanningsprogrammet. Det bør drøftes hvorvidt slike ulikheter skal synliggjøres i KOSTRA, eventuelt hvordan.

4.1.6. Funksjon 560 Spesialopplæring og særskilt tilpasset undervisning

Nytt punkt 3 og 4 forsøker å klargjøre at også når det gjelder minoritetsspråklige gjelder hovedregelen om at ordinære utgifter og inntekter føres på utdanningsprogrammene, og kun tilleggsressursene – som altså må defineres og kostnadsberegnes – på funksjon 560. Dette gjelder også for tiltak som grupper med lavere elevtall eller at undervisningstiden forlenges.

4.1.7. Funksjon 590 Andre formål

Det er ønske om å skille ut sosiale og medisinske institusjoner som egen funksjon fra noen men ikke alle fylkeskommuner. Uansett er det ikke foreslått i påvente av nødvendig utredning av saken, jf. 4.1.3.

Det er ikke gjort reelle vurderinger av funksjon 590 generelt, i forhold til at funksjonen nå rommer mange ulike typer virksomhet. Det er ikke tatt stilling til om noe bør gjøres med funksjonen. De to siste årene har det vært fokusert på å presisere virksomhet som ikke er en del av ordinær vgo eller "nødvendig" for gjennomføring av videregående opplæring positivt i funksjon 590, f.eks. internatdrift. Likevel kan det gjenstå ulikheter i tolkning og regnskapsføring av hva som tilhører videregående opplæring. Dessuten blir funksjon 590 en så mangslungen sekk at den heller ikke er nyttig for noe spesifikt formål.

4.2. Forslag til endring

4.2.1. Funksjon 510 Skolelokaler og internatbygninger

Arbeidsgruppa foreslår en omredigering av funksjon 510 for å få en bedre oppbygging.

I tillegg foreslås følgende endringer:

Innledningsteksten presiserer at også inntekter skal føres på funksjonen.

1. Lønn .., inkludert lokal driftsledelse. Lærlinger som jobber innenfor 510-området.
2. Materiell og utstyr.., samt inventer og utstyr til personell som føres på denne funksjonen.
4. Avskrivninger .. Avskrivninger relatert til anskaffelser som hører til funksjon 515 føres der.
6. Investeringer, drift og vedlikehold av infrastruktur (faste tekniske installasjoner) knyttet til IKT.
7. Presisere husleieinntekter.

4.2.2. Funksjon 515 Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring

Forslag til endringer i teksten:

1. Presisere lønnsutgifter til lærlinger som jobber innenfor 515-området.
5. Bredbåndsutgifter (abonnement, drifts- og serviceavtaler).
11. Slettes, innholdet inngår i 1.
18. Skoleutvalg.

4.2.3. Funksjon 520 Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør

Forslag til endringer i teksten:

4. Presisere at ekstra kompensasjon for gjesteelever føres på funksjon 560.

4.2.4. Funksjon 521-532 Undervisning til alle elever fordelt på utdanningsprogrammer

Funksjon 521-532 er endret/omredigert. Innledende beskrivelse er kortet ned, og referanser til overgangen fra studieretninger til utdanningsprogram er fjernet. Omredigeringer gjelder bl.a. at lønn, materiell, mv er søkt ført på de første punktene, mens spesielt presiseringer av utgifter som ikke skal føres på funksjonen står til slutt. Det er også fjernet noen av referansene til utdanningsprogram, siden det forklares av overskriften til funksjonen.

Forslag til endringer i teksten:

3. Pedagogiske ledere med ansvar for bestemte utdanningsprogram, verneledere.
8. Avskrivninger.. Avskrivninger relatert til anskaffelser opprinnelig ført på funksjon 538 og 539 føres på de respektive funksjoner for utdanningsprogram hvor anskaffelsen er i bruk.
11. Vg3 i skole, presisert (som alternativ til læreplass)
12. Vg3 i skole før læretid i bedrift (gjelder enkelte programområder).
15. Utgifter og inntekter tilknyttet landslinjer føres på egen funksjon (559).

4.2.5. Funksjon 538 og 539 Allmennfaglige og yrkesfaglige studieretninger

Funksjonene utgår fra og med regnskapsåret 2010.

4.2.6. Funksjon 554 Fagskole

Forslag til endringer i teksten:

Inkludere fagskolestyre.

4.2.7. Funksjon 559 Landslinjer

Arbeidsgruppa ser behov for å stramme opp teksten for landslinjer, de modererende bemerkningene som har stått har bidratt til uklarheter og ulik regnskapsføring. Etter innføring av Kunnskapsløftet er det mulig å angi elever på landslinjer i henhold til vedtatt kodeverk. Det settes derfor krav om korrekt bruk av kodeverket.

Forslag til tekst:

Alle utgifter og inntekter som er direkte knyttet til landslinjer. Dette omfatter også merkantile og administrative oppgaver (som for utdanningsprogrammene føres på funksjonene 515 og 520) slik at det holdes utenfor utgiftene til de ordinære utdanningsprogrammene. Tjenestedata merket landslinje (GREP kodeverk posisjon 7 = L). *Resterende tekst tas ut.*

4.2.8. Funksjon 560 Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring

Punktene er omredigert noe.

Forslag til endringer i teksten:

1. Om elever i egne spesialgrupper: Inkludert drift og utstyr knyttet til elevene.
2. Om elever med behov for tilleggsressurser: Tilleggsressurser omfatter elevassistenter, miljøarbeidere, tolker, ekstra lærerressurser, ekstra grupper eller omfang av gruppeundervisning, redusert elevtall i grupper.
3. Presisere for minoritetsspråklige i egne grupper: At utgiftene også her deles i ordinære ressurser på utdanningsprogram, kun tilleggsressursene på funksjon 560.
6. Inkludere lærlinger som jobber innenfor 560-området.

4.2.9. Funksjon 570 Fagopplæring i arbeidslivet

Noe omredigering av punktene.

Forslag til endringer i teksten:

Innledende tekst: Omfatter alle utgifter og inntekter knyttet til opplæring i bedrift.

11. Utgifter til vg3 i skole før læretid i bedrift føres på funksjonen for utdanningsprogram.

4.2.10. Funksjon 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven

Presisere at også inntekter føres på funksjonen.

Utgifter ved særskilte tilbud for voksne innenfor opplæringsloven inkluderer utgifter til ledelse.

4.2.11. Funksjon 590 Andre formål

Innledende tekst: Utgifter og inntekter som ikke er direkte knyttet til ordinær videregående opplæring.

4.2.12. Kapittel 8.2 Fordeling av lønnsutgifter

Jf. omtale under funksjon 520: Arbeidsgruppa er ikke enig i at fordelinger utover de foreliggende minstekravene kun har marginal effekt på sammenlignbarheten. Fremfor fordeling ned til 20% praktiseres heller fordelinger ned under 1%. Selv om det kunne være en følge at et minstekrav på 5% kan føre til at fylkeskommunene lempes på praksis (antas ikke er trolig fordi fylkeskommunene selv ønsker en presis fordeling), fremmer arbeidsgruppa forslag om at generelle bestemmelser om fordeling av lønnsutgifter strammes inn for pedagogisk personale:

A. Kvantitative begrensninger:

- stillingsandel (funksjonsandel) for pedagogisk personale kan unnlates å fordeles dersom den utgjør mindre enn 5%
- stillingsandel (funksjonsandel) for ikke-pedagogisk personale kan unnlates å fordeles dersom den utgjør mindre enn 20%
- stillingsandeler med en varighet på mindre enn 3 måneder kan unnlates å fordeles.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppa har allerede kommentert behovet for rask forbedring av statistikkgrunnlaget for voksne. Det vil medføre endringer i filuttrekk fra VIGO. Arbeidsgruppa har ikke konkrete forslag til utforming av endrede filuttrekk men vet at det blir arbeidet med spørsmålet om tiltak for å bedre statistikkgrunnlaget for voksne. Slike tiltak vil også ha betydning for statistikken for ordinære elever, i den grad det nå er usikkerhet om hvorvidt alle voksne er omfattet av kriteriene for å være "voksen" i statistikken.

I tillegg til behovet for god registrering av voksne mens de er i gang med opplæring er det minst like påkrevet med en sikker rapportering av deres resultater, dette gjelder spesielt fra opplæring i skole. Dette gjelder spesielt voksne fordi det blant voksne kandidater kan være tilfeller hvor vitnemålet selv om de er gyldige ikke godkjennes av kontrollmotoren i Nasjonal vitnemåldatabase.

5.1. Bakgrunn for endring

5.2. Forslag til endring

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket er omfattende. Samordning av tjenestetall med utdanningsstatistikk i Statistikkbanken kan avhjelpe dette, og det er arbeid i gang for å tilpasse tabeller basert på behov relatert til KOSTRA (f.eks. å publisere elevtall fordelt på eierforhold og fordelt etter skolefylke ikke bare bostedsfylke).

Arbeidsgruppa gjentar ønsket fra fjorårets rapport om at "korrigerede brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS" avløser det gjennomgående begrepet "korrigerede brutto driftsutgifter". Det vil gjøre faktaarket mer oversiktlig.

6.2. Ønskede endringer

Arbeidsgruppa skal høsten 2009 gjøre en grundig vurdering av faktaarkene for videregående opplæring. Forslag til endring vil ventelig først og fremst omfatte fjerning av eksisterende nøkkeltall, og endring i innhold i allerede eksisterende nøkkeltall. Det foreligger ikke spesielle planer om nye nøkkeltall i 2010.

Som omtalt i kapittel 7 er det imidlertid også behov for å se på strukturen, oversiktligheten og prinsipper for omfang/innhold i faktaarkene.

6.2.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppa vil gjennom vurdering av indikatorer ventelig fjerne nøkkeltall i 2010.

6.2.2. Nye nøkkeltall

Hovedsakelig i form av endring av omfang eller innretning i eksisterende nøkkeltall.

6.2.3. Endring i innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

I noen grad kan innhold endres i eksisterende nøkkeltall, men det vil være mer aktuelt å definere nye nøkkeltall produsert med en viss tidsserie fordi endring i innhold uansett gir brudd i tidsserien.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har siste år utarbeidet indikatorer for omvalg/utdanningsvalg etter vg2, med utgangspunkt i oppstarten av Kunnskapsløftet i 2006. Indikatorene er fordelt etter hhv. studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogram, og angir ulike utdanningsvalg/ikke i utdanning, etter vg2. Enkelte av indikatorene presenteres også som kvalitetsindikatorer, det gjelder overgang til vg3 fra studieforbereende, og også overgang til hhv lære og studiekompetanse fra yrkesfaglige utdanningsprogram. I tillegg indikatorene for andelen som ikke er i utdanning etter vg2.

Rammeverksgruppa for kvalitetsindikatorer har foreslått at det legges ut en indikator om søkere (andel elever som har fått oppfylt førsteønske til skole og kurs). Delvis pga mangel på tid til drøfting og delvis pga en viss usikkerhet om kvaliteten er dette p.t. ikke gjort, men vil bli vurdert videre. Det er naturlig å vurdere det i sammenheng med en likeartet indikator for lærlinger.

7.2. Undervisning i sosiale institusjoner

Det ble omtalt i fjorårets rapport at omfanget av undervisning i sosiale institusjoner øker, og at arbeidsgruppa ønsker at det utredes hvordan undervisning i sosiale institusjoner kan synliggjøres og eventuelt inngå i nøkkeltall for FylkesKOSTRA. Det vises til nærmere omtale i fjorårets rapport.

Samordningsrådet fastslo at dette arbeidet skal skje innenfor rammen av arbeidsgruppa. Det har ikke vært mulig å komme videre i denne saken i 2008/2009 men arbeidet vil bli prioritert så snart det lar seg gjøre.

7.3. Omfang, innretning og visning av indikatorer i KOSTRA

I forbindelse med indikatorer for omvalg, og også i andre sammenhenger, har arbeidsgruppa drøftet når tjenesteindikatorer skal utformes kun for fylkeskommunens produksjon, og når det er naturlig at indikatorene omfatter alle skoler som finnes i regionen (i all hovedsak private skoler).

Fylkeskommunene har ansvar for videregående opplæring for alle som bor i regionen. Likevel har en styrings- og tiltaksmuligheter kun overfor egne skoler. Flere nøkkeltall bør derfor omhandle kun fylkeskommunal produksjon.

Et annet aspekt gjelder måleenheten. Tradisjonelt er utdanningsstatistikk knyttet til bosted, og mange indikatorer ble lagt inn i KOSTRA med denne definisjonen. Men innenfor KOSTRA og i styringssammenheng er det i stor grad produksjonen målt etter hvor elevene/lærlingene er i opplæring som er interessant. Omlegginger av faktaarkene bør i større grad fokusere på fylkeskommunens/skolefylkets produksjon. En slik omlegging er mulig å gjøre med i hvert fall noen års tidsserie.

Det ønskes en utforming av faktaarkene som gjør det lettere å forstå omfanget og innholdet i indikatorene.

8. Vedlegg

Spesifisert tekstendringsforslag til kontoveilederen.